

EMPERYALİZM ÇÖZÜMSÜZLÜKTÜR!

İRAK'TA KUKLA REJİME, KÜRDİSTAN'DA EMPERYALİST ÇÖZÜME, TÜRKİYE'Yİ LOJİSTİK ÜS YAPMAYA HAYIR!..

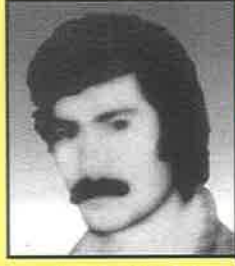

ADIM ATMAYA CESARET EDEMİYENLER YÜRÜMEYİ ÖĞRENEMEZLER...

ANILARI MÜCADELEMİZE ÖNDER OLACAK!...

Zekeriya AYDEMİR
(14 Şubat 1981)

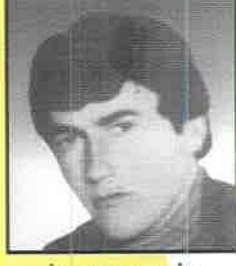
Cengiz ŞAHİN
(14 Şubat 1981)

Cemil TİPİRDATMAZ
(14 Şubat 1981)

Tuncer ÖNÇEKEN
(Şubat 1981)

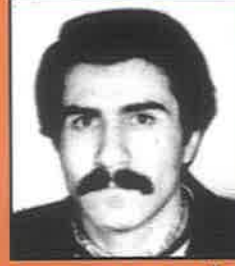
İbrahim ÇELİK
(17 Mart 1981)

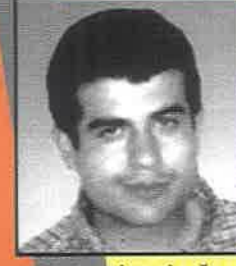
Soner İLHAN
(19 Mart 1981)

Kenan AYDIN
(22 Nisan 1981)

Muammer PABUÇOĞLU
(3 Mart 1982)

Gökalp ÇİFTÇİOĞLU
(4 Mart 1982)

Orhan KESKİN
(3 Mart 1984)

Kadir AKSOY
(2 Nisan 1984)

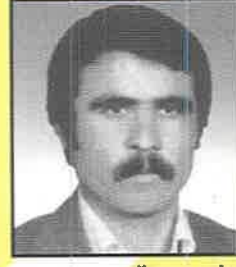
Mehmet Ali SAĞIT
(21 Nisan 1984)

Ali İŞÇİ
(Şubat 1985)

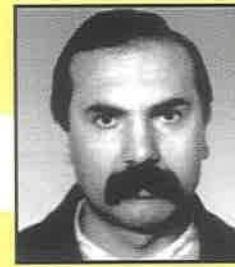
Kürşat TİMÜROĞLU
(26 Şubat 1986)

Muammer ÖZDEMİR
(12 Mart 1987)

Ahmet ÇETİN
(16 Mart 1987)

Temel COŞKUN
(8 Şubat 1991)

Önder BABAT
(3 Mart 2004)

1980 Sonrası **DEVİRİMCİ YOL** Şubat - Mart - Nisan Şehitleri.

Devrimci Hareket'ten;

3 Mart 2004 tarihinde dergi büromuzdan çıkarken kurşunlanarak katledilen yoldaşımız Önder Babat'ı ölümsüzlüğe uğurlayışımızın birinci yılı dolarken; süreç yine o'nun aramızda olduğu dönem gibi yoğun gündemlerle dolu. Bir taraftan 8 Mart dahil, günün gerektirdiği görevleri ihmal etmezken bir taraftan da Önder'i anma hazırlıkları yapıyoruz.

İstanbul'da (katledildiği yer ve saatte), İzmir'de, Ankara'da ve Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde hazırladığımız etkinliklerde dostlarımız ve duyarlı tüm kesimlerle birarada olmayı amaçlıyoruz.

Özelleştirmelerden hak gasplarına, ideolojik olandan fiili olana kadar saldırıların dizginsiz bir hal aldığı günümüzde, kendiliğinden dirençlerden çok, devrimci iradenin yönlendiriciliğindeki karşı koyuşlara ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç, sürecin mayalayıcı öznesi olan devrimci yapıların, fikri bulanıklık ve örgütsüzlükle başedebildiği oranda karşılanabilecektir.

Bizler, dergimizin içeriğini de günlük yaşamdaki pratik duruşumuzu da bu amaca yönlendirdik. Özellikle AB konusunda hazırladığımız dosyanın, giderek daha geniş bir kesimi içine alan tartışmalarda bulanıklığı giderici bir etki yapacağına inanıyoruz. Sevgiyle kalın...

ÖZGÜRLÜĞE EN YAKIN OLANLAR ONUN İÇİN MÜCADELE EDENLERDİR

En zifiri gecelerden damıttığı karanlığı insanlığa yakışık gören emperyalizm; daha çok yayılma, daha çok sömürü ve kar için, doğanın ve insanın her türlü birikimine kastederek, insanlık hafızasındaki suç dosyasını büyütüyor.

Karşımıza; Filistin'de buldozer, Felluce'de seri katil, Avrupa'da hak gaspçısı, Türkiye'de F tipi zindan olarak çıkan emperyalizme ve onun işbirlikçilerine, ezilenlerin tarihinden öğrenerek karşı durmak; bugün artık an'ı da geleceği de kazanmanın tek yoludur.

Bu uğurda atılacak her yumruk, haykırılacak her slogan, örgütlü yaşamı hedefleyen her adım; güzelliği müjdeleyen bir dünyanın kilometre taşları olacaktır.

2004 dünya halkları için zor ve acılı geçti. Her yer Felluce herkes Filistinli oldu. 2005'i kazanmak, emperyalizmin kendiliğinden vazgeçmeyeceğini bilen ve teslimiyeti değil direnişi seçen iradelerin yolgöstericiliği ile mümkün olacaktır.

Bu bilinçle halkımızın yeni yılını kutluyor, acılarını da umudunu da paylaşıyoruz.

İÇİNDEKİLER

AB Dosyası	2-15
Kürt Sorunu	16-21
Türkiye - Rusya İlişkileri	22-23
Irak'ta Seçim	24-27
Birlik Üzerine	28-30
Devrimci Gençlik	31-42
Ya Barbarlık Ya Sosyalizm	43-44
Doğru Yerden Öğrenelim	45-46
Üreten Biziz	47-52
Kadın Sorunu	53-57
Mektup-Yorum-Öykü	58-62
Devrimci Ayıklanma	63-64

Emperyalizme ve Oligarşiye Karşı **DEVİRİMCİ HAREKET**
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü **Fehmi Kılıç**

Yayın Türü: Yaygın
Adres: İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No: 9/5 Beyoğlu-İstanbul
Tel: 0212 249 38 75
Faks: 0212 249 38 74
Web: <http://www.devrimcihareket.net>
<http://www.devrimcihareket.com>
<http://www.devrimcihareket.org>
<http://www.devrimciyol.net>
<http://www.devrimciyol.com>
E-posta: devrimcih@yahoo.com
web@devrimcihareket.net

Hesap no: Akbank Taksim Şubesi 0060572-5
Euro Hesap no: Akbank Taksim Şubesi 0028274-9

Ege Temsilciliği: 853. Sok. Bilen İş Hanı. K:7 D:709 Konak-İzmir
Tel: 0232 441 98 19

Avrupa İrtibat
Almanya Tel & Faks: 0049 30 72 01 37 57
Almanya (Turkey Information Center) Tel: 0049 30 627 24 572
Avusturya Tel: 0043 650 960 27 92
Belçika Tel: 0032 473 80 65 66
Fransa Tel: 0033 618 93 94 34
Hollanda Tel: 0031 624 47 76 76
İsviçre Tel: 0041 796 70 02 68

Baskı Yeri: Berdan Matbaacılık

AVRUPA BİRLİĞİ NASIL BİR İHTİYACIN ÜRÜNÜ OLARAK DOĞDU?

AB'nin, toplumun hemen her kesiminin gündemine girdiği ve dünden farklı olarak yoğun ve derinlemesine bir tartışmanın başladığı günümüzde, feneri doğru yere tutmak ve konunun özünü kaydırmayan bir yöntem eşliğinde hareket etmek; saf belirlemede isabet açısından zorunluluk haline gelmiştir. Bu konuda pek çok tez ortaya atılmış ise de, bizim için belirleyici olan, **emperyalist tekellerin AB sürecinden ne bekledikleri**, hangi sorunlarının çözümü için böyle bir süreci yaklaşık 50 yıl öncesinden tartıştıkları ve adım adım hayata geçirmeye çalıştıklarıdır. Öncelikle, bunun ortaya konması gerekiyor. Çünkü, AB'nin ne olup olmadığı, neyi hedeflediği konusunda bir **belirsizlik** göze çarpıyor. Bu konuda taşlar yerine oturtulmalıdır. **Gerçekte AB, ne Kopenhag ne de Maastrich kriterleridir.**

Avrupa Birliği, madem ki sözü edilen kriterlerle tanımlanacak bir olgu değildir; o halde nedir? Siyasal, ekonomik anlamda nedir? Bugünü nedir? Yarını nasıl olacaktır? Bugün, hemen tüm toplumu içine alan bu tartışmaya sol, önderlik edecek ve ön açıcı olacaksa; söz konusu sorulara ayrıntılı ve ikna edici yanıtlar vermelidir.

Genel anlamıyla II. Yeniden Paylaşım Savaşı'ndan sonraki denge ve gelişmelerin Avrupa emperyalistlerini AB biçiminde bir tercihe ittiğini söyleyebiliriz. Bugüne dek genellikle ekonomik boyutu öne çıkarılmış da olsa, gerçekte bu sürecin ikili bir niteliği vardı. **Birincisi**, Sovyetler Birliği'nin varlığı, etkileycilik ve yayılma özelliği; emperyalizmi, NATO'nun varlığından öte önlemler almaya zorladı.

Emperyalistler, ekonomik koşullardaki zorluğun, **devrimci karşı koyuşları** tetiklediğini çeşitli

deneyimler nedeniyle biliyordu. Tek tek ülkelerde gelişip büyüyecek tepkiler, AB gibi bir havuzun içerisinde pasifize edilebilir, nötrleştirilebilirdi. **AB, bu anlamda, siyasal istikrarın korunması açısından bir sübap olarak da işlev gördü.** Bu bağlamda, ABD'nin Avrupa'da çok hızlı biçimde sanayinin yeniden imarına ilişkin milyarlarca dolarlık bir Marshall Planı açmasının ve bunun ön sayfalarına da Avusturya, Almanya gibi ülkeleri koymasının, yani Sovyetlerle ya da Doğu Avrupa ile doğrudan bir sınır içerisinde olan ülkeleri öncelikle bu fonlardan yararlandırarak ekonomiyi canlandırmayı; yüzde 10-12'lere çıkacak biçimde hızlı büyümeyi amaçlamasının nedenlerinden birisi buydu.

İkincisi, Avrupalı emperyalistlerin savaştan sömürgelerini kaybederek ve mutlak anlamda bir pazar daralması yaşayarak çıktığı bir dönemde, kapitalizmin gelişiminin önündeki en önemli engel, pazar sorunu idi. Ayrıca, sermaye birikiminin büyük oranda ABD tarafından sağlandığı söz konusu koşullarda; işletmelerin hammadde sorunu, enerji sorunu, teknik bilgi ve teknik eleman

ihtiyacı, iletişim hatları üzerinde tam ve kesin denetim kurma zorunluluğu, ortak standartların üretilmesi vb. nedenler bir merkezileşme ve pazarın bütünleştirilmesi eğilimini kaçınılmaz kıldı.

Ne var ki savaş sonrasında, ABD'nin emperyalist ülkeler içinden, politika yürütebilecek tek güç olarak çıkması, gelişebilecek her ekonomik yapıyı bir biçimde kendine bağımlı kılabilmesini sağladı. Bu bağımlılık, sadece en büyük sermayenin ABD sermayesi olmasından kaynaklanmıyordu. Tekellerin buldukları bölgelerde varlıklarını sürdürebilmek için uluslararası bazı temel ilişkilere, finans ilişkilerine, telekomünikasyona, teknolojik ve askeri işbirliğine ihtiyaç duyması bağımlılık için önemli bir nedendi. Ayrıca, pazar ilişkilerine, pazarı genişletebilecek araç ve olanaklara, siyasi ilişkilere sahip olan ABD; Avrupalı emperyalistleri **tarihsel bir bağımlılık** içine sokabilme imkanını yakaladı.

Ulusal gelirinin önemli bir kısmını savunmaya ayıran ABD karşısında, Avrupa ülkeleri ve Japonya, kendileri için daha verimli olabilecek alanlara yatırım yaptılar.

Emperyalizmin sistem dışı oluşumlara tahammülsüzlüğü, tüm bileşenleri açısından geçerlidir. Örneğin son olarak; ABD'nin Felluce'ye yaptığı saldırı, II. Yeniden Paylaşım Savaşı'ndan beri görülmemiş boyutlarda bir "kuralsız imha"yı içerdiği halde, bolca demokrasiden, insan haklarından bahseden, sözde Irak'taki ABD varlığından rahatsız olan Avrupa ülkelerinden "çıt" çıkmadı. Çünkü onlar da Felluce'nin Irak, Irak'ın da Ortadoğu demek olduğunu biliyor ve direnişin kazanması halinde sadece ABD'nin değil, bütünüyle sistemin kaybedeceğini çok iyi görüyor.

Gerçi önemli askeri harcamalar yapmaları yasaklanmıştı, ancak, bir ülkenin GSMH'dan ortalama yüzde 10-12 gibi bir oranı silahlanmaya harcaması zaten ölü bir yatırımdır. Bu yola başvurmayan ülkelerin 1950'lerden sonra çok hızlı bir ekonomik büyüme içine girdikleri görüldü. Bu, II. Yeniden Paylaşım Savaşı'nın tahribatları karşısında bir çeşit zorunluluktur. Silahlanma gibi ancak uzun vadede (yeni pazarların kazanılmasıyla) karlı olabilecek tarzdeki yatırımlara gidilmemiş olması, bu ülkelere, kendi ekonomilerini canlandırma ve ondan da öte sosyal devlet politikalarını uygulayabilme olanağı verdi. Böylece kaynaklarını daha üretken alanlara aktarabilmiş oldular. Sosyal devlet politikalarının uygulanması, özellikle sosyalizmin önünün kesilmesi anlamında önem taşıyordu. Bu sosyal harcamaların arttırılmasıyla gelişmeler bir ölçüde yumuşatılabilmiş, hatta kapitalizmin "refah toplumu" olarak algılanmasında ABD'den çok Japonya, Almanya, vb. ülkeler etkili olmuştur.

Savaş sonrasında 1950-55'lere kadarki süreç, savaş yıkıntılarının imarı ile geçti. Ancak bu süre içerisinde kapitalizm, Almanya, Fransa vb. ülkelerde tabii ki yeniden kurulmadı. Sermaye birikimini sağlamış ve belirli bir teknolojik gelişime sahip olan bu ülkelerde toparlanma, **üretim araçlarının yenilenmesi** çerçevesinde gelişti. Bilindiği gibi ekonomide devresel bunalımları (8-10 yılda bir çıkan) aşmanın araçlarından birisi üretim araçlarının yenilenmesidir. Avrupa ülkeleri de savaş sonrasındaki yıkıntıları tümüyle aşarken, bütün üretim araçlarını modern teknoloji kullanarak geliştirdi. Yeni teknolojiyle gelişen üretim kısa bir sürede eskinin imarını sağladığı gibi, artık, bu modern teknoloji ile üretim yapan tekellerin karşısına pazar ihtiyacı, bir sorun olarak çıktı. Çünkü, savaştan yeni çıkmış ve dünyanın pazar olarak paylaşılması tamamlanmıştı. 1955-60'lara gelindiğinde ABD, bütün dünyada

şimdikinden çok daha fazla bir biçimde pazarlara hakimdi. Bütün köşe başlarını tutmuştu. ABD'nin onayı dışında kapitalizmin gelişme olasılıkları tıkanmış haldeydi. İşte sorun tam da bu noktada ortaya çıktı. Avrupa ülkelerinin yeni, alternatif bir süreç başlatmalarının en önemli nedeni buydu. Yavaş yavaş toparlanan Avrupa sermayesinin ortaya çıkardığı tekellerin önü, pazar anlamında tıkalıydı. Paylaşım tamamlanmış; pazarın bütünü üzerinde bir denetim kurulmuştu. Gerçi Avrupalı tekeller, yeni teknolojiyle modern ve ucuz üretim yaparak uluslararası pazarda belirli bir pay elde edebildi; ama, bu yeterli değildi. Tekellerin daha da büyüebilmesi, daha büyük üretim kapasitesine sahip olabilmesiyle mümkündü. Örneğin; o gün için (1960'larda) Türkiye'de yıllık 5-10 bin civarında otomobil üretilebilen fabrikalar kuruluyorken; Wolksvagen, "Bugünün teknolojisinde bir otomobil firmasının ayakta kalabilmesi için yıllık üretim kapasitesinin bir milyon olabilmesi gerekir" diyordu. İşte kar için gerekli görülen böyle büyük bir kapasiteyi, tek başına bir ülkenin yaratabilme şansı yoktu.

Avrupalı emperyalist tekeller; uluslararası pazardaki olanaklardan yararlanmanın, rekabet koşullarına dayanıp pazarını geliştirebilmenin yanında, daha önce de sözünü ettiğimiz gibi, bir krizi kendi bölgesi sayılabilecek bir alanda atlatmasına yardımcı olabilecek genişlikte bir "iç pazar"a sahip olmak; hammadde ve enerji kaynakları bakımından bir ölçüde de olsa kendi kendine yeterli olabilmek; farklı standartları aşarak iç pazarda daha geniş üretim yapabilmek vb. nedenlerle üst düzeyde bir ortaklaşmanın adımını atmıştır.

Avrupa Birliği'ni hedefleyen oluşum, başlangıçta **ekonomik bir birlik** olarak başlamış veya öyle görünmüş ise de (Gümrük Birliği gibi), gerçekte hiçbir zaman bu amaçla sınırlı kalmadı. AB'nin GB ile tek bir pazar olması belki sağlandı; ama bu, yeterli değildi.

Emperyalizmin, Türkiye'yi AB süreci içine alarak, BOP içinde temel bir özne haline getirmek gibi bir manevraya başvurma ihtiyacı yoktur. Türkiye, bugüne kadarki politikaları ve sürdürdüğü ilişkilerle; özellikle de ABD ile girdiği bağımlılık ilişkisiyle zaten BOP'un tam da ortasında bulunacaktır. Yani salt bu projede yer almak için, Türkiye'ye önemli tavizler verip onu AB sürecine dahil edeceklerini veya bu süreçteki konumuna hızlandırıcı bir müdahalede bulunacaklarını zannetmiyoruz.

(Arşivden - Bkz. Devrimci Hareket, Sayı 13)

Çünkü bu pazarın ihtiyaç haline getirdiği kimi sorunların aşılmasında dahi politik adımların atılması bir zorunluluktur. Bu, ekonomik sınırları aşan bir birliğe gidişi koşulladı. Gerçi bu süreç, tüm iniş ve çıkışlarına rağmen, kesinlikle uzun süreli bir evrime kendini bırakmış bir edilgenlikte değildi; aksine başından beri koşulları ve hedefleri tekellerin üst düzey yöneticileri tarafından tartışılmış ve çerçevesi çizilmiştir. Bu süreçteki beklenmedik tek katılım, Doğu Avrupa ülkeleridir. Hiç kimse çözülmenin bu denli hızlı olacağını öngörmüyordu. Bu, genişleme çapı dahil, kimi hesapları değiştirdi. Söz konusu ülkeler, alalacele, Türkiye'ye dayatılan

koşulların onda biri dayatılmadan doğrudan üye edildi. Bunda, geri dönüşlerin önünü bir an önce kesme amacı, tayin edici oldu.

AB'nin sanki ABD'den farklı bir nitelik taşıdığı; demokrasi, insan hakları, halkların yararı, vb. adına olumluluklar içerdiği varsayılır ve emperyalistlik kefesine konulmak istenmez. Bu durum, solun önemli bir kesiminin, AB ile ilintili gelişmelerde doğru tavır almasını da önlüyor. Gerçekte ise BOP konusunda AB ile ABD tam bir uyum içindedir. İkisi de aynı emperyalist ilkelerle, hedef ve politikalarla sürece müdahale etmektedir. Ve biri diğerinden daha az masum değildir. Bu bağlamda "AB, şu oranda demokratiktir; ABD falanca oranda gericedir." ikilemine düşmek; birincisi, emperyalizmi tanımamaktır. İkincisi, kapitalizmi ve sınıfsal ilişkileri kavrayamamaktır.

(Arşivden - Bkz. Devrimci Hareket, Sayı 13)

AB'NİN BUGÜN GELDİĞİ NOKTA VE AÇMAZLARI

AB'nin oluşumundaki ilk ülkeler, neredeyse birbiri ile yakın bir gelişmişlik seviyesi içindeydi. İtalya ve İspanya'daki kısmi gerilik söz konusuydu; ama, merkezi Avrupa'da yer alan Almanya, Fransa, Hollanda ve Belçika'nın gelişmişlik düzeyleri birbirlerine çok yakındı. Yani doğal bir pazar olmak; bir bütünün, aynı ekonominin bir parçası olmak gibi bir yapıya zaten müsait olan ülkelerdi. Buna İspanya ve İtalya'nın katılması önemli bir değişim yaratmadı. Sadece pazar alanını, üretim kapasitesini ve rekabet şansını biraz daha genişletti. Ama kapsam doğuya doğru genişleyince, bugün artık AB düşüncesi tartışılabilir hale geldi.

Başlangıçta ağırlık olarak bir pazar ihtiyacının tayin ettiği birlik adımı; güvence, vb. nedenlerle giderek siyasi ve askeri birliği de zorunlu hale getirdi. Fakat askeri alandaki tartışmalar bir tasarı veya temenni olmaktan öteye geçemedi. İhtiyaç duyulan askeri birliğin NATO içinde olup olmaması veya NATO içinde Batı Avrupa Birliği (BAB) tarzında bir örgütlenmeye gidilip gidilemeyeceği tartışması, sürekli olarak gündemde kaldı.

Avrupa ülkelerinin NATO dışında bir askeri güce sahip olmasının önündeki en büyük engel ABD'nin varlığıydı. Her tartışma çıktığında ABD, NATO'yu ön plana çıkararak böyle fonksiyonel anlamda bir gücün oluşumunu çeşitli atraksiyonlarla engelledi. Gerçi ABD, NATO içerisinde 15-20 bin kişilik bir vurucu gücün oluşmasını istiyor. Böylece bir operasyona giderken saldırılarına ortak etmek, dünyadaki yalnızlığını aşmak için AB'yi bir partner olarak yanında görme avantajına sahip olacaktır.

Avrupa'da kapitalizmin örgütlenmesine, ABD'nin bir itirazı yoktu. Ama denetiminin dışında herhangi bir güç odağının yani uluslararası politikada farklı bir arayışın ürünü olan ve politika yapma araçlarına sahip bulunan bir

gücün oluşmasını her zaman için engelledi. Bugüne kadar Avrupa'da NATO dışında bir askeri odak oluşmadı. Bundan sonra da yakın zamanda oluşabileceğini sanmıyoruz. Belki Fransa-Almanya eksenli farklı bir odaklaşmayla beraber bu mümkün olabilirdi. Fakat son gelişmelerin beslediği, özellikle Polonya, İtalya, vb. ülkelerdeki ABD yakınlığı olduğu sürece çok farklı bir yapılanmaya geçişin yakın zamanda olma olasılığını zayıf görüyoruz. AB'de kararların oy birliği ile alınma zorunluluğu ABD'nin işini kolaylaştırıyor. **Bugünkü sürecin niteliklerinden biri de, doğrudan ordu ile yapılan müdahaleler yerine ekonomik, siyasi veya askeri işbirliğini öne çıkarmış olmasıdır.** Bu bağlamda AB, belki ordu kurmadan önce pek çok ülkeyle askeri işbirliği yapacaktır. Mesela bugün için Almanya'nın dünyada risk oluşturabilecek, ciddi anlamda bir askeri varlığı yoktur; ama, pek çok ülke tarafından ciddiye alınabilecek askeri teknolojik olanaklara sahiptir. Örneğin; askeri, teknolojik anlamda İran'ın en önemli partneri Almanya'dır. Hatta Almanya'nın İran vasıtasıyla nükleer silahları bile deneme noktasına geldiği bilinmektedir. Sovyetlerin çözülmesi öncesinde bile Almanya, bir çok silahın teknolojisini İran'da üretiyor, geliştirip denemelerini yapıyordu. Bugünkü koşullar bu tarzda bir işbirliğini geliştirebilir. Yani doğrudan doğruya bir ordu oluşturmadan İran'da, Belorussia'da, Kafkaslar vb. ülkelerde askeri işbirlikleri geliştirebilir. Son olarak Rusya ile Almanya arasında yapılan görüşmeler, **AB'nin ekonomi ile sınırlı olmayan ilişkiler geliştireceğinin** göstergesi oldu. Putin, Almanya ile söz konusu görüşme sonrasında Ukrayna konusunda daha esnek bir tutum takınmıştı. Önümüzdeki süreçte Avrupa ülkeleri daha çok AB olarak (daha büyük bir güç olarak) hareket edecektir.

A s l ı n d a A v r u p a ülkelerinin askeri teknolojileri güçlü bir ordu oluşturmaya

yeterlidir. Sorun, bu arenada ABD ile boy ölçüşmeye hazır olup olmamakta, tekellerin bunu ihtiyaç olarak görüp görmemesinde ve siyasal olarak arkasında durabilecek bir güce sahip olup olmamaktadır.

Avrupa ülkelerinde bugün ABD ile çatışarak değil, işbirliği ve pazarlık yaparak pazardan pay kapma eğilimi ağır basıyor. Bu bağlamda ABD'nin kapitalist pazarın dışında kalmış alanlara/ülkelere yaptığı, “önleyici saldırı” dediği saldırılar, AB ülkelerince desteklenmektedir. **Emperyalizmin sistem dışı oluşumlara tahammülsüzlüğü, tüm bileşenleri açısından geçerlidir.** Örneğin son olarak; ABD'nin Felluce'ye yaptığı saldırı, II. Yeniden Paylaşım Savaşı'ndan beri görülmemiş boyutlarda bir “kuralsız imha”yı içerdiği halde, bolca demokrasiden, insan haklarından bahseden, sözde Irak'taki ABD varlığından rahatsız olan Avrupa ülkelerinden “çıt” çıkmadı. Çünkü onlar da Felluce'nin Irak, Irak'ın da Ortadoğu demek olduğunu biliyor ve direnişin kazanması halinde sadece ABD'nin değil, bütünüyle sistemin kaybedeceğini çok iyi görüyor.

Ortadoğu dahil, dünyanın hemen her coğrafyasında bir çeşit paylaşım savaşının sürmesiyle, gerekmesi halinde sistemin gözetilmesi amacıyla ortak hareket etmek; bugünkü süreçte bir arada yürüyen bileşenlerdir. Yukarıda da belirttiğimiz gibi örneğin; İran, Almanya için askeri teknolojik işbirliği açısından önemli bir partner halinde olsa dahi, sistemin bekası için ABD o ülkeye müdahale etmesi halinde; Almanya (AB) buna da göz yumacaktır.

Diğer coğrafyalar gibi Rusya da önümüzdeki süreçte AB için bir pazar ve yatırım alanı olarak öne çıkacaktır. Kaldı ki Rusya, zaten AB ülkeleriyle önemli organik ilişkiler içerisine girmeyi hedefliyor. Bugün Rusya'nın en güçlü dayanaklarının başında Almanya sermayesi/ teknolojisi geliyor. AB süreci içerisinde doğrudan ticari ilişkileri en iyi koruyan ülkelerden biri Rusya Federasyonu oldu.

AB'nin önceki yapılanmalarının ortaya çıktığı 70'li yıllarda, Ortak Pazar tartışmaları yürütülmüş, “Onlar Ortak bir pazar oluşturup Türkiye'yi sömürecekler” denmiş; bir karşı duruş geliştirilmişti. O süreçte bu, en önemli anti-emperyalist tavır alışlardan biri olarak vurgulanmıştı. Yani Ortak Pazar'ın o günkü biçimlenişiyle, bünyesinde yer alan halkların demokratikleşme, vb. taleplerinin önünü açmak için değil, tam tersine emperyalizmin en önemli sorunlarından biri olan pazar sorununun çözülmesinde ABD ve Japon emperyalizmine karşı ortak hareket edebilmek ve bir güç oluşturabilmek ihtiyacından doğduğu söyleniyordu. Bu sorun, o günün yazılı ürünlerinde açıkça ortaya konmuştu. O süreçte sol çevrelerde AB'yi tartışmamak, ona karşı olmamak; işbirlikçilikle, aşağılanmakla denkti.

(Arşivden - Bkz. Devrimci Hareket, Sayı 13)

Rusya'daki enerji, hammadde vb. kaynakların, AB ülkelerindeki ileri teknolojilerle bütünleşmesi halinde, iki tarafa da büyük yararlar/karlar sağlayacaktır. Örneğin; Alman Siemens firma-sının, Almanya'da bile üretmediği, saatte 600 km hızla giden tren projesini Rusya'da uygulama hazırlıkları var. Siemens, bu proje için merkez üs olarak Rusya'yı düşünüyor; fabrika da orada kurulacak; araştırma ve geliştirme çalışmaları da orada yapılacak. Böyle bir yatırım Almanya için de, Rusya için de büyük önem taşıyor. Çünkü bugün, Rusya'da bir uçtan bir uca yolculuğun iki hafta sürdüğü düşünülürse; böyle bir araç pek çok açıdan Rusya'yı geliştirecek; karlı olacaktır.

Tüm bu gelişmelere rağmen AB'nin mevcut eksenler içerisinde ABD'yi frenleyen, önünü kesen konumda olduğunu söyleyemeyiz. ABD'nin emperyalist güçler arasında ön plandaymış gibi görünmesi konjonktürel olsa da ve eşitsiz gelişim yasasının er geç ABD aleyhine sonuçlar üreteceği var sayılsa da, bu trendi yakalama konusunda AB'nin görünür vadede önemli bir şansı olduğunu düşünmüyoruz. Hatta tersine olarak, son gelişmeler, Avrupa'da

AB'ye rağmen ABD'nin gelişmekte olduğunu gösteriyor. Gürcistan, Azerbaycan, Ukrayna, giderek Belorusya ve benzerlerindeki artan ağırlığı ABD'nin; **AB içinde bir ABD** amaçladığını gösteriyor. Kimi ülkelerin şu an AB içinde olmaması önemli değildir. Önemli olan ABD'nin bu coğrafyada artan hakimiyetidir. Giderek aşındırılan AB düşüncesi; Fransa, Almanya, Belçika, Hollanda, İspanya gibi ülkelere kadar daralma eğilimini yansıtır.

TÜRKİYE HANGİ SORUNLARI AŞMAK ÜZERE AB (AET) ÜYESİ OLMAK İSTEDİ VEYA AB'NİN TÜRKİYE'YE İLGİSİ HANGİ DÖNEMDE HANGİ NEDENLERE DAYANDI?

Bugün AB'ye üye olmak isteyen Türkiye egemenlerinin karşısına çıkarılan engeller tartışılırken, yer yer 70'li yıllara uzanan değerlendirmeler yapıldığını ve o gün için bir fırsatın kaçtığına dair vurgu yapıldığını görüyoruz. 1970'li yıllarda Avrupa'nın Türkiye'ye daha sıcak yaklaştığı, fon vermek ve kendine katmak için daha istekli olduğu doğrudur. Bunun nedenlerinden biri Türkiye'deki devrimci kabarış ve

Sovyetlerin bir alternatif olarak varlığı ise, diğer nedeni iktisadi açıdan sistemlerin, bugünkünden farklı olarak birbirini tamamlamaya uygun niteliği idi.

1970'li yıllarda Avrupa'da hızla artan üretim kapasitesinin en büyük ihtiyacı; genç, dinamik işgücü idi. Özellikle savaş yıllarında, işgücünün önemli oranda yok olması, ihtiyacı büyüttü. Bu ihtiyaç çerçevesinde 1970'li yılların ortalarına kadar Türkiye'den Avrupa'ya 1,5 milyon civarında işçi gitti. Bunun dışında Türkiye pazarının henüz bakir olması, Türkiye'nin Sovyetler Birliği'nin güneyinde, petrole yakın bölgede ve Ortadoğu'daki çatışmaların ortasında olması; ona ilgiyi artırmıştır.

Bugün yapılan AB tartışmalarında ortaya atılan iddialardan biri de, 1970'li yıllarda Ecevit'in önüne konan projeye imza atmış olması halinde, Türkiye'nin çoktan AB'ye girmiş olacağıdır. Ne var ki bu iddia, sorunu bir imzadan, kağıt üstünde bir anlaşmadan ibaret gördüğü ve direnç noktalarını dikkate almadığı için temelsiz kalmaktadır.

Türkiye'de ulus devlet, Kemalizm'in de etkisiyle çok güçlü gelenekler/dayanaklar üzerine bina edilmiştir. Başka direnç noktaları olmasa dahi, bu bile o gün için AB önünde önemli bir engeldi. Bunun dışında devrimci, demokrat muhalefetin, anti-empyralist bilincin, AB'den dolayı mağdur olacak toplumsal kesimlerin etkisi düşünülürse; bırakalım bugüne dek çoktan AB'ye katılmış olmayı, sistemi tehdit eden çok daha boyutlu gelişmeler gündeme gelebilir ve süreç tersine dönebilirdi.

Bugün de yanlış yaklaşımların veya bilinçli çarpıtmaların sonucunda, AB'ye karşı olanlar, milliyetçi söyleme sahip sınırlı bir kesimden ve devrimci yapılardan ibaret görülmekte ve hatta bu kesimler, bilinçli olarak aynı tanım altında toplanabilmektedir. Mesela; Birgün'de yazan Melih Pekdemir "*Kabaca, demokrasiden yana*

olmak ile, vatan savunuculuğu arasında bir yarışır gidiyor" diyor. Hangi sebeple olursa olsun, sorunu bu şekilde ayırtırmak, tarafları böyle tanımlamak doğru değildir. Hatta, yine aynı yazıda aktarılan "*Hali hazırda söylendiğine göre toplumun en az % 70'i AB yanlısı imiş*" ifadesi de yanlış bir ölçüyü olduğu kadar, yanlış bir tercihi de yansıtır. **Eğer sorunun özünün kavranması isteniyor ve halkların zaten yanıtılan bilinci doğru yere yöneltmek isteniyorsa; bu yüzdeleme, "AB'den yana olanlar" değil, "AB'den çıkarı olanlar" biçiminde yapılmalıdır.** Böyle bir ölçüm sonrasında gerçekte, AB ile çıkarı örtüşenlerin, sınırlı sayıda tekel gruplarından ve onlarla aynı çıkar zeminini paylaşan kesimlerden ibaret olduğu görülecektir. Bunların ise oranı %1'i dahi geçmez. Yani çok üst düzeydeki gelir grupları ve işbirlikçileri dışında kalan tüm sınıf ve tabakalar, AB'den şu veya bu oranda zarar görecektir. Bu nedenle direnç, çok daha fazla olabilirdi. Fakat birileri AB'yi bir kaldıraç gibi kullanarak, bu direnci zayıflattı ve büyük bir potansiyeli yedekledi. Tabii mevcut durum da, onu yansıtan rakamlar da geçicidir. Çünkü GB sürecinde olduğu gibi (ki bu AB'den bağımsız bir olgu değildir) bugün de kitleler AB sürecinden yara aldıkça veya gerçekleri gördükçe tavır değiştirecek ve ölçü, "AB'yi savunanlar", yani "AB'ye evet" diyenler yerine, "AB'den çıkarı olanlar" biçiminde değişecektir.

GB sürecinde yara alanlar veya süreci yakından takip edenler bu tür anlaşmaların, yaşamın çeşitli kesimlerinde sınırlama, engel, tasfiye, vb. anlamına geldiğini de bilir. Örneğin, Philips'in teknolojik işbirliği halinde olduğu Malezya'daki bir firma ürününü Singapur'a veya Afrika'daki bir ülkeye çok ucuza satarken, Türkiye, aynı ürünü salt o fabrika Philips'in olduğu için, Hollanda'daki Philips firmasından AB fiyatlarıyla almak zorunda kalmakta ve örneğin bir transistörün fiyatı yaklaşık 6 kat artmaktadır. İşte bu tür ticari

1980 sonrasında ise sol, çözüldüğü oranda, AB'yi keşfetti ve geleneksel tezler terkedilirken; bunun yerine, AB sürecinin bir parçası olmak, bir değer olarak benimsendi. AB'nin ihtiyaçları, demokrasi modeli, demokratikleşme söylemi bir ayrışma noktası haline geldi. AB olgusu, sınıfsal özünden koparıldığı oranda, sınıflar üstü ve ulvi demokratik değerlerin beşiği olarak lanse edildi. Bir devlet biçimi olarak faşizmin, devrimle ortadan kaldırılması ve gerçek demokrasinin mümkün kılınması gibi "zor ve zahmetli" yollar yerine, AB sürecinin bir parçası olmak ve onun getireceği varsayılan demokratikleşme ile yetinmek, daha akılcı bir çözüm olarak görüldü. Ve bizlerin demokrasi beklentilerinin üzerine AB, adeta bir şapka gibi giydirildi. Özellikle bizim geleneğimizde bu, yukarıdan aşağıya iradi biçimde gerçekleştirildi. Başlangıçta Türkiye solunda buna karşı bazı cılız sesler çıktıysa da özellikle 90'lı yıllarla beraber bu zemin, solun önemli bir kısmını etkisine alarak büyüdü.

(Arşivden - Bkz. Devrimci Hareket, Sayı 13)

kayıpları, ekonomi içindeki çevreler biliyor. Mesela; Ankara Ticaret Odası, bu durumu sıkça dillendirmektedir. Bu bağlamda direnç, devlet içindeki Kemalist gelenekten kaynaklanan örgütlenmelerden ibaret değil. Hatta o kesim, tüm direnci ifade eden yelpazede çok küçük bir dilimden ibarettir. Bunların dışında, emperyalizmle girilen ilişkilerden önemli oranda zarar gören, ona tepki veren, çıkarları bunlarla çelişen çok geniş bir kesimden söz edebiliriz.

Oligarşinin kapsamı daraldıkça, oligarşi dışında kalan kesimlerin çapı büyümekte, gücü artmaktadır. Emperyalist tahakkümün bugün perakende ticaret dahil, hemen her alanda kendini hissettirir olması, bu çıkar ağı içinde kalabilme gücü gösteremeyenlerin hareket kabiliyetini sınırlamakta ve çelişkileri büyütülmektedir. Mesela; bugün Antep'te mevcut süper marketlerin yarısının yabancı sermayeye ait olması ve toplam perakende ticaretin % 35'ini bu marketlerin sürdürmesi, orta ve küçük burjuvaziye yok oluşa doğru sürükleyen gelişmelerden biridir. Sürecin bu yönde gelişen eğilimi, direncin büyüyen bir açıyla kimleri kapsayacağını işaretidir. Geçtiğimiz günlerde Aydın'da 30 bin kişilik bir tütün mitinginin yapılması veya Manisa'da 2 bin traktörle trafiğin durdurulması, aynı sürecin barındırdığı ve giderek büyüttüğü dinamiklere sadece birer örnektir.

AB sürecine artık, farklı yerlerden ekonomik nedenlerle karşı çıkan farklı kesimler var. Aslında bu sadece AB sürecine değil, IMF politikalarına da bir tepkidir. Kaldı ki IMF politikaları ile AB sürecinin beklentileri zaten birbiriyle örtüşen olgulardır. IMF, ABD'nin de AB'nin de üst düzeyde örgütlenmesidir. Dayatmalarının içeriği genelde emperyalizmin çıkarına olan tercihlerdir. Bugüne dek AB sürecini sorunun özüne inmeden salt güzelleme yaparak tartışan kesimler adeta balayının sonuna

gelmiş bulunuyor. Artık tartışmaya hemen her kesim katılmış durumdadır. Emperyalist tekellerin Türkiye'de iç pazar hakimiyeti, Türkiye'de üretim yapıp pazara giremeyen kesimlerin sesini yükseltmesine sebep oluyor. Bu durum, Cumhuriyet öncesi dönemde, 1890'larda Türk kökenli iş adamlarına Türkiye'de iş verilmemesini, saray çevresiyle daha iyi ilişkileri olan Fransız tekellerinin tercih edilmesini anımsatıyor.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi AB'ye karşı direnç potansiyeli sanıldığından çok daha boyutludur. Potansiyelin kendisi gibi, onun açığa çıkmasını önleyen olgular da çeşitlidir. Birincisi, **gerçekte sınıfsal konumu gereği AB'den en çok etkilenecek ve tavır koyması gereken kesimlerin başında Kürt halkı gelmektedir. Ama sıkça, çeşitli vesilelerle ifade ettiğimiz gibi bugün hala Kürt halkı üzerinde etkili olabilen Kürt Hareketinin emperyalizmin yürüngesinde hareket etmesi ve halkı bu rotada tutması sebebiyle, beklenen tepki/direnç bloklanmış oluyor.** Hatta, bugün AB'ye karşı çıkmak yer yer Kürt halkının özgürleşme hamlelerine karşı çıkmakla özdeş tutulabiliyor.

İkincisi, toplum içerisinde ilerici bir potansiyeli barındırmasıyla bilinen **Alevi kesim**, yine örgütlü yapılarının AB ile şu veya bu oranda girmiş olduğu etkilenme/ bağımlılık ilişkisi sebebiyle kontrol altında tutulmaktadır.

Üçüncüsü, İslami kesimin büyük oranda oyunu alarak hükümet olan AKP, bugün bu kesimin beklentileri bağlamında onları aldatan konumdadır. Ancak yine AKP'nin yüklendiği bir işlev, bu kesimin harekete geçmesini önleyen/frenleyen bir etki yapıyor. Bunun nedeni dinci kesimin, yaklaşık yüz yıldır temenni ettiği bir olgunun bugün AKP üzerinden gerçekleşmekte olmasıdır. Dinci kesim Kemalist devletin yani dini dışlayan siyasal yapının tasfiyesi yönündeki beklentisini (İttihat ve Terakki süreciyle beraber) yaklaşık 100 yıldır taşıyor. Bu, onların ortak sürecidir. İşte bugün AKP'yi ve AB sürecini bu tasfiyenin bir parçası olarak görüyorlar; işbirliğinin ve tepkisizliğin nedeni budur. Tabii bu, yaşanan aşınma ve kayıplar oranında ters dönebilecek bir denge halidir.

Bu saydığımız kesimlerin yanında tarım alanında üretim yapanların durumu başlı başına bir özgünlük taşıyor. AB sürecinden

Burada asıl sorgulanması gereken boyut, AB'nin sınıfsal niteliğidir. Bu, sorgulanabildiği ölçüde, AB'nin bir demokrasi modeli mi, yoksa Avrupa'lı emperyalist tekellerin dünya pazarının ve hammaddelerin paylaşılmasında, ulaşım yollarının kontrol ve denetiminde, ABD ve Japon emperyalizminin dengini sağlayabilecek bir güç olabilmek; kendi iç pazarını ekonomik krizlerden daha az etkilenecek tarzda genişletmek; farklı standartları aşarak iç pazarda daha geniş üretim yapabilmek; askeri alanda ortak bir güç oluşturabilmek gibi ihtiyaçlardan kaynaklanan üst düzeyde bir emperyalist ortaklaşma mı olduğu daha kolay ve net biçimde görülecektir.

(Arşivden - Bkz. Devrimci Hareket, Sayı 13)

Emperyalizm ve burjuva iktidarlar hiçbir zaman kendi sınırsız egemenliğini bir diktatörlük olarak sunmaz. Aksine, her diktatörlük, bir demokrasi modeli olarak sunulur. Hitler de Mussolini de iktidarlarını benzer söylemlerle gizleme ihtiyacı duymuştur. Aynı şekilde bugün AB şemsiyesinin bazı entellektüel aydın kesimler dahil, çeşitli çevreler tarafından bir demokrasi modeli olarak sunulmasının mantıklı, bilimsel hiçbir dayanağı yoktur. Bu modelin üzeri kazındığında veya AB'nin nasıl bir demokrasi modeli olduğu biraz tartışıldığında görülecektir ki; AB sürecinde, emekçi halk kesimlerine insanca yaşam koşullarının nasıl sağlanacağına, bunun hangi ilkeler etrafında nasıl oluşturulacağına dair, inandırıcı tek bir cümle dahi yoktur.

(Arşivden - Bkz. Devrimci Hareket, Sayı 13)

etkileneceklerin başında bu kesimin geldiğini söyleyebiliriz. Bunların tepkisinin nereye kadar taşınabileceği ise, onları hedef kitle olarak gören örgütlülüklerin etki gücüne bağlı olacaktır. Çünkü o alanda burjuva partilerden devrimcilere kadar çeşitli yapıların çalışması var. Ve sonucu büyük oranda bu örgütlülüklerin başarısı tayin edecektir.

17 ARALIK ZİRVESİ'NDEN MÜZAKERE İÇİN BİR TARİH ÇIKTIĞI DAHİ SÖYLENEMEZ

17 Aralık Zirvesi'nde gerçekte yeni veya Türkiye'nin AB macerasında önemli sayılabilecek bir adım atılmadı. Daha önce de söylediğimiz gibi AB yine zamana oynadı. Türkiye'yi farklı arayışlara itecek denli kapıyı kapamadı; ama, kapıyı aralama anlamına gelecek bir adım da atmadı.

Müzakere için Ekim 2005 tarihinin verilmesinden hemen sonra başlatılan referandum tartışmaları bir başka gerçekliği işaret ediyor ve oyalamada ek bir süreye ihtiyaç olduğunu gösteriyordu.

Bilindiği gibi AB bir

anayasa hazırlamış ve bu anayasa Roma toplantısında kabul edilmişti. O gün Türkiye dahil toplantıda bulunan ülkelerin siyasi temsilcileri anayasaya imza atmıştı. Ancak yürürlüğe girmesi için bu imzalar dışında anayasanın ülke parlamentolarınca veya referandumlarla onaylanması gerekiyor. Ve sorun tam da burada başlıyor. Çünkü AB'de ortak bir anayasa taslağı oluşturmak bile çok zor oldu. Yüzlerce taslak tartışıldı ve bugün oluşan metin de sınırlı sayıda temsilcinin mutabakatıyla oluştu. İşte bugün 25 üyeye çıkmış olan AB'de anayasayı bu biçimiyle kabul ettirebilmek zaten zor olacak. Roma'da anayasaya imza atmış olan siyasi temsilciler, söz konusu ülke halklarına bunu kabul ettirmek için çeşitli atraksiyonlar deneyeceklerdir. İşte bu mevcut zorluğa/sıkıntıya bir de Türkiye faktörünün eklenmesi halinde kendi kamuoylarına bu anayasayı kabul ettirmekte daha da zorlanacağını var sayan Fransa, Avusturya vb. ülkeler, vakit kazanma açısından Türkiye ile müzakerelerin de referanduma sunulması fikrini ortaya atmışlardır. Çünkü anayasa konusunda kamuoyunda bir denge söz konusu.

İşte bu durum, Türkiye'nin de bileşenlerden biri olacağı tarzında doğal bir propaganda materyali ile bütünleştiği zaman anayasaya karşı olan kesimlerin üstün gelebilme olasılığı yükseliyor. Bu nedenle, Türkiye ile müzakerelerin başlatılmasının kabulünü, anayasa ile ilgili sorunun aşılması sonrasına erteleme gayreti gösteriliyor.

Hatırlanacak olursa Türkiye, yasal mevzuatın AB'ye uyumunun taranması dahil, görüşmelerin en geç 2005 Nisan ayında başlatılmasını istiyordu. Halbuki 17 Aralık'tan çıkan sonuç, tarama süreci dışında görüşmelerin 3 Ekim'de başlaması biçimindeydi. Bu durumda Ekim'de tarama başlasa dahi, bunun 6-8 ay süreceğini varsaysak; hemen hiçbir müzakere olmadan, anayasanın kabulü için gerekli olan, Roma toplantısından sonra 1,5 yıllık süre tamamlanmış olacak. Diğer bir ifadeyle, Türkiye ile ilgili, görüşme dahil her şey anayasanın kabulü sonrasına ertelenmiş görünüyor.

Bu süreçte, kamuoyuna anayasa tartışmalarıyla Türkiye müzakerelerini iki ayrı olgu olarak yansıtacak olan Avusturya, Fransa, vb. ülkeler; Türkiye konusunda da referandumu gündeme getirmişlerdir. Tabii 2006 Haziran'ı sonrasında görüşmelerin başlayıp başlamayacağı yine çeşitli ön görüşme ve hesaplar neticesinde belli olacak. Örneğin; Yunan lobisinin de baskısıyla Kıbrıs şartı kondu. Ayrıca, Fransa'nın Ermeni Sorununu gündeme getirme olasılığı var. MGK'da alınan ve bir çekince olarak Erdoğan'a ulaştırılan taleplerin hemen hiçbiri 17 Aralık'ta dikkate alınmadı. Bütün bunlara rağmen süreç başlatıldı. Bu süre belki, o ana kadar prestijini koruması açısından en çok AKP'ye yarayacaktır. Çünkü AKP ve T. Erdoğan bir süredir her şeyi AB ve 17 Aralık'a endeksleyerek politika yaptı; egemen çevrelerin de desteğini bu çerçevede aldı.

2005'in 2004'ten daha zorlu geçeceği, ekonominin bu açıdan sinyal verdiği biliniyor. Bunun dışında AB karşıtı güçlerin çabası oranında AKP tabanında bir

çözülme yaşanacak. İşte AKP bu süreci, AB müzakereleri ardına sığınarak aşmayı planlıyor.

AB VE SOL

AB (AET) konusunda Türkiye solunun 1980 öncesindeki duruş noktası genellikle "karşı olma" temelindeydi. Solun bir bütün halinde, AB olgusunu doğru değerlendirdiğini söyleyebiliriz. **AB, emperyalizmin çıkarları çerçevesinde sorunların aşılması için oluşturulmuş ve diğer emperyalist kuruluşlardan pek farklı olmayan üst düzeyde bir birlik olarak görülmüş ve "Onlar Ortak Biz Pazar" sloganıyla karşılanmıştı. Hatta o gün için AB'yi savunmak bir utanma vesilesi sayılır, "ayıp" kabul edilirdi.** Bugün ise, solda durup AB'yi savunanlar öylesine cüretkar ki savunmakla kalmıyor bir de karşı duranlara "*Fukuyamacı, Kautskyci, vb.*" yakıştırmalar yapabilecek denli ileri gidiyor. Bunun, içinden geçmekte olduğumuz dönemle ilintisi var ise de, kaynağının 80 sonrası gelişmelere dek uzandığını söyleyebiliriz.

12 Eylül sonrasında Türkiye solu içerisinde, entelektüel düzeyde tartışmaya yatkın; ama, solun sistemle uzlaşabilecek hale getirilmiş biçimine, solun pek çok tezinden vazgeçerek emperyalist/kapitalist sistemin içinde bir duruş noktasına dönüştürülebilir tarzda farklı bir yorumuna denk düşen ve **Avrupa Solu** adını alan kesimlere yakın olan kişi ve çevreler; devrimci dinamiklerin zayıf düşmesiyle birlikte hızla uzlaşmaya/bütünleşmeye gittiler. Belki bunu **Ömer Laçiner, Murat Belge** gibileri için açıklamak zor değildir. Ne var ki süreç, bundan çok daha ötesini etki alanına aldı. Bunda özellikle solun Avrupa'ya göçü, etkili bir rol oynadı. Avrupa'ya yaşanan yoğun göç, oraya gidenlerin farklı bir dünyayla karşılaşmaları ikili bir etki yarattı.

Birincisi, Avrupa emperyalistleri ve ABD'nin işbirliği ile darbenin tezgahlandığı, hedeflerinin ne olduğu, emperyalizmle daha fazla bütünleşmekten başka bir

anlama gelmediği bilindiği halde, Avrupa ülkeleri kendi kamuoylarının desteğini alma doğrultusunda Türkiye'den gelen ve büyük çoğunluğu siyasal nitelikte olan kesimlere kucak açtılar. Bu durum kimilerince bir çeşit **sahiplenme** olarak algılandı ve **yanlış bir kıyaslama** yoluna gidilmesine sebep oldu. Gerçekte ise bu "iltica kabulü"nü kendi kamuoylarına, cunta karşısında mağdur olmuş birilerini sahiplenmek gibi bir mesajı vardı; ancak, bunun dışında gelişmenin bir yönünden daha söz etmek gerekiyor.

Özellikle Almanya ve Hollanda başta olmak üzere Avrupa ülkelerine 1960'larda, '70'lerde gelmiş olan Türkler, bir sıkıntı kaynağıydı. Çünkü o topluma uymak için dil öğrenmek dahil, hemen hiçbir çabaları olmamıştı. 20 yıl orada çalıştığı halde süresiz oturum alabilen hemen hiç kimse olmamıştı. Bunun için iyi derecede dil bilmek gerekiyordu. Örneğin; Cezayirli Fransa'da 5-6 yılda süresiz oturum alabiliyordu; aynı

şekilde Yunanlılar da bu sorunu kısa sürede aşarken Türkiye'den gidenler içinde süresiz oturum alabilen hemen hiç kimse olmamıştı. Aksine, hızla gettolaşma; belli bölgelerde yoğunlaşıp kendi denetimlerinde bölgeler oluşturma gibi eğilimleri Almanya için özellikle tehdit edici bir noktaya varmıştı. İşte bu deneyim sonrasında **Avrupa ülkeleri, 12 Eylül'le beraber Türkiye'den gelen kesimlere kucak açarken hem demokrasi havarisi kesilip kendi kamuoyuna mesaj vermiş, hem de 1960-70'lerde gelenleri asimile etmenin bir aracı olarak kullanma şansı yakalamıştı.**

O süreçte, Türkiye'den bakanlığın gönderdiği öğretmenlerin kabulü için pek çok şart sunan Almanya, iltica talebiyle gelenlerin sadece sözlü beyanlarını dahi yeterli gördü ve bildiğimiz kadarıyla 4 binden fazla kişiye öğretmenlik hakkı verdi. Aynı uygulama; Fransa, Hollanda vb. ülkelerde de yapıldı. "*Ben öğretmenim fakat Türkiye'de bana diploma verilmedi*" diyen herkese

Çeşitli ülkelerin proletaryası arasında birlik veya enternasyonal bütünleşme için AB'ye katılımın savunulması veya böyle bir oluşumun zorunlu görülmesi, AB'nin emperyalist bir teşkilatlanma olduğunun ya reddi ya da görülmek istenmemesi anlamına gelir. Bugün enternasyonal bir bütünleşmenin önündeki asıl engel, sınırlar değildir ve bunların "kalkacak" olması, pratik bir takım avantajlar sağlayacak ise de, emperyalist bir birliğe girmiş olmanın sebep olacağı zarar ve kayıpların yanında, bu avantajların sözü bile edilemez. Gerçekte, "emeğin Avrupa'sı" söylemi, AB'nin işlevini gizlemek üzere yapılan propagandayla örtüşmekte ve sonuçta aynı amaca hizmet etmektedir. AB gibi oluşumlara itibar etmek; demokrasi, enternasyonalizm, vb. olguları böyle bir olasılığa bağlamak, gerçekte kendine ve de halkın gücüne güvenmemek anlamına gelir.

(Arşivden - Bkz. Devrimci Hareket, Sayı 8)

öğretmenlik hakkı verildi ve Türk okullarında Türkçe öğretmeni yapıldı. Bu süreçte gelen insanların çoğu üniversite mezunuydu, dil biliyordu ve o topluma kolaylıkla uyum sağladı. Ayrıca oradaki Türkiyelilerin asimilasyonunda da etkili bir rol oynadı. İşte Türkiye'den giden insanların kendi düşüncelerini sorgulaması, bu süreçte başladı. Maddi yaşama koşullarındaki değişim ve gelişmeleri gerekçeleme gücü etkili oldu. Buna zemin hazırlayan asıl etmen ise Türkiye'de vaktinde ideolojik çalışmaya yeterli zaman ayrılamamış olmasıydı.

Türkiye'de 1974'lerde başlayan toparlanış süreci, aynı zamanda anti-faşist mücadelenin de hızlandığı döneme denk gelmiş; devrimci örgütlenme ve devrimci çabalar, ideolojik-politik bir kimlikten çok pratik tavır alış ekseninde gelişmişti. Bu durum, yeterli bir ideolojik kimliğe/misyona ulaşmadan siyasal tavır belirlemeyi beraberinde getirdi. Ve yaşamın çeşitli alanlarında olduğu gibi yurtdışında da gelişmelerin kavranmasında bir yetersizlik olarak dışavurdu. **Genel olarak Türkiye soluna bakıldığında en büyük handikap, belirli ülkelerin ve o ülke önderlerinin düşüncelerine birebir bağlanıp orayı kible gibi görüp politikayı onların günlük gazete haberlerine göre şekillendirmektir. Bu anlamda Devrimci Yol, Marksizm içerisinde bazı doğmalara hapsolmemiş nadir hareketlerden biriydi. Kadroları, araştırmaya ve tartışmaya açık bir duruşa sahipti.** Avrupa'da Yeşiller Hareketi'nin veya Avrupa Solu denen kesimlerin etkisi, orada kimi gelişmelerle beraber kendini yavaş yavaş hissettirdi. Özellikle Latin Amerika, vb. ülkelerden gelen devrimcilerin, Türkiye'ye özgü sanılan çeşitli birikimlere sahip oldukları, kimi pratikleri önceden denedikleri, vb. öğrenilince; bir çeşit hayal kırıklığı ve kendine güvensizlik gelişti. Bu sürecin koşulladığı tartışmalar homojen değildi ve örgütlü bir disiplin altında gelişmedi. Özellikle Avru-

pa'da daha önce bulunan ve Avrupa Solu, Yeşiller, vb. dahil çeşitli ilişkilerini sürece etki eden konumda tutan o günün etkili insanların rolünün sanıldığından çok daha fazla olduğunu söyleyebiliriz. **Örneğin; örgütsüzlüğü, bireyin özgürlüğünü öne çıkaran Taner Akçam, tartışmalarda açıkça "Marksizm Bitmiştir" diyor, Marks'tan alınabilecek bir şey kalmadığını; ama illa da alınacaksa Alman İdeolojisi, 1844 El Yazmaları gibi Hegel felsefesinden çok yakın etkiler taşıyan eserlerin ciddiye alınabileceğini savunuyor; Lenin'in modasının geçtiğini söylüyordu.** Bu duruşa bağlı olarak örgütsüzlüğü savunurken, aynı zamanda 1982 Anayasası'nın oylanması, Demirel'in Büyük Türkiye Partisi'ni kurdurması ve aldığı tavır onu etkiliyor ve bu gelişmeleri sevinçle karşılıyordu. Bunlar aslında bir kişinin düşüncelerinden çok bir eğilimi yansıtıyordu. Demirel'in BTP'sinin gösterdiği bir dinamikten söz ediyor, burjuva muhalefete devrimci yapılardan daha fazla önem veriliyor, AET sürecinde bir bütünleşme yaşanabileceği söyleniyor; bunlar satır aralarında da olsa adım adım işleniyordu. Yine o gün için "*Ekonomik demokratik mücadele alanı yoktur*" denmesi, "*Nasıl bir sosyalizm*" tartışması tamamlanmadan hiçbir şey yapılamayacağını söylenmesi ve devrimci motiflerin birleştirici bir yanının kalmadığının vurgulanması, burjuva muhalefete verilen önemle beraber gerçekte AB sürecinin gelişimiyle bir paralellik taşıyordu. Ne var ki bu paralellik, o zaman şimdiki netlikte görülmemiştir.

Bir taraftan Devrimci Yol düşüncesinin artık ortak bir payda olmayacağı, bu zeminin dağıtılması gerektiği savunulur ve bu doğrultuda adım atılırken, diğer taraftan burjuva muhalefet yükseltiliyor veya salt çevrecilerin, işsizlerin, kadınların örgütlenmesine işaret ediliyordu. Sınıfsal temelde, sınıfsal ilişkiyi ön plana çıkaran örgütlenmelerle ilgili ise, olumlu tek kelime dahi

edilmiyor; marjinal, gereksiz, aşılı bir tarz olarak görülüyordu. İşte bu eğilimin netleşmesi zamanla oldu. Özellikle ÖDP ve onu hazırlayan tartışma süreci, sözünü ettiğimiz fikirlerin daha net biçimde dışa vurduğu bir zemin oldu.

Dikkat çekilmesi gereken bir diğer nokta da Kürt hareketi gibi Avrupa'daki duruşunda bile radikal bir tercih sergileyen ve oradaki ilişkileri ile dağ kadrosunu açıkça besleyen bir yapının, oradan Ortadoğu'ya uzanan hareketliliğinde hemen hiçbir engelle karşılaşmamış olmasıdır. Bugünün gözüyle bakıldığında, bu gelişmeler, farklı yerlerden, bir siyasal hareketin tasfiyesine yönelik olarak, AB düşüncesine daha başlangıçta angaje olmuş kesimlerle, çok önemli bir işbirliği içinde olduğunu düşündürüyor. ÖDP sürecinden sonra pek çok yerde taşlar yerine oturmaya başladı.

AB EKSENİ TARTIŞMA SOLDA YENİ BİR SAFLAŞMADA TURNUSOL ROLÜ OYNAYACAKTIR

Siyasi hareketlerin temel teorik tezlerinin şekillendiği süreci bir tarafa bırakırsak, bugüne dek Türkiye solundaki ayrışmaların pek çoğunun ideolojik olmadığını, kişisel vb. nedenlere dayandığını söyleyebiliriz. Geldiğimiz noktada ise, AB tartışmalarının Türkiye'de yeni bir saflaşmaya neden olacağı görülüyor. AB'den daha çok AB sürecinin ortaya çıkaracağı tartışmalar eksenli bir saflaşma yaşanacaktır. Bu konuda akla ilk, demokrasi sorununa bakış geliyor. Demokratik devrimin bugünkü programı ile AB sürecinin ortaya çıkarabileceği demokrasi modeli arasındaki açığı net bir şekilde ortaya konabildiği oranda bir farklılaşma yaşanacağını düşünüyoruz. Çünkü demokrasiden söz etmek, "*Bugünün sorunu demokrasidir.*" demek; 1982'lerden bugüne çeşitli zeminlerde gündeme getirilmiş; ama çoğu kez bu, ya burjuva muhalefeti ve burjuva demokrasisini övmek ya da var olma

kabullenip atalet halini süreklileştirmek için kullanılmıştır.

“Nasıl bir demokrasi?” ve “Kim için demokrasi?” soruları tarihte olduğu gibi bugün de niteliği ele veren bir anahtar özelliğindedir. Bunlar öne çıkarılmalı ve yanıtı ısrarla aranmalıdır. Tartışma, işçi sınıfının bugünkü gelişim düzeyiyle, talepleriyle ve kapitalizmin niteliğiyle ilişkilendirilerek sürdürülmelidir.

Devrimciler, hiçbir dönemde olmadığı gibi bugün de tutucu değildir; yer ve zaman mefhumunu, değişimi yok sayma lüksü yoktur. Tabii ki her gelişme dikkate alınmalı ve 25-30 yıl önce yazılmış programlar da masaya yatırılmalıdır. İnanıyoruz ki buna hiçbir devrimcinin itirazı olmaz. Önemli olan Marksist ilkelere bağlılık ve bilimsel süreklilikte tutarlılıktır. Çünkü, bugüne dek Marksizm-Leninizm'in evrensel tezlerini çarpıtma gayreti dahil her türlü sapma, “değişim”le gerekçelenmiştir. “Değişim” adeta sihirli bir formül gibi kullanılmış; değerleri aşındırmanın, örgütsüzlüğü savunmanın ve sisteme rücu etmenin gerekçesi olmuştur. Halbuki bilimin sürekliliği reddetmesi halinde bilim olmaktan çıkacağı ve hiçbir yenilenmenin eski önermeleri yok saymak anlamına gelmediği, bilinen bir doğrudur.

Yaklaşık 30 yıl önce, demokratik devrim programının genel anlamıyla kapsamına işaret etmek üzere yazılmış olan “Devrimciler Ne İçin Savaşıyor?” broşürünün içeriği, bugünün ihtiyacını elbette karşılamıyor. Demokratik halk devriminin bugünkü görevlerine ilişkin bir program hazırlığına hiçbir devrimcinin itirazının olacağını sanmıyoruz. İtiraz, bu ihtiyacın öznelendirilerek sulandırılması noktasıdır. Devrimciler, değişen koşulların bilincindedir. Başlayan tartışmaya kendine güvenen bir özne olarak katılmalı ve farkını ortaya koymalıdır. Toplumdaki değişim, yasal çerçevenin bugünkü

Bilindiği gibi, büyük ölçüde dış pazarla yetinmek durumunda olan (yani iç pazarı dar olan) tekeller, dış pazar hacminin daralması halinde çöküş yaşarlar. Örneğin ABD, sahip olduğu geniş çaplı iç pazar ile bu konuda önemli bir avantaja sahiptir. Avrupa'daki yaşam biçimlerinin, ihtiyaçların, alışkanlıkların; çok çeşitli olduğu farklı ülkelerdeki hukuksal çerçevenin ve kullanılan standartların da değişik olması, geniş çaplı üretimi güçleştiriyordu. Örneğin Philips, Avrupa pazarı için 600 çeşit fiş üretmekten şikayetçiydi. Çok çetin rekabet koşullarının yaşandığı dış pazarlarda güç olabilmek için de geniş ve güvenli bir iç pazar, zorunluluktur. İşte, AB'nin ilk evresi olarak kabul edilen Ortak Pazar, böyle bir zorunluluktan doğdu.

(Arşivden - Bkz. Devrimci Hareket, Sayı 8)

durumu, AB süreci; sosyalizmin bugünkü ihtiyaçlarına ve devrimci hareketin sorunlarına ilişkin açılımlar içererek tartışılmalıdır. Bu tartışma, genelde solda, özelde **Devrimci Yol ve Kürt Hareketi** zemininde daha net çizgilerle belirlenmiş (ve hatta gecikmiş) ayrışmaları tetikleyecektir.

ÖDP içerisinde bir ara başlatılan ve “Havet”le sınırlanarak bir anlamda askıya alınan tartışma bugün yeniden ve daha kapsamlı biçimde yaşanacaktır. Aynı şekilde Kürt Hareketi içerisinde de gerçekten demokratik gelişim için mücadele eden, uzun erimli olarak bu mücadelenin başarısı için emek harcayan kesimlerin kısa dönemli ve açmazlarla dolu AB ve ABD eksenli politikalara eklenmeye karşı bir duruş içerisinde olacağını, bir ayrışmanın da bu zeminde yaşanacağını düşünüyoruz.

Toplam olarak sosyal demokrat tabanı dahi kapsama potansiyeli taşıyan AB tartışmalarının, solda yıllardır yaşanmamış ve ertelenmiş bir ayrışmayı tetiklemesi beklenmelidir. Ne var ki dünyadaki örneklerine bakıldığında; Yunanistan, İspanya, vb. ülke-

lerde bu ayrışma genellikle AB karşıtlarının aleyhine sonuçlanmış; bu kesimlerin hızla tasfiye edilerek marjinal konuma düşürülmesini beraberinde getirmiştir. Tabii bu, AB karşıtları için bir kader değildir. Bu bileşenler içerisinde demiri tersine bükme potansiyeli en yüksek olan kesim devrimcilerdir. Başarı için devrimcilerin önderliği şarttır. AB'den zarar görecektir kesimlerin veya çıkacak gürültülerin çokluğuna bakılarak başarı tanımı yapılamaz. Yani süreç kendiliğinden ters dönme eğilimini bağrında taşımaz. Bunun için çok ciddi çabalara ihtiyaç vardır. Olumsuz sonuçlanma olasılığı, devrimcileri ne sürecin dışına yöneltmeli ne de edilgen kılmalıdır. Söz konusu ayrışma için gerekli ideolojik motifler örülmeli ve ayrışma kamçılanmalıdır. Bu süreçte Kürt ve Türkiye Devrimci Hareketi'nin demokratik niteliği ile beraber, taşınan paralelliğin varlığı da önemi de kavratılmalıdır.

**AVRUPA BİRLİĞİ,
EMPERYALİST
TEKELLERİN;
DEMOKRATİK HALK
DEVRİMİ İSE, HALKLARIN
PROGRAMIDIR; BUNLARIN
BİRBİRİNİN YERİNE GEÇME
OLASIĞI YOKTUR**

“Rahat konuşabilmek için önce dilimin altındaki baklayı çıkarmalıyım. Biz 'bir kısım' solcular olarak, 6 Ekim itibarıyla karmaşık duygular içine girmiş bulunuyoruz.

Bu karmaşa, sanırım hasetlik, şaşkınlık ve gizli/açık memnuniyet şeklinde tecelli ediyor. Yahu, hakikaten 6 Ekim 2004 tarihinde, bu ülkede bir 'devrim' oldu. Ve bundan haberimiz var!

Üstelik bir de devrim kavramına yüklediğimiz kutsiyet ortada dururken, bunu ulu orta telaffuz edebilmek de kolay değil. Şunca yıl devrimcilik yap, bu uğurda onca eziyet çek, mahpuslarda sürün, sayısını bilemediğin can yoldaşını yitir... Sonra senin uğruna savaştığın değerlerin bir kısmı, hem de karşı cenhaktan yapılan girişimlerle hayata geçsin.”

Yukarıdaki ifade Gelecek Dergisi'nin 22. sayısında, **Melih Pekdemir**'e ait. “Ama bu olanlar hakikaten 'devrim'” başlıklı yazıdan aldık.

Aslında bu ifade ve AB'ye övgü yağdıran çeşitli yazılar gibi söz konusu yazı da dikkate alınmadan geçilebilir. Veya bugüne kadar AB konusunda yaptığımız değerlendirmeler yanıt anlamında yeterli görülebilir. Fakat biz, uzunca olmasa da, AB'yi soldan keşfeden birkaç kişinin yaklaşımını örnek olarak ele almayı konunun daha ayrıntılı açılması açısından gerekli görüyoruz.

Bilinir ki kişi, bir fikri mutlaka beslemek isterse, cımbızlama yoluyla da olsa tarihten çeşitli pratikler veya ifadeler bulur ve bunlarla kendi duruşu arasında zorlama da olsa benzerlikler kurar. Önemli olan, olguları kendi tarihsel bağlamları içerisinde objektif bir duruşla alıp, özüne ters düşmeyecek bir ilişkilenebilir sokmaktır.

M. Pekdemir yazısında, 6 Ekim gibi “*tepeden devrim*”e Bismarck rejimini de örnek verir. Bismarck kuramının birbiri ile çelişme hali taşıyan pek çok gelişme için kullanıldığı doğrudur. Ama Bismarck'ın sosyal haklar açısından attığı adımların devrim ve sosyalizm yolunda yürüyenleri ileri taşıdığı veya onların önünü açtığı, yani olumlu bir etki yaptığı doğru değildir. Aksine, o yöndeki akışı sistemle bütünleştirme açısından bir etkisi olmuştur. Benzer bir durum Avrupa İlerleme Raporu veya AB olgusunun kendisi için de geçerlidir. Melih Pekdemir, AB'ye olumluluk atfederken hızını alamayıp “*uğrunda can yoldaşlarını yitirdiği değerlerin*” bile gerçekleşmesinden söz edebiliyor. **M. Pekdemir ve AB muhipleri, 6 Ekim'de demokratik devrimin hangi talebinin karşılandığını açıklamalıdır.**

Yapılan düzenlemenin “61 Anayasası”ndan daha ileri olduğu da doğru değildir. Özellikle Türkiye oligarşisi, demokratikleşme alanında attığı hemen tüm adımları “Türk usulü” atmış, çoğu ya biçimsel kalmış, ya da kimi göstermelik olumlu adımlar, daha da antidemokratik adımları gölgelemek üzere atılmıştır. Örneğin; infaz yasası, bırakalım 61 Anayasası'nı, mevcut olandan daha sert ve geri hükümler içeriyor. CHP'li milletvekillerinin bile şiddetle eleştirdiği, tecridi meşrulaştıran böyle bir yasaya ve benzerlerine olumluluk atfetmek için M. Pekdemir'de olduğu gibi gerçekten bir kopuş yaşamış olmak gerekiyor. Tabii bu kopuş, sistemden değil, devrimci yaşam biçiminden, kültür ve birikiminden kopuştur.

Gerçekte M. Pekdemir, söylediklerinin ne anlama geldiğini bilir. Bu nedenle, yaptığı'nın cehaletten çok bir çeşit **sulandırma ve seviyeyi düşürme** olduğunu düşünüyoruz. Çünkü, AB temelli bu duruşu, ciddi bir zeminde savunabilme olasılığı yoktur.

Bugün işçisinden köylüsüne, memurundan esnafına kadar toplumun büyük çoğunluğu için demokratikleşme bir ihtiyaç ve

dolayısıyla bir taleptir. Bu talebin içeriği ile AB müktesabı denem çerçevesinin öz itibarıyla hiçbir ilgisi yoktur. O çerçeve dikkatle incelendiğinde, düzenlemenin bütünüyle tekellerin egemenliğini güçlendirecek şekilde yapıldığı görülür. Ve gerçekte bir serbestlik, bir demokratikleşme varsa; o halk için değil, tekeller içindir.

Bilinir ki bizimki gibi ülkelerde, oligarşik yapının varlığı başlı başına bir demokratik devrimi kaçınılmaz kılar. Çünkü oligarşik diktatörlüğün varlığı, burjuva anlamda dahi bir demokrasiye imkan tanımaz.

AB ile ilişkilendirilmiş demokratik devrim tanımında düşülen hatalardan biri de, demokratik devrimi yasal bir düzenlemeden ibaret görmektir. Devrimci Yol kültürüyle biçimlenmiş ve bu kültürü öznel nedenlerle yok sayar duruma düşmemiş herkes bilir ki, bizim dün de üzerinde çokça durduğumuz ve sonra da Sovyet deneyiminin öğrettiği olay, demokratik devrimin ne yasal düzenlemelerle ve hatta ne de devrimci iktidarın bir çırpıda üreteceği kararnamelerle aşılamayacağı; bunun çok uzun bir süre gerektirdiğidir.

Bu arada, konu içerisinde kullandığımız **oligarşi** kuramının, yeni moda duruş, tercih ve kuramlar itibarıyla; kimilerinde “eskimişlik, ortodoksluk, vb.” çağrışımlar yapabileceğini düşünüyoruz. Bu nedenle biraz açalım: Amacımız kavramlarda ısrar veya orjinalite değildir. Oligarşi, kısaca “hakim sömürücü azınlık” anlamındadır. Bunun yanında bizimki gibi ülkelerde genellikle feodalite ile burjuvazinin ittifaklarının olduğu durumları tanımlar. Ama ondan da öte ve konumuz gereği daha da önemli olan, emperyalizmle işbirliğini tanımlamasıdır. Bugün bu kapsam, tekeli sermayenin bir kesimine kadar daralmış da olsa özü aynıdır ve kavram, bir farkı, bir niteliği vurgulamak açısından; önemlidir, gereklidir.

Bugün ülkemizde bırakalım emperyalist işgalin

kalkmasını, aksine gizli işgal tanımına sebep olan örtünün aralandığını ve emperyalizmin doğrudan kurumlarıyla, araçlarıyla kendi gücüne dayalı politika yapma yöntemlerini tercih eder hale geldiğini söyleyebiliriz. Bu durum anti-emperyalist tavır alışın önemini artırırken demokratik devrimin ağırlıklı görevi haline de getirmiştir.

Ülkemizde kapitalizmin kendi içerisinde feodalizmi tasfiye ettiği, bu nedenle toprak sorunu vb. görevlerin demokratik devrimin programı içinde yer almadığı genelde bilinen ve kabul edilen bir doğrudur. Ancak burada yanlış, demokratik devrimin tamamlandığı iddiasıyla başlıyor. Yukarıda da belirttiğimiz gibi emperyalizmin, dolayısıyla oligarşinin varlığı başlı başına bir demokratik devrimi zorunlu kılar; aynı zamanda sosyalist insan tipinin yaratılmasındaki güçlük, demokratik devrimin yani geçiş aşamasının sanılandan da uzun olmasını beraberinde getiriyor.

Dikkatli bakılırsa, bugün geniş bir yelpazeye dağılmış gibi görünse de Türkiye'de sadece AB'ye güzelleme yapmak konusunda değil, sınıf çelişmesini yok sayma, sınıf temelinden alabildiğine uzak örgütlenmeleri öne çıkarma ve sonuçta kenara çekilmenin, atıl durmanın zeminini hazırlama anlamında birbirine benzeyen, söylemleri birbirini tamamlayan pek çok çevre ve kişi sahnede yerini almış durumda. 1980'li yılların başında yani 20-25 yıl önce T. Akçam'ın söyledikleri ile bugün M. Pekdemir veya Apo'nun söylediklerinin ortak bir payda oluşturması bir tesadüf değildir. Hem sosyalizmden şu veya bu biçimde söz edilmekte, hem de sınıf örgütlenmesi yadsınmaktadır. Gerçekte ise biliniz ki, sınıf temelinde bir örgütlenme yoksa, bunun adı sosyalizm olmaz. Bu noktada "özgürlükçü sosyalizm" vb. tanımlamalar, yaşamdan tamamen kopuk, soyut söylemler olarak kalmaktadır. "Sosyalizmin sorunları aşılmadan hiçbir şey

Bugün ise, solda durup AB'yi savunanlar öylesine cüretkar ki savunmakla kalmıyor bir de karşı duranlara "Fukuyamacı, Kautskyci, vb." yakıştırmalar yapabilecek denli ileri gidiyor.

yapamayız" gerekçesinin ardına sığınırken ortaya melankolik bir ruh hali çıkmakta ve farklı siyasal zeminlerden gelmiş de olsa, dün uğrunda bedel ödenen değerlerin nostaljik sohbetlerde ve içki masalarında tüketildiği bir duruşta ortaklaşmaktadır. Bu bağlamda, kimi durumlarda, ne söylendiğine değil, ne yapıldığına, nerede durulduğuna bakmak; tercih edilen "örgüt olmayan örgütün" yani örgütsüzlüğün insanları nasıl dağıtıp atomize ettiğini, bizzat yaşamın içinde izlemek; gerçekliği çok daha çıplak biçimde görebilmeyi kolaylaştırır.

UFUK URAS'IN SORULARI VEYA AB TARTIŞMALARINI SULANDIRMAK

Yukarıda özetlediğimiz duruşa benzer ve besleyici olduğuna inandığımız bir çaba da ÖDP Eski Genel Başkanı UFUK URAS'tan geldi. 25 Aralık 2004 tarihli Birgün Gazetesi'nde "Ne rüya ne Riya" başlığıyla yazan ve İP'ten EMEP'e, SDP'den CHP'ye kadar AB karşıtı olarak bildiği tüm duruşları aynı potaya toplayan Uras, söz konusu yazısında 9 adet soru soruyor. Örnek olması açısından o sorulardan birkaç tanesine değineceğiz.

Ufuk Uras, "Soyut bir enternasyonalizm yerine gerek son Avrupa Sosyal Forumu'nda, gerekse anti-kapitalist sol partilerin 'Başka bir Avrupa mümkün' deklarasyonunda altına imza attığımız ve ortaya koyduğumuz tezlerin hangisine, neden karşısınız?" diye soruyor. Aslında o tezleri tartışmaktan çok bu sorunun AB ile ilişkili özü veya AB dışında bir enternasyonalizmi soyut sayan yaklaşımı tartışılmalıdır. Devrimciler, dünya ölçeğinde ulusların, sınıfların veya ezilen herhangi bir kesimin attığı hiçbir dayanışma adımını, demokratik hiçbir çabayı yok saymaz, kü-

çümsemez; böyle bir dayanışma için AB zemininde atılan adımları da beklemez. Burada asıl problem, meselenin AB ile sınırlanmasıdır. Sadece başka bir Avrupa değil, başka bir dünya mümkün. Ve neden dayanışma Avrupa'dan ibaret görülüyor? Hatırlanacak olursa, III. Enternasyonal gibi başarılı bir dayanışma ve bütünleşme dünya ölçeğinde yaşanmıştı ve AB gibi bir koşul yoktu. Yani AB'siz Enternasyonal hiç de soyut kalmamıştı. Bugün de örneğin; Ünilever'in SanFrancisco'daki tesislerinde gerçekleşen direnişe, Gebze'deki işçiler yanıt veriyorsa; bu soyut değildir; ama, AB kapsamında da değildir. AB projesini doğru ve gerekli kullanmak için sol, hiçbir dönem bu denli zorlama sorularla muhatap edilmemiştir.

Soru 2: "Sermayenin Avrupası karşısında emeğin, dayanışmanın Avrupasının kurulabileceği iddiamıza; 'reel' Avrupa'nın asla değişmeyeceği, dönüşmeyeceği, aşulamayacağı ve emeğin Avrupasının asla mümkün olamayacağı gibi Fukuyama'nın 'tarihin sonu' tezinin Avrupa versiyonu muhafazakar bir yaklaşım, nasıl oluyor da memleket topraklarında en devrimci görüş gibi takdim edilebiliyor?"

Öncelikle belirtelim ki AB karşıtlığının yarı-öfke yarı-keyfiyet sonucu, hiçbir somut neden yokken Fukuyama ile ilişkilendirilmesi yakışıksız bir tutumdur ve AB muhiplerinin ne denli cüretkar olduğunun ifadesidir. Fukuyama AB'ye ABD'nin rakibi olabileceği düşüncesiyle karşı çıkıyor. Bunun ne "emeğin Avrupası"yla ne de AB karşıtlığıyla bir ilgisi vardır. Ayrıca Fukuyama; ABD'nin, sınırsız egemenliği için Çin'in, Japonya'nın, Hindistan'ın, Rusya'nın vb. bir siyasal, ya da askeri güç olmasına

karşı çıkıp, önünü açmak için başvurabileceği her yolu mubah görürken; siyasal motiflerini buna göre hazırlıyor ve bütün dünyanın geleceğini ABD'nin çıkarı ile özdeşleştiriyor. Bunun, anti-emperyalist çevrelerin AB'ye karşı geliştirdiği tutumla hiçbir ilintisi yoktur. Ayrıca Fukuyama "emeğin Avrupası"ndan değil, AB'nin ABD'ye alternatif olma olasılığından söz eder. Bizler ise "emeğin Avrupası" fikrine, ortaya atılışındaki ilişkilene(AB) ve projedeki çapsizlik/soyutluk sebebiyle bir itiraz geliştireyoruz. Ve burada da neden "emeğin Avrupası" da, Ortadoğu'nun veya Asya'nın Avrupa'sı değil? Sorusunu soruyoruz. Gerçekten de fikir sahipleri böyle bir bütünleşme için ne bir projeye ne de enerjiye sahiptir. Yaptıkları şey, AB olgusuyla ilişkilendirilmiş, AB'nin doğrudan sonucu varsayımları, AB'ye olumluluk atfetmek üzere ortaya atıp tartışmaktır. Bizce, bu ilişkilene bağlamında "emeğin Avrupası" mümkün değildir.

Soru 3: "Sosyal Demokrasi'nin en öngörüsüz teorisyeni olan Kautsky'nin 1. Paylaşım Savaşı'ndan kısa bir süre önce ortaya attığı ve dolayısıyla hemen yanlışlanan emperyalistler arası rekabetin sönümlendiği ve 'ultra emperyalizme' geçildiği şeklindeki iddiası, nasıl Edirne'nin bu tarafında 'AB emperyalizmi' biçiminde en radikal tez haline geliveriyor?"

Biz bu "Kautsky" ilişkilene mesinin, cehaletten çok bir çeşit sulandırma gayreti olduğunu düşünüyoruz. Yoksa Ufuk Uras, Türkiyeli devrimcilerin, emperyalistler arası rekabetin sönümlendiğinden değil, keskinleştiğinden söz ettiğini bilmiyor olamaz. Hatta bugünkü ABD saldırganlığı da emperyalistler arası çelişmenin bir dışavurumudur.

Soru 4: "Sermayenin küreselleşmesi karşısında, emeğin küreselleşmesinin bir parçası olan

emeğin serbest dolaşım hakları için mücadele, niçin anlamı olmayan bir mücadele biçimidir?"

Gerçekte bu teori, yani globalleşmenin, emeğin serbest dolaşımını da içerecek tarzda ifade edilmesi, burjuvazinin sömürüyü gizleme araçlarından biridir. Mal ve hizmetler kadar emek de serbest dolaşabilin deniyor. İlk bakışta anlamlı gibi görünüyor. Halbuki mal, sosyal bir varlık değildir. Örneğin; Kore'de üretilir, Türkiye'de tüketilir. Birey ise sosyal bir varlıktır. Yaşadığı, yaklaşık 30 yıllık gelişimini sağladığı dünyada bir çevreye sahiptir. Onu, ait olduğu çevreden koparıp "git falanca yerde iş bul" demek, emperyalist bir uygulamadır. İş bulabilmesi için kişiyi Avrupa sokaklarında dolaştırmak; onun kişilik haklarını yadsımak, onu metayla özdeş tutmak ve sömürüye karşı savunmasız bırakmaktır.

Burjuvazinin üretilen malla, fabrikada çalıştırdığı işçiyi özdeş gördüğü bilinir. Ama soruna sömürü penceresinden bakmayanlar için işçi, üreten bir güçtür; sosyal bir varlıktır. Bunu meta ile özdeşleştirip, metanın serbest dolaşımıyla denklik kurmak, burjuvazinin kefesine girmektir. Bu, savunulabilecek en geri noktadır. İnsan turist olarak gezebilir veya kendisi istediği için gidip bir başka ülkeye yerleşebilir; bunun, iş bulmak için başka ülkeye gitmek zorunda kalmasıyla hiçbir ilintisi yoktur. Kaldı ki, devrimcilere yakışan, insanların bulunduğu yerde insanca yaşaması için mücadele etmektir. Bu bağlamda, söz konusu öneri, emperyalizmin dahi açıktan savunmadığı, akla gelebilecek en geri yaklaşımdır ve sonuçta burjuvaziye soldan yapılmış bir destektir.

Ufuk Uras'ın sorularından birkaç tanesini seçerek yanıtladık. Soruların bütününde bir seviye düşüklüğü ve sulandırma gayreti dikkatimizi çekti. Bunu sadece Ufuk Uras yapmıyor. Öyle sanıyoruz ki AB konusunun ciddi/seviyeli bir tarzda tartışılmasının yaratacağı sonuçları

AB olgusunun gerçekte Avrupa tekelci burjuvazisinin bir talebi olduğunu, onun sorunlarını aşmayı hedeflediğini vurgulamıştık. Ancak tekelci burjuvazi bunu sadece kendi talebi olarak sunmak yerine, tüm toplumların talebiymiş gibi göstermekte "çağdaş değerlere dayalı modern Avrupa" gibi soyut kavramlar etrafında tüm toplumları örgütlemek istemektedir. Helsinki belgeleri ve Kopenhag kriterleri incelendiğinde hedeflenen Avrupa toplumunun demokratik tarzda biçimlenişine ilişkin hiçbir ciddi, tutarlı tanımlama ve ilke olmadığı görülecektir. Burjuva demokrasisinin en temel tezlerini bile yok ederek sembolik hale getiren tekelci burjuvazi, bu türden tüm kavramları sembolik olarak ele almakta ve savunmaktadır. Sembolik düzeyde kaldıktan sonra hiçbir özgürlüğe ve demokratik talebe MGK bile karşı çıkmaz.

(Arşivden - Bkz. Devrimci Hareket, Sayı 8)

önceden görmüş olmak, söz konusu kişi ve çevreleri böyle bir tercihe itiyor.

AB'NİN ALTERNATİFİ MEVCUT STATÜKO DEĞİLDİR

Devrimciler herhangi bir soruna çözüm geliştirirken, onu farklı biçimlerde yeniden üretmeyi değil, öz itibarıyla bütünüyle aşmayı amaçlar. Bu nedenle de mevcut sistem içinde karşı durdukları herhangi bir olgunun yine sistem tarafından, kendi ihtiyacı olarak yeniden üretilmesi demek olan projelere de karşı dururlar. İşte bu tür tavırları, söz konusu projelerde "daha ileri" kimi ayrıntılar varsayarak eleştirmek; alternatif bir duruşu geliştirmenin gereklerini anlamamaktır.

Benzer bir süreç, özelleştirmenin yoğun biçimde tartışılır olduğu 90'lı yıllarda da yaşandı. Özelleştirmeye karşı çıkanlar, mevcudu/devleti savunmakla suçlandı. Bugün belki, yaşananlar sonrasında, artık özelleştirmenin de iyi yanları olduğunu veya "nötr" duruşun gerekliliklerini savunan kalmadı; ama biz o tartışmaları unutmadık. Çünkü onları üreten **fikri arzının** bugün çeşitli konularda ve AB meselesinde tekrar ettiğini görüyoruz.

AB meselesine, "Mevcut Statüko mu daha ileridir, yoksa AB kriterleri mi?" biçiminde yaklaşmak, tuzaktan öte bir de kendine güvensizliği, alternatif geliştirebilme olasılığını yadsımayı içerir. Kimi fiilleri, tekil olguları, sürecin bütünlüğünden koparıp "Hangisi daha ileri?" diye tartışmak; örneğin böyle bir ikilemi AB olgusu üzerinden yürütmek, devrimci bir hareketin alternatif yönelimini yok saymaktır. Dahası, statüko ile AB'ciliğin birbirini tamamlama birbirini biçimlendirme niteliğinin de gözardı edilmesidir. Yani **AB, Türkiye'deki egemen sınıfların ve devletin niteliğini parçalamıyor; bir buluşma, eklemlenme biçimini geliştiriyor** ve bu biçimde, emekçinin hak talebi yine "gaz"la boğuluyor. Yazıyı yayına hazırladığımız gün basına

yansıyan bir haberi olduğu gibi aktarıyoruz:

"ABD ve AB'yi protesto etmek isteyen Gençlik Dernekleri Federasyonu üyesi gençlere karşı biber gazı ve copla müdahale eden polis, AB ve ABD için kendini siper etti. Polis, biber gazı ve cop kullanarak yaklaşık 140 kişiyi gözaltına aldı. Elleri arkasından bağlanıp, derdest edilerek üst üste yığılan öğrenciler, Irak'taki esirlere uygulanan muameleye benzer görüntüler oluşturdular." Burada dikkate alınması gereken noktalardan biri de bu uygulamanın Kopenhag Kriterleri'ne uygunluğudur. Bu arada "AB sürecini sekteye uğratmayalım" baskılanması, alternatif bir duruşun özneleri üzerinde dahi; bir iddiasızlık, bir irade yitimi, ehlileşme ve giderek örgütsel sulanma etkisi yapacaktır. Çünkü, hiçbir AB kriterinin, örgütlü devrimci birikimi besleme, onu artırma veya tamamlama özelliği yoktur.

Sorunun en tehlikeli boyutu, bugüne dek şu veya bu biçimde, şu veya bu oranda biriken örgütlü devrimci mücadelenin, yerini, Kürt Hareketi'nde olduğu gibi sistem tarafından kabul gören **ehlileşmiş bir biçime** bırakma olasılığıdır.

Devrimciler, ürettikleri özgürlük projeleriyle, en tam demokrasi ve eşitlik anlayışı ile tarihlerinin hiçbir döneminde sınıf düşmanlarına öykünmedi. Onlardan demokrasi dersi almaya veya öğrenmeye ihtiyaç duymadı. Bu nedenle sisteme ait bir olgunun alternatifini yine sistem içinde aramak, kendi alternatifini yok saymak; devrimcilik iddiasını taşıyan hiçbir kişi veya kuruma yakışmamaktadır.

Marksizm gıdası almamış, çarpık bir fikri gıdalanma veya bozuk bir perspektifin daraltıcı etkisi altında bulunan kesimlerin Devrimci demokrasiyi bilmemesi veya yanlış bilmesi normaldir. Ama sol adına, devrimcilik adına, Devrimci demokrasiyi unutup burjuva demokrasisini veya onun **faşist bir rejimde oluşturduğu "melez" biçimi** yeterli, doyurucu

bulmak; hedefin de duruşun da kimliğinde ne denli küçüldüğünün göstergesidir.

Yakışık düşmeyen ve yanlış kıyaslara sebep oluşturan etmenlerden biri de, AB'nin neler vaadettiğinin kaynağından ve ayrıntılı biçimde incelenmesi yerine, duyularla veya yarım yamalak bilgilerle yetinilmesidir. Emegin serbest dolaşımından, vb. söz edenler bir tek "AB Hizmet İşleri Yönetmeliği"nin ne getirdiğine göz atsalar, en azından böyle büyük gaflar yapmayacaklardır. Örneğin; yeni yönetmeliğe göre "Almanya'da çalışan bir Polonyalı işçi artık Almanya'daki yasalara göre değil, Polonya'da geçerli olan yasalara göre çalıştırılacak. Yanındaki Alman işçi belki günde 7 saat üzerinden haftada 35 saat ve 10 Euro saat ücreti ile çalışırken, Polonyalı işçi günde 12 saat üzerinden haftanın 7 günü, 2 Euro saat ücreti üzerinden çalıştırılacak.

Bu alanda 'AB uyum yasası' geçerli olmayacak. Yönetmeliğe göre 25 AB ülkesinde aynı anda 25 değişik yasa yan yana geçerli olacak yani belirleyici olan işçinin çalıştığı ülkenin yasaları değil, geldiği ülkenin yasaları olacak.

Bu yönetmeliğin sermaye açısından birçok faydası olacak. Artık sermaye üretimi işgücünün ucuz olduğu ülkelere taşımak zorunda kalmayacak. İşgücünün ucuz olduğu ülkelerin işçileri sermayenin ayağına gelecek. Tekeller yeni fabrikalar için harcamalardan kurtulabilecekleri gibi, kendi ülkelerinin işçilerini daha rahat disipline edecekler."

Aslında tüm bu örneklerden bağımsız olarak, salt kapitalist yapılanmaları beslememek, onlara kan taşımamak ve devamında rol almış olmamak için AB'ye karşı durulabilir. Kapitalist sistemin şu veya bu kurumunun veya uygulamasının başarısı, güçlülük imajı, kitlelerde kapitalizmin yıkılmazlığını besleyebileceği gibi, ehven-i şer duruşları da tercih haline getirecek ve kendine güveni, örgütlü güçle sonuca gidebilme inancını aşındıracaktır.

KÜRT HALKINI ÖZGÜRLEŞTİRME VAADIYLE KAZANILAN ÖNDERLİK KONUMU BUGÜN AYNI HALKIN UMUDUNUN KÖTÜRÜM DÜŞMESİNDE ROL OYNAMAKTADIR

DÜŞÜNSEL SİSTEMATİKTE TAHRİBAT, DİSİPLİNSİZ DÜŞÜNMEK VE YÖNTEMSİZLİK; SİSTEMİN DEVAMI İÇİN BİR ÇEŞİT GÜVENCEDİR

Çoğumuzun bildiği ve sıkça andığımız bir doğrudur. Egemenler; sömürüye, eşitsizlik ve adaletsizliğe dayalı sistemlerini güvenceye alma yolunda çoğu kez şiddet araçlarını, baskı ve zoru öne çıkarmış, ancak yalanı, yanıltma ve beyinleri fethetme yöntemini de elden bırakmamıştır. Bu alandaki çaba ve rejimler, giderek biriken ve karmaşıklaşan bir deneyim zincirinin halkaları olarak varlık göstermiştir. Benzer şekilde; direnç noktaları, isyanlar, hak arama biçimleri de giderek çeşitlenmiş, nicel ve nitel büyüme sürecinden geçmiştir. Bu alanda tarihe adını yazdıran mücadelelerde kendiliğindenliğe de rastlanmış ise de **örgütlü duruş, iradecilik ve bilimsel bir yöntem kavuşmak** yolunda mesafe katedildikçe; başarı ve kazanımlarda kalıcılık artmıştır. Hatta günümüzde artık bilimsel bir yöntemin ışığında yol almadan sisteme direnebilmenin ve sonuç alma şansının kalmadığını; günü kurtarma amaçlı kimi kısa erimli ve yönetsiz hamlelerin uzun vadede yarar değil, zarar getirdiğini söyleyebiliriz. Burada asıl sorun, bütünlüklü bir yaklaşımdan uzak fikri üretimlerin hala çeşitli nedenlerle rağbet görüyor ve bunun ne denli zarar verdiğinin ayırt edilemiyor olmasıdır.

Örneğin; AB, Kürt sorunu, demokratikleşme, vb. konulardan biri ele alınıyorsa; anlatılmak istenen ana fikre varmak, amacı işaret etmek için kullanılan alt bilgiler de doğru olmalı ve aralarında bir bütünlük

bulunmalıdır. Aynı şekilde, farklı zamanlarda söylenen, yazılan fikirler de birbiri ile zıtlık oluşturmamalıdır. Aksi takdirde, belki ilgi çekici yazılar ortaya konabilir; ama, sağlıklı düşünen ve önünü görebilen kafalar oluşmaz.

A.Öcalan, 05.01.2005 tarihinde verdiği Yeni Yıl Mesajı'nda "*ABD'nin Ortadoğu projesi, kapitalizmi krizden kurtarma operasyonudur*" diyor. Aynı Öcalan, Irak işgali öncesinde ABD'nin Irak'a müdahalesinin demokratik açılım getireceğini söylemişti. Nitekim işgal sürecinde de PKK ve onun devamı olan yapılar, ABD'nin Ortadoğu'daki varlığına güzelleme yapmış, onun bölgedeki varlığını **altın değerinde bir fırsat** olarak görmüştü.

Doğruları örgütlemek ve başarılı sonuç alabilmek için fikri üretkenlikte, yazılıp söylenenlerde, yürütülen mantıklarda, öne çıkarılan değerlerde ve talep edilen haklarda bir süreklilik, bir iç tutarlılık şarttır. Bu ölçeklerde ısrar edilen, tutarlılık takibi yapılan yerde "*Dün dündür, bugün bugündür*" dercesine, norm/ölçek bulanıklığı, duruşta kayganlık olmaz. Veya tersten söylersek, bulanıklıktan medet/çıkar ummayanlar, tutarlılıkta ısrar eder.

Yıllar önce, hakların koparılarak alınacağını ifadesi olarak, Kürt halkını ayağa kaldıran, kendine güvenini aşıl原因, "*Savaşan özgürleşir, özgürleşen güzelleşir.*" biçiminde önermeler geliştiren bir yapının önderi bugün, yapabileceklerini, yani misyonunu, Kürt hareketinin savaşçılığının tasfiyesi, direncinin frenlenmesi noktasına dek düşürmüş ve örneğin; Türkiye, Irak, ABD arasında Kürt sorunu ile ilgili yapılacak zirveden

tasfiye kararı çıkarsa, "Yapabileceğim bir şeyin kalmayacağı açıktır" diyebilmiştir. Aynı mesajın ilerleyen satırlarında Öcalan, böyle bir gelişmenin Çeçenistan gibi süreçler yaratacağını söylüyor. Dikkat edilirse, en ölçeksiz, en karmaşık örnek seçilmiş. Neden Çeçenistan olunuyor; kendine has bir mücadele yaşamak ve **direnen Kürdistan** olmak neden tercih edilmiyor? Savaş, haklar için mücadele, öcü gibi gösteriliyor. İsrarla düşmanın ikna edilmesinden, savaşı kazanımdan bahsediliyor ve adeta serzenişle karışık **hak dilenciliği** yapılıyor. Ne yazık ki bu bir tarz halini de aldı. Örneğin; 10 Ocak tarihli Gündem'de, gözlerini kavga ve işkence sonrasında yitirmiş, yıllarca tutsak kalmış, yoldaşlarını yanıbaşında kaybetmiş bir eski gerillanın, "*Savaşın her türlü kirlidir*", "*Çatışmaya katılmış herkesin bir parçası ölüdür. Ölmese bile öldürmüştür. Karşıdaki insanı öldürdüğünde kendin ölüyorsun*" demesi, A.Öcalan'da da gözlenen sınıfsallığın yitimi ve savaşta tarafları özdeşleştirme duruşunun/yanılgısının bir sonucudur. Savaşın her türlü kirliliğe; savaşan özgürleşmez, kirlenir. Bugün Filistin intifadacıları, Irak direnişçileri de kirlidir sonucu çıkar. Ve hatta, **HPG'nin** meşru savunma dediği şey de kirlilik üretiyor demektir.

Kürt halkının tarihi, önemli oranda teslimiyetlerle, uzlaşma ve ihanetlerle doludur. Bunu Öcalan da sık sık anımsatırdı. Ama bugün gelinen noktada "*Şu ana kadar barış ve uzlaşma çabalarını, 17 Aralık müzakere sürecine olumlu yaklaşarak, değerlendirmeye çalıştık*" diyor. **Halbuki aynı Öcalan, emperyalist çıkar**

denklemleri arasında çözüm aramanın, o noktalara yatırım yapmanın sonuçlarını bizzat kendi şahsında yaşamış ve o yatırım yaptığı ellerce tutsak alınarak Türkiye'ye teslim edilmiştir.

Bilinir ki ezilenler, tarihinin hiçbir evresinde güçsüzlük, zayıflık görüntüsüyle, kendine güvensizlikle, karşı tarafa şirin görünme hesabı yaparak hak kazanmamış, tarihini oluşturan basamaklarda bu filler, olumluluk değil, olumsuzluk ögesi olarak yer almıştır. Ezilenler ve onların önderliğini yapan devrimciler, sayıca durumlarına bakmaksızın bir özgüven yaşar. Çünkü gücünü haklılığından alır. Kendi meşru duruşunun gereği olan şiddeti, haksız saldırılarla karıştırmaz. Kendini suçlu olarak görmez, suçluluk psikolojisine hiç girmez. Adalet, halkın vicdanı, vb. yerlerde kendini aklanmış kabul eder ve örneğin; kulak kesen bir kirli savaş elemanı ile hiçbir ölçekte yan yana anılmayı kabul etmez.

Her gün yeni bir buluşla geri adım atmayı, dün düşman diye anıp savaştığı kesimlerce benimsenmek için durmadan irtifa kaybetmeyi sürdüren PKK, ne yazık ki çok ağır bedeller karşılığında kazanılan değerlere de gölge düşürür noktaya gelmiştir.

ÖZNEMLİK, AKLIN DA GÖZLERİN DE GÖRÜŞÜNÜ BULANDIRIR

Bir olguyu aşarak, ondan daha ileri bir noktaya erişebilmek, öncelikle o olgunun doğru ve yeterli biçimde kavranması ile mümkündür. **Marksizm, önceli olan felsefi disiplinleri, ayakları üzerine oturtan, artılarını alıp onları ileriye taşıyan bir işlev görmüştür.** Bu bağlamda ancak onu bir bütün halinde kavrayan, içselleştiren, artıları ile tanışıp onu yaşamına içerebilen kesimlerce ileriye taşınabilir veya aşılabılır. Ama, onun en basit önermelerine dahi vakıf olamamış kişi veya kesimlerin, değişim kavramına abartılı vurgu yaparak, Marksizm'in en temel önermelerini "değişim"e kurban etmesi, kabul edilebilir bir

durum değildir; görmezden de gelinemez.

20 Ağustos 2004'te Gündem'de yazan Cemal Şerik, "Her şeyin değiştiği, değişmeyen tek şey olarak kabul edilen değişimin de değiştiği" diyerek vurgu yaptığı **değişim**; pek çok yazarda gördüğümüz gibi, **subjektif bir olguyu doğrulama, bilim dışılığı bilimsel gösterme** gayretini beslemek için kullanılmıştır.

Asgari Marksist formasyona sahip herkes bilir ki şiddet, sömürücü sınıf egemenliğinin ürünüdür ve yüzyıllar boyunca, örgütlü biçimler alarak halka yönelmiştir. Bunun karşısında savunma halinde bulunan, haklı olan, zorbalıkla başedebilmek için zora başvuran halk kesimleri, tarihlerinin hiçbir evresinde, şiddeti varlıklarının bir koşulu olarak görmemiştir. Bu nedenle, "19. ve 20. yüzyılda siyaset doğrudan yapıyordu. Kaba zor, sorunların çözümünde öncelikle tercih edilen bir yöntem olarak kabul ediliyordu. Gerek egemenler, gerekse de sisteme karşıt olanların hemen hepsi, aynı çözüm yönteminde, kaba zorda birleşiyorlardı." (agy) demek, bırakalım zor ögesini, genel anlamıyla sınıflar mücadelesine yabancı olmaktır.

"Sınıf yaklaşımı dışında; toplum, cins, çevre yaklaşımları güncelleşti ve birleşilen ortak sorunlar olarak kabul edilir bir düzey kazandı." (agy) diyor, Cemal Şerik. Bu iddiasını da "Bilimsel-Teknik devrim, siyaset, sanat, spor, felsefe, bilgi, vb.lerini toplumun sınırlı kesimlerinin ilgi alanı dışına çıkararak, bakış açılarını değiştirerek, geçmişte yapılan tahlil, değerlendirme, vb. kabul gören temel kalıp düşüncelerin sorgulanmasına neden oldu." (agy) biçiminde gerekçeliyor.

Sanki daha önce cins, çevre sorunu yoktu. Ve sanki sınıflar mücadelesi bu olguları kapsamıyordu. Ve sanki, orman talan eden bir holding ve çevresi ile bu talandan dolayı içi yanan halk kesimleri ortaklaşmış gibi konu, sınıfsallık ıskalanarak ele alınıyor. Aslında sözü edilen türde bir

bilimsel-teknik devrim de yok. Aynı şekilde; siyaset, sanat, spor, felsefe konusunda radikal değişimler yaşanmamış, hala toplumun önemli bir kesimi, bırakalım sporu, felsefeyi; en zorunlu ihtiyaçlarını karşılayabilmekten aciz durumdadır ve kültürel hemen hiçbir aktiviteyi göz ucuyla bile izleyememektedir.

Gelelim asıl niyeti ele veren iddiaya;

"Çevrenin kirlenmesinden, doğa ve zenginlik kaynaklarının tüketilmesinden, kimlikler üzerindeki asimilasyona varan baskıdan, kişi haklarına getirilen sınırlamadan pay sahibi olmadığını kimse iddia edememektedir." (agy). Çeşitli versiyonlarına sıkça tanık olduğumuz ve gerçekte, sınıfların varlığını yadsıyarak, toplumu bir bütün halinde aynı duruş noktasında gören bu değerlendirme; gerçekte, sermaye güçleriyle ve onların uzantısı olan kişi ve yapılarla bir arada kardeşçe yaşayabilmenin mümkün olduğu kurgusu üzerine oturtulmuştur. Apo'nun "Demokratik ekolojik toplum" tarifinin çeşitli biçimlerde seslendirilmesidir. Sorunların iç içe geçtiğinden ve bu durumun, çözüm yöntemleri üzerinde değiştirici etki yaptığından söz ediyor Cemal Şerik. Ne yazık ki günlük yaşamda, etrafına dikkatle bakabilen her insanın görebildiği gerçeklere dahi göz kapamak ve düşmanıyla, katiliyle bir arada olabilmenin tarifini yapmak anlamına gelen bu projeler, bütünüyle öznelik kaynaklıdır. Yani **devlet imkanlarını kullanarak ülkedeki nükleer santral sayısını ve nükleer kirlenmeyi arttıran; bundan çıkar uman çevrelerle halk; kirlenme karşısında aynı safta değildir. Başvuracakları çözüm de aynı değildir.** Bergama halkı ile "Siyancılar" ve onların bilumum destekçileri, kirlenmeden aynı biçimde etkilenmemektedir. Eroin ticareti yapan "devlet destekli mafya" ile çocuğunu o bataktan sakınan halk, nasıl aynı konumda olabilir ki? Kişi haklarına getirilen sınırlamalar; bir Çakıcı ile halktan bir insan için aynı anlama mı geliyor

gerçekten? Ertuğrul Özkök, köşesinde Çakıcı'nın da, Çatlı'nın da kullanılmasını doğru bulan yazılar yazar, bu tarzı savunurken, sırf günlük basından haber okudu diye 30 gün süreyle yayınına son verilen Özgür Radyo'daki "basın emekçileri" ile aynı konumda olabilir mi? Dahası, Cemal Şerik, kimlikler üzerine uygulanan asimilasyonun, neden bir Kürt köylüsü ile Sedat Bucak için aynı anlama gelmediğini bilmez değildir. Devam edelim mi? Semra Özal ile her türlü kadınlık (ve de insanlık) hakkı gaspedilmiş kadınların safları ve çözüm yöntemi aynı olabilir mi? Cemal Şerik gerçekten emek-sermaye çelişmesinin ortadan kalktığına veya emek karşısında bir işçi ile bir patronun aynı duruş noktasına sahip olduğuna inanıyor mu? Avrupa'da ayağa kalkan ve on yıllardır sahip oldukları hakları gaspedildi diye eyleme geçen emekçilerin haberleri Gündem Gazetesi'nde de çıkmaktadır. Öyle görünüyor ki **özellik, akla da gözlere de perde indiriyor.**

AB sürecinde Avrupalı emperyalistlere, genelde de ABD'ye ve Türkiye oligarşisine kendini kabul ettirme, beğendirme temelinde yürüyen **Kürt hareketinin uzlaşmacı çizgisi**, bugüne dek bilinen hemen her doğruyu şu veya bu oranda tartışma zeminine çekmiştir. Son olarak 17 Aralık Zirvesi öncesinde Herald Tribün'de yayımlanan ilan sonrasında dört eski DEP'li milletvekilinin yaptığı açıklamada aşağıdaki bölüm dikkatimizi çekmiştir:

"Bazı Kürtler, Türkiye'de Kürt sorununun çözümü için İspanya'yı, İrlanda'yı, İtalya'yı hatta Kıbrıs'ı referans ya da örnek model olarak gösterebilir. Fakat Türkiye Kürtlerinin ezici bir çoğunluğu ve temsil ettiğimiz siyasi misyon Türkiye'de Kürt sorununun çözümünde otonomi-özerklik içeren federatif çözümlerin çağımız ve günümüz koşullarına uygun olmadığını düşünmektedir."

Bu ifadeye bakıldığında sanki özerklik, federasyon, vb. çözümler, bir tarihsel dönem için uygun olan ama şimdi artık geçersizleşmiş ve

Yıllar önce, hakların koparılarak alınacağına ifadesi olarak, Kürt halkını ayağa kaldıran, kendine güvenini aşıl原因, "Savaşan özgürleşir, özgürleşen güzelleşir." biçiminde önermeler geliştiren bir yapının önderi bugün, yapabileceklerini, yani misyonunu, Kürt hareketinin savaşçılığının tasfiyesi, direncinin frenlenmesi noktasına dek düşürmüştü...

PKK Gerillası - 1991

çağa uygun olmayan tarzlar haline gelmiş gibi algılanıyor. Gerçi bugün, öyle çok yanlış kapı çalınıyor, yanlış noktalar zorlanıyor ve yanlış araçlar kullanılıyor ki; tutarlılık beklemek veya Marksizm'le hiçbir ilişkisi kalmayan bir yapıya Marksist normları anımsatmak nafi bir çaba oluyor. Örneğin; DTH (Demokratik Toplum Hareketi) için hazırlık sürecinde Leyla Zana'nın ziyaret/görüşme için **ilk randevu istediği kişilerden birinin Mehmet Açar olması** bundan sonra ne türden ölçeklerin dikkate alınacağına da ifadesiydi. Bizler, buna rağmen, bazı genel doğruları anımsatmanın, en azından böyle bir yolda yürümek isteyenler için yararlı olacağını düşünüyoruz.

Emperyalist dönemin Marksizmi olan Leninizm, yine emperyalist dönemde ulus sorununun çözümü için ulusların kendi kaderini tayin hakkından

söz eder. Ama bu hak Lenin'de hiçbir zaman soyut bir şekilde, salt bağımsız bir devlet kurulması veya bir federasyon çatısı altında örgütlenme olarak geçmez. Uluslaşma sürecinin olduğu bir yerde, bu süreci şu veya bu şekilde engelleyen, baskı altında tutan, demokratikleşmenin önünde engel oluşturan bir sınıf (örgütlü, egemen bir güç) varsa; orada Marksizm-Leninizm'i ilgilendiren nokta, o ülke halkının kurtuluşudur. Hangi politikalarla kurtulabileceği ve nasıl özgürleşeceği de buna bağlı olarak çeşitli yöntem ve araçlar eşliğinde tanımlanır. Bu bütün içerisinde **aracın tek başına, kendinden menkul bir değeri/önemi yoktur.** Aksine, bütünlüklü bir kurtuluş projesi içinde hizmet ettiği amaca göre önem kazanır. Leninizm, sorunu böyle ele alır. Bunun biçimi, yeri geldiğinde bağımsız bir tarzda örgütlenme olabileceği gibi, birden çok ulusun federasyon halinde ya da birlikte mücadele ederek bağımsız bir devlet tarzında örgütlenmesi de olabilir. Önemli olan, o halkın egemen sınıflar karşısındaki çıkarlarının hangi çerçevede korunduğu ve özgürlüğü için ne gibi somut adımların atıldığıdır. Bizler, Kürt hareketine hep bu perspektifle yaklaştık. 20 yıl önceki hedeflerinde anti-emperyalist, anti-feodal bir görünümü vardı. Kürt halkına demokratik açılımlar vaadediyor; yeterli olmasa da, Kürt halkının sorunlarının çözümü yönünde olumlu motifler taşıyordu. Bu süreçte emperyalist güçler, PKK ile işbirliği içinde olmadı; ama, onu yoksayan, bütünüyle dışlayan adımlar da atmadı.

Ortadoğu'da Kürt dinamiğinin önemini bilen ABD, belki o süreçte,

birilerinin iddia ettiği gibi PKK'yi doğrudan desteklemedi; ama, kitleselleşmiş Kürt halkının önemli bir kesimini kucaklamış hareketin imhası için de rol almadı. Fakat PKK, süreç içerisinde, barındırdığı yanlış eğilimler, ideolojik-politik hattındaki zaaf lar ve ideolojik mücadelenin oturmuş olduğu yanlış zemin gibi nedenlerin koşulladığı bir çaba sonrasında; **emperyalizm açısından sakınca teşkil edebilecek motiflerden, yukarıdan aşağıya sistemli ve bilinçli bir şekilde arındırıldı.** Bugün gelinen noktada anti-emperyalist ve anti-feodal nitelikten uzaklaşmakla kalınmamış, Kürt sorunu konusundaki talepler önce dil konusundaki serbestliğe ve giderek Kürt hareketi üzerinden politika yapabilme iznine kadar daralmıştır.

Kürt coğrafyasında bir süredir, sınıf ve tabakaların varlığı ve çıkar ilişkilerinin şekillenmesi, vb. açısından yeni gelişmeler yaşanmakta ve bu, burjuva mecrada kendine yer açmaya çalışan Kürt hareketi üzerinde çeşitli biçimlerde etkili olmaktadır. Düne kadar önemli rant kavgalarının olmadığı Türkiye Kürdistan'ında gerek ABD ve Irak ilişkilenmesi, gerek GAP gibi önemli rantlar vaadeden proje sebebiyle; ABD ile işbirliği yaparak ayakta kalmak ve büyümek dahil, çeşitli çıkar hesapları ve rant kavgaları öne çıkmıştır. Bu hesaplarda hemen hiçbir özne için Kürt halkının uğradığı baskılar, gündem maddesi değildir.

PKK ve ardılı yapıların, "ekolojik demokratik toplum" kapsamında sınıf farkını yok sayması ve işçi ile patronu (çevre karşısındaki konumunu gerekçe ederek) aynı zeminde gören bir duruşa evrilmesi; onu gerçekte (ve giderek anlaşılacak biçimde) Kürt halkı için bir umut olmaktan çıkarmıştır. Bu gelişme sonrasında aslında, PKK (KONGRA-GEL)'nin duruşunu Marksist ölçeklerle test etmenin yani ondan bu çerçevede tutarlılık beklemenin de anlamı kalmamıştır.

Daha önce de üstünde durduğumuz bir olgudur;

federasyon, ayrılma vb. tercihler Kürt sorununu sadece bölgesel olarak çözer. Çünkü, Kürt nüfusunun üçte ikisi Batı'da; üçte birlik kesimi olan ve sınıfsal tavır alış açısından oldukça geri düzeyde bulunan bir nüfus da Kürdistan coğrafyasında yaşıyor. Bu nedenle biz, Kürt sorununun çözümünün basit anlamda bağımsız bir devlet kurmaktan geçmediğini, federasyon çatısı altında da olsa bağımsız bir örgütlenmenin çözücü olmayacağını söylüyor ve ortak mücadele sonrasında iki halkın özgür biçimde aynı devlet çatısı altında birlikte yer almasından söz ediyorduk. Temel düşüncemiz, Kürt halkının özgürleşmesinin önündeki tüm engellerin kaldırılmasıydı. Bu bağlamda, gerek ulusal gerekse sınıfsal baskıların kaldırılması, bir demokratik halk devrimi çerçevesinde ortak örgütlenmeyi gerektiriyordu. Bunun sonrasında geriye sonuçtaki biçimlenme kalıyordu. Bu da o günün koşullarının ürünü olarak ortaya çıkacaktı. Ama **genel anlamda söylemek gerekirse; ne federasyon, ne özerklik, ne de ortak devlet çatısı altında örgütlenmek geri veya Marksizm dışı çözümler değildir. Önemli olan o araçların hangi amaç için bir basamak olarak düşünüldüğüdür.**

Bunlar genelde çözüm açısından bugün için de gerekli ve geçerli yollardır. Ne var ki gelinen noktada artık, Kürt hareketi tarafından savunulan hiçbir şeyi Marksizm-Leninizm kefesine koyup ölçmenin bir anlamı yok. Çünkü artık, kendi halkı için hiçbir demokratik açılım vaatmeyen ve emperyalizmle açık işbirliği çerçevesinde gelişen bir yapılanma ile karşı karşıyayız. Bu durum, ABD'nin Ortadoğu'ya yönelik politikalarından bağımsız değildir. ABD'nin Irak bağlamı politikada Kürt kartını öne çıkarması, Türkiye dahil Kürdistan topraklarında işbirliğinin cazibesini ve paylaşılacak pastanın boyutlarını büyütüştür.

Daha önce Kürdistan topraklarının büyük bir kısmının

feodal parçalanmışlığın etkisinde olması, feodal yapının pazar olarak önemli bir gündeminin olmaması gibi nedenlerle, Kürt burjuvaları oradaki sermaye birikimini batıya aktarmıştı. Şimdi artık o topraklarda bir rant alanı oluştuğu, yoğunlukla o bölgeye girecektir. Ayrıca o bölgede ABD ile açıktan işbirliği yaparak rant kavgasında üstünlük kuranlar olacaktır. Kaldı ki şu anda bile ABD, Kuzey Irak'taki taşımacılık, vb. işler için Kürt kesimlerle işbirliği yapıyor; çoğunlukla onları tercih ediyor. Süreç içinde ABD'nin oraya, Ürdün'de, Antep'te veya İsrail'de olduğu gibi ayrıcalıklı ortaklık statüsü vermesi, gelişmeleri, sanılandan öte bir hızla büyütebilir. Böyle bir statü, o bölgede üretilen bütün ürünlerin, gümrüksüz biçimde, sanki İsrail'de üretiliyormuş gibi, ABD'ye kotasız, limitsiz ihraç edilebilmesi demektir. Bu gelişmeler, Kürt sorununa yönelik çözümler dahil pek çok şey üzerinde tayin edici/değiştirici bir etkide bulunabilir.

Geçmişte, uluslaşmanın gerçekte bir pazar sorunu olması ve Türkiye'de bağımsız bir Kürt burjuvazisinin olmaması sebebiyle; bağımsız bir devlet olarak örgütlenme, ayrılma, federasyon gibi tercihler, soyut bir tartışmanın argümanları gibi gelirdi. Uluslaşma süreci, daha çok sol kesimler tarafından gündemde tutulan, beslenen ve feodalizmi parçalamanın araçlarından biri olarak görülen bir olguydu. PKK'nin daha başlangıçta en önemli/ilerici adımı buydu. Feodalizmi parçalamak için milliyetçi öğeleri öne çıkarması bile hoşgörülebiliyor, demokratik açılım yönündeki adımları destekleniyordu. Ama bugün anti-feodal yan terkedilmiş, hatta feodal yapılara yaslanma gibi tercihler öne çıkmış, anti-emperyalizmin yerini emperyalizmle işbirliği almıştır. Üstelik artık bir Kürt burjuvazisi de söz konusu. Kürdistan coğrafyası içinde, bu sınırlardan pazar olarak yararlanma sevdası içinde olan bir burjuvaziden bahsedebiliriz. Belki bu oluşum aşamasında; ama, Ukrayna, Rusya vb. yerlerde 10-15

Abdullah Öcalan - 11 Kasım 1991 (Lübnan - Bekaa)

yıl içinde nasıl bir burjuvazinin oluşturulduğu anımsanacak olursa; ABD eliyle böyle bir gelişmenin çokça zaman almayacağı görülür.

Bu gelişmenin kendisi de muhtemel sonuçları da, zeminin kayganlığı nedeniyle farklılaşabilir; fakat biz yine de işin içinde ABD'nin olması ve Büyük Ortadoğu Projesi'nin kalbinin Kürdistan'da atıyor olması sebebiyle, olası gelişmeler üzerine **ipuçları** verme ihtiyacı duyuyoruz.

ABD'nin Kürt olgusuna dair yaptığı müdahale ve yatırımlar, Türkiye coğrafyasında bağımsız hareket edebilen bir yapının oluşumunu gündeme getirebilir. Bu, abartılı görülmemelidir. BOP eğer nostaljik bir proje değilse veya fikir jimnastiği olsun diye ortaya atılmamışsa, ABD'nin bu kapsamda güvenilir partnerlere ihtiyacı olacaktır. Dikkatli bakılırsa buna en uygun aday, işbirliğine yatkın önderlikleriyle Kürt hareketidir. Söz konusu sorumluluklar Kuzey Irak'taki Kürt hareketinin tek başına altından kalkamayacağı boyutlardadır. Bu nedenle Türkiye Kürdistan'ının bu hareketin bir parçası olması için özel bir gayret sarfedilecektir. Burjuvazinin ortaya çıkışı işe, işin siyasal boyutunu tamamlayan bir ekonomik gerekçe olacaktır. ABD kimlerle nasıl işbirliği yapacağını çok iyi biliyor. ABD tekellerini arkasına almak gibi

bir avantaj için burjuvazinin yapmayacağı bir şey yoktur.

ABD'nin genelde Ortadoğu, özelde Türkiye dahil bu coğrafyada bir balkanlaştırmayı amaçladığı, bölgede 70-80 milyon nüfusuyla neredeyse bağımsız politikalar üretebilecek kadar güçlü bir devlete tahammülünün olmadığı biliniyor. Bu bağlamda, **ABD'nin Türkiye'de toprak bütünlüğünü gözetmek gibi bir duruşu yoktur.** Tabii bu politikalar sonucunda Türkiye'nin bir elma gibi ikiye bölünmesi beklenmemelidir. Bunun birden çok yolu vardır ve geçiş için yumuşak sayılabilecek araçlar da belirmiş durumdadır. Hatta bunun için Kürtlerin ayrılması biçiminde bir adım da beklenmemelidir. Bunun yerine örneğin; Yerel Yönetimler Yasası'nın kapsamı biraz daha genişletildiğinde, böyle bir şekillenmenin önü açılmış olacaktır. Bugün eğitimin yerel yönetimlere devri, Karayolları, Köy hizmetleri vb. kurumların dağıtılıp hizmetlerin il özel idaresine verilmesi, gevşek bir federasyonlaşmaya gidişin başlangıcı sayılır. Devletin merkezi boyutu giderek aşındırılırken, bir güvenlik aracına, orduya kadar daralabilecektir. Hatta, bugün ulus temelinde bir örgütlenme olan yani ulusal kimliği bulunan ordunun da, bölgesel federasyonların yaygınlaştığı, bunun ideolojik

altyapısının oluştuğu koşullarda, ulusal kimliğinin ikincil plana düşmesi ve ABD'nin istediği tarzda bir NATO figüranına dönüşmesi, olmayacak bir gelişme değildir.

Bugün iktidarın etkili kesimlerini kısaca alan gelişmelerden biri de, AKP üzerinden devletin dini motifler etrafında yeniden örgütlenmesidir. Bir anlamda bu, dinci çevrelerin (İttihak ve Terakki'yi de sayarsak) yaklaşık yüzyıllık özlemlerinin karşılanması, Kemalist gelenekten rövanşın alınması anlamına gelecektir ki, AKP buna dünden razı. Böyle bir model, ulus devlet örgütlenmesinin önüne engel oluşturmak bağlamında da uygun düşmektedir. İlimli İslam modeline geçiş, sadece Ortadoğu ülkelerine bir model sunmayı değil, aynı zamanda, Türkiye gibi güçlü askeri örgütlenmesi olan ülkelerin bu örgütlenmesini parçalamadan kullanabilmeyi de amaçlıyor.

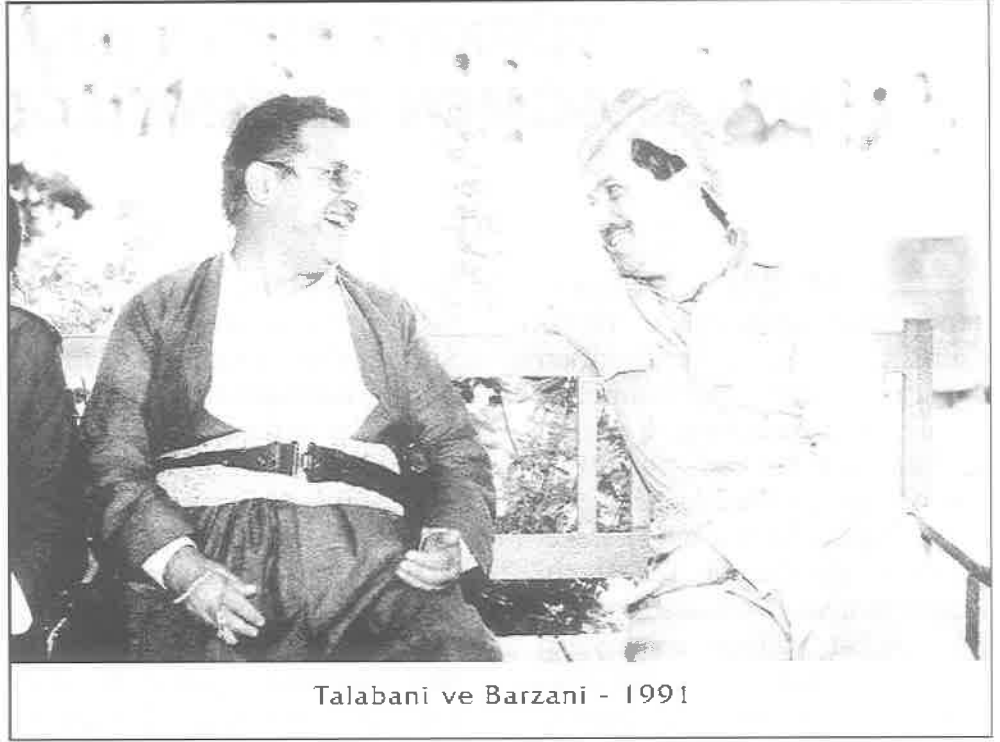
Devletin eğilimleri ilimli İslam'a göre örgütlenir ve ordu dahil, İlimli İslam eksenini egemen kılmabilirse; uluslar farklılaşsa ve federasyonlar ortaya çıksa bile, merkezi ordunun artık ilimli İslam'a göre örgütlendiği, onun bir parçası haline geldiği o durumda milliyetçi motifler bugünkü kadar öne çıkmayacaktır.

ABD, hatırlanacak olursa iki yıl önce, Diyarbakır'ı "Kürdistan Belediyeler Birliği"nin merkezi olarak düşündüğünü ifade etti. Geçtiğimiz günlerde de Abdullah Öcalan, "Demokratik Konfederalizm" önerirken; bunu "Kadınlar Birliği, Belediyeler Birliği, Gençlik Birliği..." vb. biçiminde ifade etmişti. Aslında fiilen farklı siyasal şekillenmeler de mümkün olabilir. Biz burada, bir yönelime, muhtemel gelişmelerin verdiği ipuçlarına dikkat çektik.

**EMPERYALİZMİN
MUHTEMEL HİÇBİR
ÇÖZÜMÜ KÜRT HALKININ
DEMOKRATİK TALEPLERİNİ
KARŞILAYACAK İÇERİKTE
DEĞİLDİR**

Yukarıda da belirttiğimiz gibi Kürt Sorunu'nun çözümünü salt bir devletleşme, federasyon vb. adımlara indirgeyenler için sözünü ettiğimiz muhtemel gelişmeler, **çözüm** olarak algılanabilir. Gerçekte ise, bunun çözüm anlamına gelmediğinin en somut ifadesi; bugün K. Irak'ta fiilen varlık gösteren "Bağımsız Kürt Devleti"dir. Böyle bir devletin varlığı nasıl ki Kürt sorununun çözümü anlamına gelmiyor ve halkın demokratik taleplerini karşılamayan, büyük oranda kukla bir oluşum olarak işlev görüyorsa; büyük olasılıkla T.Kürdistanı'nda da benzer bir durum amaçlanacaktır. Fiilen varlık gösteren; politikası, çerçevesi, sınırları olan, karar alıp uygulayan yapının; yerel parlamento mu, belediyeler birliği mi olmasından çok, ABD güdümlü olması ön plana çıkacaktır. **Bugün partileşme sürecinde olan çevrelerin (DTH) taleplerini tuttuğu sınırlılık, dün yola çıkarken vaadedilen hemen her adımdan vazgeçilmiş olması,**

Kürt Sorunu'nun çözümünü salt bir devletleşme, federasyon vb. adımlara indirgeyenler için sözünü ettiğimiz muhtemel gelişmeler, çözüm olarak algılanabilir. Gerçekte ise, bunun çözüm anlamına gelmediğinin en somut ifadesi; bugün K. Irak'ta fiilen varlık gösteren "Bağımsız Kürt Devleti"dir.

Talabani ve Barzani - 1991

ABD'nin yörüngesinde kendine yer edinme amaçlıdır. Dikkat edilirse, sorun kültürel özerklik bile sayılamayacak denli sıradan taleplerle özdeş tutulmakta ve asıl amacın, icazet çerçevesinde de olsa siyaset yapmaktan ibaret olduğu görülmektedir. Gerçekte bu, Kürt halkının hiçbir sorununa çare olacak bir adım değildir.

Yaratılan çaresizlik, edilgenlik ve kendi özgücüne güvensizlik halinden çıkıp, **emperyalist çözüm** diyebileceğimiz adımlara karşı durabilen bir örgütlenme yaratmak; bugün Kürt halkı için en acil görevdir. Böyle bir alternatif çözümün ve bunun gerektirdiği örgütlenmelerin geçersizleştiği doğru değildir. Aksine yaratılmak istenen **ehlileşme** ortamından bir an önce sıyrılıp; Kürt halkının kendi bağımsız örgütlenmesi veya ortak örgütlenme tarzında farklı bir yapılanma için mevcut tüm olanaklar seferber edilmelidir.

Emperyalizmin açık müdahaleye varan varlığı, anti-emperyalist temelde, Kürt yurtseverleriyle sınırlı olmayan çok daha kapsamlı bir karşı duruş örgütlemeye zemin hazırlamaktadır. **Demokratik halk devrimi perspektifiyle; anti-emperyalist, anti-feodal temelde tüm Türkiye coğrafyasında geliştirilecek bir ortak mücadele;**

emperyalizm ve oligarşi ile çıkar ilişkilenmesi içinde olan dar bir kesim dışında herkesi kapsama potansiyeline sahip olacaktır. Bu, bir ütopya veya eskimiş bir tarz değildir. Emperyalizm somut bir olgudur ve giderek daha açık biçimde halkların geleceğini karartan projelerle bölgede ağırlığını arttırmaktadır. Bunun karşısında ne daraltılmış örgütlenmelerle, ne de daraltılmış programlarla durulabilir. Demokratik halk devrimi; niteliği gereği böyle bir ihtiyacı karşılamaya en uygun araçtır. Bu nedenle, bugünden atılacak kısa ve uzun vadeli adımlar, böyle bir perspektife hizmet etmelidir. Emperyalist kulvarlarda, işbirliği temelinde tüketilen zaman da, enerji de halkların birikimini, kendine güvenini zayıflatmakta, nihai çözümün ve gerçek özgürlüğün mümkün olduğuna dair iddiayı zayıf düşürmektedir. Bu nedenle, **defalarca denenilen ve Kürt halkının tarihine hep yenilgi, kayıp olarak yazılan tarzların tekrarından uzak durulmalı; bahşedilmiş özgürlüklerin özgürlük sayılamayacağı görülerek; bugünden yarına sonuç vermeyecek de olsa, halklara yakışan onurlu bir duruş tercih edilmelidir.**

TÜRKİYE RUSYA İLİŞKİLERİ AB'YE RAĞMEN GELİŞME EĞİLİMİ TAŞIYOR

AB ve ABD'nin Türkiye'yi kendi etki alanlarında tutma eğilimine ve kendi insiyatifleri dışında iktisadi ilişkilenelemelere gitmesini önleyen kontrol mekanizmalarına rağmen, ekonominin kuralları işlemekte ve kendi iç pazarlarında dahi hareket alanları sınırlanan tekellerin Rusya'ya ilgisi artmaktadır.

Dikkat edilirse emperyalist tekeller artık yerli tekelle-ri/işbirlikçilerini dışlayıp; toptan ve hatta perakende pazarlama dahil üretimin her kademesinde doğrudan yer almaktadır. Türkiye'yi açıktan kendi pazar alanları olarak görüyorlar. Gerçi Türkiye bir üretim üssü olarak düşünülüyor. Siyasi olarak geleceğindeki belirsizlik gibi nedenlerle doğrudan yatırımlar yapılmamakta; spekülalatif tarzda sıcak sermaye girişlerinin olduğu, devlet tahvilinin satılarak sıcak parayla yurtdışına karların transfer edildiği, ama sabit sermaye yatırımlarının sınırlı boyutlarda olduğu bir ülke olarak tasarlanmaktadır. Zaten emperyalizmle elli yıllık ilişkilene sürecinde Türkiye'de yabancı sermayenin doğrudan yatırımları ancak 15 milyar dolar civarındadır.

Ve bugün artık; Toyota'nın Sabancı'yla ortaklığını bitirmesi, Siemens'in ortağını (Simko) dışlayıp kendi şirketini kurması, vb. gelişmeler nedeniyle yerli sermayenin alanı her geçen gün daralıyor.

Türkiye'de son yirmi yılda uygulanan ekonomik model, bir taraftan halk kesimleri üzerinde mülksüzleştirme etkisi yapmış, diğer taraftan çarpık bir biçimde de olsa sermayede yoğun bir merkezleşme yaşanmıştır. Sonuçta bu, sermayenin az sayıda merkezde yüklü biçimde yoğunlaşmasını beraberinde getirdi. Artık, yüz milyon dolarlarla ifade edilen yatırımları karşılamak, Türkiyeli sermaye çevreleri için bir sorun değildir. Bunun dışında Türkiye'de ithal ikameci dönemin ürünü olan ve üretim çeşitliliğine sahip güçlü orta burjuvazinin olduğu biliniyor. Gerçi bir süredir bu kesim, ileri teknoloji ürünü ithal mallar karşısında rekabet güçlülüğü çekmekte ve giderek mevcut pazarı yitirmektir. Bu koşullar altında orta sınıflar, en azından ergonomik ürünlerin, göze hoş görünen, belli bir kalitesi olan ürünlerin üretilmesinin esas olduğu gibi bir kuralı öğrenmiş, ancak pazar

yitimini durduramamıştır.

Pazarın büyük oranda emperyalist tekellerin denetimine geçtiği Türkiye'de, burjuvazi bir başka avantaja sahiptir. Türkiye'nin çevresinde bulunan İran, Irak, Suriye vb. Arap ülkelerine çeşitli ülkelerin doğrudan teknoloji satmasının yasak olması sebebiyle, bu ilişki Türkiye üzerinden yürüyor. Bu şekilde, bilimsel, teknolojik alanda ambargo altında olan ülkeler, Türkiye'yle bu sorunu aşmak üzere işbirliğine zorunlu kalıyor. Bunun dışında Rusya pazarı başlı başına bir özgünlük taşıyor. Hem henüz ulaşılamamış, girilme güçlüğü çekilen alanlara sahip hem de büyük tekellerin rağbet etmeyebileceği, ama orta burjuvazi için cazip sayılabilecek yatırım boşlukları mevcut. Mesela, bir tarafta fırın ihtiyacı var, diğer tarafta önce birkaç fırın açıp daha sonra bunların sayısını arttırarak tekelleşmek isteyen çevreler var. Nitekim bu, Romanya'da gerçekleşmiş ve Türkiyeli fırıncılar binlerce fırın açmıştır. Bunun gibi Türkiye'nin sahip olduğu teknolojik olanaklar ve alışkın olduğu iş alanları, tüketim ekonomisi konusunda zayıf bulunan Rusya ve eski Sovyet Cumhuriyetleri karşısında bir avantaj oluşturuyor. Bu cumhuriyetlerde hammadde, enerji, yetişmiş kalifiye işgücü sorunu yok; ama, tüketime yönelik üretimde teknoloji ve işbirliği ihtiyacı var. İki ülkenin karşılıklı olarak sahip olduğu birbirini tamamlama özelliği, siyasi ilişkiler yeterince iyi olmasa da, ekonominin kendi kanallarını açarak gelişmesine imkan tanıdı. Bavul ticareti, bu ilişkinin biçimlerinden biridir. Gerçi bir ara, büyük tekellerin baskısıyla Laleli piyasasına yasak getirildi; ama bu kez benzer bir ilişki Trabzon üzerinden kuruldu. Bu şekilde yürütülen

Rusya'yı, "kendine özgü" kılan niteliklerden biri de dış politikayı, Sovyet tarzında yani enstitülerde üreterek uygulamasıdır. Politikayı enstitülerde oluşturup sonra da sanki bir satranç tahtasında oynuyormuş gibi hayata geçirmek, Sovyetlerin dış politika anlayıştıydı. Bu tarzın araçlarından biri de uzun erimli politika yapmaktır. Rusya'nın bugünkü hamlelerine bakılırsa, yer yer günü kurtarmak için kimi atraksiyonlara başvuruyor ise de, genelde çok daha kalıcı adımlar attığı görülür.

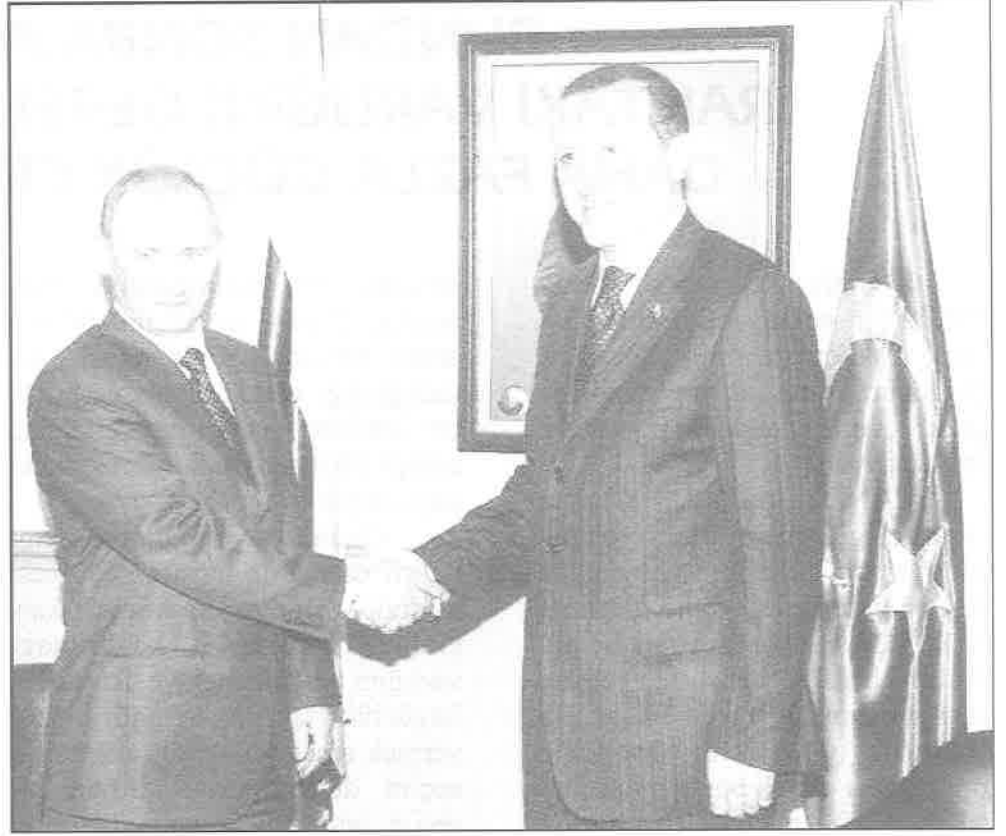
ticaretin yıllık hacminin yaklaşık 7-8 milyar doları bulduğu tahmin ediliyor. Bu rakam, Türkiye'nin en büyük ticari partneri olan Almanya'yla yapmış olduğu ihracatla kıyaslanabilen bir rakamdır.

Önümüzdeki dönem Türkiye ile Rusya ve belki Ukrayna arasında, bavul ticaretini çokça aşan gelişmelerin yaşanması muhtemeldir. Aynı süreçte AB'nin Türkiye'ye kazandırabileceği hemen hiçbir şey yoktur. Aksine, Türkiye'yi kendi ürünleri için bir pazar haline getirecek, iliklerine kadar sömürmenin imkanlarını geliştirecektir. Böyle bir gelişmenin, AB ile yakın ilişkiler kurup yurtdışında karlarını garantiye almış olan birkaç büyük tekel ile modern tarım teknolojisini kullanarak Türkiye'deki tarımsal üretimi Avrupa'ya pazarlayabilecek olan sınırlı sayıdaki tarım üreticisi dışında kimseye bir yararı olmaz.

Rusya ile geliştirilen işbirliği ise, burjuvazi için umut vaadediyor. Mevcut gelişmeler aynı şekilde devam ederse en geç 5 yıl içerisinde Türkiye ihracatının %30'dan fazlasının tek başına Rusya'ya yapılacağını söyleyebiliriz. AB'nin tüm kısıtlama çabalarına rağmen; Karadeniz'deki motorlarla, teknelerle veya bir başka biçimde bu ilişki devam eder. Kapitalizm, kendi gelişim yönünü bir biçimde çiziyor. İşleyişi engellenemeyen ekonominin son tahlilde belirleyici olduğu düşünülürse bunun siyasal anlamda da yansımalarının/devamının geleceği görülür.

Rusya'da sözünü ettiğimiz yatırım orta ve küçük işletmelerle sınırlı değil, tekellerin de büyük yatırımları var. Ve eğer Türkiye'deki sanayi Rusya'nın ihtiyaçlarına göre şekillendirilebilirse; bu, çok daha büyük gelişmelerin habercisi olur; siyasal tercihleri de etkiler noktaya gelir.

Rusya'yı, "kendine özgü" kılan niteliklerden biri de dış politikayı, Sovyet tarzında yani enstitülerde üreterek uygulamasıdır. Politikayı enstitülerde oluşturup sonra da sanki bir satranç tahtasında

oyunuyormuş gibi hayata geçirmek, Sovyetlerin dış politika anlayışıydı. Bu tarzın araçlarından biri de uzun erimli politika yapmaktır. Rusya'nın bugünkü hamlelerine bakılırsa, yer yer günü kurtarmak için kimi atraksiyonlara başvuruyor ise de, genelde çok daha kalıcı adımlar attığı görülür. ABD'nin BOP kapsamında 20-30 yıl sonrası gözetilen adımları gibi Rusya da kendi etki alanında, uzanabildiği coğrafya ve ilişkilerde bu tür adımlar atıyor. Türkiye'ye yönelik Putin'in ziyareti, vb. ile ortaya çıkan adımlar da bu çerçevededir. Türkiye, yüzünü AB'ye dönmüş gibi görünse de en erken 10 yıl sonra sonuç vereceği var sayılan bir adımın, siyasal iktidarların en çok 4 yıl dayanabildiği bir tarihsel kesitte; inandırıcılığı, güven verici niteliği yoktur. Özellikle ekonomi, dolaşısıyla tekeller, güven ilişkilerine ve somut karşılıklara önem verir; önu tıkanıldığında dere (ekonomi) kendi yatağını mutlaka yapar. Bu bağlamda, Türkiye ile AB arasında önemli/kalıcı adımlar atılmış gibi görünse de süreç, birkaç yıl içinde çok şeyin değişebileceğinin işaretini veriyor.

Bizim AB-Türkiye ilişkilerine dair ilk bakışta görebildiğimiz çelişmelerin Putin

(Rusya) tarafından görülemiyor olma olasılığı yoktur. Ve nitekim Putin Türkiye'ye, açmazları biliyor olmanın rahatlığı içinde, açık kartlarla geldi. Çeşitli görüşmeler yapıldı ve altı anlaşma imzalandı. Gerçi bunların bir kısmı, askeri-teknolojik işbirliği ve sırların korunması gibi anlaşmalar; bunlar, 1996'da imzalanmış, başkanlar düzeyinde güvenceye alınması ise de bugüne sarkmıştı. Bunların içerisinde, örneğin "stratejik işbirliği" çok genel bir çerçeveyi ifade ediyor. Bunun yanında "Dış politika enstitüleri arasında paralellik kurulması" adımı çok daha önemlidir ve uzun vadeli bir tasarıdır. Bu, birkaç tekelin dayattığı bir ilişkiden çok daha kalıcı ve boyutlu bir çerçeveyi tanımlıyor. Rusya ile Ankara arasındaki dış politikanın enstitüler düzeyinde oturup kalıcılığı; ilişkiye hem hükümetler üstü bir nitelik kazandıracak, hem de birbirini tamamlama potansiyelleri çok büyük olan iki ülke arasında sınırı alabildiğine açık bir yakınlaşmanın önünü açacaktır.

BUNDAN SONRA ABD IRAK'TAKİ VARLIĞINI GEREKÇELEMekte DAHA FAZLA GÜÇLÜK ÇEKECEKTİR

SORU: Irak'ta 30 Ocak 2005'te bir seçim yapıldı. Bu seçim hangi ilişkiler zincirinin ve nasıl bir dengenin ürünü olarak gündeme geldi? Kimler neden bir seçime ihtiyaç duydu?

YANIT: Irak'ta 30 Ocak'ta yaşanan gelişmeyi seçim olarak tanımlamak bile zor. Sayımdan kayıt sistemine, oy kullanma biçiminde, vaadettiği sonuçlara kadar bütün halinde, eşine rastlanmamış bir süreçti 30 Ocak'ta yaşanan. Gerçekte, özellikle zamanlama olarak böyle bir seçimi ABD dahil, Irak'ta hiçbir kesim istemiyordu. Ancak geline nokta, özellikle Şiilerin işbirlikçi egemen kesimi, temsil ettiği kitlenin ABD karşıtı duruşu ile işbirliğine yatkın kendi konumu arasındaki dengeyi daha fazla koruyamaz hale gelmişti.

Dini örgütlenmelerin niteliği gereği genellikle, sınıfsal olan çelişmeleri gizlemek gibi bir işlev yüklendikleri bilinir. Ancak açık işgal koşullarında halkın takındığı işgal karşıtı tutum, dini oluşum halindeki yapıyı zorlamaya başladı. Mehdi Ordusu saflarında yaşanan yoğunlaşmalar da bir anlamda tabandaki direnme eğilimlerinin yansımasıydı. Sistani bugüne dek Şii tabanı çeşitli atraksiyonlarla oyaladı. Ancak geline aşamada bu tarzın tıkandığı görüldü. Ve Sistani; Sadr, Allavi vb. dahil, Şii kesimlerin 30 Ocak'ta bir seçime ikna edilmesinde etkili rol oynadı. Irak'ta direnişe karşı mesafesi, işgal güçleriyle dengeli ilişkileri ve nüfus yoğunluğu sebebiyle etkili bir konumda olan Şii örgütlenmesi karşısında, bir çeşit ara manevra ihtiyacı sonucunda Sistani seçimin daha fazla geciktirilmesini istemedi. Bunda, direnişin hızlandırıcı bir etkisi oldu. Başlangıçta direnişe şu veya bu oranda mesafeli durmuş kesimlerin bile, artık direnişçilere

sempati ile yakınlaşmaya başlaması, direniş zemininin giderek artan boyutta genişlemesi, bir tedirginliğe neden olmuş ve böyle bir katılımı geciktirme, erteleme amaçlı bir manevra ihtiyacı kendini dayatmıştır.

Önüne koyduğu programı belirli oranlarda hayata geçirmesi halinde, Dünya kamuoyu karşısında meşruiyet kazanmak, varlığını perçinlemek ve "kurtarıcı, özgürlük taşıyıcısı" görüntüsü vermek amacıyla ABD, elbette bir seçim düşünüyordu. Böyle bir seçim onu fiili işgalin yükünden kurtaracak, işgali gizleyecek ve işbirlikçi kukla bir rejim için meşruiyet görüntüsü oluşturacaktı. Bunu başarması halinde ABD, kendi gücünü büyük oranda ekonomik yönden cazip alanlara kaydırırken, BOP için önünü açacak tarzda yeni hamleler için avantaj kazanmış olacaktı. O noktada İran, Suriye, vb. ülkelere sırasıyla benzer müdahaleler daha hızlı ve kararlıca gündeme gelecekti. Böyle bir sürecin işbirlikçi öznelere de ABD tekelleriyle kurulacak organik ilişkiler neticesinde palazlanacak, Irak'ta kapitalizmin ana bileşenleri haline gelecekti. Altyapının, sanayileşmenin vb. yeniden yapılanması sürecinde yaşanacak paylaşım, devlet bürokrasisinin organizasyonu ile eşgüdüm içinde gerçekleşecek ve sonuçta, sisteme entegrasyonu tamamlanmış bir Irak ortaya çıkacaktı. 30 Ocak'ta seçimin erken doğumu, yukarıda özetlediğimiz ABD hayallerinde önemli bir kırıklığın ifadesi oldu. ABD elbette ki pes etmeyecek ve yeni durumu yeni hesaplar için bir zemin, bir başlangıç olarak alacaktır. Ama, en azından şu ana dek, plan yapıp uygulayabildiğini söylemek çok zor.

SORU: Kürt önderlikler

açısından da 30 Ocak tarihinin erken olduğunu söyleyebilir miyiz?

YANIT: Evet, Kürt önderlikler de geçmişte yaşadıkları deneyimler ve Ortadoğu'da haritaları değiştirebilecek nitelikteki radikal adımların belki onyıllar gerektirecek handikaplar taşıdığını biliyor olmaları sebebiyle işin aceleye getirilmesinden yana değillerdi. Tüm ilkesiz/yararcı duruşlarına ve ABD'nin Irak'taki varlığını bir şans olarak görmelerine rağmen, direniş karşısında sıkışan ABD'nin, farklı hesaplar karşısında Kürtleri bir kez daha kurban etmesinin olasılık dahilinde olduğunu biliyor ve işlerini sağlama bağlayarak yol almak istiyordu. Onlar, seçim tercihi karşısında da gerekeni yapmış, "tarihsel fırsat"ı an'a izdüşürmüşlerdir. Fakat, Barzani'nin paşa paşa yaptığı açıklamalara bakılırsa, ABD ile henüz net bir duruş yakaladıkları söylenemez. Barzani, "Bağımsız devlet kurmak Kürtlerin hakkıdır; ama, biz federasyon istiyoruz" derken; ABD, hem onları el altında tutuyor, hem de Türkiye ile temaslarını yoğunlaştırıyor. Bu, tüm kesimler gibi ABD'nin de zamana oynadığını, çelişmeli taşları bir arada tuttuğunu ve hiçbir zaman tüm yumurtaları aynı sepete doldurmayı tercih etmediğini gösteriyor. Yine de bu süreçte Kürt önderlikler, kendi kitlesine duruşunu anlatabilmek açısından en rahat kesimlerden birisiydi. Hatta direniş halindeki kesim için de bunu söyleyebiliriz. Bu bağlamda en çok zorlanan, direniş ile işbirliği arasında sıkışan Şii önderliği olmuştur.

SORU: DEHAP MYK üyesi Muammer Değer Irak'taki seçimler için yaptığı değerlendirmede "Yapılan geçici seçimler ve yapılacak yeni anayasa, Irak halklarının bugüne kadar

yakaladığı en ilerici düzeydir. Bizlere düşen bu düzeyin demokrasî ve anayasal hukuk çerçevesinde gelişmesini temenni etmek olacaktır.(...) Irak halklarının seçime ilgisi bazılarınca istenilenin aksine çok yüksek olmuştur. Kürt ve Şii bölgelerinde %90'larla, ortalama %70 civarında gerçekleşmiştir. Bu çok önemlidir." diyor. Bu değerlendirme nasıl bir duruşun yansımasıdır?

YANIT: Gerçekte adına seçim bile denemeyecek olan ve içinden hiçbir istatistiki verinin çekilip çıkarılamayacağı, katılım yüzdesinin ise bu özgülde hiçbir anlam ifade etmediği Irak seçimlerini "en ilerici düzey" olarak tanımlamak; en hafif deyimle ileriye de düzeyi de şaşırmaktır. Ve asıl kaygı verici olan; bölgede 40 milyona varan nüfusuyla bir halkı aşağılamanın, onun adına emperyalizmden hak dilenmeyi ve temennilerde bulunmayı marifet sanmanın, Kürt önderliklerde en yaygın tutum haline gelmiş olmasıdır.

Bir bakıyorsunuz ki; Bush, tanrı ile konuştuğunu söylüyor. AKP Hakkari milletvekili Mustafa Zeydan, depremden çatlamış evlerde değil de çadırda kalanları inançsızlıkla suçluyor. Irak'ta Sistani sandığa gitmeyenleri, Zerkavi ise gidenleri kafir ilan ediyor. Fetullah Gülen, cennetin anahtarını kendinde görüyor. Bu kesimlerin gerçekler yerine, doğaüstü güçlere, hurafe, vb. olgulara tutunmaları, bunları öne çıkarmaları; sınıfsal konumları itibarıyla anlaşılır bir durumdur. Onlar gerçeklerle yüzleşmeyi sevmezler. Ortalık ne denli bulanırsa, ne denli bilimin dışına çıkılır ve kavram karmaşası oluşursa, onlara daha fazla yaşam şansı doğar. Peki, Kürt önderliklere ne oluyor? Onların irrasyonelizmle ne işi var? Kişi,sınıfsal duruşu yitirip emperyalist ellere bakar duruma düşmeye görsün...

SORU: 30 Ocak'ta ortaya çıkan sonuçları nasıl okumak gerekiyor? Diğer bir ifadeyle, seçim sonrası süreçte ne tür gelişmeler beklenmelidir?

ABD Gölgesinde Irak Seçimi

YANIT: Aslında bu seçimde, "katılım yüzdesi" en az anlam ifade eden olgulardan biridir. Çünkü seçimden önce de özellikle Şii ve Kürt iradelerin etkisinde olan kesimlerde katılımın yüksek olacağı biliniyordu. Ancak, yine de o rakamlara bakarak; gerçek anlamıyla ne oy veren kesimlerin sayısını, ne etnik kimliklerini ne de genel nüfus içerisindeki oranlarını tespit etmek mümkündür. Uzun zamandır nüfus sayımının dahi yapılmadığı Irak'ta; kentlerdeki nüfus yapılarında göçlerin, yer değiştirmelerin, kentler etrafına kurulan onbinlerce mevsimlik çadırın varlığı da dikkate alındığında; seçimle ilgili yansıtılan verilerin hiçbir şey için ölçü olamayacağı görülür. Ancak sonuçta seçim oldu; bu yeni bir durumdur; erkene alınmış da olsa önemli bir hamledir ve her kesim için etkili sonuçlar doğuracaktır.

Değerlendirmeye Şii kesimlerden başlarsak; belki de sürecin en sıkıntılı öznesinin Şiiler olduğunu söyleyebiliriz. Bilindiği gibi sınıflı tüm toplumlarda, emperyalizmle işbirliği tarzında gelişen süreçlerde; nasıl işbirlikçiler varsa, sömürülen, dışlanan emekçi kesimler de vardır. Bu çelişmeli konum, Irak'ta işgal öncesinde de var olmasına rağmen, Irak'ta işgalle beraber ortadan kaldırılan kimi uygulamalar,

emekçiler nezdinde önemli bir kayıptı. Örneğin; Baas rejiminde, pek çok hizmetin doğrudan devletçe karşılanmasından; petrol gelirlerinden bir kısım payın bütün kesimlere (Kürt, Sünni, Şii ayrımı yapmaksızın) dağıtılmasından kaynaklanan belirli bir yaşam standardı tutturulmuştu. İşgalle birlikte bu koşullar tümüyle ortadan kalktı. İşbirliği yapan egemen sınıflar, bir biçimde kendi konumlarını koruyup güçlendiler. Ama diğer taraftan, özellikle emekçi kesimler alabildiğine yoksullaştı. Bu yoksullaşma da Kürt, Sünni, Şii tüm kesimler için geçerliydi. Sünni kesimler süreci direnişle karşılarken; Kürtler, ulusal bir beklenti sebebiyle, işgal stratejisinin bir bileşeni olmayı seçtiler. Ancak, Şiiler için durum farklı gelişti. Özellikle tabandaki yoksul kesimler, gençler, işsizler, sarsılan konumlarının tetiklediği tepkiyi işgal güçlerine yönelttiler. Aynı süreçte işbirliğini seçen yönetim kademelerindeki Şiilerle, halk kesimleri arasındaki çelişme giderek ertelenemez hale geldi. Bu noktada devreye sokulan seçim, bir manevra ihtiyacını karşılamış ise de kimi gerçekler daha çıplak biçimde cereyan etmeye başlayacaktır. İşbirlikçi çevreler halk beklentisi çerçevesinde, ABD'ye işgali sonlandırması yönündeki çağırını daha yüksek perdeden yapmaya

Sistani; Sadr, Allavi vb. dahil, Şii kesimlerin 30 Ocak'ta bir seçime ikna edilmesinde etkili rol oynadı. Irak'ta direnişe karşı mesafesi, işgal güçleriyle dengeli ilişkileri ve nüfus yoğunluğu sebebiyle etkili bir konumda olan Şii örgütlenmesi karşısında, bir çeşit ara manevra ihtiyacı sonucunda Sistani seçimin daha fazla geciktirilmesini istemedi. Bunda, direnişin hızlandırıcı bir etkisi oldu. Başlangıçta direnişe şu veya bu oranda mesafeli durmuş kesimlerin bile, artık direnişçilere sempati ile yakınlaşmaya başlaması, direniş zemininin giderek artan boyutta genişlemesi, bir tedirginliğe neden olmuş ve böyle bir katılımı geciktirme, erteleme amaçlı bir manevra ihtiyacı kendini dayatmıştır.

zorlanacak. Bunun dışında sandığa gitmiş, yönetimini seçmiş bir halk olarak yaşam koşullarının iyileştirilmesi, iş ve diğer temel ihtiyaçların karşılanması talebinde bulunacak; altyapısı tahrip olmuş, içme suyu ihtiyacını bile karşılayamayan ülkede, iyileşme beklentileri büyüyecektir. Bu yönde somut adımların gecikmesi oranında hem çelişmeler keskinleşecek hem de direniş daha geniş kesimlere hitap eder bir konum alacaktır. Bunlara bağlı olarak ABD de Irak'taki varlığını anlatmakta, gerekçelemekte daha da zorlanacaktır.

SORU: Bu süreçte direniş nasıl bir seyir izleyebilir?

YANIT: Direniş bugüne kadar başarılı bir grafik çizdi; hedef seçiminde de direnişin yaygınlaştırılmasında da bir isabet gözlemlendi. İşgal güçleri hedef haline getirilip vurulurken, aynı zamanda işbirlikçilik cezalandırıldı ve ekonomik anlamda bir işbirlikçi ağının oluşumu büyük oranda önleildi. Kurumlaşma anlamında atılan hemen hemen tüm adımları sabote eden ve ABD'yi sık sık tarz değişikliğine zorlayan direniş; seçim sonrasında bekleyen handikaplardan biri de bugüne dek özenle gözettiği, taraflar arasındaki bütünlüğün devamında rol oynayabilmek, hatta birleştirici

olabilmektir. Irak'ın bütünlüğü, halklar arasında dayanışma, direnişin genellikle özen gösterdiği bir olguydu. Bu noktada, yeni yöntem yatırıma yönelik veya ticari anlamdaki işbirlikçiliğini cezalandırıcı eylemler karşısında vereceği refleks belki halkın bir kesimini etkileyebilir. Ama biz yine de direnişçilerin değil de uşaklığı tercih edenlerin, halka kendilerini anlatmakta daha çok zorlanacağını düşünüyoruz.

SORU: Bugüne dek direniş karşısında denediği hiçbir yöntemde başarılı olamayan ABD'nin, farklı bir tarz geliştirme olasılığı var mıdır?

YANIT: ABD işgal projeleri oluştururken Irak'ta böyle güçlü bir direnişle karşılaşacağını hiçbir biçimde varsaymıyordu. Ancak gelinen noktada direniş, yalanlarla üstü örtülemeyecek bir boyuta ulaşmış ve ABD'nin görünür hesaplarını bozmuştur. Bugün belki seçim öncesinde Felluce'de yaptığı gibi yer yer imha amaçlı saldırılar deneyebilir; ama bunun Felluce'de de başarılı olmadığı zaten görüldü. Bunun yerine, ABD'nin başvurması muhtemel yöntemlerden biri, tüm bölgelerde güvenliği orada etkili olan kesimlerin milis gücüne devretmektir. Örneğin güneyde devlet adına örgütlenmiş polis ve benzeri güçlerin değil, Şii milislerin

görev alması, kuzeyde de aynı şekilde Kürt milislere yer verilmesi, ABD'nin bu süreçte tercihi olabilir. ABD bugün Irak bataklığından kurtulmanın yolunu hala tartışıyor. İşte bunun yöntemlerinden birisi, süreci iç savaş yönünde yönlendirmektir; milis tercihi bunun basamaklarından biri olur. Böyle bir durumda, beklentisi, milis gücü ile direnişçilerin karşı karşıya gelmesi yönünde olacaktır.

SORU: Fakat ABD, hamleleri büyütüyormuş gibi bir izlenim bırakıyor. Bunu nasıl değerlendirmek gerekiyor?

YANIT: BOP gibi projeler çizen ve dünya egemenliğine soyunan ABD, elbette ki kolay pes etmeyecek. Ve hatta bölgeyi daha da istikrarsız kılan hamleler yapacaktır. Ama, bir diğer gerçek de gücünün sınıra geldiğidir. Mesela Afganistan'da ABD hiçbir şey elde edemedi. Orada üç tane üs kurmuş durumda. Ancak o üsler bir güvence olmaktan çok bir hedef durumundadır. ABD'yi vurmak isteyen artık okyanuslar ötesine gitmesine gerek kalmayacak. Nitekim İran, "Daha önce ulaşamıyorduk, şimdi yakınımıza geldiler" diye açıkça tehdit etti. Bu nedenle ABD, Irak bataklığından **bir biçimde** kendini kurtarmadan BOP projesiyle ilgili daha radikal adımlar atabilme şansına sahip değildir.

Aslında Irak'ta yaşanan açmaz, ABD'nin duruş ve yönelimlerine dair ciddi ipuçları veren niteliktedir. 1995'lerden beri şu veya bu şekilde dillendirilen BOP gibi bir projenin önünde, Ortadoğu coğrafyasında Irak, en önemli ayak bağlarından biriydi. Bu açıdan bakıldığında ABD Irak'ı işgal etmek zorundaydı. Sonuç açısından bakıldığında, BOP'a giden ilk durakta işler tersyüz olmuş durumda. Yani Washington'daki hesap Ortadoğu'ya uymuyor. ABD büyük hamleler yapabilir, ama o hamlelerin onu ileri götüreceği artık oldukça tartışmalı bir durumdur. İşin en problemlisi yanı, vazgeçemediği hamlelerin ABD'yi daha derin bir çıkmaza sürüklüyor olmasıdır.

SORU: Yakın vadede ABD için en görünür yönelim nedir?

YANIT: Irak'ı işgal eden ABD, Irak'ta işbirlikçi bir devlet oluşturup onu yetkinleştirmeden, yani direnişçiler karşısında kendi başına ayakta durabilecek bir hale getirmeden çekilmeyi düşünmüyordu. Ancak direniş, bu planı bozdu. Ve görüldüğü kadarıyla, Irak'ın içinden alınan tüm işbirlikçi desteğe rağmen böyle bir sonuca, yıllar sonra bile ulaşabilmek mümkün değil. ABD'nin ise ne zamanı ne de tahammülü var. Bu nedenle yukarıda da belirttiğimiz gibi yönetimi büyük oranda milis gücüne devredip, süreci iç savaşa doğru yönlendirmeyi ABD'nin görünür tercihlerinden biri olarak varsayıyoruz. Direnişçiler bugün devletin polisiyle veya asker misyonu taşıyan kesimlerle çatışmakta bir sakınca görmüyor, ancak Şiilerin veya Kürtlerin milis gücü ile karşı karşıya gelmek, süreci daha zorlu bir aşamaya taşıyabilir.

SORU: ABD'nin Irak'taki çıkmaza rağmen son günlerde İran ve Suriye'ye daha yüksek perdeden yönelttiği tehditleri nasıl değerlendirmek gerekiyor?

YANIT: Bu konuda "blöf"ten ABD'nin niyetinin ciddi olduğuna kadar çeşitli olasılıklardan söz ediliyor. Bu nedenle sözü edilen olasılıkları tek tek tartışmak yerine, ABD'nin niyetini durumuyla beraber incelemek, daha isabetli yorum yapma şansı verir. Irak işgalinin ortaya çıkardığı ve bugün ABD'nin en çok tartışılan niteliklerinden biri, güçlü bir kara ordusuna sahip olmamasının onu çıkmaza sürüklediğidir. ABD'nin bugün bir işgal için İran veya Suriye'ye gönderebileceği askeri yok. Son süreç, ABD ordusunun bugüne kadar ki örgütlenme tarzını ortaya çıkardı ve 21.yüzyılda dünya egemenliğine soyunurken, gerçekte bunun askeri altyapısını oluşturmadığı görüldü. Güçlü bir kara ordusu olmadan egemenliğin kurulup kurulamayacağı meselesi, ABD ordu örgütlenmesinde eskiden beri tartışılan bir konudur. Teknolojiye dayalı bir askeri

yapının yeterli olmayacağı fikrine rağmen bu tercih silah tekellerine daha fazla kar getiriyor olması nedeniyle ağırlıkta kalmıştır. Ancak Irak süreci, yüksek ateş gücünün bir ülkenin işgali için yeterli olmayacağını somut biçimde gösterdi. Hele ki dünya egemenliğine soyunmuş bir ABD için; deneyimli, arazi koşullarını bilen güçlü bir kara ordusu ihtiyacı artık tartışmasız biçimde belirmiştir. Böyle bir ordunun ise kısa vadede oluşturulması mümkün değildir.

İran'ın durumu, ABD'nin teknik/asker imkanlarından bağımsız olarak değerlendirilirse; bir nükleer kapasiteye ulaşmasının ABD ve İsrail'i şiddetle rahatsız edeceğini söyleyebiliriz. Bunun dışında ABD'nin BOP'un orta yerinde farklı bir odağa, aykırı bir duruş sergileyen İran gibi bir güce kesinlikle tahammülü yoktur. Bunun dışında, yaz aylarında İran'da devlet başkanlığı seçimleri var. ABD, seçimden istediği neticeyi almanın bir aracı olarak da tehdit kartını öne çıkarmış olabilir.

Suriye konusu da bölge açısından benzerdir. Ancak güncel bir yanı daha var ki, o da Rusya ile son dönemlerde girdiği ilişkidir. Dikkat edilirse daha önce edilgen bir tutum sergileyen ve kendi kabuğuna çekilmeyi tercih eden Suriye, son zamanlarda Irak'taki direnişin "meşru olduğu" gibi ABD'yi özellikle rahatsız edecek demeciler vermeye başladı. Bunda, Rusya'nın Suriye'ye desteğinin önemli rol oynadığını düşünüyoruz. Yaklaşık son altı aydır Rusya'nın, eski Sovyetlerin egemenlik alanındaki bölgelerde daha aktif politika yapma eğilimi gözleniyor. Bu çerçevede Suriye'yle askeri işbirliği dahil çeşitli anlaşmalar için adım atılmıştır. ABD bu gelişme üzerine Rusya'yı da, Suriye'yi de tehdit etmiştir. Ancak bu, Ortadoğu'da hiçbir şeyin eskisi gibi kolay olmadığı ve aktörlerin değişmekte olduğu gerçeğini değiştirmiyor.

Kısacası, askeri imkanlarından bağımsız olarak, ABD'nin İran ve Suriye'yi vurma niyetinin olduğunu söyleyebiliriz. Ancak bu

niyetin gerçek olmasını hızlandıracak veya geciktirecek etmenler henüz yeterince netleşmemiştir.

SORU: Geçtiğimiz günlerde ABD Dışişleri Bakanı Condoleezza Rice'ın Türkiye'yi ziyareti sırasında daha net biçimlerde yansıdığı gibi ABD, Türkiye'nin önüne 1 Mart Tezkeresi'nden de öte talepler koymuş durumda. ABD'nin Türkiye'ye yönelen bu ilgisinin ardında neler yatıyor?

YANIT: Türkiye'yle ABD arasında özellikle Kürt sorunu konusunda yer yer kimi gerilimler yaşanmış ise de, Türkiye'nin bir tezkereye ihtiyaç bırakmayacak denli ABD politikaları karşısında "emre amade" olduğu biliniyor. Sadece yeni sömürgecilik sürecinde imzalanan tüm anlaşmaları bir arada toplayan 1986 yılındaki SEİA anlaşması bile İncirlik Üssü'nün kullanımı için de 1 Mart Tezkeresi kapsamındaki talebi de karşılamaya yeterlidir.

Yine de ABD'nin bu dönem artan taleplerinin BOP çerçevesinde Türkiye'ye duyduğu ihtiyaçla doğrudan ilintisi var.

Rice'ın Türkiye'de yaptığı 8-10 saatlik temaslara sığdırılamayacak talepler, büyük olasılıkla Rice gelmeden önce üst düzey temaslara aşılmıştır. Zaten bu tür görüşmeler çoğu kez daha önce alınmış kararlar üzerinde sembolik bir onay olmaktan öteye gitmiyor. Ama ABD'nin Türkiye'ye sadece Irak bataklığından kurtulmak için değil BOP'un bütün evrelerinde ihtiyacı var. Hele ki Türkiye'nin deneyimli ve güçlü ordusu, ABD'nin bu alandaki ihtiyacı sebebiyle özellikle önem kazanmıştır. Ve tabii ki bu tek yanlı değildir. Türkiye, bundan sonra Ortadoğu'da ABD'nin çok daha uç noktada politikalarının doğrudan bir aracı olma yönünde bir tercih yapmış gibi görünüyor.

BİRLİK BİR DEVRİMCİLİK ÖZELLİĞİDİR

Deniz Yunus

Yeryüzünde zorbalık, kıyım ve gözyaşı olmadan varlığını sürdüren bir kölelik tarzına rastlanmamıştır. Spartaküs'ten günümüze dek her başkaldırı, kölelik sisteminin egemenleri tarafından imha bilinci ile karşılanmış ve caydırıcılık oluşturmak amacıyla şiddeti çeşitlendirme yoluna gidilmiştir. Yine Spartaküs'ten günümüze dek, rastlanan bir diğer olgu da başkaldıran güçlerin "bir avuç" olduğunun iddia edilmesi, bu kanaati besleyecek yönlendirme yapılması ve tecrit/yalnızlaştırma yoluna gidilmesidir. İşte, zorbalık sistemlerinin değişmeyen bu gelenekleri karşısında, devrimcilerin ve öncelleri olan isyankar güçlerin tarzı da isyan çılgınlıklarını birleştirip, tek bir ses haline dönüştürmeye çalışmak biçiminde olmuştur. Devrimcilik her ne kadar, en ağır bedelleri ödemeye hazır olmak ve yalnız kalmayı göze almak anlamına geliyor ise de; güç ve olanakların birleştirilmesi, ayak seslerini ortaklaştırabilmek, özgürlük koşusunu daha etkili ve sonuç alıcı kılmıştır. Aynı zamanda komünizm hedefi, ortaklaşmayı başlı başına bir değer haline getirmiştir. Bu sebeple; birlik, bir devrimcilik özelliğidir.

Birlik, her dönem devrimcilerin gündeminde önemli bir yer tutmuştur. Öyle ki, tüm eksiklerin "bir" olamamaya bağlandığına veya "bir" olunca, tüm eksiklerin giderileceği intibah ile hareket edildiğine çokça tanık olunmuştur. Bu, ülkemiz solunda gelenek olarak addedilebilecek bir niteliktir. Aslında böyle bir gelenek, ilk elden bir zaafa çağrışım yapsa da biz bunu hiçbir zaman zaaf olarak düşünmedik. Coşku seviyesini yüksek tutmanın, sıcakkanlılığın, başarı için hızlı çarpan ve sahibini de hızlandıran yüreklerin belirtisi olarak algıladık.

Birlik konusunda iyimser olmak için neden çok. Eğer birliği, hemencecik bir çatı altında toplanıp, aile varlığımızı tüm dünyaya ilan etmek olarak algılamıyorsak; biz (devrimciler) şimdi de birlik halindeyiz. Hem de birlikte hareket ettiği düşünülen veya öyle kabul edilen pek çok sosyal çevre veya oluşumdan daha fazla birlikteyiz. Bir futbol takımının taraftarlarını düşünelim;

Ne denli güçlü olunursa olunsun, diğer örgütlerle girilecek ilişkiler küçümsenmemelidir.

Yakınlaşmalar, "nezaketen" değil, katkıya açık olma bilinciyle yaşanmalıdır. En zengin deneyimlerin bulunduğu ortamlarda bile, kavganın ihtiyaçları karşısında yetersiz kalılabilmekte, farklı bilgi ve yeteneklere ihtiyaç duyulmaktadır.

Başkalarının varlığını yok saymaya dayalı bir öncülük anlayışı, gerçek öncülüğe olanak tanımazken; aynı zamanda, örgütlerin bir araya gelişini güçleştirir ve çeşitli toplumsal kesimlerle girilecek ittifakların üzerine kuşkunun, tedirginliğin gölgesini düşürür.

sağlam bir birlik görüntüsü verirler; gerçekte ise, maç anında ve özelliklerinin sadece bir tanesinde buluşurlar. Devrimciler ise, her faaliyetlerinde ve günün her anında ortak özellikler yansıtır. Bu nedenle onlar, en dağınık göründükleri durumda bile bir aile niteliği taşırlar.

Devrim, acilen ihtiyaç duyduğumuz; ama, aceleye getiremeyeceğimiz bir olgudur. Nihai hedef itibarıyla devrim uzaktır; yakın olan, güncel olan, her gün yaşadığımız devrimler de vardır. Kendimizde, çevremizde, etkinliklerimizde nitelik sıçramalarıyla iç içe yaşarız. Bizi toplumun diğer kesitlerinden ayıran bir özelliktir; bir devrimcilik avantajıdır bu... Tercihleriyle, iradesi ve bileğiyle iş yapmaya yabancılaştırılmış; "başkası" olmuş ve başkalaştırılmış insanlar, başarıya ve özgüvene de yabancıdırlar. Küçülme ve edilgenleşme, yaşamdan beklentileri de küçültmüştür. Yaşamlarındaki en ufak bir pozitif değişim, abartılı bir sevince sebep olur. Azla yetinmeye alıştırmıştır. Hatta "eşğini kaybettirip buldurma" oyununda bile minnettardır. İşte böyle bir dünya içinde devrimciler, kendi dünyalarını oluştururlar; bu, abartılı bir tanımlama değildir. Dikkatli bakılırsa, oyunda kullandığımız taşlar gibi, oyunun kendisi de farklıdır. Bütünlüklü bir reddetme, bir başkaldırı söz konusu; bu, başlı başına bir devrimdir. Bu bağlamda, devrime doğru yürürken, devrimle beraber yürümek bir çelişki değildir. Görünür veya görünmez pek çok bağla oluşan buradaki ilişkinin diyalektiği, devrimciler arasındaki birliğin de diyalektiğidir.

Devrimcilerin bulunduğu her yerde, devrimciliğin yaydığı "manyetik bir alan" vardır. Ve alanların oluşturduğu bu elektrik, bir toplam oluşturmak

İçin “davet” beklemez. Meseleye bu perspektif içinde bakabilirsek, Endonezya'daki öğrencinin heyecanının bizlerde hızlanan yürek atışlarıyla, Kolombiya'daki gerillanın tetik hareketlerinin bizlerin hareketiyle toplanabildiğini görürüz. Ve “biz ne büyük bir aileymişiz”in mutluluğunu yaşarız. Biz bunları söylerken, kimse Bizi olumsuz örnekler diyarına götürmeye veya o diyardan habersizlikle suçlamaya çalışmasın. Çünkü Bizim asıl amacımız, o diyarda fazla konakladığımızı işaret etmektir. Bizi anlatan başka diyarlar, başka özellik ve kesitler vardır. Yoksa biz, birlik konusunda bir terminoloji sorununun dahi yaşandığını bilerek bunları yazıyoruz. Ancak, biliyoruz ki bunlar “vahim” veya aşılmaz meseleler değildir. Örneğin “cephe” kavramının “ittifak” veya “eylem birliği” kavramı ile karıştırılması, hiçbir şeyin birlik yapabilmenin de sonu değildir. Farklı ama önemli bir kesit olarak, cezaevlerinde gösterilen birlik refleksi; yaşamı ve kavgayı el ele, yürek yüreğe örebilme başarısı özel olarak incelenmelidir. Bu, farklılıklara rağmen mümkün oluyor. **Kavgada, ayaklardaki ayrıntı bağları koparken; rahatlayan ayakların aynı yöne koştuğu ve aslında “Kutup Yıldızı”nın, hepimiz için Kuzey'i gösterdiği tüm somutluğuyla ortaya çıkıyor.** Bu tür deneyler öğreticidir. Uzun ve karmaşık bir metni özetleyerek önümüze koyar. Pek çok tartışmanın veya daha alt seviyede seyreden çeşitli pratiklerin üretmediği sonuçların, karşımızda bir anda somutlandığını görürüz.

Yakın geçmişe ait bir başka örnek, PKK Genel Başkanı **Abdullah Öcalan**'a yönelik saldırılar ve tutsaklık karşısında gösterilen sahiplenme ve dayanışmadır. Bu dayanışmayı, Türkiye Solu'ndaki pek çok tutsağın da süresiz açlık greviyle somutlaması, hatta bunun için farklı siyasal yapıların feda eylemi geliştirmesi, ender rastlanan bir özgünlüktü ve sahiplerini güzelleştirici bir etkisi vardı.

Gerektiğinde, farklılıkların kenara konulacağı ve saldırılar karşısında tek vücut olunabileceği anlamında bir olgunluğun/gelişmenin ifadesiydi.

Kan içinde kaldığımızda kanımız, ter içinde kaldığımızda terimiz karışıyorsa, biz birlik halindeyiz. Biz bunları söylerken varolanla yetinmemek gerektiğini biliyoruz. Çok daha ileri ve kapsamlı birlikler, kavganın çeşitli aşamalarında bir ihtiyaç olarak kendini hissettirecek ve gerekli karşılığı da bulacaktır. Bu noktada önemli olan ve bizim asıl vurgulamak istediğim şey, fiili birlik biçiminde de olsa, mevcudun hakkını vermek ve daha ileri birliklerin oluşumunu hafife almamaktır. Dikkat edilmesi gereken bir diğer husus da birliği, niceliği arttırma amacına indirgememektir. Sonuçta bilinir ki, devrimci örgütlenmelerde nicel yeterlilik, çeşitli faktörlerin etkisine açık olan görece bir olgudur.

Yazının buraya kadarki bölümünde anlatmaya çalıştığımız birlik, devrimcilikte içkin olanıdır. Elbette ki bununla yetinmemek, daha ileri ve kapsamlı birlikler geliştirmek devrimcilerin nihai başarısı için zorunlu bir görevdir. İşte bu zorunluluk, çoğu kez devrimcileri sembolik ve ismarlama oluşumlara iter. Gerçekleşmesi kolay olmayan birlikler, biçimsel oluşumlarla ikame edilir.

BİRLİK, BİR OLGUNLUK İŞİDİR

Birlik için “acele” etmemek ve belirli bir olgunlaşma seviyesini beklemek, çeşitli nedenlerle gerekli olabilmektedir. Örgütlenmenin kendisi nasıl ki bir çeşit aşamalar dizisini ihtiyaç haline getiriyorsa, birlik de çeşitli ön biçimleri gerekli kılar. Bu konuda gerçekçi olmak gerekiyor. Bir arada iş görme kültürünün gelişmediği, birlik jargonunun bile yer yer farklılıklara işaret eden biçimde şekillendiği bir atmosferde, “büyük düşünüp” sonuçsuz kalmak yerine, daha mütevazı adımlarla işe başlamak gerekiyor. Bugün solda çeşitli yapılanmaların, gerektiğinde

birbirinin hakkını teslim etmesi, örgütsel varlığa saygı duyması, farklılıkların bir felaket sebebi olmadığı kavranabilmesi çok önemlidir ve bunlar zaman alacaktır.

Hızlı evlilikler, balayı dönemi bitmeden ayrılıklara sebep olurken, aynı zamanda dostlukları aşındırmakta ve birleşebilirlik beklentilerinin üzerine başarısızlıkta tekrarın gölgesini düşürmektedir. Birlikte örgütlenen bir eylemin yakınlıktırıcı etkisi, kendini ne denli somut hissettirirse; birlik adına yaşanan başarısız örneklerin, mesafe açıcı etkisi de o denli somut olmaktadır. Bu nedenle işe, organik ortaklaşmaları gerektirmeyen eylem birlikleriyle başlamak ve bunları daha ileri adımlar için bir basamak olarak görmek, daha uygun olacaktır. **Faklılıkların değil, benzerliklerin öne çıkarıldığı, dostlukların gereklerinin yerine getirildiği bir aşama, daha nitelikli birliklerin oluşumunu olanaklı hale getirir.** Bu nedenle, mücadelenin günlük seyri içerisinde sergilenen dostluk-dayanışma çabalarına özel bir önem verilmelidir. **Birlik, içerisinde ilerlenecek bir süreç olarak algılanırsa; asgari müştereklerle işe başlamanın ve azami ortaklaşmaları, ulaşılabilecek bir hedef olarak görmenin daha gerçekçi bir yöntem olduğunun kavranmasında güçlük çekilmeyecektir.**

“Siyasette ideal olan, tıpkı savaşta olduğu gibi, bakış açılarının birliği, doktrin birliği, güç birliği, komuta birliğidir. (...) Ama gerçeklik farklıdır. (...) Her şeyde mutlak bir birlik idealine ulaşamıyorsa, belirli hedefler konusunda anlaşmak gerekir.” (Fidel Castro, Concepcion Üniversitesi'nde 1971'de ?ilili öğrencilerle yaptığı bir söyleşiden.)

Tek tek örgütler gibi, oluşturulan birliklerin de devrim yolunda bir araç olduğu bilinci, aracın abartılı kavranışından kaynaklanan sağlıksız eğilimlerin oluşumunu belirli oranlarda önlese de, devrim sonrasına sarkan

eğilimlerin olduğu/olacağı bilinmektedir. Hatta, devrim öncesinde bir zorunluluk olan kimi görev ve sorumlulukların devrim sonrasında, uğraşılması gereken özellikler olarak varlık göstermesi de doğaldır. Fidel Castro, devrim sonrasında, devrimin her türlü aracın üstünde olduğuna dair özel bir vurgu yapar ve bir örgüte üye olmanın, devrimin çıkarlarının önüne konmamasının gerekliliğine dikkat çeker. Ayrıca, “la sierra” (dağ) sekterliği ile “eski komünist, Marksist militan” sekterliğinin üzerinde özel olarak durur.

“Ben de bir örgüte üyeydim. Ama bu örgütün zaferleri Küba'nın, halkın, herkesin zaferidir. Ve bir gün artık bu örgüte ait olmaktan çıktım. Hangi gün? Bizim örgütümüzden daha büyük bir devrimi yaptığımız gün; bizim örgütümüzden çok daha büyük bir halkımız, bir hareketimiz olduğu gün; savaşın sonuna doğru, artık zaferi kazanmış bir ordumuz, devrimin ve tüm halkın ordusu varken; zafer sırasında bütün halk toplanıp bize desteğini, sempatisini, gücünü gösterdiğinde. Köylerden ve kentlerden geçerken birçok erkek ve kadın gördüm; yüzlerce erkek ve kadın 26 Temmuz Hareketi'nin kızıl ve siyah üniformalarını giymişlerdi; ama pek çoğu da ne kızıl ne de siyah olan üniformalar içindeydiler: Bunlar işçi, köylü, halktan basit insanların gömlekeriydi. O günden beri, tüm içtenliğimle, kalbimin en derin köşelerinde o sevdiğimiz, yoldaşlarımızın bayrağı altında mücadele ettiği hareketi terk ettim; halka, devrime ait olmaya başladım, çünkü gerçekten kendimizden daha büyük bir şey yapmıştık.” (Fidel Castro, 1962, abç)

MÜTEVAZİLİK, MESAFELERİ ERİTİCİ BİR ROL OYNAR

Tek bir örgütsel yapı içerisinde bile, uyum sıkıntısı çekilebildiği, organlar arası farklılıklara dayalı sıkıntıların yaşanabildiği bilinmektedir. Doğaldır ki, farklı örgütler arasındaki ilişkilerde bu türden sıkıntılar daha boyutlu biçimde

varlık gösterebilmekte, uyum probleminin aşılması, zorlu bir çabayı gerektirmektedir. Örgütsel varlığa olduğu kadar, kültürel varlığa da saygı gösterildiği; tarafların, birbirinin farklılıklarını yok saymaya yönelmediği durumlarda dahi her adımı beraber atma temennisi kolay gerçekleşmemektedir. Yaşamı, çok yönlülüğü içerisinde karşılama tarz ve fiilleri, farklılıklara adeta alışmak gerektiğini gösteriyor; bu bilinç, birlik olmaya engel değildir. Böyle bir kavrayış, birliğin önemini zayıflatmazken, birlik oluşumları dışında kalanları “daha az eşit” görme yanılısına düşmeyi de önler. Uzun bir koşu olan devrim yolunda, birlik kombinezonları değişen ve çeşitlenen bir seyir izler. Geniş bir zemine yayılan sınıflar arası ittifaklar gibi, devrimciler arası birliklerin de kapsadığı bileşenler, yolun her aşamasında aynı değildir. Bu değişimi koşullayan pek çok faktör vardır ve bu faktörlerin tanımı da her örgüt için aynı değildir. İşte, her örgütsel yapıda bir diğerine oranla farklılık gösteren bu türden nedenleri; farklılıkları görmezden gelmeyi veya yer yer de olsa çignemeyi değil, farklılıklara rağmen beraber olabilmeyi gerektirir. Bu, bir edilgenlik veya ortak paydada buluşma beklentisinde bir umutsuzluk değildir; sadece ve sadece, bir şeyin potansiyeliyle o şeyin kendisini aynı kefeye koymama hassasiyeti göstermektir.

Ne denli güçlü olunursa olunsun, diğer örgütlerle girilecek ilişkiler küçümsememelidir. Yakınlaşmalar, “nezaketen” değil, katkıya açık olma bilinciyle yaşanmalıdır. En zengin deneyimlerin bulunduğu ortamlarda bile, kavganın ihtiyaçları karşısında yetersiz kalınabilmekte, farklı bilgi ve yeteneklere ihtiyaç duyulmaktadır. Başkalarının varlığını yok saymaya dayalı bir öncülük anlayışı, gerçek öncülüğe olanak tanımazken; aynı zamanda, örgütlerin bir araya gelişini güçleştirir ve çeşitli toplumsal kesimlerle girilecek ittifakların üzerine **kuşkunun,**

tedirginliğin gölgesini düşürür. Kendini her şeyin merkezine koyan böyle bir yaklaşım, kitlelerin eğilimini dikkate almaz ve onları ölü bir yığın olarak görür. Bu nedenle, kitlelerle kalıcı/güçlü bağlar geliştiremez.

Tek tek her örgütsel yapının temelini sağlam atılması, ilerde bir bütünü mayalamaya aday bir şekillenmenin umut verici bir güç ve sağlamlıkta oluşabilmesine imkan tanır. Bu nedenle, **“içe dönük” sorunlar her yapılanma için önemlidir ve bunlar hiçbir koşulda ihmal edilmemelidir.** Ancak, devrimcilerin bir başka özelliği vardır ki, onlar süreçleri, yüklendikleri çok yönlü görevler bütünü içerisinde kavrar. Yani hazırlık dönemlerinde de olsa üzerine düşen yükümlülüğü; içe yönelik zorunluluklarla boğuşurken de devrimci dostluk ve dayanışmanın gereklerini unutmazlar. Çünkü **yakınlaşmalar, merkezi komutlara ve ısmarlama adımlara terkedildiğinde, farklılaşmalar büyür ve arada, aşılması güç mesafeler oluşur.** Birlikte kotarılan her işin, gerçekleştirilen her eylemin ve dayanışma adına atılan her ilmiğin geleceği dokuyan ve güzelleştiren bir yanı vardır. Devrimciler, güzelliğin devrimcilikte içkin olması gerçekliğiyle yetinmezler. Bunun gereklerinin yerine getirilmesi, geliştirilerek meyvelerinin toplanması, ortak emekle mümkündür ve bu, hiçbir yapılanmaya *“ben kendime yeterim, size ihtiyacım yok”* deme hakkını vermez. Bu konuda tüm devrimci yapılar zorlayıcı olmak durumundadır. Yaşamın bir arada sürdüğü ortak mekanlar, doğal geçişler açısından önemli bir avantajdır. Bu tür ortamlarda **mütevazılık, mesafeleri eritici bir rol oynar. Gerektiğinde, “senin bana ihtiyacın olmayabilir, ama benim sana ihtiyacım var” diyebilme olgunluğu, ürünlerini herkesin paylaşabildiği kazanımları beraberinde getirecektir.**

DEVRİMCİ GENÇLİK

YOLUMUZUN ESMER YÜREKLİ ÇOCUĞU ÖLÜMSÜZLÜĞÜNÜN BİRİNCİ YILINDA

Şeyh Bedrettin, “*Tarih, gelecek için kavga verip, yitmiş bile olsa, insanlık için vuruşanları hiç unutmaz.*” demiş.

Resmi tarih ÖNDER BABAT'a yer verir mi bilemeyiz; ama, gelişmeleri süzerek, en isabetli olanları kaydeden halkların hafızası, ÖNDER'i asla unutmayacak ve unutturmayacaktır.

Yaşamı kısa mı oldu? Aslında o da tartışılır. Uzun yaşayıp, yaşamına çok az şey sığdıranlar veya geriye dönüp bakıldığında kayda değer iz bırakmamış olanların yanında ÖNDER, adeta birkaç kişilik bir enerji ve üretkenlikte yaşadı. Yaşamının özel anlarını değil, herhangi bir kesitini alıp incelediğimizde dahi hiçbir boşluğa, ölü zamana rastlayamayız.

Küçük bir iş yaptıktan sonra “yoruldum” diye sızlanan, görev almaktan kaçınan, hele ki iki işi birarada yapmayı adeta eziyet kabul eden günümüzün büyük oranda “yitik” gençliği karşısında ÖNDER, bir örnekti; bu nedenle de bir önderdi.

ÖNDER'in enerjik yapısı, üretkenliği; yorulmak bilmeyen vericiliği; Devrimci Hareket'in solda demiri doğrulardan yana bükme, değerlerde ısrar, imkansız istemedeki istikrar vb.. nitelikleri ile buluşmakta gecikmedi. Yani Devrimci Hareket, ÖNDER'i bilinen klasik anlamıyla örgütledi. ÖNDER'in Devrimci Hareket'le ilişkilenmesi çoğu yerde rastlandığı gibi kimi tesadüflere, ikincil nedenlere dayanmıyor. Aksine bu buluşma, ÖNDER'in araştıran,

öğrenen ve bilerek seçen niteliği sonucu gerçekleşti.

Bu nedenle **ÖNDER'i kaybetmek; temel taşlarımızdan birini yitirmektir.** Evet, itiraf ediyoruz; kurşunu sıkanlar, en acıyacak yanımızı hedef seçmekte başarılıydılar. Ama ondan ötesi değil... “Bize kurşun işlemez” demiyoruz; biz insanız; ama, “biz kurşunla tükenmeyiz” diyoruz. **Biz, Şeyh Bedrettin'in torunları, devrim yolunda vuruşarak düşenlerin yoldaşlarıyız.** Biz Devrimci Yolcuyuz. Bu nitelik, hak edilerek kazanılır ve gereği yerine getirildiği oranda taşınır.

ÖNDER; bir Devrimci Yolcuydu; bu alandaki görevlerini hiçbir nedenle ertelemeyiz; her şeyin karşısında öncelerdi. Bu kimliğimizin gereklerini yerine getirirken, hiçbir baskılanma, isteksizlik hissine kapılmaz; çünkü soluyarak, hissederek ve tat alarak yaşardı.

ÖNDER; bir Devrimci Hareket'çiydi; yazarlık dahil olmak üzere, derginin üretilmesi, varlığını sürdürmesi ve yaygınlaşması için küçük-büyük ayrımı yapmadan her işe gönüllü olarak aday olurdu.

ÖNDER; duyarlı bir demoklattı; karşılaştığı haksızlıklara, durumunun uygunluğuna veya gücünün yetip yetmeyeceğine bakmaksızın müdahale eder; sonuçta zarara uğrasa dahi bunu bir kayıp ya da yanlışlık olarak görmez; duyarlılık grafiğinde en ufak bir düşme yaşanmazdı.

ÖNDER; bir insandı; insan

niteliğini, devrimci-demokrat kimliğiyle bütünleştirmiş olan **ÖNDER;** evde ailesiyle, okulda arkadaşlarıyla, dergide yoldaşlarıyla uyumunu birbirinin alternatifi olarak görmez; her koşulda, insan olmanın ayırıcında bir aydın olarak hareket ederdi.

ÖNDER, bir öğrenciydi; yukarıda saydığımız tüm niteliklerinin yanında öğrencilik yapan **ÖNDER,** sanıldığığının aksine derslerini ihmal etmez ve bu alanda da başarılı bir grafik çizdi. Hukuk Oyuncuları Tiyatro Kulübü'nde faaliyet yürütmesi ve Yaşamak Sanatı dergisinin çıkmasına önayak olması, onun öğrenciliğinin sınırlarını “resmi kabul”ün dışına taşıma gayretinin ifadesiydi.

Onu 3 Mart'ta vurdular. 8 Mart öncesiydi. Kadın yoldaşlarıyla birlikte etkinliklerde bulunmuş ve miting için de gerekli olan hazırlıklara dahil olmuştu. Aynı hafta sonu Ankara'da Kamu Yönetimi Temel Kanunu'na karşı da bir miting vardı. Onu vurdular; Devrimci Hareket kanadından yara aldı. Ama ne hafta sonu mitingini ne de 8 Mart etkinliklerini iptal etti. Yüreğine **ÖNDER'i** yitirmenin ağırlığını sığdırarak YOL'a devam etti. Aradan bir yıl geçti. Yeni doğan çocuklarına **ÖNDER** adını koyanlar gibi, **ÖNDER'in** yerini boş bırakmamak için harekete geçenler; vurularak tükenmeyeceğimizin; aksine, çoğaltıcı dinamikleri büyüt-tüğümüzün ifadesi oldular.

GENÇLİK HAREKETİ VE BİRLİK ÜZERİNE

Cevahir Aslan

Gençlik hareketinin bugününe baktığımızda hemen her çevrenin de söylediği üzere, düşük yoğunluklu bir seyir izlediği doğrudur. Yapılan eylemliliklere devrimci kesimler, örgütlü kişiler dışında mevcut öğrenci kitlesinden yok denecek kadar az bir kesimin katılım göstermesi, panel, konferans, forum, konser vb. etkinliklerin hazırlanmasından hayata geçirilmesine kadar olan sürece yeni insanların dahil edilememesi bu durumun başlıca göstergesidir. Öğrenci hareketinin bugünkü durumu, bir veya birkaç değil; bir dizi sorunun biraraya gelmesiyle oluşmuştur. Bugün üniversitelerde öğrenim gören öğrenci kitlesinin niteliği, mevcut olumsuz durumun sebeplerinden biri ise diğeri de, ve bizce asıl etkili olan neden öğrencilere önderlik edecek, onları doğru kanallara yönlendirecek, örgütlenme sürecine katacak öznelerin yani devrimcilerin içinde buldukları öznel konumdur. 1980 askeri-faşist darbesi ile beraber toplumun hemen her kesimini kendi inşa ettiği labirentlerin içine hapsetmek isteyen sistem, üniversiteleri de ihmal etmemiştir. Hepimizin bildiği üzere YÖK ve onun üniversitelerdeki yansımaları, bugünkü öğrenci kitlesi üzerinde belirleyici bir etkiye sahiptir. Günümüz öğrenci kitlesinin apolitik, düşünmeyen, sorgulamayan, değil siyaset en ufak bir kültürel, sanatsal aktiviteyle dahi ilgilenmeyen ve deyim yerindeyse "bitkisel hayatta" yaşayan bir topluluğa dönüşmesinin başlıca sebebi ülkenin emperyalizmle tam entegrasyonunu ve yabancı sermayenin, tekellerin üretim sürecinin baştan sona her kademesinde yer almasını sağlamak amacıyla başta ABD ve diğer Batılı

emperyalistlerin desteğiyle tertiplenen 1980 askeri-faşist darbesi ve o günden bugünlere uygulanan neo-liberal poli-tikalardır. Terör ve şiddet yön-temleriyle kendi muhaliflerini yok etmeyi amaçlayan emper-yalizm, varlığını güvenceye almak, ömrünü uzatmak için çok farklı araçları da kullanmaktadır. Sessiz darbeler, satın alma politikaları, sistem içinde bir 'sol' yaratma ve basın, medya sözünü ettiğimiz araçların ilk akla gelenleridir. Emperyalist kültür, medya vb. araçlarla bilinçleri dumura uğratmakta, toplumun hemen her kesimini gerçeklikten koparıp, insanlara sanal bir dünya sunmaktadır. Bu yanılsamalar içinde varlık gösteren toplum, gerçeklikten, içinde yaşadığı dünyadan o kadar uzaklaşmaktadır ki, seyrettiği dizide rol gereği ölen bir oyuncu için cenaze namazı kılabilen, yine o karakteri öldüren bir oyuncuyu hastanelik edene kadar dövebilmektedir.

Geçtiğimiz günlerde İ.Ü Hukuk Fakültesi'ne gelen bir dizinin (sistemi ve kontr-gerillayı olumlayan bir dizi) ekibini Hukuk Fakültesi'nin en büyük anfasinde, 1500 kişilik, adeta hipnotize edilmiş bir öğrenci kitlesi izlemiştir. Yıllardır yaptığımız birçok etkinliğe, eyleme toplamda bin kişi bile katılmadığımızı düşünürsek bu veri hepimiz yani tüm devrimci gençlik grupları için üzerinde hassasiyetle durulması gereken bir konudur.

Çok kabaca ve kısaca betimlediğimiz günümüz öğrenci kitlesinin büyük bir kesiminin siyasi talebi yok denecek kadar azdır. Öğrenci kitlesi, ekonomik-demokratik mücadele alanları kapsamında yapılan çalışmalarda dahi çekimser kalmakta ve tercihini

çoğu zaman katılmama yönünde yapmaktadır. Asılan afişlerle ve pankartlarla büyük oranda ilgilenilmemekte, dağıtılan bil-dirilerin büyük bir kısmı yerlerden toplanmaktadır. Bizim burada bunu belirtmekteki amacımız kullandığımız bu araçları olumsuzlamak değil; mevcut gerçekliği vurgulamaktır. Tabii ki bu araçlarda kullanılabilir/kullanılmalıdır. Fakat, araçlar asla amaç haline getirilmemeli, kendi başlarına örgütleme yapacak özneler gibi görülmemelidir. Esas olanın birebir ilişkiye ve iletişime geçmek olduğu unutulmamalıdır.

Günümüz öğrenci kitlesinin bir başka ve mevcut olumsuz durum üzerinde etkisi olan diğer bir özelliği ise; bu kitlenin küçük-burjuva zeminde varlık göstermesidir. Hepimizin bildiği üzere küçük-burjuva zemin tutarsız, faydacı, net olmayan, çok çabuk değişebilen, kısacası kaygan bir zemindir. Bu zeminde varlık gösteren kişinin sabırsız, disiplinsiz, programsız, kararsız olması ve duruşunda bir netlik olmaması, çok büyük oranda kararlarını çıkarı olduğu çevre veya çevrelere endekslemesi, geleceğe dair uzun erimli projelerinin olmaması ve gündelik yaşamı, insan ilişkilerinde ve ilişki kurmada sağlıklı kriterlerinin olmaması bu kişiliğin karakter özelliklerinin başlıcalarıdır. Emperyalist kültürden bolca gıdalanan bu karakter, içinde yaşadığı dünyadan yanlış, yoz, parçalı, gerçeklikle ilgisi olmayan birtakım şeyler öğrenmekte, **öğrendiklerinin doğru veya yanlış olup olmadığını sınavabileceği alternatif bir çevreyle iletişim kuramamakta**, bunun sonucunda ise o zamana dek öğrendiği çarpık öğeleri doğruymuş

gibi kabul etmekte ve nihayetinde dogmatizme varmaktadır. Bu durumdaki bir kişi ise yeni-alternatif düşüncelere büyük oranda kapalı olmakta ve kendi yarattığı, kendisi ve birkaç arka-daşıyla sınırlı dünyasını adeta duvarlarla örmektedir.

Sistemle birçok çelişkisi, sorunu olduğu halde, sorunlarının kaynağını tespit edememektedir. Sorunlarının hem kaynağını hem de çözümünü yanlış yerlerde aramakta, bu ise kişiye çıkıştan öte bir çıkışsızlık getirmektedir. Tepki verse bile, bireysel tepkilerden sonuç alınmadığı için umutsuzluk, kendine güvensizlik ve en önemlisi de bugün veya gelecekte birşeylerin değişebileceğine olan inançsızlık öğrenci gençlik içinde çığ gibi büyümektedir. Öğrenci Gençlik Hareketi'nin düşük yoğunluklu bir grafik çizmesinde öğrenci kitlesinin karakterinden, niteliğinden kaynaklı bu sorunlar etkili olsa da tek başlarına belirleyici değildir. Örgütlenme sürecinin asli unsurlarından biri olan maddi yaşam koşulları oldukça elverişlidir. Okullardaki eğitimin niteliği içler acısı bir durumdadır. Bunun yanında birçok bölümde eğitim sürecinde ihtiyaç duyulan teknik desteklerin olmaması (slayt makinesi, bilgisayar, yabancı dil bölümleri için video kaset ve laboratuvar vb.) öğrencilerin oldukça rahatsız oldukları olgulardır. Bunların yanında çok daha temel olarak işçi-emekçi kesimlerin çocuklarına üniversite kapılarının kapatılması, yüksek düzeydeki harçlar, yaz okulu ücretleri, diplomalı işsizlik gibi olgular iyi işlenildikleri takdirde öğrenci hareketindeki tıkanıklığın önünü açmada etkili olabilecek faktörlerdir. Fakat tüm bunlara rağmen üretimsizlik devam etmektedir. Bu bağlamda sorun bir yanıyla öğrenci kitlesinin niteliğinden kaynaklanıyorsa diğer yanıyla da bu niteliği değiştirmek, doğru kanala akıtmak ve nihayetinde devrim hedefine yönlendirmek amacıyla yola çıkmış biz devrimci gençlik gruplarından kaynaklanmaktadır. Ve bizce asıl üzerinde durulması

gereken, devrimci gençlik gruplarının konumudur.

DEVRİMCİ GENÇLİK GRUPLARI ÇÖZÜMSÜZ, ÇIKIŞSIZ DEĞİLDİR.

Solcular, devrimciler umutsuz ve çaresiz değillerdir. Diğer tüm bilimleri kapsayan ve devrimcilere toplumun bütün kesimlerinden daha geniş bir perspektif sunan, olguları bilimsel bir şekilde değerlendirip çözümler üretmemize imkan veren Marksizm gibi bir hazine, bir donanım olduğu sürece devrimci gençlik grupları için hiçbir sorun çözümsüz değildir. Peki, böyle bir gerçeklik hepimizin gözünün önünde bir duvar gibi duruyorken, öğrenci gençlik hareketinin bugün içinde bulunduğu bu durumun sebebi nedir?

Şüphesiz ki sorun Marksizm'i algılayıp doğru yorumlamakta, somut durumun somut tahlilini yapıp duruma uygun politika üretmekte, kısacası sürece gerektiği gibi müdahale etmektedir.

SÜRECE DENK DÜŞEN POLİTİKALAR ÜRETEMEME

Bugün itibariyle baktığımızda devrimci gençlik grupları açısından sürece müdahale edememek, aksine sürecin peşinden sürüklenmek gibi bir durum söz konusudur. Devrimci gençlik grupları, kitlenin mevcut sorunlarının ne olduğunu doğru bir şekilde tespit edememekte, çoğu zaman öğrenci hareketinin değil, kendi öznel ihtiyacı olan politikalar üretmekte ve kitleden gitgide uzaklaşmaktadır. Öğrencilerin sorunları, çelişkileri kimi zaman devrimci gençlik grupları açısından önemsiz görülebilmekte ve bu sorunlara ilişkin çalışma yapılmamaktadır.

Esasen İ.Ü'de, birçok fakülte de ders yapacak anfi bulunamaması, yine birçok fakültede yaşanan ısın(ama)ma sorunu, öğrenci bürolarının aksak işleme, kütüphanelerin çok erken saatte kapatılması, İTÜ, Yıldız Teknik, Uludağ Üniversitesi ve Boğaziçi gibi üniversitelerde yemek ücretlerinin çok yüksek olması, Mimar Sinan Üniversitesi'nin kampüsünün

Bahçeşehir Üniversitesi'ne satılması, ODTÜ'de derslerin ağırlığı yüzünden depresyona giren ve 1980'den itibaren her sene artarak yaşanan intiharlar, Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde öğrenciler projeleri için kamera bulamazken, okulun dört bir köşesine yerleş-tirilen onlarca kamera ve çoğaltılabilecek yüzlerce örnek öğrenciler açısından hayati öneme sahipken, bizler açısından iyi değerlendirilememektedir. Sürece müdahale edememede en etkili faktörlerden biri de mevcut parçalılıktır. Tabii ki, bu parçalılığın da en büyük sebebi siyasetlerin politik bakış açılarındaki fark-lılıktır. Fakat, tek başına bu neden yeterli değildir. Hepimizin de kendi yaşadığı pratiklerden öğrendiği üzere ayrışmalar çoğu zaman politik sayılamayacak nedenlerden ötürü de gerçekleşebilmektedir. Mevcut parçalılığın önemli sebeplerinden biri de dostluk kültürünün tam anlamıyla olgunlaşmamış olması ve sahiplenme bilincinin gelişmemesidir. Herhangi bir eylemin üzerinde aylarca tartışıldıktan sonra bile bir birliktelik yakalanamamakta, oluşturulan birliğin ise sadece adı birlik olmaktadır. Birlikte yapılması kararlaştırılan bir eylemi önceleyen süreçte ortak yapılması gereken afiş asma, bildiri dağıtma vb. çalışmaların çoğu zaman sınırlı bir katılımıla yapıldığına hepimiz şahit olmuştuzdur. Fakat hemen bütün devrimci gençlik gruplarının yayınlarında da birliğin, ortaklaşmanın önemine dair uzun uzadıya yazılan yazılara rastlarız. Yani teoride herkes "birlik" kavramını ısrarla vurgularken ve gerekliliğine inanırken uygulamada bu, karşılığını pek bulamamaktadır. Ortadaki bu büyük çelişki esasen bize devrimciliğin, devrimci kişiliğin, kültürün ve normların algılanışında birtakım sorunlar olduğu gerçeğini dayatıyor.

DEVRİMCİ KİŞİLİĞİN KAVRANIŞINA İLİŞKİN SORUNLAR

Devrimcilik, hayatın her alanına, her dakikasına, saniyesine

içirilmesi gereken bir uğraştır. Devrimcilik **sadece** eylem alanında slogan atmak, pankart tutmak, ve molotof sallamak gibi 'militan' eylemliliklerde bulunmak değildir. Saydığımız bu araçlar da tabii ki doğru zamanda, doğru yerde ve en önemlisi de öğrenci gençlik hareketini bir ileri aşamaya taşıyacak şartlar gerektirdiğinde kullanılabilir/kullanılmalıdır. Fakat, devrimcilik salt bunlardan ibaret değildir. Molotof atmak kadar devrimciliği öğrenmek isteyen bir insanla oturup konuşmak da önemli bir eylemdir. Bizi devamlı izleyen kitlenin karşısındaki davranışlarımıza, tavır ve tutumlarımıza dikkat etmek de en devrimci görevlerden birtanesidir. Bunları söylememiz belki devrimci dostlarımız tarafından "Bu basit şeyleri neden söylüyorsunuz? Bunları zaten herkes biliyor!" denerek hoş karşılanmayacaktır. Ama biz, adını vermeye gerek duymadığımız bir çevrede yoldaş olan iki kişinin bir öğrenci grubunun içinde birbirine küfrettiğine şahit olduğumuzu söylersek herhalde dostlarımız bizi anlayışla karşılayacaktır.

Birliğin, ortaklaşmanın sınındığı en önemli alanlar çalışma alanlarımızdır. Bu yüzden biz de büyük oranda yaşadığımız pratiklerden örnekler vermeyi uygun buluyoruz. Bulduğumuz çalışma alanında "dost" diye nitelediğimiz bir devrimci gençlik grubunun yere düşmüş afişini kaldırıp asmak (**veya asmamak**), kendi afişimizi bir başka grubun çalışmasının üzerine yapıştırmak bile bizim birliğe/ortaklaşmaya ne kadar eğilimli olduğumuzun bir göstergesidir. Biz herşeyden önce hayat içinde yaşadığımız bu 'küçük ayrıntıların' incelenmesinden yanayız.

ELEŞTİRİ/ÖZELEŞTİRİ

Herkesin bildiği ve savunduğu üzere eleştiri/özeleştirme mekanizması devrimciliğin en temel öğelerindendir. Ve içine düşülen veya düşülebilecek hatalardan korunmanın, aynı zamanda devrimci grupların

birbirini yanlış anlamasının önündeki en etkili araçlardan biridir. Bu yüzden "Birlik, Eleştiri, Birlik" sıkça kullanılan bir cümledir. Ne var ki, günümüzde eleştiri/özeleştirme mekanizmasının uygulanışında da bazı sorunlar vardır. Bu sene 5 Kasım'da, Beyazıt'ta ortaklaşa yapılan YÖK eyleminde, gruplar tarafından sadece ortak pankart açma şeklinde bir karar alınmasına rağmen, bir devrimci gençlik grubunun kendi pankartını açması ve daha sonrasında bunu savunması, eylem alanında da mevcut bileşeni tanımadığını söylemesi, sözünü ettiğimiz sorunun somutlaşmış halidir. Verdiğimiz örnek özeleştirin algılanışındaki soruna dair bir örnektir. Gelelim eleştiriye...

Az önce de söylediğimiz üzere eleştiri yapılması konusunda hiçbir grubun bir çekincesi veya rahatsızlığı yok. Bu eleştiriler nihayetinde devrimci dostlar tarafından özelde eleştirin muhatabı olan çevre, genelde ise öğrenci hareketinin daha ileri bir noktaya gelmesi için yapılmakta veya yapılmalıdır. Devrimci çevrelerin birbirleriyle rekabet etmesi değil birbirleriyle dayanışma içinde bulunması gerekir. Bu bağlamda herhangi bir devrimci çevreyle konuşurken veya o çevreyi eleştirirken kullanılan dil özenle seçilmelidir. Reformist, oportünist, pasifist gibi kavramlar kullanılırken dikkat edilmeli, eskilerin de söylediği gibi "Dilin kemiği yoktur." deyiimi haklı çıkarılmamalıdır. Herhangi bir devrimci yapının politik yayını okurken aynı yapının bir başka çevreye olan eleştirisinde; "Bu özelliğimiz (sözün geçeni çevreye) battı herhalde." gibisinden bir ifade bütün devrimcilerin rahatsız olması gereken bir tarzıdır.

Eleştiri yapılırken örgütsüz ama devrimci yaşama, kültüre ilgisi olan özneler de düşünülmesi, eleştiri de özeleştirme de politik bir zemine oturmalı, bu öznelerin devrimci yaşam ve kültür hakkında olumsuz yargılar edinmelerine fırsat verilmemelidir. Devrimciliğin kavranmasına ilişkin bir başka

sorun ise ilişkiye geçilen insanlara yaklaşım sorunudur.

DEVRİMCİ ÖZNE VE KİTLE İLİŞKİSİ

Yerelerde çalışma yaparken o yerelin özgün koşullarını sağlıklı değerlendirememek, bunun sonucunda yerelin ihtiyacı olan çözümleri getirememek ve nihayetinde kitleden kopuk dar grup eylemlilikleri gerçekleştirme günümüzde hepimizin karşılaştığı bir sorundur.

Yerelerde sorunlar doğru bir şekilde tespit edilse dahi, o yereldeki öğrenci kitlesine bu sorunların kendi sorunları olduğunun benimsetilememesi, eyleme çağırılmadan önce neden eyleme gelmesi ve tepki vermesi gerektiğinin anlatılamaması, hak arama bilincinin oluşturulamaması günümüz devrimci gruplarının bir başka eksikliğidir.

Yeni ilişkiye geçilen öğrencilerle konuşulduğunda en çok yakındıkları konulardan birtanesi de devrimci öğrencilerin kendilerine adeta birer örgütlenme nesnesi olarak yaklaştığıdır. Nesnel olarak baktığımızda büyük oranda subjektif bir yargı olsa da bize, girdiğimiz ilişkilerde çok daha dikkatli ve titiz olmamız gerektiğini gösteriyor. İlişkiye geçtiğimiz yeni öğrencilerle sürdürdüğümüz ilişkide politik yan tabii ki belirleyici olmalı fakat insani öğeler ıskalanmamalıdır. Vurgulamak istediğimiz, ilgilendiğimiz insanla büyük oranda politik tartışmalar yaparken hayatın diğer bütün alanlarına da değinmemiz gerektiğidir.

Devrimci gençlik grupları olarak bir başka eksikimiz ise kol, kulüp, dernek vb. alanlarda sürdürülen çalışmaların yeterli nitelikte yapılamaması, yapılan çalışmalarda ise öğrenci kitlesiyle yeterince ilgilenilmemesidir. Devrimci öğrenciler sadece yapılacak faaliyeti örgütlemekle yetinmemeli, bizzat hayata geçirilmesi anında da öğrenci kitlesiyle beraber olmalıdır. Örneğin; bir folklor ekibi çalışması örgütleniyorsa salt bu çalışmayı organize etmekle kalınmamalı

bizzat folklor ekibinin içinde yer alınmalıdır. Öğrenci kitlesinin ve devrimci öznelere yaşam alanları mümkün olduğunca ortaklaştırılmalı ve çoğaltılmalıdır. Paylaşılanlar, salt okul sınırlarında, ders aralarında kalmamalı, yaşamın her alanına müdahale etmek amaçlanmalıdır. Tiyatro, sinema, panel vb. etkinliklere gitmek küçümsenmemeli/hafife alınmamalıdır.

Devrimci gençlik grupları olarak hemen hepimizde görülen bir başka olumsuzluk, diğer devrimci, dost grupları rakip olarak görmek ve farkımızı güncel politika ve yaşam pratiği üzerinden değil de, dost yapılar üzerinden anlatmaya çalışmaktır. Bu tutum kısa vadede bir yarar getirecekmiş gibi sanılmaktadır. Gerçekte, konuşulan öğrencinin zihninde adeta "Bütün devrimciler birbirinin arkasından konuşuyor"muş gibi olumsuz bir düşünceye yol açmakta ve öğrenci hareketine zarar vermektedir. Kronikleşme tehlikesi bulunan bu tutum, aynı zamanda dostluk kültürünün ve sahiplenme bilincinin önünde büyük bir engeldir.

ÇÖZÜME DAİR GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİMİZ.

Genel olarak bu sorunlar yaşanırken devrimci gençlik gruplarının bu tıkanmayı aşmak için tartışma başlatması olumludur. Yapılan birlik çağrılarında da iyi niyetle yaklaşılmalıdır. Bugün gençlik hareketinin gerçekten güçlü bir eylem birliğine ihtiyacı olduğu da su götürmez bir gerçektir. Fakat bu birliktelik salt merkezi düzeyde alınan kararlarla değil, yereller üzerinden giden bir birleşmeyle olabilir. Aslında çeşitli birimlerde gerçekleşen birimler düzeyindeki eylem birlikleri yaygınlaştırılabilir ve ortaklaşmanın kültürünü örmeye hizmet ederse en büyük adımlardan daha büyük işlevler görecektir. Aynı zamanda varolan çekinceler yaşam içinde sınanacaktır. Böylelikle daha büyük adımların önü de açılacaktır.

Fakat genele baktığımızda devrimci gençlik grupları yerellerde, herhangi bir gündeme dair bir eylemin birlikteliğini

sağlamakta bu kadar güçlük çekerken kısa zamanda yapılacak bir çalışma ile uzun erimli öz örgütlülükler sağlamak güçtür. Birlik sorununun çözümünü de ancak siyasal pratiğin gereklerine cevap verebilen, birlik yapmakta samimi davranan, ve devrimci kültür içinde bulunan olumsuz öğeleri dışlayan çevreler gerçekleştirecektir. Kültür dediğimiz kavram uzun yıllar sonucunda oluştuğu için, devrimci kültür içinde varolan olumsuz öğelerin de yok edilmesi uzun bir mücadele sonunda gerçekleşecektir. Biz bunun üç, beş aylık bir süreç sonunda gerçekleşecek bir kurultayla, onun sonucunda alınan karar veya kararnamelerle çözülebileceğini düşünmüyoruz.

Sorun ancak yerelerde ve çalışma alanlarında birlik ve ortaklaşma olgularını vurgulayan hemen her çevrenin, bunu pratikte de göstermesiyle çözülecektir. Daha önce de sözünü ettiğimiz üzere tüm devrimci gençlik gruplarının birlik ve dayanışmayı ısrarla vurguladığı halde gerçek anlamda bir birlik yaşanmaması hem bu kavramların içeriğine zarar vermekte hem de devrimci kültürü ve kişiliği algılayışta birtakım sorunlar olduğunu göstermektedir. Mevcut kültür içerisinde bu öğeler varlık gösterdiği takdirde alınacak hiçbir karar sağlıklı bir biçimde uygulanma şansı bulamayacak, oluşturulan hiçbir birlik ise uzun erimli olmayacaktır.

ÖNDER'E MEKTUP

Sevgili Önder;

Seninle sohbet etmek için, elime kalemi almak çok zor oldu. Zorluk, seni yeterince anlatamama kaygısından. Enerjimi toplayıp yoğunlaşmaya başladım. O zaman kelimeler döküldü; bilmem seni anlatmaya yeter mi?

Hatırlıyor musun? 8 Mart için oluşturduğumuz komitede sen de yer almıştın. Bir gün öncesinden büroda temizlik yapıyorduk. Bir sohbetimizde her zamanki mütevazılığınla ve öğrenme arzusuyla "öğrenecek daha çok şeyimiz var" diyordun.

Evet canım; öğreneceğimiz/yaşayacağımız çok şey var. Ama sen bu kısacık zamana öyle çok şey sığdırmıştın ki; öğrenirken öğreten, düşünürken düşündürten o bitmek bilmeyen sorularınla çalışmalarımıza eleştirel bir boyut kazandıran halini çok özledik.

Sen; devrimci yaşamdaki sorumluluğun, devrimci disiplinden geçtiğini öylesine güzel özümsemiştin ki, hepimiz için gerçek bir önder oldun. Eleştirilere açık olmayı, sabırla dinlemeyi devrimci kişiliğinle bütünleştirmiştin. Sana bir şeyler anlatırken hiç zorlanmıyorduk. Tiyatroya, edebiyata, sanata olan merakın kişiliğini daha da zenginleştirmişti. Hani hatırlıyor musun; soğuk bir kış günü kısa metrajlı bir filmin kurgusunu yapmıştık. Sen kurgusunu zenginleştirdikçe, ayrıntılandırdıkça ben, "artık yeter; bu uzun metrajlı bir film oldu" demiştim. Üretkenliğine, yeteneğine hayran kalmıştık.

Sorgulayan, üreten, haksızlıklara başkaldıran insanların yaşamı kısa sürse de onlar, gerçekten "kaliteli bir yaşamın" mutluluklarını böyle bir yaşama rahatlıkla sığdırırlar.

Mektubun burasında senin izninde bir de cellatlarına seslenmek istiyorum:

Önder'leri yok ederek zafer kazandığını sananlar; siz hayatınızda hiç gerçek mutluluğu yüreğinizde hissettiniz mi? Sevginin, emeğin, kardeşleşmenin güzelliğini yaşadınız mı? Ya da bir çocuğu gerçekten sevebilir misiniz? Size soruyorum katiller!... Ama, vicdanları olmayan, tüm insani değerlerini yitirmiş katil sürüleri ne anlar sevgiden, emekten, paylaşmaktan? Öyle çok korkuyorlar ki düşünen, sorgulayan beyinlerden. Öldürerek hangi tarihsel süreçte yok edebildiniz devrimcileri? Bu zorbalık düzeni sürdürükçe Önder'ler hep olacak...

Sevgili Önder; onlar belki, elleri titremeden, büyük bir zevkle seni aldılar aramızdan. Ama sevinçleri kursağında kaldı cellatların. Yeni Önder'lerimizle çoğaldık, daha da çoğalıyoruz. Gözün arkada kalmayın; bu düzeni sürdürükçe haksızlıklara başkaldıran Önder'ler hep olacak. Seni o güzel gözlerinden öpüyorum. Canımızsın.

Deniz Yılmaz

YENİ İNSAN İÇİN GERÇEKLIK -MEDYA ve İNSAN-

Erkan Emin

Sadece acı çekebilen varolmaya hak kazanır. (*)

Hayatın her alanında gerçeklik hareketine ihtiyaç var...

Neden hayatın her alanı?

Çünkü insan öylesine bir parçalanmışlık içinde ki, önce ona bütün olduğu hatırlatılmalı. **Kendi tarihini yaratan bütün bir insan olduğu...** Yaşamında kullandığı her şeyi bir insanın yarattığı, emek ile var ettiği anlatılmalı. Kendisinin de yarattıkları ile hayatın her alanında kendini varedeceği hatırlatılmalı...

Neden gerçeklik hareketi?

Çünkü tekstil atölyesinde asgari ücret karşılığında emeğini satan işçi, iş çıkışında, günde 10 saat çalışarak diktiği formayı sırtına geçiren ve trilyonlarca para kazanan futbolcuları izlemek için stadyuma gidiyor. Onları alkışlıyor. Tüm hayatını onlara adıyor. Bundan daha büyük bir yabancılaşma olabilir mi?.. Ya da çöpten beslenen insanlar yanı başındayken insanın, borsadaki dalgalanmalar konu ediliyor ekonomi sayfalarında. Repo, hazine bonusu, tahvil... Bundan daha büyük bir yabancılaşma olabilir mi?.. Çünkü çalmaya, çırpmaya, kolay yoldan para kazanmaya, orospuluğa, hovardalığa özendiriliyor insan. İnsana dair her şey unutturulmaya çalışılıyor. Bundan daha büyük bir yabancılaşma olabilir mi?.. Çünkü nüfusun büyük bir çoğunluğu açlık sınırının altında yaşamak zorundayken iftar çadırları kuruluyor, ev ev dolaşılıp fakire "yardım ediliyor". Ama nedense onu fakir kılan koşulları değiştirmeye yönelen insanlara silahla, işkenceyle, katliamla yanıt veriliyor ve yardım edilen o insanlar ki, bir kaşık yardım için seviniyor, teşekkür ediyor... Bundan daha büyük bir yabancılaşma olabilir mi?... İşte bunun için gerçeklik hareketi...

Neden ihtiyaç var? Çünkü insana, insan olduğunu hatırlatmanın zamanı geldi... İnsanın "kendini yaratan insan" olduğunu

hatırlatmanın zamanı geldi... Sanatı, bilimi, felsefeyi, siyaseti insana istemek için... Her şeyi herkese istemek için... İşte bunun için hayatın her alanında gerçeklik hareketine ihtiyaç var...

"Yeni İnsan İçin Gerçeklik" yazılarında bilinen şeyler yazılacak, yeni bir şey değil... "Yeni İnsan İçin Gerçeklik" yazıları; medyayı, sanatı, bilimi, felsefeyi konu ederek insan türüne katkı yapmak için naçizane bir aktarım yapacak. Kendi pençeresinden, kendi yolundan...

-MEDYA ve İNSAN-

Çocuklardan başlayalım...

Çocuklar oyun oynarken çeşitli hayaller kurarlar. Çocuğun, oyun oynarken kurduğu bu hayallerle doğru orantılı olarak yaratıcılığının geliştiği bilinen bir gerçek. Tahta bir sopanın üstüne atlayıp dünyayı dolaşmak, hayaller kurmak çocuk için kelimelerle anlatılamayacak bir mutluluk kaynağıdır. Hayalinde yaşar ve hayalinde bir yaşam kurar çocuk. Bu başlı başına bir esenliktir onun için. Kimi zaman, nesnelere işlevlerinden soyutlanarak çocuk için aldıkları görev, bir bakıma çocuğun soyutlama gücünü de geliştirir. Nesnelere olduklarından farklı bir forma dönüştürerek yeni bir şeyler yapar çocuk. Bir oyun yaratıcılığıdır bu... İşte tam da burada; somuttan kopan çocuğun soyut düşlemlerinde korunmasız bir biçimde yakalandığı (tutulduğu) bir durum daha vardır ki yazının bundan sonrası bunu konu edecektir...

Oyun esnasında gerçeklikten uzaklaşan çocuğa uygulanan bir bombardıman... Yoğun, etkili bir bombardıman. Kişiliğinin daha yeni yeni gelişmeye başladığı yıllarda, "birey" olmasına engel olacak bir bombardıman... Gelin bu bombardımanın en güçlü aracına göz atalım;

Çizgi Film: Modern şehir

hayatının yok ettiği doğa ve yaşam alanı bir odayı geçmeyen çocuklar... Ve o odada televizyon ile başbaşa geçen zamanlar... Hareket eden birşeyleri televizyonda görmenin ilk şaşkınlığını üzerinden attıktan sonra sadece izlemeye alışan çocuklar... Kendi hayal güçleriyle kendi dünyalarını yaratamayan, ona izletilenle yetinen çocuklar ve bunun ilk aracı olan çizgi filmler...

Ne var bu çizgi filmlerde?.. Çizgi filmlerde, içerisinde dünyayı kurtarmaktan tutun basit insani bir duruma kadar geniş bir yelpazeyi kapsayan sorunların, bir kurtarıcı sayesinde sonlandırılması konu edilir çoğunlukla. Bir tür çaresizlik halidir kurtarıcının olmadığı durumlar; bir beklenti, bir edilgenliktir. Ne zaman ki (doğüstü ya da gizemli güçleri olan) kahraman gelir, o zaman kurtulur insanlık. Çocuğun nesnellikten koparak soyut bir bulut içine çıkması ve orada kalması istenir. Bu dünyaya dönmesi, bu dünyaya dair hayaller kurması istenmez. Bu örtük bombardıman çok başarılı bir biçimde sunulur. Başarısı etkisindedir...

Sevgi, dostluk, paylaşım, kendi sorununu çözme ya da beraberce iş yapma gibi motiflerin konu edildiği çizgi filmler yok denecek kadar azdır. Olsa da meta değeri yoktur, o piyasada; satmaz, yapımcısına para kazandırmaz. Tek istenen bu değil mi zaten pazar mantığında?..

20. yüzyılın ortalarında Walt Disney ile başlayan, günümüzde sinemasından bilgisayar oyunlarına, televizyonundan oyuncaklarına, kitaplarından elbiselerine kadar kurumsallaşan ve yaygınlaşan çocuklara yönelik bombardıman, emperyalizmin kültür(süzlük) yayımında kullandığı araçlardaki başarısını da gösteriyor. Harry Potter bunlardan bir tanesi. Tam anlamıyla tüketim malzemesi yapılan; sinema

filmleri, kitapları, oyuncakları, elbiseleri, bardakları, yatak örtüleri, çantaları, vs. yapılan ve tüketilen bir kahraman... Gizemli, mistik, doğüstü olayların atmosferinde soluyan, onlara öykünen, onlar olmak isteyen çocuklar...

Tüm bunların sonucunda; kendi sorunlarını çözemeyen, dış dünyanın gerçekliğinden kopuk, sürekli olarak bunalımlı bir ruh haliyle yarı uykulu halde yaşayan, içine kapanık, kendi hayatına yön verme gayreti olmayan, uzun lafın kısası "yaşama amacı" olmayan bireyler... İşte daha küçük yaşlardayken insanların önüne örülen, "gerçeklikten koparma duvarı"nın ilk tuğlaları... Neler mi bekliyor insanı bu duvar yükseldikçe? Nelerin beklediğini anlamak için çok uzağa gitmeye gerek yok. Bugün, çevresinde yaşananlara duyarlı olmak yetiyor tüm bunları duyumsamak için.

Uzağa gitmemek gerekir. Birkaç konu başlığı altında bakalım duruma...

Medya ve Gerçeklik Yitimi: Türkiye'de alışlagelmiş bir durumdur. Bir film, dizi ya da skeçte konu edilen, (mizahi olsun olmasın) göndermeler yapılan bir meslek sözkonusu olduğunda, o meslek grubunun temsilcileri "biz öyle değiliz, bizi farklı gösteriyorlar" yollu açıklamalar yaparlar. Bu, gerçeklik yitiminin en bariz örneğidir. Gerçek ile izlenen şey arasında ayırım yapılamaz ve izlenen şeyin gerçek olduğu sanılır. Bu aslında medya ve insan arasındaki bir döngüdür: Oyuncudan öte oyuncunun oynadığı soyut karakteri konu eden yazıların medyada genişçe yer etmesi, bir dizi karakteri üzerine tartışmaların yapılması, uzun uzadıya felsefi (!) temellendirmelere gidilmesi; insanlara, televizyonda izlediği filme, diziye "gerçekten" daha fazla bir değer atfetmelerini sağlar.

Medya ve gerçeklik yitimine bir örnek de reklam endüstrisinden... Reklamlarda; kola ve benzeri asitli içecekler susuzluk temasıyla verilir hep. Susayan insan susuzluğunu kola ile giderir reklamlarda. Susuzluğun kola ile giderileceği yanlışması yaratılır. Susayan insan susuzluğunu gidermek için kola satın alır ve kolanın susuzluğunu giderdiği

yanılsamasıyla yaşar. Bu, medyanın tüketime dair gücünü gösterir. Bu güç için sermayenin ne kadar para harcadığının bir önemi de yoktur. Çünkü sermaye, o parayı fazlasıyla çıkaracaktır insanlardan. Örneğin Coca-Cola'nın bir yılda reklam için harcadığı para, dünya nüfusuna bölündüğünde kişi başına 19\$ düşmektedir. Bu, Coca-Cola'nın bir yılda, her insan için 19\$'lık bir reklam harcaması yaptığı anlamına gelir. Yanılsamalı dünya ile gelen gerçeklik yitimi sınırsız bir tüketim dünyası yaratmak için de kapıları ardına dek açar...

Medya ve Tüketim: Kapitalist pazarın yaşayabilmesi, ayakta durabilmesi için tüketim hayati bir önem taşır. Meta ekonomisinin nefes borusudur tüketim. İhtiyaç olsun olmasın, tüketim olgusu sürekli gündemde tutulmalıdır ve insanlar sürekli olarak tüketime teşvik edilmelidirler. Bu da medyanın görevlerindedir. Piyasada yer edinmek isteyen kapitalist, medya aracılığıyla kendini göstermek, tanıtmak zorundadır. Medyanın en büyük maddi kaynaklarından birisi olan reklam endüstrisi, yarattığı tüketim atmosferiyle insanların meta üzerine konuşmalarını, meta üzerine yaşamalarını ister. O atmosfere giren insanlar da meta dünyasında yaşar; yeni bir arabayı, cep telefonu modelini, elbiseyi konuşur durur... Boş zamanları değerlendirmenin (!) bir aracı olur alışverişler, hipermarket gezmeleri... Örneğin; gelişmiş kapitalist ülkelerde hipermarketler düzenli ziyaret edilmesi gereken yerlerdir. Yeni ve/veya önceden duyurusu yapılmış ürünlerin gelip gelmediğinin kontrolü yapılır. Tüketim yaşamının ta kendisidir. Televizyonda alışveriş kanalları vardır. Tükettikçe huzur bulduğunu sanır yanlışmalar içinde yaşayan insan. Burada dikkat edilmesi gereken bir nokta var ki, o da Türkiye'deki tüketim kültürünün Avrupa'daki ile aynı olmadığıdır. Aynı olmasına da gerek yok. Çünkü, kapitalizmin ve onun uzantısı olan medyanın eşitsiz gelişimi sonucunda bu coğrafyada, Avrupa'daki ile birebir örtüşen bir meta ekonomisinin de olması beklenemez. Ama yöntemleri farklılaşsa da özleri aynıdır: Amaç tükettirmektir...

Bu kadar mı? Hayır...

Gerçekliğini yitiren ve tüketime programlanan insana bir de kültür(süzlük) durumu gerekir. Aynı değer(sizlik) içinde yoz bir kültür(süzlük) durumuna ihtiyaç vardır...

Medya ve Yozlaşma (Magazin + Futbol = Televole): 21. yüzyılın kültür(süzlük) yayım aracı medya... Hemen örneğe geçelim... Bundan 10 yıl öncesinde Türkiye'de kadınların futbola ilgisi neredeyse hiç yoktu. Hatta futbol maçlarının izlenmesi -ev içerisinde- kadın ile erkek arasında bir gerilim noktasıydı. O döneme dair kadınlara ve erkeklere yönelik ayrı programlardan, ayrı türlerden de bahsedilebilir. Günümüz de bu devam etmekte ama bir farkla. Artık Televole ve uzantıları var... Pek de dahiyane olmayan bir fikirle, kadınların ilgilendiği magazin ile erkeklerin ilgilendiği futbol harmanlandı ve ortaya Televole çıktı.

Dahiyane değildi. Çünkü zaten kadının meta olduğu, her türlü insani yozlaşmanın, çürümenin zemininde yeşeren magazin dünyası futbolcuların paralarıyla, futbolcular da magazin dünyasının meta kadınları ile birlikteydi. Sistemin iki dişlisi... Beraberce çalışan iki dişli... Ama izleyicileri ve onlara öykünenleri ayrık iki dişli. Bütünleşik bir tüketim pazarı için değil miydi her şey?.. İşte birleşik iki dişliyi göstermişti halka Televole. Tek yaptığı buydu, başka hiçbir şey değil...

Sonsöz yerine: Medya, bu sistemin her aracı gibi kendine düşen görevi hakkıyla yapmak zorunda. Ama bu görevi yaparken saçmaladığı da olmuyor değil: Yılın 11 ayı kadını cinsel sömürü malzemesi olarak kullanan medya, Ramazan ayı boyunca İslami programlar yayınlar, Hadis-i Şerifler, ilmihaller, Kur'anlar dağıtır, Müslüman olduğunu ispatlamaya çalışır (!). Ne de olsa kapitalist medya, meta ekonomisi için her yolu mubah sayar. Onun doğası budur...

* Ludwig Feuerbach, Geleceğin Felsefesinin İlkeleri, Ara Yayıncılık

SELAM! YAŞAM ATEŞİ VEYA DİRENMENİN DİĞER ADI OSTROVSKİ

Çetin Yılmaz

Nikolay Alekseyeviç Ostrovski, 1904 yılında doğmuş bir Sovyet dönemi yazarı. Yaşamı boyunca insanın insanlaşma mücadelesi ve projesi olan sosyalizm için mücadele vermiş, bu görevden asla kaçmamış bir işçi, emekçi ve yazar.

Ostrovski, kısa bir yaşam sürmüştür. (1904-1936) 32 yaşında, belki de en verimli, en enerjik olabileceği bir dönemde hayata gözlerini yummuş. Fakat, bu kısa yaşamına rağmen en az bir asra sığdırılabilecek işler yapmıştır Ostrovski. On iki yaşında (henüz çocuk sayılabilecek bir yaşta) çalışmaya başlıyor. İlk olarak bir mutfakta çalışmaya başlayan yazar, daha sonra bir ateşçi yardımcısı, daha sonra ise elektrikçi çırağı olarak çalışıyor. Yıl 1919'u gösterdiğinde ise genç Ostrovski, gönüllü olarak Sovyet Ordusu'na katılıp cepheye gidiyor. Bu yıldan itibaren Ostrovski, insanların eşit ve adilce, tüm halkların barış içinde ve kardeşçe ve insanın üzerinde insanca yaşayabileceği bir yurt, bir dünya kurmak için mücadele veriyor. Bu mücadele Ostrovski'nin hayatı boyunca sürüyor. Hayatının bir bölümünü kör, yatağa bağlı ve sağlık yönünden çok zor şartlarda geçirdiği bir dönemde bile Ostrovski, her insanda varolması gereken umudu, yüreğindeki ateşi ve en önemlisi de bilincini ve mücadeleye olan inancını hiçbir zaman kaybetmiyor.

Yazımızın daha ileriki bölümlerinde de göreceğimiz, Ostrovski'nin yaşama bu derece bağlı olmasının en temel sebebi; insan denen canlının ne olduğunu mantıksal bir biçimde açıklamış, insanın evrendeki yerinin ve işlevinin ne olduğunu bilince çıkarmış olmasıdır. Ve kahramanımız (kahraman diyoruz, çünkü Ostrovski yaşam biçimiyle ve zorluklar karşısındaki sarsılmaz kararlılığıyla bunu hak etmektedir) yaşamı boyunca "insan" kavramının hakkını vererek yaşamıştır.

Yazımızda Ostrovski'nin "Selam! Yaşam Ateşi" isimli kitabını inceleyeceğiz. Öncelikle belirtmeliyiz ki; bunu yaparken amacımız kuru ve renksiz bir inceleme yapmak değil; yazarın da hayatından örnekler vererek, yaşam, insan, yazar, sanatçı kavramlarını sorgulamaktır. Zaten kitabımız da Ostrovski'nin röportajlarından, makalelerinden ve mektuplarından oluştuğu için amacımıza uygun bir nitelik taşımakta.

Daha önce de belirttiğimiz gibi, Ostrovski sosyalizm mücadelesinde oldukça aktif bir rol almış, (1919'da orduya katılma, 1921'de demiryolu atölyelerinde işçilik, 1923'e kadar elektrik teknisyenliği, 1923'te bir yıl süreyle sınırda görev yapma, 1927'ye kadar Genç Komünistler Birliği fonksiyonerliği) hiçbir zaman çalışmadan kaçmamış; aksine mücadelenin ön saflarında canla başla yer almıştır. Hiçbir zaman tembellik etmemiş, "tembellik" kavramından nefret etmiştir. Ostrovski tembellik hakkında şöyle demektedir: *"İnsanın en kötü düşmanı hastalık değil. Körlük, dehşet verici bir şey; ancak körlük bile fethedilebilir. Bundan çok daha tehlikeli başka bir şey var: Tembellik. Sıradan insan tembelliği. Evet ne zaman ki insan artık çalışma dürtüsü, gereği hissetmiyorsa, ne zaman kalbi boşsa; ne zaman ki, geceleyin uyumak için yattığında, "Henüz sona eren gün içinde ne yaptın?" sorusuna cevap bulamıyorsa korkulacak şey budur. Tehlikeli olan budur. Dostlarının kendisini kurtarmak için danışma toplantısı yapmak üzere toplanmalarının zamanıdır çünkü o, felaketin eşiğindedir. Halbuki, insan çalışma dürtüsünü sürdürürse, ve ne olursa olsun, engel ve zorlukları dikkate almaksızın çalışmaya devam ederse,- o adam normal çalışan bir insandır; ve onunla ilgili hiçbir sorun yoktur."*

Bu sözleri iki gözü de görmeyen, yatağa bağlı ve normal bir insanın dayanamayacağı ağırlar çeken bir insan söylüyor. Sözlerde Ostrovski'nin müthiş iradesi ve yaşama bağlılığı ön plana çıkmakta.

Hayatını veya daha genel anlamda hayatı, çevresindeki birkaç insan, aile veya eş dostla anlamlandıran insanlar için hayat aslında kağıttan bir ev veya bir kibrit çöpünden ibarettir. Yaşam denen toprağa köklerini sıkı bir şekilde salmayan insanlar, hayatın en ufak bir darbesinde kolayca yıkılırlar. Hayatını salt ailesi veya sevdiği kadın veya erkekle anlamlandırmış olan insan, bu kişilerden herhangi birisinin yokluğunda kendini karanlık bir kuyuya düşmüş gibi hisseder. Hayat karşısında dayanıklı olmanın en güvenilir yolu öncelikle hayatı materyalist bir biçimde algılamak ve yorumlamaktır. Karşılaştığı olguları doğadan koparıp mistik şeylermiş gibi ve insanın müdahale edemeyeceği tarzda olgularmış gibi algılayan insan, sorunun çözümünü doğada ve insanda değil; anti-bilimsel, batıl alanlarda arar. Betimlediğimiz bu tip bir insanın hayatla olan bağları sağlam olmadığı için, kişi genelde bıkkın, kederli, karamsar ve yaşamdan soğumuş görüntüler sergiler. Geleceğe dair bir planı/projesi olmayan bu kişi "üretim" kavramından ve insanlık için bir şeyler yapmaktan da oldukça uzaktır. Ostrovski, betimlediğimiz bu tipin taban tabana karşıtıdır. Bakınız Ostrovski; yaşam, yaşamın zorlukları ve bu zorluklar karşısında insanın tavrı ne olmalıdır? gibi konularda ne diyor:

"Hayat kendilerine acımasızca vurduğunda, sızlanmaya ve isterikleşmeye başlayan insanlardan nefret ediyor ve onları küçük görüyorum. Bugün yatağıma bağlanmış olabilirim, ancak bu bana hasta adam diyebileceğiniz anlamına gelmez. Bunların hepsi yanlış, hepsi

sersemce saçmalık! Gayet sağlıklıyım. Bacaklarım hareket edemiyorsa ve hiçbir şey göremiyorsam ne olmuş? Bu açıkça bir yanlış anlama-aptalca, şeytanca bir şaka."

Bu sözlerden de görüldüğü üzere yaşam ve doğanın zorlukları karşısında binlerce yıldır direnen insanın somutlaşmış halidir Ostrovski. Sonunun çok yakın olduğunu bile bile tüm engellere meydan okumuş ve bir satır daha fazla yazabilmek için, sağlığını da riske atarak elinden geleni yapmıştır.

"Sonumun çok uzakta olmadığını biliyorum. İçimde yanan bir ateş var, beni yiyip bitiriyor ve onu kontrol altında tutmak bütün irade gücümü alıyor. Şimdilik bunu yapmayı başarabiliyorum. Ancak, doğanın bana verdiği bu zamanı en iyi şekilde kullanmalıyım ve yaşamım sona ermeden, halkımız için yazabileceğim en fazlasını yazmalıyım. Zamanım kısa...acele etmeliyim."

Hayatını halkına, halkının mutluluğuna adanmış bir komünisttir Ostrovski. Halkın zararına olan her şeyin ve herkesin karşısında olmuş, daima olumsuz durumları veya kişileri değiştirmek gibi bir kaygı taşımıştır. "Ve Çeliğe Su Verildi" adlı kitabındaki "Pavel Korçagin" tipi bunun en somut ifadesidir.

İnsanlık karşıtı her türlü rejime ve sisteme şiddetle karşı durmuş ve zulüm altında olan halkların yanında saf tutmuştur. Hastalığının ilerleyen aşamalarında İspanya'nın faşist diktatörü Franko'nun baskısı altındaki Madrid halkının ne yaptığını sormuş ve bunun karşılığında "Direniyor!" cevabını alınca:

"Aferin onlara! O halde ben de direnmeliyim" demiştir.

**Güneşin her doğuşunda
Kanat çırpan serçelere benzer
özgürlük,
Serin serin, mavi mavi süzülür
gökyüzünde.
Yarasalar vardır bir de,
Karanlığın ve zulmün
temsilcileri
Onlar ki maviyi asla
kirlitemeyecekler
Bir tek insan varolduğu sürece
evrende.**

SANAT VE EDEBİYATIN BESLENDİĞİ EN TEMEL KAYNAK, TOPLUMDUR. TOPLUMDAN KOPUK BİR SANAT, HAYATIN ÖZÜNE AYKIRIDIR.

Sanatı, kabaca yaşamın, gerçekliğin estetik bir biçimde yorumlanması ve yansıtılmasıdır şeklinde tanımlayabiliriz. Bir insan sanatın hangi alanında olursa olsun, bu müzik olabilir, resim olabilir, edebiyat olabilir, edindiği tüm izlenimleri veya beyninde olan tüm kavramları ve imgeleri onu çevreleyen gerçeklikten ve toplumdaki alır. Müzisyen, bir beste ortaya çıkardığında, "Bu besteyle doğanın veya toplumun hiçbir ilişkisi yoktur, bu sadece benim özerk üretimimdir." diyemez. Zira iyice incelendiğinde, bu üretimde doğadaki seslerin (kuş sesi, su sesi, rüzgar sesi vb.) birer yansımaları buluruz. Veya bir ressam herhangi bir ürün sergilediğinde -ne kadar soyut olursa olsun- doğaya ait birçok şey bulabiliriz. Söz konusu durum, edebiyatla uğraşan kişi veya bir yazar için de geçerlidir. Okuduğumuz yapıtta sık sık bizim de yaşadığımız, en azından tanıdığı olduğumuz olaylara rastlarız.

Tüm bu olgular sanat yapınının, doğa ve toplumla olan yakın ilişkisini göstermesi bakımından önemlidir.

Öyleyse, günümüzde belli bir kesimin bunun tersini iddia etmesinin, hatta bu durumun karşıt propagandasını yapar hale gelmesinin sebebi nedir? Bunu anlamak için öncelikle şunu bilmeliyiz: Bir toplumun sanat, kültür, bilim, siyaset gibi üstyapı kurumlarını çok büyük oranda o toplumun ekonomik altyapısı belirler. Kısacası bir ülkede ve toplumda varolan ve yukarıda saydığımız bu kurumlar, kimi istisnai durumlar dışında o ülkedeki ekonomik sistem tarafından şekillendirilir.

Ülkemiz ve toplumumuz özgülündeki duruma baktığımızda bu sistemin kapitalizm olduğunu görmekteyiz. Kapitalizm en basit bir mantıkla insanın insanı sömürmesine dayanan bir sistemdir. Ekonomik yönden güçlü olanın siyasal yapıyı da elinde tuttuğu ve yönlendirdiği, toplumsal dinamiklerin sermaye sahipleri tarafından kendi çıkarları paralelinde şekillendirildiği, temel amacın kar etmek olduğu ve kar uğruna bütün insani ve toplumsal

değerlerin harcandığı bir sistemdir kapitalizm.

Temel amacın kar etmek olduğu bir sistemde, bilim de, sanat da, teknoloji de sözünü ettiğimiz bu sermaye sahiplerinin ihtiyaçları doğrultusunda biçimlenmektedir.

Eşitsizlik, insanın insan tarafından veya bir kesimin diğer bir kesim tarafından sömürülmesi, toplumun mevcut kaynaklarından herkesin eşitçe faydalanamaması şeklinde sıralayabileceğimiz olgular her dönem kamufle edilmek veya yok sayılmak istenmiştir, hala da istenmektedir.

Bu noktada sanat çok önemli bir yerde durmaktadır. Mevcut eşitsizliği ve sömürüyü gizlemenin bir aracı olarak kullanılan sanat, toplumdaki kopuk, toplumsal sorunlara ilgisiz ve yanıltıcı bir duruş sergilemektedir. Sanatı bu şekilde, sermaye çevrelerinin çıkarları için kullananların ise "Sanat, özerk ve toplumdaki bağımsız bir üretimdir" derken aslında varolan sömürüyü gizlemeyi amaçladıkları net bir şekilde anlaşılmaktadır.

Bakınız Ostrovski sanat, sanatçı ve yazar hakkında neler düşünüyor:

"Yazar insanların kafasında halen bulunmaya devam eden kapitalizmin kalıntılarını kökünden temizlemeyi kendine görev bilmelidir. Sovyet vatanında yazarın yüce görevine önem vermeliyiz. Ve yazar, ancak dürüst emekle, biliyoruz ki; ancak yorulmak bilmez emekle, fiziksel ve ruhsal enerjisinin her zerresini yoğunlaştırarak, durmaksızın, inceleme ve tekrar tekrar incelemeye; yalnızca mücadeleye ve inşa çalışmasına doğrudan katılma yoluyla kendisine ön saflarda bir yer kazanabilir. Eski başarılarla hiçbir şekilde bel bağlanamaz, geçmiş zaferlerle zaman geçirilemez. Ama iyi bir kitap yazmış olan pek çok yazar, bu başarısıyla yan gelip yatma eğilimi gösterir. Ama hayat hızla ilerliyor. Hayatın tembelliğe karşı acıması yoktur. Ve hayat bu türden yazarları geride bırakır. Bu onların trajedisidir."

Ostrovski, bu sözleriyle sadece sanatın ve sanatçının işlevine değil, ama aynı zamanda hayatın diyaliktiği, kapitalizmin, insanların bilinçlerini nasıl etkilediği, yazarda bulunması gereken özellikler gibi konulara da vurgu yapıyor.

Yazarın önemli bir görevinin insanların bilinçlerinde bulunan

kapitalizmin kalıntıları silmek olduğunu söylüyor. Yani insandışı olan her şeyi insanların kafasından silip atmanın yaşamsal önemine değiniyor. Yazarın bir an bile bitmek tükenmek bilmeyen bir çabayla (tıpkı kendisi gibi) halkın bilinçlenme sürecine katkıda bulunması gerektiğini söylüyor. Hayatın büyük bir hızla ilerlediğini ve eğer yazarın üretim sürecinde bulunmazsa hayatın gerisinde kalacağını, bu değişim ve yenilenme süreci içerisinde savrula-acağını belirtiyor. Bu ve bunun gibi birçok şeye değiniyor Ostrovski. Örneğin herkesin çevresinde sıkça duyduğu bir kavramdır; İlham. Sanatçının yalnızca veya büyük oranda ilham geldiği anda üretebileceği gibisinden yaygın bir kanı vardır. İlham kavramı, aşk gibi, sevgi gibi, acı ve hüznün gibi soyut bir kavramdır. “Sanatçı ancak ilham geldiğinde üretebilir.” yargısını daha iyi anlamak ve değerlendirmek için bu kavramı somuta indirgememiz daha doğru olacaktır. İlham gelmesi, kişinin kendini iyi hissetmesi, olumlu bir ruh hali içerisinde bulunması veya **üretim yapabilmek için uygun koşullarının olması** şeklinde somutlanabilir. Yüzeysel olarak baktığımızda yukarıdaki yargı doğruymuş gibi görünse de, derinliğine incelediğimizde söz konusu yargının tersi durumların da mevcut olduğunu görüyoruz. Şöyle ki; birçok yazar veya sanatçı hayatlarının büyük bir bölümünü çok zor şartlar altında geçirmişlerdir, ama yaşadıkları zor süreçlerde dahi üretim sürecinden kopmamışlardır. Bu zor şartların kapsamına birçok şey girebilir. Örneğin; hastalık, sürgün, mahpusluk, yoksulluk vb. A.S.Puşkin (1799-1837), hayatının belli bir bölümünü sürgünde, sansür ve çarın despot uygulamaları altında geçirmiştir. Fakat, bu süreçte kendini çok kötü hissetmesine rağmen bir yerlerden ilham gelsin diye beklememiş; geleceği müjdeleyen şiirlerini ve öykülerini yazmaya devam etmiştir. “İlham” kelimesi iç disiplini oturtamamış, belli bir istikrar sağlayamamış, hayatın herhangi bir zorluğu veya sıkıntılı bir süreci karşısında pes etmeye meyletmiş en azından sağlam bir direnç gösterememiş insanların kendi ihtiyaçları sonucunda doldurulmuş bir kavram.

Sanatsal, felsefi veya kültürel

bir üretim yapabilmek için ilk önce belli bir birikimimizin olması gerekir. Herhangi bir konuda birikimli olmak içinse en başta emek vermemiz, enerji sarfetmemiz gerekir. Hiçbir bilgi zihnimize durup dururken giremez. Engels, emek konusunda şunları söylemekte:

“İlk çakıl taşının insan eliyle işlenerek bıçak haline gelmesi için öylesine uzun bir zaman geçmiştir ki bizim tarih diye bildiğimiz zaman önemsiz kalır. Ama zorunlu adım atılmış, insan eli özgürleşmiştir. Bundan böyle de yeni hünerler kazanacak, bu yolla edinilen büyük el yatkınlığı insan soyundan soyuna geçecek, gittikçe artacaktır. Onun için, emeğin sadece bir organı değil ama aynı zamanda bir ürünüdür el. Ancak emek yoluyla insan eli mükemmellik derecesine ulaşabilmiştir. Raphael tablolarını, Thorvold heykellerini, Paganini müziğini mucizevi bir biçimde ortaya koyabilmiştir.” (Engels, Sanat ve Edebiyat, sy 11)

Engels'in söyledikleri durumun özünü anlatıyor. Yazarımız Ostrovski'nin de konu hakkında anlamlı düşünceleri var:

“Bugün bile şair ve yazarların yalnızca ilham geldiği zaman çalışabilecekleri yolunda yaygın bir kanı var. Belki de, bazı yazarların yıllarca hiçbir şey yapmamalarının- ilham beklemelerinin nedeni budur!

İlham, emek sürecinde gelir. Buna kesinlikle inanıyorum. Bir yazar, ülkemizi inşa eden bütün diğerleri gibi çalışmalıdır, dürüstçe çalışmalıdır- hava durumu ne olursa olsun, ve ruh hali ne olursa olsun çalışmalıdır. Çünkü emek bütün hastalıkların ilacıdır. Emekten daha mutluluk verici hiçbir şey olamaz.”

Ostrovski, aynı zamanda eleştiri yapabilme ve eleştiriye kabul etme olgunluğuna erişmiş bir insan. Etrafımızda, çevresindeki her insanı kıyasıya eleştiren arkadaşlarımız, dostlarımız veya tanıdıklarımız vardır. Fakat, bu insanlar eleştirilmeye hiç gelemeler. Özellikle toplumumuzda neredeyse “eleştirilmek”le, “zan altında bırakılmak” veya “kötü bir şeyle itham edilmek” aynı anlamda algılanmaktadır. Toplumun büyük bir kesimine hakim olan bu anlayış, demokrat, devrimci, solcu kimselerde veya kesimlerde dahi gözlenmektedir. Oysa herkesin her konuda yanlış yapabileceği ve bunun insana ait bir

özellik olduğu düşünüldüğünde “eleştiri” kavramının da yaşamın içinde var olduğu ve en az yaşam kadar doğal olduğu görülebilmektedir.

“Fırtına Çocukları” adlı romanını tartışmak üzere Ostrovski ve Sovyet Yazarlar Birliği bir toplantı yapmıştır. Ostrovski'nin bu toplantıda ifade ettiği eleştiri kavramı ile ilgili düşünceleri dikkat çekmektedir:

“Eserimdeki her eksikliği, her kusuru, Bolşevik dürüstlüğüyle gerek duyulursa sert, şiddetli bir şekilde bana gösterin. Koşullar beni şiddetli eleştiri isteğime önem vermeye zorluyor. Yoldaşlar benim yaşamımı ve onu diğer yaşamlardan ayıran her şeyi biliyorlar. Ve korkarım bu bilgi şiddetli eleştiriye engellemeye yönelebilir. Bu böyle olmamalıdır. Her biriniz bir kitabı başlangıcından itibaren yeniden hazırlamanın ne kadar zor olduğunu biliyorsunuz. Ancak, eğer bu gerekliyse yapılmalıdır.”

“Gerçekçi ve acımasız eleştiri, yazarın gelişmesine yardımcı olur. Bu şeref verici bir etkidir. Yalnızca kendini beğenmiş ve mahdut insanlar buna katlanamazlar. Kaygılarımızı ve korkularımızı paylaşalım, nerede başarısız olduğumuzu birbirimize anlatalım... Sizden, bana, eserindeki eksiklikleri düzeltmek isteyen ve bunu başarabilecek bir savaşçı olarak davranmanızı istiyorum. Eleştiri benim cesaretimi kırmayacaktır. Hayır, bu, bana, güçlüklerimi yenmeme yardım edecek dostlar arasında olduğumu kanıtlayacaktır.”

Daha önce de söylediğimiz gibi, eleştiri yapmak da, yapılan eleştiriye karşılamak da belli bir olgunluğu gerektirir. Hele sözkonusu olan bir yazar, sanatçı, bilimadamı gibi toplumsal gelişmeye yön veren, hatta, bu gelişim sürecinin başını çeken insanlarsa, sözünü ettiğimiz olgunluk çok daha ciddi bir nitelik kazanır. Ürettikleriyle geniş bir kitleyi “olumlu veya olumsuz” etkileyen bu kişiler, en başta, o insanlara karşı sorumludurlar. Yukarıdaki sözle- rinden de anlaşılacağı gibi, Ostrovski, bu sorumluluğu taşıyan bir aydın. Hayatta üzerine düşen görevi fazlasıyla yerine getirmiştir. Bizim ise üzerimize düşen tıpkı Ostrovski gibi bir aydın olmak, en zor, en ağır şartlarda bile “Selam! Yaşam Ateşi” diyebilmektedir.

BEDELİ NE OLURSA OLSUN ÖNDER GİBİ YAŞAYACAĞIZ

Ayşe Dağlı

Biz
zor öfkelenir
az yemin ederiz
Bu nedenle
sözlerimiz zaman aşımına uğramaz

Mart ayında, doğanın kıştan yeni çıktığı; ıslak ve soğuk iklimden sıyrılmaya yüz tuttuğu bir dönemde; yani her şey yenilenmeye, canlanmaya, doğuma ve yaşama yüzünü dönmüşken; birileri imkanlarını, paralarını, kadro ve iktidarını ölüme ayarlamıştı.

Sözde toplumun güvenliği için oluşturulmuş üniformalı bir teşkilat; halkı kimden koruyacağı sorulsa, ayakları havada kalacak silahlı bir güç; halktan toplanan paralarla maaşı ödenirken; kendisi halk içinde, yaşamına son verilmesi gereken kişiler, vurulması gereken hedefler saptıyor ve maaşının hakkını o hedefleri yok ederek veriyor.

ÖNDER BABAT, böyle bir gücün 3 Mart 2004'teki hedefi oldu. Günlerce araştırma yapan, istihbarat toplayan, nereden nasıl vuracağını hesaplayan profesyonel katiller, ÖNDER'i sokak ortasında kurşunlayıp çekilirken; mevcut düzeneğin onları koruyacağını, göstere göstere işlenen cinayetle ilgili dava bile açılmaması için çarkın dişlilerinin görev alacağını biliyordu.

"Başına taş düştü." denecek, "Yorgun kurşun" , "Maganda kurşunu" diye haber yapılacaktır; hastanede, Adli Tıp'ta ve diğer aşamalarda taşlar, katillerin istediği gibi dizilecekti.

Bunlar yaşanırken; bir yerinden vurulmayanlar, canı yanmayanlar, yatağı hala sıcak olanlar; ÖNDER'in polisçe vurulduğuna inanmıyor; ya da resmi söylem dışında bir olasılık

için kafa yormamayı tercih ediyorsa; onlar hem bir yaşayan ölüdür, hem de ileride kendilerine yönelme ihtimali olan kurşunlar karşısında söz söyleme hakkını da şansını da yitirmiştir. Sessiz durarak, o cinayete ortak oldukları söylene kabul etmeyeceklerdir; ama **gerçekte katiller, onları var eden düzenin devamını, öncelikle "dertsiz başına dert açılmasını" diye üç maymunu oynayarak; duymadım, görmedim, haberim yok diyenlere borçlular.** Zaten yüzyıllardır hep böyle olmadı mı? İktidar olarak örgütlenmiş bir avuç zorba, çoğunluğun iradesine, aynı çoğunluğun edilgenliği, sessizliği, "azıcık aşım ağrısız başım" tercihi nedeniyle hükmetmedi mi?

Bugün hala, depremde yıkıntılar altında kaldığında bunu sistemle ilişkilendirme konusunda isteksiz davrananların yoğunlukta olduğunu; haklarını arttırma yönünde mücadele etmek yerine, azla yetinmeyi tercih etmenin yaygın bir duruş olmaya devam ettiğini; yoksulluğun kırdığı bellerini tutarak, çığneden onurlarını gizleyerek bir nebze daha dayanmanın yollarının arandığını; haklı nedenlerle kabaran öfkenin doğru hedeflere yöneltilmesi yerine bastırılmasının tercih edildiğini; yani insan gibi yaşamayı hak olarak görüp bunun için mücadele etmenin bile olağanüstü sayıldığını biliyoruz. İşte bu olağanüstü koşulların olağan insanları, bugünün en şanslı insanlarıdır. Onlar, birileri görsün, kahramanlık sayılsın, takdir alsınlar, vb. diye değil; **yaşamı insana en yaraşır seviyede karşılamış olmak için;** yani bir anlamda insan gibi yaşamış olmak için mücadele ederler. Bunu bir övgü, bir kahramanlık sebebi saymaz; özel bir beklenti içinde olmazlar; yükselen yaşam kalitesi

onlar için yeterli bir karşılıktır.

ÖNDER, böyle bir duruşun insanıydı. İlk bakışta onun gibi yaşayan insanların hedef seçilmesi için bir neden yokmuş gibi görünür. **Gerçekte ise, kalitesizliğin, yozlaşmanın, çürüme ve anlamsızlığın hakim kılındığı, insanların yaşamı boş vakit olarak görüp onu en hoyrat biçimde tüketmenin yollarını aradığı bir tarihsel kesitte; bu gidişatın mimarları en çok, ÖNDER gibilerinden rahatsız olur.** Çünkü bunlar, doğrularda ısrar eder, hak ve adaletten söz ederken; bildikleri yolda yürüme kararlılığını; tehdide, yasa engelne, bedel ödeme olasılığına rağmen sürdürürler. Ve dahası doğrularını kendilerine saklamaz, başkalarına da yaymayı bir görev bilirler. ÖNDER'ler , karşılıklarına çıkarılan karanlık renklerle mücadele ederken, yaşamın ak yanlarını yok saymaz, o güzellikleri kimliklerine içerek, yaşam yolunda yerlerini alırlar.

Devrimciliği Don Kişotluk veya eskimiş bir tarzda ısrar olarak değerlendirenler olduğunu, bunun yerine; sömürücüleriyle, katilleriyle, bekçi veya zabıtalılarıyla barış içinde yaşamayı tercih ettiklerini; böyle bir duruşun "yükselen değer" olarak pazarlandığını biliyoruz. Onların yeryüzünde canlı olarak kaldıkları süre, ÖNDER'inkinden daha uzun olacak, ÖNDER'den daha fazla para kazanacak ve daha çok yemek yiyeceklerdir. Yaşamı böyle algılayanlar, ÖNDER gibi yaşamamakta bir sakınca görmeyebilirler. **Biz, bedeli ne olursa olsun ÖNDER gibi yaşayacağız.**

SOSYALİZME VARMAK; BİNLERCE ÖNDER BABAT'LA MÜMKÜN OLACAKTIR

Yılmaz Karadeniz

Isındı kavganın teni
Ve yirmibeşinde bir gencin
Zorla donuklaştırılan gözleri
O ki, sıcak gözleriyle ısıtıyor şimdi
Her bir üşüyenimizi

İnsana, yaşama hakkına acımasızca saldıran sistem doğası gereği toplumu sindirme, ileri bilinçten yoksun bırakma ya da bilinçleri boşaltma uğruna her türlü fiziki ve ideolojik müdahaleye başvurur, egemenliğini bu tür yöntemlerle sürdürür. Kitlelerin, varlığını insan emeğinin sömürsü, baskı ve zulüm üzerine kurmuş olan sistemin, niteliğinin bilincine varıp onu alaşağı etmek için harekete geçmelerini önlemek, harekete geçildiğinde ise acımasızca saldırmak onun görevlerinin başında gelir. Bu yüzden saldırıları çok yönlüdür, çeşitlidir. Ülkemizde, özellikle 12 Eylül darbesiyle birlikte gittikçe kabaran devrimci muhalefeti bastırıp kitleleri ideolojik olarak savunmasız bırakan ve etkisine alan sistem insanları tecrit ederek kendi dertleriyle boğuşan, yalnızlaştırarak birbirinden kopuk halde yaşayan, küçük bir demokratik talepte bulunmaktan dahi çekinen bir insan tipi yaratmayı amaçladı. Bunu gerek yazılı ve görsel medya, gerekse de emekçi halkın sırtından hiç eksik etmediği şiddeti ile yaptı.

Bugün hak gasplarının yoğunlaştığı, peş peşe çıkarılan yasalarla işçilerin, emekçilerin kazanılmış olan kimi haklarının birer birer elinden alındığı; bunun yanı sıra insanların dışıyla, tırnağıyla yapmış olduğu iki göz gecekonduşuna göz dikilen bu süreçte "Sır kapısı, sırlara yolculuk" vb. TV programlarının yeniden hortlatılması tesadüf değildir. İnsanların "Kaderlerine boyun eğip" sistemin olumsuzluklarına katlanması, güzel bir yaşamı "öteki dünyaya" ertelemesi amaçlanmakta, halkta oluşabilecek olası bir muhalefetin önüne geçilmeye çalışılmaktadır. Öte yandan kolluk güçlerini yoksul, emekçi semtlere yığarak, güçlü devlet, yenilmez devlet anlayışını pekiştirmeye çalışan, buralarda oluşan küçük bir muhalefete bile copuyla, gaz

bombasıyla saldıran, bunun yanı sıra; uyuşturucu, fuhuş gibi insana, insani değerlere temelden yabancı olan olguları yaygınlaştırarak halkın bağrında taşıdığı güçlü dinamikleri pasifize etmeye çalışan sistemin gerçek yüzüyle yani sömürü ve katliamlarıyla doğrudan yüz yüze gelen emekçi semtlerin genel olarak; işçisiyle, öğrencisiyle, köylüsüyle tüm bir halkın bu tür yöntemlerle ablukaya alınmaya çalışılması yukarıda da değindiğimiz gibi egemenlerin biricik görevidir.

Bugün kitlelerin yaşantılarına, davranışlarına baktığımızda, sistemin bu gibi yaptırımlarla sonuç aldığı görülür. Sistemin yoz kültürü karşısında savrulan kitlelerin bir bileşeni olarak Üniversite öğrencilerinin okul sonrası yaşamla ilgili (işsizlik bunların başında gelir) çeşitli kaygılar beslediği, boşlukta olduğu, bunların sonucu olarak ortalama yarısının intiharı düşündüğü, yine hiç de azımsanmayacak bir kısmının ise harçlıklarını, burslarını "Sayısal Loto" vb. gibi şans oyunlarına yatırdığı (günlük gazetelerden takip edilebilir) kurtuluşu buralarda aradığı düşünüldüğünde sistemin kitleler üzerindeki yıkıcı etkisi daha net görülür. Emperyalist sistemin bütün dünya halkları için amaçladığı şey budur. Bizler bunun yeni sömürge Türkiye örneğini görüyor, yaşıyoruz. İşte halklar için geçmişten bugüne hep açlık, baskı ve zulüm üretmiş olan sistemin varlığına son verip ona alternatif olan olguları halkla paylaşmak, sömürünün yerine eşitliği, bireyciliğin yerine toplumculuğun, baskı ve zulmün yerine özgürlüğün olduğu bir ülke, bir dünya kurmak için mücadele eden her devrimci gibi Önder BABAT yoldaş da sistemin alçakça saldırısına hedef olmuş, insanların gözleri önünde katledilmiştir. Bugün toplumsal çürümenin alabildiğine arttığı günümüz koşullarında halkın her zamankinden çok daha fazla Önder BABAT'lara ihtiyacı vardır. Çünkü paylaşmanın, dayanışmanın, sevgi ve hoşgörünün gittikçe unutulduğu günümüzde Önder'in yaşamı bize yol gösterici bir

işlev kazanmaktadır. Örgütlü yaşamla tanışıklığı çoğumuza göre daha kısa sürede olmasına rağmen, Önder'in gelişme grafiği ters bir orantıya işaret eder. O kısa sürede çok yol katetmiş, bir çok şey öğrenmiş ve bunları hayata geçirme konusunda ısrarcı olmuştur. Elbette onun da her insan gibi birtakım yanlışlıkları olmuştur. Ancak gerektiğinde eleştiren, gerektiğinde ise özeleştiri vermektен çekinmeyen, yapmış olduğu bir hatayı açık yüreklilikle kabul eden ve ders çıkaran bir karakter olarak Önder; halkın, yoldaşlarının ve devrimcilerin önünde bir örnek olarak durmaktadır. "her devrimcinin taşıdığı özelliştir bunlar yeniden dillendirmenin ne anlamı var" ya da "abartıyorsunuz" diye düşünenler olduğunu/olacağını biliyoruz. Amacının ne olduğunu bilen ve bu amaca uygun yaşaması gereken devrimcilerin (en azından azımsanmayacak bir kısmının) ne yazık ki söylemleriyle yaşantıları, davranışları arasında uçurum olduğu görülmektedir. Bunu gerek bir siyasetin taşıyıcılarında, gerekse de siyasi hareketlerin birbirleriyle olan ilişkilerinde gözlemlemek mümkündür. Rekabetçi, benmerkezci, burjuva kültüre denk düşen bir takım olgular bunlara temelden karşı olan bizlerin yani devrimcilerin nüfuz alanlarında (yayın organlarında, kurumlarında) yaşama şansı bulabiliyor. Teoriyle pratiğin arasında uçurumlar olduğu bu süreçte Önder'den bahsetmek, onun mütevazı kişiliğini anlatmak karşımızda bir görev olarak durmaktadır. O, olması gerektiği gibi hem yoldaşları hem de diğer devrimci yapılardan dostlarıyla en tam anlamıyla bir sevgi bağı oluşturmuştu. Özetle Önder, devrimci olmanın sorumluluğunun bilincinde olan ve onun gerekleri doğrultusunda yaşayan bir insandı. İşte bu nedenle Sosyalizme onu bugünden yaşamlarında var etmiş olan binlerce Önder BABAT'la, Cüneyt KAHRAMAN'la, binlerce Fatih ÖKTÜLMÜŞ ve Sibel YALÇIN'la varılacaktır.

YA BARBARLIK YA SOSYALİZM

SADECE NÜKLEER SANTRALLERE DEĞİL ASİT YAĞMURLARINA SEBEP OLAN TERMİK SANTRALLERE DE KARŞI DURULMALIDIR

Geçtiğimiz aylarda EMO (Elektrik Mühendisler Odası), Yumurtalık'ın Sugözü köyünde kurulan termik santral için yaptığı uyarıda "Bu santralde saatte 450 ton kömür yakılacak olması sebebiyle havaya karışacak olan zehirleyici gaz, kimyasal maddelerin ve atıkların insan, canlı, tarımsal alanlar ve ürünlere yapacağı etkileri düşünmek bile ürktüçüdür." demişti. Genellikle santrallere dair eleştiriler nükleer olanlarla sınırlı kaldığı için EMO'nun yukarıdaki açıklamasını anlamlı buluyor ve açıklayıcı, kısa bir ek yapma ihtiyacı duyuyoruz.

Termik santrallerde kömür, normal yakma yöntemlerinden farklı olarak, hızlı yanması için önce toz haline getirilir. Ve bir taraftan kömür tozu, diğer taraftan sıcak hava püskürtülerek brulörde yakılır. Normal yakma yöntemlerinde güçlü bir sirkülasyon olmadığı için kül uçmaz, dumana karışmaz; dumanın içinde çok az miktarda katı partiküller bulunur. Zaten uzaktan gördüğümüz dumanın izi de, havaya karışan çok küçük, katı partiküllerdir. Fakat termik santrallerde kullanılan yakma teknolojisinde, toz haline getirilmiş olan kömürde yaklaşık %15 oranında uçucu madde, karbon vardır. Karbon yandıktan sonra geriye çok daha küçük parçacıklar kalır. Bunlar o

kadar küçüktür ki, elektrostatik olanları dahil bilinen tüm filtrelerden geçebilir. Ve kül havaya karışır. Bu, sorunun **birinci** boyutudur.

İkincisi; karbonun yanma noktası oldukça yüksektir; bu nedenle alevin sıcaklığı 1200 dereceye kadar çıkabiliyor. Bu, havanın azotu ile havanın içerisindeki oksijenin birleşmesine yol açar. Ve sonuçta çıkan baca gazları arasında oldukça yüksek miktarda azot oksitleri bulunur. Bu oksitlerin, filtrelerle tutulma olasılığı yoktur.

Üçüncüsü; termik santrallerde genellikle kullanılan yakıtlar, kükürt oranı çok yüksek olan kömürlerdir. Bu kömürlerin ticari değeri çok düşüktür. Örneğin Türkiye'de üretilen kömürlerin hemen tümünde kükürt oranı %3'tür. İthal edilen ve kükürt içermediği söylenen Sibiryaya, Güney Afrika veya Avusturalya kömürlerinin de kükürt içermediği doğru değildir. Mesela bugün termik santrallerde kullanılan kömür, Almanya'nın Avusturalya'dan ithal ettiği bir kömürdür. Ancak Almanya bunu kendi ülkesinde kullanmıyor. Örneğin; Türkiye'de termik santrallerde aynı kömür kullanılıyor. İşte bu kömürde binde beş oranında kükürt bulunuyor. Bu da binde beş oranında kükürt dioksit anlamına geliyor. Kükürt dioksit ise, havayla,

havadaki su buharı ile bütünleştiği zaman sülfüroz asit; azot oksitlerin de indüklemesiyle sülfirik asit haline geliyor. Çünkü fabrikalarda kükürt di oksiti kükürt trioksit haline getirmek için katalizör olarak azot oksitleri kullanılır. Azot monoksit, azot dioksite indirgenir, bu arada kükürt yükseltgenir; havanın azotunu alır ve olay böyle devam eder. Sonuçta azot oksitleriyle kükürt dioksit, baca gazından beraber çıkar. Havaya karıştığında katalizör işlemi atmosferde devam eder ve resmen sülfirik asit yağar. Dünyanın hiçbir yerinde, en ileri teknolojiler kullanılsa dahi bu tür asit yağmurlarının önü alınmaz. Bu nedenle, termik santraller, mutlaka karşı çıkılması gereken yöntemlerden biridir.

**TERMİK SANTRALİN
ZARARSIZ BİÇİMİ YOKTUR.
BU NEDENLE ALTERNATİF,
DOĞAL ENERJİ
KAYNAKLARINA
YÖNELMEKTE
ARANMALIDIR**

Enerji alanında yapılan tartışmalar anımsanacak olursa Türkiye'nin doğal enerji kaynakları açısından taşıdığı avantaja sıkça vurgu yapıldığı görülür. Örneğin güneş panellerine dayalı bir elektrik santralinin, bir termik santralin işgal edeceği fabrika alanı kadar bir

yüze kurulumu halinde aynı miktarda enerjiyi sağlayabiliyor. Öğle saatlerinde yaz aylarında bir metrekareye bir kilovat enerji düşüyor. Bu, oldukça yüksek bir orandır. Türkiye'de yüzbinlerce dönüm alanın bozkır niteliği taşıdığı, yılda güneşli gün sayısının 250 olduğu düşünülürse; sorunun verimlilikten, uygunluktan öte nedenlere dayandığı görülür. Bunun dışında Türkiye'de denizlere yakın yüksek dağ sıralarının bulunması ve buralarda sürekli yüksek düzeyde sabit rüzgarların varolması, rüzgar panelleri için bir avantaj sağlıyor.

Üçüncüsü Türkiye'de bir yanıla sorun olan bir olgu bir başka yanıla avantaj sağlıyor. Özellikle Ege Bölgesi'nin mağma içine dalan yapısı ve Marmara Bölgesi dahil, Kuzey Anadolu Fay Hattıyla beraber bütün Anadolu'nun yılda 2-3cm. Marmara Denizi'ne dalması, mağma içerisinde çatlaklara sebep olmakta ve sonuçta bu çatlaklardan yeryüzüne çıkan pek çok sıcak su kaynağı oluşmaktadır. Dünya'nın hemen hiçbir coğrafyasında bu denli

dar bir alanda bu kadar yüksek boyutta sıcak su kaynağı yoktur. Ayrıca, birkaç yüz metre derine inilmesi halinde 200 derece sıcaklık elde edilebilen bölgeler vardır. Mesela Afyon'da şehrin yarısı jeotermal enerji ile ısıtılıyor. Aynı şekilde İzmir'de de örneğin Balçova yöresi jeotermal enerji ile ısıtılıyor (Bu arada bu verimli kaynak da özelleştiriliyor.). Daha sonra İzmir Körfezi'nin ıslahı sırasında yapılan çalışmalarda İzmir'de sıcak su yataklarının İzmir Körfezi'nin altından devam ettiğine ve hatta Karşıyaka'ya kadar uzandığına dair veriler ortaya çıktı. Bu, mevcut sıcak su rezervinin yüzlerce yıl süreyle bütün İzmir'in ısıtma ihtiyacını karşılayabilecek ve sera şeklinde üretim yapılmasını sağlayabilecek boyutlarda olduğunu gösteriyor.

Bu konuda yazımızın kapsamını aşan boyutlarda araştırmalar yapıldığını, kimi duyarlı kişi ve çevrelerin bu sorunu gündeme getirdiğini biliyoruz. Bu alanda çalışma yapılmasını ve adım

atılmasını engelleyen en etkili güç, tabii ki petrol tekelleridir. Acrosolar firmasının başına gelenler bu konuda oldukça öğreticidir. Acrosolar, bu konuda dünyada en ileri teknolojiye sahip olan ve amorf silisyum teknolojisini geliştiren bir firmadır. Bunun özelliği, bugün güneş enerjisi panellerinde kullanılan ve üzerine düşen ışığın %19'unu elektrik enerjisine çeviren ama üretilmesi zor ve pahalı olan kristal silisyumun alternatifini bulmasıydı. Acrosolar'ın geliştirdiği yöntemle, bol miktarda ve ucuza enerji üretmek mümkündü, ancak bu firmayı Shell, onun rakibi konumundaki bir başka firmayı da BP satın aldı. Ve söz konusu yöntemin önü kesildi. Bu gelişme, hedefte de mücadele biçimlerinde de isabet açısından nelerin dikkate alınması gerektiğine dair önemli ipuçları veriyor.

GENETİĞİ DEĞİŞTİRİLMİŞ ORGANİZMALAR AÇLIĞI DA SAĞLIKSIZLIĞI DA ARTTIRAN BİR UYGULAMADIR

Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar (GDO)'ın yaygınlaştırılması ve bu konudaki adımların meşru gösterilmesi için sınımlanmış gerekçelerden biri, söz konusu ürünlerin zararlı olduklarına dair bir kanıtın olmamasıdır; bir diğer gerekçe de artan nüfus karşısında tarımın yetersiz kaldığı ve açlığı gidermek için bu yola başvurulduğudur.

Öncelikle belirtelim ki bu alanda rol alan ve görünür zararlarının olmadığını söyleyen bilim adamı sıfatlı tüm kişi ve kesimler, bir çeşit şarlatanlık hali içindedir ve bu alandan kar beklentisi içinde olan kesimlerle şu veya bu biçimde çıkar ilişkilenebilir. Çünkü, onlar da bu tür müdahalelerin sonuçlarının oğul genlerde ortaya çıktığını ve somut gözlem için birkaç kuşak beklemek gerektiğini, hatta o somut kanıt sonrasında geriye dönüş olasılığının kalmayacağını bilmektedirler.

Benzer bir tartışma cep telefonları, baz istasyonları için de yapıldı. İnsanların zekası ile alay eder gibi, hemen o an sonuç verecek gelişmeler beklenmekte, onlar olmayınca da, "zararsızlık" iddiası geliştirilmektedir. Halbuki ruhunu/kişiliğini tekellere para karşılığında kiralamamış her bilim insanının dediği gibi, bu sonuçlar hemen gözlenebilecek türde değildir.

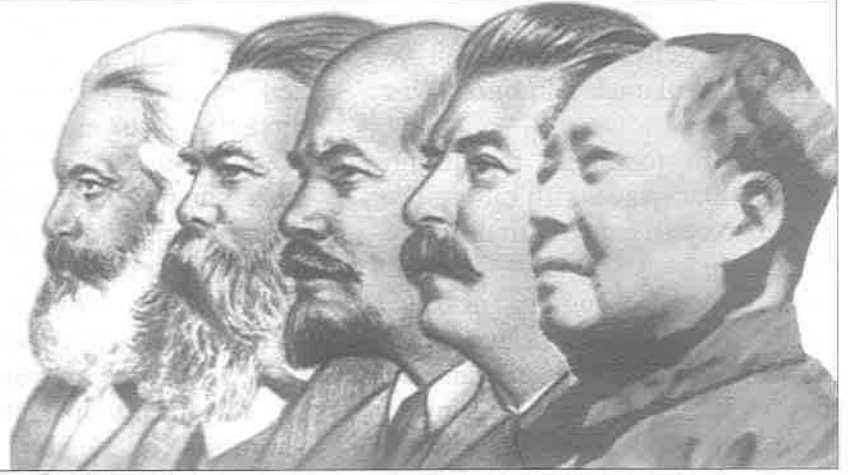
Bir organizmadan alınan DNA'nın başka bir organizmaya aktarımının sağlanması sonucunda oluşan GDO'lar, "açlığı gidermek" gibi gerekçelerin arkasına sığınarak savunulsa da gerçekte, vaat ettiği muhtemel hastalıklar dışında, besinlerin tektipleşmesini ve kimi böceklerin tükenmesini beraberinde getirmektedir. Bu, hem çevreye zarar vermekte hem de tarımı tehlikeye sokmaktadır.

Tektipleşen besin farklı bir hastalıkla karşı karşıya kaldığında, eskisi gibi bağışıklık sistemi farklı tepkiler göstermeyecek ve bundan dolayı bütün bir türün yok olma tehlikesi doğacaktır. Bazı GDO'lu besinlerin böceklerle karşı dayanıklı olması, ilkin olumlu bir durum gibi algılanabiliyor. Ancak, tek bir böcek türünün yok olması bile, hayvan popülasyonunu tam anlamıyla değiştirebilir ve birçok canlılığın ölümüne neden olabilir. Zarar, sadece tarlada kalmamakta, insanlarda alerjik, vb. etkilere sebep olmaktadır. Güney Afrika'da yapılan bir araştırmaya göre GDO'lu ürünlerle beslenen farelerin karaciğerinde toksit etkiler oluşmaktadır.

Çiftçinin GDO'lu tohumlar kullanması, onu tohum anlamında da tekellere bağımlı kılacak ve açlığa çare olduğu söylenen bu durum giderek açlığa sebep olacaktır.

Amaç, hiçbir kimyasal madde kullanmadan doğal besinler üretmek olmalıdır. Açlığın çözümünü eşit besin dağıtımında aramalı; bilim, insanlığın yararına kullanılmalıdır.

DOĞRU YERDEN ÖĞRENELİM

SOVYETLER BİRLİĞİ'Nİ VE STALİN'İ "KÜRTAJ YASAĞI" İLE ANMAK SOSYALİZM ELEŞTİRİSİNİN EN KABALAŞTIRILMIŞ BİÇİMİNE TARAF OLMAKTIR

İnsanlığın ilk uygarlık belirtilerinden itibaren önüne koyduğu ve sürekli çözüm aradığı sorunlar, bütünlüklü ve gerçekçi biçimde ilk olarak Ekim Devrimi'yle çözüme ulaşmış veya çözüm için uygun bir zemin oluşmuştur. Ekim Devrimi'nin, halkların gönlünde özel bir yer edinmesinin yanında, büyük bir nefrete ve çok yönlü saldırıya uğramasının nedeni budur. Mevcut sistemin devamından yana olan güçler için Ekim Devrimi, felaketten de öte bir anlam taşıyordu. Bu nedenle, devrimi, devrime giden yolu ve bu süreçte rol alan her özneyi yıpratmak için her yol denendi. Gerçekleri tahrif etmek, tarihi yeniden yazmak, edebiyat ve sanat alanında bu yönlü ürünler ısmarlamak; maddi saldırılarda bulunmak; emperyalizm için her dönem önemli bir gündem maddesi olmuştur.

Üç çeyrek yüzyılı aşkın süredir karşı devrim güçlerinin devrimle uğraşıyor olması; sosyalizmin 89'da uğradığı çözümlenmesinde dahi ideolojisinden önderlerine kadar her değerine saldırıdan vazgeçmemesi ve "öldü" denen sosyalizmin ölüsünden dahi korkması, boşuna değildir. Başka bir dünyanın, özgürlük fikrinin mümkün olduğunun ayırına varan kitlelerin, güçlerinin farkına

vararak harekete geçmesi halinde mevcut kaleleri yerle bir etmenin nedeni mümkün olduğunu en iyi bilen kesimlerden biri de burjuvazidir. Yani diyebiliriz ki **burjuvazi, Ekim Devrimi'nden yeterli ve gerekli oranda ders çıkarmıştır.** Öyle ki bu, sol zeminde bulunan çeşitli kesimlerin Ekim Devrimi'ne dair derslerini yönlendirebilecek boyutlara ulaşmıştır. **Düşünce sistematiği sulandırılabilirdiği oranda, adı sol da olsa, çeşitli kişi ve yapılar, Ekim Devrimi'nde insanlığı özgürlüğe götüren bir ufuk değil, eskimiş ve aşılması gereken bir içerik gördüler. Üstelik bu sonuca giderken, tarih olarak daha eski ve aşılış olan kimi filozofları ve hatta şarlatanları ölçü aldılar.**

Gerçekte ise Ekim Devrimi, uzun süreli hazırlık süreciyle, iktidarın ele geçirilmesi ve inşaat pratiğiyle, önder kadrosu ve yazılı ürünleriyle eşsiz bir zenginliktir; paha biçilmez bir mirastır.

Biliniz ki devrim, güzellik için kavganın, temenni ve düşlerin finalidir. Ama bu finalin özelliği, iradesiz yani kendiliğinden gerçekleşemeyeceği olmasıdır. Ama **irade, proletarya partisiyse eğer, şarkıları da şiirleri de, öfke ve sevinçleri de toplamak mümkündür.** Bu gerçekliğe gözlerini kapatıp, sistemin fikri

kaynaklarından gidilerek ve o fikrin pratiğine öykünerek; özgürlükçü alternatifler ürettiğini söyleyenler, gerçekte sistemi hergün yeniden üretmektedirler. Onlar, sosyalizmin insana neler vaat ettiğini görebilecek kapasiteden yoksundur.

KAPİTALİZMİN ÇİFTE ESARETE MAHKUM ETTİĞİ KADIN İÇİN SOSYALİZM, TUTSAKLIĞIN PEK ÇOK KİLİDİNİN AÇILDIĞI BİR SÜREÇ OLDU

Sosyalizm ile kapitalizmin kıyaslandığı çeşitli platformlarda bilerek veya bilmeyerek düşülen hatalardan biri de yaşamı tüm bileşenleriyle bütünlük içinde almak ve yükselişin hangi yönde olduğuna bakmak yerine, doğruluğu kuşku götürür kimi duyularla yetinmek, yanılgıları aralayıp kaynağa inme çabasıdır kaçınılmazdır. Bu tutum maksatlı olabildiği gibi **fikri ve ruhsal tembellek** sebebiyle de olabilmektedir.

Sosyalizmin gerçekte, komünizme; yani insanın gelişiminin önündeki tüm engellerin kalktığı ve özgürlüğün en tam biçiminin yaşandığı; devlete, yasaya ihtiyaç duyulmadan insanların kardeşçe üretip tükettiği bir toplum biçimine geçişte bir

hazırlık, bir ön aşama olduğunun bilinmesi, gelişmeleri anlamak ve doğru yorumlamak için önemli bir önkoşuldur.

Sınıflı toplumun biriktirdiği alışkanlıklar, yine sınıflı bir toplum olan sosyalizmde birdenbire buharlaşıp yok olmaz. Örneğin, eşini döven, çocuğunu ite-kaka büyüten, girdiği her ilişkide feodal-ataerkil kültürün izlerini yansıtan bir kişi, iktidarı devrimci bir yapı ele geçirdi diye kimlik değişimine uğramaz; alışkanlıklarını da terk etmez. Belki de bu konuda ilk olarak yasa ile muhatap edilecektir. Kültürel dönüşümün maddi altyapı eşliğinde olacağını ve zaman alacağını bilen devrimci iktidar, kadının haklarını ilkin yasa düzeyinde güvenceye alır. Bu tek başına çok anlamlı değilse de, dönüşümün diğer bileşenleriyle karşılıklı etkileşimde önemli bir rol oynar. Örneğin; **bugün Avrupa'da**

hatta Türkiye'de kadını dövmeye karşı çeşitli cezai yaptırımlar var. Fakat bunlar cins olarak kadının eşitliğini gözeten başka çabalarla desteklenmediği ve yaşamın hatta hakim ve savcının ataerkil bir kültürle biçimlendiği koşullarda yeterince işlevli olmamaktadır.

Sosyalizmin kapitalizmden farkı, bir fiili, salt tehdit ve yasaklarla değil, ona sebep olan maddi zemini değiştirerek önlemeyi tercih etmesidir. Yani tek tek sineklerle uğraşılsa da temel olarak bataklığın kurutulması amaçlanır. Kapitalizmde ise bataklık büyütülüp beslenirken, sineğe karşı kağıt üstünde kimi önlemler alınır. Bu nedenle de ilerleme sağla-

namayınca, insanlarda yıllarca yaşanan sıkıntıların, eşitsizlik ve acıların biriktirdiği bir inançsızlık, başarıya güvensizlik gelişir. Sosyalizmin vaatlerine karşı taşman kuşunun nedenlerinden biri bu ise, diğeri o toplumsal dönüşümü zihni düzeyde yeterince tasavvur edememek ve işleyişine dair kaba bir bilgilenme ile yetinmektir.

Sevgiyi ya hiç yaşamamış ya da sevginin sınırlı boyutlarıyla yetinmiş, iki özgür beynin ve beden bir araya gelmesi ve yaşamı daha üretken bir zemine karşılaması halinde mutluluk grafiğinin ne denli büyüye-bileceğinden habersiz kesimlere bir anda "cennet" tanımı yaparak onların değişmelerini sağlamak mümkün değildir. Bunun için tüm bilgi ve eğitim kaynakları yeni duruma uygun olarak düzenlenir. Mademki insan nasıl yaşıyorsa öyle düşünür; o halde yeni düşünce için

yeni yaşamın da koşulları adım adım örülür. Diğer bir ifadeyle güzellik, hem sözle hem fiille gösterilir.

Sosyalizm, sokağa düşmüş kadın ve çocukları, kimsesizleri sahiplenirken, aynı zamanda kimsesiz kalma veya sokağa düşme olasılığını da, nedenleri ile beraber ortadan kaldırır. Bunu yaparken, dünden bugüne sarkan kimi problemleri, insanlığın/halkın çıkarları dahilinde ve özneyi mağdur etmeden çözer. Yaşanmış bu tür pratikler de yaşandığı koşullar dikkate alınarak incelenemediği oranda yanılma veya yanıtılma olasılığı azalır.

Sovyetler Birliği'nde devrimden sonra hazırlanan 1918 tarihli Medeni Kanun, kadının konumunu değiştirdi. Kadına çalışma, boşanma ve kürtaj hakkı verildi. Oluşturulan Kadın Komisyonu, bütün ülkeyi gezerek kadınların çalışma yaşamına katılması ve eğitim görmesi için ikna ve teşvik edici faaliyet yürüttü.

Çok eşlilik dahil geri-feodal kültürün yoğunluğu değişim karşısında bir çeşit dirençti. Bunu aşmak için ekonomik konumun da değişmesi yönünde adımlar atıldı.

1918'de hazırlanan Medeni Kanun NEP dönemine kadar uygulanırken, bu arada yaşanan yoksulluk, iç savaş, kıtlık, açlık, çocukların terk edilmesi gibi sorunlar, yeni bir medeni kanun ihtiyacını gündeme getirdi. Bu ihtiyaca bağlı olarak 1926'da hazırlanan yasada fiili evlilikler, resmi nikahlı evliliklerle eşit konuma yükseltildi. Çünkü o zor koşullarda birçok insan zaten nikah yapamıyordu. Pek çok erkek, iç savaşta ölmüş ve evsiz çocuk sayısı 17 milyonu bulmuştu. Yasa, evlilik dışı çocuklara evlilik içi çocuklarla eşit haklar getirdi.

Sovyetler Birliği'nde sürekli olarak insan gözetilmiş ve özgürlüklerin büyütülmesi, yasa ve yasakların ihtiyaç olmaktan çıkarılması amaçlanmıştır. Ve dünyadaki bu tek örnek, emperyalizmin kesintisiz saldırlarına maruz kalmıştır. Özellikle 2.Yeniden Paylaşım Savaşı, ülkedeki koşulları önemli oranda değiştirir. Konumuzla ilintili en önemli niteliklerden biri de erkek ile kadın arasında oluşan nüfus uçurumuydu. Milyonlarca erkek savaşta ölmüştü. Bu nedenle, 1944'te hazırlanan medeni kanunda, nüfus dengesinin yeniden kurulması için kürtaj yasaklanır, kadınlar çocuk sahibi olmaya/yetiştirmeye teşvik edilir; çalışmaya yönelik teşvikler kaldırılır. Bu yasaklar, o günün zorunlulukları içinde geçici olarak konmuş ve toplum normale dönünce, 1957 Medeni Kanunu ile beraber, çalışma hakkı, kürtaj hakkı, vb. geri gelmiş ise de bu olgu tabii ki tartışılmalıdır. Ancak bunlar tartışılırken, koskoca Sovyet deneyimi ve Stalin faktörü, koşullardan kopararak yansıtılan bir kürtaj yasağına indirgenmemelidir.

ÜRETEN BİZİZ, YÖNETEN DE BİZ OLACAĞIZ

GENEL GREV ÖNERİSİ BUGÜN İÇİN NEDEN YANLIŞTIR?

Gökalp Çiftçi

Toplumsal muhalefetin kullandığı dil ile örgütlülük düzeyi arasındaki açığı inandırıcılığı aşındıran etmenlerden biridir. En son söyle-neceklerin en başa alınarak kısırlığa düşülmesi sık karşılaştığımız bir durumdur. Yine böyle bir yöntem karmaşası genel grev konusunda yaşanmaktadır. Sendikal hak talebinden, toplu görüşmelere, savaş karşıtı bir eylemden, kültürel hak talebine kadar, içeriği, hedefi ve yaşamsallığı çok farklı olan her konuda genel grev çağrısı yapılmaktadır. (Her talebin farklı dinamikleri temel aldığı da ayrıca belirtmeli) Böyle bir çağrının, siyasal doğrultudaki yanlışlıktan da öte bir anlamı var. Kitleler nezdinde solun bir bütün olarak ciddiyetinden, inandırıcılığından şüphe edilir olmuştur.

Sınıf mücadelesinin tarihi birikimlerine kabaca bakmak bile konunun aslında çok da karmaşık olmadığını gösterecektir. Bugüne kadar işçi sınıfı üç türlü grev uygulayıp hayata geçirmiştir. Birincisi ve en yaygını TİS dönemlerinde baş vurulan hak grevidir ki bu bir işyeri veya işkolu ile ilgilidir. Hedefinde, üretimden gelen gücün kullanılmasıyla ücret artışı ve özlük hakları vardır. İkincisi ve az rastladığımız, dayanışma grevidir. Sınıf bilinci ve örgütlülüğün gelişkin olduğu yerlerde hak arayışındaki bir iş koluna destek amaçlı yapılır ve egemenler bütünlük içinde parçalı

tavizlere zorlanır. Üçüncüsü ise, adını en sık duyduğumuz ancak örneklerine az rastladığımız genel grevidir.

Genel grevin, güçlü bir işçi sınıfı ve ileri bir örgütlülük düzeyi ile mümkün olduğunu hatırlatmakta fayda var. Genel grev diğer iki grevden farklı olarak **siyasi bir grevidir**. Adından da anlaşılacağı gibi ülke genelinde ve hedefe ulaşıncaya kadar süresiz direnişi ifade eder. Bütün iş kollarında aynı anda üretimin durdurulması söz konusudur. Ayrıca, işçi sınıfının müttefikleri de hayati durdurmak için destek verilmelidir. Üretimin bütün olarak durdurulması ve hayatın felç olması genel grevin başarısı anlamına gelir. 90'lı yıllarda Fransa'da yaşanan genel grev, bu açıdan iyi bir örnektir. Hükümetin sağlık giderlerini çalışanların sırtına yüklemeye hazırlığı anlamına gelen yasaya karşı hayata geçirildi. İşçi sınıfı, ülke genelinde üretimi durdurup sokağa çıktı. Buna memurlar ve öğrenciler de destek verdi (boykot). Yer yer çiftçi desteklerine tanık olundu (Fransa'da köylülük nüfusun %2'si dir.). Bir hafta sonra sağcı Alain Juppe hükümeti tasarıyı geri çekti ve istifa etti. Bu örnekte de görüldüğü üzere toplumun tüm kesimlerini kucaklayan ve eşgüdümü sağlayan bir siyasal önderlik olmadıkça, genel grev hayal olmaktan öteye geçemez. Toplumsal muhalefetin tümünü kapsamaması sebebiyle genel grev, sol siyasi yapıların doğrudan desteğini aldığı

oranda başarıya ulaşır.

Genel grev talebiyle, mücadele geleneği, örgütlenme düzeyi ve mücadele ivmesinin gelmiş olduğu boyut arasında doğrudan bir ilinti vardır. Yani, **ülke düzeyindeki bir genel grevi örgütleyebilecek tarzda güçlü ve nitelikli bir örgütlenmeye sahip olmadan genel grev talebinde bulunmak doğru değildir**. Mücadelenin ivmesi, örgütlülük düzeyi de dikkate alınarak, basit eylemlerden başlayarak adım adım ve kitleleri kapsayarak yükseltilmelidir. **Böyle bir mücadele içinde kitleler de eğitilir**. Basitten karmaşığa gelişerek büyüyen mücadele sürecinde genel grev, mücadelenin ulaşılmış olduğu zirvedir. Ve genellikle, o güne kadar ki taleplere sessiz kalan siyasi iktidar karşısında, siyasal nitelikli bir eylemdir. Eylemin asıl nedeni ekonomik bir hakkın kazanılması olabilir; ama, sonuçta genel grev, mevcut siyasal iktidara geri adım atırmayı hedefleyen bir eylemdir.

Genel grev, bir anlamda haber vererek gelir. Onun arifesinde olduğunu örgütlülük düzeyi de, heyecan ve moral düzeyi de hissettirir. Bugün, insanların en basit eylemlere bile gelmekten kaçındığı; kendi somut taleplerinin ne olduğu, ne için eylemi yaptığı konusunda bile yeterli bilinç/örgütlenme düzeyine ulaşmadığı koşullarda, genel grev çağrısı yapmak, çok keskin bir görünüm altında gerçekte geriye

düşmektir. Bu, ya günün gerektirdiği mücadele biçimlerini geliştirmekten alıkoyacak ya da hesapsız başlatılan ve başarısızlıkla sonuçlanan örnekleri sonrasında genel grevi, başvurulması daha güç bir araç haline getirecektir. Kısacası, **genel grevle oynamak; etkili bir silahı etkisiz kılar.**

Bu kısa hatırlatmadan sonra, ülkemiz gerçeğine bakmak konuyu daha da anlaşılır kılacaktır. Ülkemizde toplam çalışan sayısını saptamak zor da olsa, 15 milyon civarında çalışandan söz edilmektedir. Yine kendi rakamlarını toplarsak mevcut işçi sendikalarının toplam üye sayısı da 1 milyona ulaşmıyor. Memur sendikalarındaki örgütlü memurların sayısı ise işçileri aratır düzeyde seyrediyor. **Mevcut sendikal toplamın sarıya çalan rengi de ayrı bir sorun teşkil ediyor.**

Örgütlülük düzeyinin bu kadar düştüğü, siyasallığın alt seviyede seyrettiği hatta siyasal mitinglerde siyasi oluşumların sendikaların arkasından yürüdüğü bir düzlemde genel grevi hedeflemek ve bunun için çalışmak başka; genel grev çağrısında bulunmak başka bir anlam taşır. Sözgelimi savaş karşıtı bir eylemde “*şarteli indir, savaşı durdur*” sloganı atmak, komikliğin de ötesinde bir anlam taşır. Böylesi tavırlar en uçta konuşup en geride durmaktan başka bir anlam ifade etmez.

Ehlileşen ve yaptırım gücünü büyük oranda yitiren sendikal örgütlülüğün durumunun solun genel sorunlarından, Türkiye'deki gelişmelerin dünyadaki gelişmelerden bağımsız olmadığını ve dolayısıyla böyle bir sorunu tartışmanın bu yazıya sığdırılmayacağını biliyoruz. Ancak yine de öğretici olacağı düşüncesiyle; Fransa'dan, hak alma mücadelesine dair bir kesit alıp konumuzla ilişkilendirmeyi uygun gördük.

Anımsayabildiğimiz kadarıyla 1984 yılında Fransa'da hükümet, AB süreciyle birlikte karlılık oranı düşük ve çevresel sorunlar yaratan sanayileri metropol ülkelerden yeni-sömürge ülkelere taşıma sürecinin bir parçası olarak, demir-çelik sanayinin kaldırılması yönünde bir yasa teklifini gündeme getirmişti. Bunun üzerine harekete geçen ve “*demir-çelik sanayii yoksa demir de yoktur*” diyerek yürüyüşe geçmiş ve demirden yapılmış tren rayları, vb. araçları sökerek ilerlemeye başlamıştır. Yol

üstünde uğrayacakları şehirde, onlar gelmeden önce; konaklama, dinlenme, yiyecek, vb. tüm ihtiyaçları organize ediliyordu. Ve onlar yoldayken, Paris'te “*bunlar Paris'e gelirse ne olur?*” sorusu tartışılmaya başlanmıştı. Onlar o yürüyüşün sonunda Paris'e varamadı; ama, bu tür çabalar sonunda demir-çelik sanayiinin kapatılması büyük oranda önlendi. Bugün hala o bölgenin demir-çelik sanayisi var; demir madenleri, kömür ocakları varlığını koruyor.

Verdiğimiz bu örneğin başarısında elbette ki Fransız Komünist Partisi'nin önemli bir rolü vardı. Belki FKP'nin izlediği siyasal çizgi tartışılabilir; ama, 50 yıllık sürecinde yaşamın dinamik halkaları içinde örgütlenen parti, kendi kitlesinin çıkarlarını savunma konusunda, yani bir birimdeki insanların doğrudan yaşamı ile ilintili konularda; tutarlı bir sahiplenme çizgisi izliyor ve “somut talepler etrafında örgütlenme”yi öne çıkarıyordu. Söz konusu örnekte parti ve sendika, tasarı mecliste tartışılırken kamuoyu oluşturmaya başlamış; broşürlerle, bildirimlerle, panel ve açık oturumlarla; kendi kitlesine, sosyalist parti dahil diğer partilere, çeşitli kurum ve yapılarla yönelik yoğun bir çalışma yapmıştır. Örgütlenmenin niceliği de niteliği de içeren tarzda gelişmesi, gerektiğinde yasal sınırları zorlayan bir meşruiyet zemininde büyümesi; geniş kitleleri somut bir talep etrafında buluşturma ve sonuç alma olanağı sağlıyordu.

Bilinir ki, bir örgütlenme eğer kendi kitlesinin somut taleplerinden hareket etmiyor, bunu bir çıkış noktası olarak almıyorsa; kitleden güçlü bir yanıt alabilme şansı zayıftır. Bunun sağlanabildiği durumlarda ise, mücadele etrafında çok güçlü/nitelikli örgütlenmeler oluşturmak mümkündür. **Sanıldığığının aksine sadece örgütlülük, eylemi örgütlemeyiz; bazı hallerde eylem de kitleyi örgütler.**

Türkiye gibi bir ülkede mücadelenin nasıl verileceğini, yasal engellere rağmen meşruiyetin nasıl yol açıcı olacağını, Bergama köylüleri, bugüne kadar izledikleri istikrarlı mücadele çizgisiyle, kendilerinin geliştirdikleri pratik tutumlarla öğretmiştir. Aynı şekilde, 8 yıllık mücadele sonucu KESK'i yasal

zemine de oturtan süreç, meşruiyetini yasalardan değil, fiili mücadelenin gücünden almıştır. Bugün bir işçi fabrikada, sendikaya “*daha ne duruyorsunuz, genel grev örgütleyin*” diyebilir. Bu talep, genel grev çağrısı yapmak için değil; ama, sendikanın duruşunu gözden geçirmesi için bir uyarı olarak alınmalıdır. **Emperyalizmin ve onun uzantısı siyasal iktidarın halka yönelik saldırısının bu denli şiddetli ve yaygın boyutlarda seyrettiği bir dönemde mücadele grafiği bir düşüşü yansıtıyorsa; eksiklik özellikle; örgütleyici, yol gösterici iradede aranmalıdır.**

Sınıf mücadelesinde iş yapmanın iki yolu vardır: birincisi, kitlelerin ve örgütlülüğün gerisinde kalarak pasifizme saplanmak, diğeri ise tam tersini yaparak eylemsizliğe hizmet etmektir. **Sağ ve sol sapmanın kader birliği yaparak buldukları alan eylemsizliktir.**

Sınıf mücadelesini sendikal mücadeleye indirgeyenler, önermelerinde de sendikal sınırları aşmamakta ve sendikal çemberin içine sıkışmaktadır. Sendikal mücadelenin tek bir alan üzerinde yürütüleceği doğrudur. Ancak sınıf mücadelesi bir alana hapsolmayacak kadar geniş bir bakış açısı gerektirir. **Devrimciler, hayatı (mücadeleyi) kitabi bilgilere uydurmak için ezberden konuşmak yerine doğru okuyarak, sınıflar mücadelesine yeni katkılar sunarak ilerler.**

Sendikal harekette son yıllarda ifadesini bulan **fiili mücadele**, gelinen aşamada anahtar rol oynamaktadır. Çünkü hizmet sektörü dışındaki alanlarda bırakın genel grevi, grev örgütlemek bile esnek üretim nedeniyle neredeyse mümkün görünmüyor. Tam da bu noktada “topraktan okuyup kitapsız bilen” olma zamanıdır. Yasal çerçeveye sıkışan bir sendikal hareketin başarı şansı yoktur. Fiili durumlar yaratırken emekçilerin güncel ihtiyaçları gözardı edilmediği sürece, yeni açılımlar yakalamak mümkündür.

Önümüzdeki süreç, emekçilere çok uzak hedefleri göstermekle değil; fiili mücadeleler yaratarak örülecektir. Gerçek somuttur. Somut olanı kavramak ve onu aşmakla gelecek toplumun dokusu örülebilir.

Emekçiler el ele mücadeleye!

GENEL SAĞLIK SİGORTASI (GSS) SİSTEMİ, SAĞLIĞI DA SİGORTAYI DA HASTANIN KENDİ SORUNU HALİNE GETİREN BİR SİSTEMDİR

Bilindiği gibi AKP hükümeti bir süredir Sağlıkta Dönüşüm Projesi çerçevesinde “Genel Sağlık Sigortası (GSS) ve sosyal güvenlik sisteminin tek çatı altında toplanması” hedefine yönelik yoğun bir çaba içerisine girmiş durumda. Artık son dönemlerde moda olan biçimiyle halka yönelik hak gaspını içeren bu adım “Genel Sağlık Sigortası” gibi olumlu çağrışımlar yapan, yani herkesin sigortalı yapılacağı gibi bir imajın ardına sığınılarak atılıyor. Gerçekte ise bu adım, tüm yalan, demagoji ve atraksiyonların gizleyemediği şu hesabın üzerine oturtulmuştur: Sosyal güvenlik bir hak değildir; hastalık ise kişinin kendi sorunudur. Anafikrin bu olduğu yeni sistemde herkesten sağlık sigorta priminin toplanması hedefleniyor. Belki böyle bir uygulamanın dahi, olumlu bir düzenlememiş gibi yansıtılması, taraftar/destek bulabilmesi şaşırtabilir.

Irak'ın; işgalinin, kimyasal ve biyolojik olanı dahil en yıkıcı ve yok edici silahlarla maddi ve moral değerlerinin yerle bir edilmesinin dahi; güzel, gerekli ve insanlık adına bir müdahale olarak yansıtıldığı; her saldırıya “reform” vb. isimler verilerek şirin gösterilmeye çalışıldığı günümüz koşullarında Hükümetçe hazırlanan Genel Sağlık Sigortası Kanun Tasarısı'na, benzer örneklerinde olduğu gibi güzelleme yapılması, çağa uygun ileri bir düzenleme olarak yansıtılması şaşırtmamalıdır.

Önemli olan, işçi ve emekçilerin de, artık bu yasal düzenlemelerin doğrudan hedefi haline gelen tüm halk kesimlerinin de Genel Sağlık Sigortası'nın gösterilen değil, görülmeyen

(gizlenen) yüzünü görebilmesi/ayırđına varmasıdır.

Genel Sağlık Sigortası Kanun Tasarısı yeni değildir. İlk tasarı 1967 yılında hazırlandı; ama hükümete sunulmadı. 1969'daki İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda ise Genel Sağlık Sigortası'nın kurulması önerilmişti. 1971'de meclise sunulmuş, ancak kabul edilmemişti. 1974'te yine TBMM'nin gündemine gelmiş, ancak görüşülmemişti. 12 Eylül'de daha sağlam bir adım atıldı ve '82 Anayasası'na “GSS kurulabilir” ifadesi konuldu.

Tüm bu gelişmelerden sonra, sermaye adına pek çok saldırının aktörü AKP, GSS saldırısını icraya hazırlanıyor. Tasarı kabul edildikten sonra gerekli görülürse, pilot il ve bölge uygulaması yapılacak. En geç iki yıl içinde de tüm ülkede yürürlüğe girecek. Buna göre herkes GSS'li olacak. Şu an Emekli Sandığı, SSK ve Bağ-Kur'a bağlı olanlarla yeşil kartlılar GSS'ye geçecek. Halen hiçbir yere bağlı olmayanlar da zorunlu olarak sisteme girecek. Sisteme giren herkes, prime esas kazancın %12,5'i oranında GSS primi ödeyecek. Prime esas kazancın alt sınırı asgari ücret, üst sınırı da bunun 7 katı olacak. %5'ini çalışanlar, %7,5'ini de işverenler ödeyecek. Prim ödeme gücü olmayanların primini devlet ödeyecek. Ve sonuçta GSS'li kişi gidip sağlık hizmeti alacak. Buraya kadar her şey normalmiş gibi görünüyor. Daha doğrusu, yasanın gösterilen yüzü bu.

Gelelim yasanın gizlenen yüzüne;

- Eğer memursanız şu anki uygulamada, memuriyete başlar başlamaz sağlık yardımlarından yararlanıyorsunuz. Bundan sonra,

yani yeni uygulamada 90 gün beklemek gerekecek.

- Şu an, muayene olduğunda herhangi bir ücret ödenmiyor. Yeni uygulamada bedelin %50'si ödenecek.

- Şu an, reçete bedelinin %20'si ödeniyor. Yeni uygulamada bu oran %50'ye çıkacak.

- Ağız ve diş sağlığına da sınırlama getiriliyor. Artık her protezin karşılığı ödenmeyecek. Hastaneye yatırıldığı zaman da standart günlük yatak ücretinin 4 katına kadar para ödenecek.

- Ayakta tedavilerde karşılanan tıbbi araçların bedelinin de %50'si ödenecek.

- Tedavi sürelerinin uzaması veya malul olunması halinde ek masrafların %50'si tahsil edilecek.

Kısacası bu yasa da dünden bugüne uzanan sosyal haklar zincirinin koparılması ve her halkasının tasfiyesi adımının parçalarından biridir.

Gerçekte ise bu adım, tüm yalan, demagoji ve atraksiyonların gizleyemediği şu hesabın üzerine oturtulmuştur: Sosyal güvenlik bir hak değildir; hastalık ise kişinin kendi sorunudur. Anafikrin bu olduğu yeni sistemde herkesten sağlık sigorta priminin toplanması hedefleniyor.

İKTİDAR(SIZLIK) VEYA MUHALEFETSİZLİK

Toplumsal muhalefet anlamında son derece yetersiz bir konuma doğru savrulduğumuz günümüz koşullarında; iktidarın her gün biraz daha rahatlıkla istediği yasayı çıkarma, her istenilen kurumu özelleştirme veya bir başka adıyla gözden çıkarılmasına (çok uluslu şirketlerin yağmasına) seyirci kalmakta.

Siyasal partiler anlamında AKP iktidarına karşı daha çok ulusalcılık kisvesi adı altında muhalefet yapmaya çalışan partiler, yerlerinde saymaya devam ederek dibe vurma noktasına gelmişlerdir. Gerek siyasal anlamda, gerekse de ekonomik anlamda ağırlıklı olarak uluslararası güçlerin güdümüne girmiş, (ekonomik olarak IMF' ye, dış siyasette Kerkük istisnası dışında ABD'nin güdümüne girmiş olan iktidarı kastetmekteyiz) iktidarın ekonomik halüsünasyonlar dışında halka verebileceği pek bir şey kalmamıştır. Bu noktada aktif muhalefet olanağına sahip olanların sesinin çıkmaması hayretler vericidir.

Siyasi partilerin rutin basın açıklamalarının muhalif bir ses olarak yansıtılmasının pek anlamlı olmadığı açıktır. Esas anlamda tabandan gelen kitle örgütlerinin bu süreçte sessiz kalmaları veya günü doldurma çabaları içerisinde olmaları şaşırtıcıdır. Yazının esas vurgu noktası olan sendikaları biraz ön plana çıkartmak gereğini duyuyoruz.

İşçilerin ağırlıklı olarak kendi kesintileriyle kurulan SSK'nın devri konusunda daha önce radikal söylemlerle bu yasayı meclisten geçirmeyeceklerini söyleyen sendika yönetimleri, yasa geçtiği zaman kuru gürlütu yapmanın anlamını sanırsız iyi öğrenmişlerdir. **Özellikle Emek Platformunun** aylardır gündemine aldığı ve yasanın mecliste görüşüldüğü zaman sert tepkiler göstereceği söylemi, iktidar tarafından iyi çözümlenmiştir. **AKP iktidarı, sendika tabanlarını**

yöneticilerinden çok daha iyi tanımaktadır. Yönetimler tarafından atıllaştırılan, sendikalarına haklı olarak güvenmeyen, (güvenemeyen) kendi özgücünün farkında olması, bilinçli olarak engellenen emekçilerin büyük bölümü doğal olarak mevcut duruma seyirci kalmaktalar. **Bu duruma bir suçlu aranacaksa; gerçek suçlular kuşkusuz bu sendikaları yönettiği iddia edilen yöneticilerdir.**

Gündemdeki SEKA işçilerinin direnişi çok farklı anlamlarda görüntüler ortaya çıkarmaktadır. Son yıllardaki özelleştirme karşıtı en ciddi eylemlerden birisi olan SEKA işçilerinin işyerini terk etmeme ve hükümetle karşılıklı restleşme durumu, sendikalardan yeterli desteği bulamamıştır. Oysa sorun tüm kamu emekçilerinin, işçilerin kısacası muhalif kesimlerin ortak sorunudur. Ülkemizde **özelleştirme** adı altında kamu kurumları çeşitli kesimlere yok pahasına devredilmekte, her özelleştirilen kurumun ardında işçi kıyımı yaşanmakta, çalışanlar mağdur edilmektedir. **Uluslararası anlaşmalarla desteklenen özelleştirme hareketi, herkesi mağdur edecek bir realite olarak karşımızdadır.** Kamu kurumlarının bilinçli olarak yatırımlardan uzak kalması, siyasal iktidarların yandaşlarının yağmasına bırakılması sonucu bilinçli olarak zarar ettirilen kamu kuruluşları şimdi de özelleştirme adıyla yağmaya açılıyorsa, **bu hepimizin sorunudur.** Kendi vergilerimizle kurulan ve sosyal devlet anlayışının gereği olarak vatandaşa istihdam sağlayan bu kurumların kapatılmasından çok verimli hale getirilmesi amaçlanması gerekirken yok pahasına satılma çabaları kuşkusuz herkesin sorunudur.

SEKA işçilerinin özelleştirmeye karşı çıkışları kamu çalışanlarını da direkt etkileyen bir karşı duruştur. Kamu yönetimi tan uzak

reformuyla bir çok kamu kurumunun özelleştirilme çabaları gelecek açısından kamu çalışanlarını da tehdit etmektedir. Fakat sıranın kendilerine gelmesini bekleyerek eylem stratejisi belirleyen veya durumun idrakine varmaktan uzak memur sendikaları da bu durumdan ders almaktan uzak konumdalar. Bu anlamda SEKA işçilerinin konumu özelleştirme karşısında sembolik de olsa ortak direniş için önemli bir adım olma niteliğini taşımakta. Onlara verilecek destek tüm çalışanlara destektir, özelleştirmelere karşı ortak beraberliğin ,mücadelenin ön adımı sayılabilmelidir.

Emek platformunun aylar öncesinden SSK'ların devrine karşı ya da "İktidarı genel uyarı"adı altında ortak eylem çabaları anlamını yitirmeye başlamakta. **16 şubatta nasıl bir eylem yapacağını bile tam belirleyemeyen sendika bileşenleri bölge toplantılarıyla artık bitmiş olan bir hesabın peşine düşmekte.** Yasa çıktıktan sonra neye dönük ne amaçla eylem yapacakları da tartışmalı hale gelmiştir. Sonuçta "bir eylem yapalım da nasıl olursa olsun" hesabıyla yapılabilecek bir muhalefet duruşu anlamını yitirmiştir. **Aslında iktidardan önce sorgulanması gereken günümüz sendika yöneticileri ve izledikleri çizgidir.** Mevcut yapılanmalarıyla çalışanlara verecekleri hiçbir şey kalmadığına, kurumsal düzeyde kırtasiyecilik yaptıklarına ve mevcut atıl konumlarını tabanın duyarsızlığına sürekli havale ettiklerine göre; ya kendileri mükemmel, ama işçi sınıfı duyarsız(!) ya da tam tersi bir sonuç çıkmakta. Yorumu okuyuculara bırakıyoruz. **Sınıf dinamiklerine dayanmayan bir sendikal hareketin dar alanda kısa paslaşmalardan başka bir yere varamayacağını söylemek sanırsız hayalcilik olmayacaktır.**

Malatya DEVRİMCİ HAREKET

GENEL KURULLAR VE TAVRIMIZ

Sendikal iki örgütlenme SES ve EĞİTİM-SEN genel kurullarını tamamlayarak yeni yönetimlerini ve politikalarını seçti. İzmir'de de 5 Şubat'ta SES ve 13 Şubat'ta EĞİTİM-SEN genel kurullarını yaptı.

Her genel kurul süreci aynı zamanda sendikal hedeflerin netleştiği ve bu hedeflere ulaşmak için programların ve planların yapıldığı süreçler olmalıdır. Aynı ve benzer mücadele anlayışlarının bir araya gelmesi ve programlar çıkarılması da doğaldır. Ancak **KESK genel kurullarında uzun zamandır gruplar hiç bir program çıkarmadan sadece kafa sayısı üzerinden parmak hesabıyla yönetimlere gelmeyi gelenekselleştirmişlerdir.** Bu dışta devlet eliyle zayıflatılan sendikaların içte parsa savaşlarına kurban edilmesi anlamına gelmektedir.

Kişi, örgüt ve ülke düzeyinde sürekli işlenen, medyanın tüm olanakları kullanılarak içselleştirilen kapitalizm koşullarındaki egemen kültür; **emekçi ile emeği arasındaki yabancılaşmayı** arttırmıştır. Hızla büyüyen yabancılaşma, kazanılan hakların gaspını, savunulan politikalar haline getirmiştir. Bu değişim doğru kavranmalıdır. Bu değişim karşısında örgütlü bir güç olarak durulamazsa, bütün direnç noktaları yok olacak, emekçiler hızla güç ve mevzi yıkımına uğrayacaklardır.

Bu yıl genel kurullarda önemli olan, seçilenlerin temsil güçleri ve delege sayıları ile çoğunluğu alması değildi. Çünkü **bu genel kurullar belki de tarihinde ilk kez, bir dönüm noktasını; kamu emekçisi sendikaların bir direnme mevzisi olup olamayacağını oyladı.**

Gelinen noktada görülen o ki; sendikal politikaların uygulanması da, kullanılan söylem de bir amaca hizmet etmemiş, özden uzaklaşmaya yol açmıştır. Bizler, biçimden çok öze vurgu yaparız. Sendikalar öz itibarıyla emekçilerle arasındaki açığı büyütmiş, bürokratik bir hal almıştır. **Söz, yetki,**

karar çalışanlara sloganı ile başlayan yolculuk, iş yerlerinin taban insiyatifini terk ederek, şube temsilciler kurulunu karar alma organı olmaktan çıkarıp etkisizleştirerek, 4'e 3 yönetim kurularının çoğunluk esaslı doğru olmayan karar organına dönüşmüştür.

Devrimci Hareket Kamu Çalışanları bu saptamalar ışığında Devrimci Sağlıkçı ve Devrimci Öğretmen olarak yönetimlere aday olmuştur. Emekten yana bir kimlikle, emekçinin kendi bilinç düzeyini yakaladığı ve geliştirdiği, **hak alıcı ve bilinç taşıyıcı** sınıf örgütlenmeleri olduğunu bildiğimiz sendikalara sahip çıkmamamız düşünülemezdi. Çünkü özelde SES ve EĞİTİM-SEN genelde KESK hala bir mücadele dinamiğidir.

SES içinde devrimci yapı, grup ve dergilerle ortak tavır alınmış, ortak liste içinde Devrimci Hareket Devrimci Sağlıkçı temsil edilmiştir. SES genel kurulunda değerlendirme, ilke ve programımızı iki konuşma ile açıkladık. Gerek ekonomik, gerek sosyal, gerek siyasal hakların kazanımı için sınıf dinamiği ve öncüsü ile donanmış bir örgütlülük emekçiler için vazgeçilmez bir araçtır. İlk günlerdeki fiili ve meşru sendikacılık tavrını, bu günkü kazanımları daha ileriye götürerek dayanışma ruhu ile örmenin önemine vurgu yaptık. Nitelik olarak sendikamızın önünü açmayı hedefledik. **Pazarlıksız, söylediği gibi net duran kimliğimizle** alkış ve beğeni topladık.

EĞİTİM-SEN genel kurulunda ise **Karşıyaka** bölgede Devrimci Hareket/Devrimci Öğretmen 5 kişilik tek listeyle, **Bornova** bölgede ise tek adayla yönetimlere aday olduk. Her iki bölge genel kurulunda da Devrimci Öğretmen bildirisi dağıtıldı.

Ülkemizde emperyalizmin içsel bir olgu olduğuna vurgu yapılan konuşmalarda, politik çizgimiz; "değişimleri ve gelişimleri gözardı etmeyen, geçmişi aynen tekrar etmeyen, dünden"asla" kopuk olmayan örgütsel, siyasal, ideolojik hattımızı

içeren bütünlüklü bir çizgi üzerinden mücadelemizi sendikal anlamda sürdürmektir" diye açıklandı. **Yapılan konuşmalarda Devrimci Öğretmen sendika programı, ana dilde eğitim hakkı, sendikaya bakışımız, AB'ye bakışımız konusunda dört konuşma hakkı kullanıldı.**

Mücadele ilkelerimiz:

- *Emperyalizme karşı ulusların eşit özgür bağımsızlığı
- *Faşizme karşı demokrasi
- *Şovenizme karşı ulusların ve halkların kendi kaderini tayin hakkı ve ana dilde eğitim
- *İşçi sınıfı ve tüm emekçilerle birleşik sınıf mücadelesinin örülmesi
- *Eğitimin demokratikleşmesi ve bilimsel eğitimin savunulması
- *Herkes parasız eğitim ve sağlık hakkı
- *Toplu iş sözleşmeli ve grevli sendikal anlayış
- *Ekonomik, demokratik ve siyasal haklar elde etmek
- *Kriz dönemi karar dönemidir, sınıf ve kitle sendikal anlayışı yeniden örülmelidir
- *Özelleştirmelere karşı halkın katılımı ve bilinçlendirilmesi için sürekli eğitim, işbirliği olarak açıklandı.

Genel kurullarda yönetimleri alamadık. Alamayacağımızı da biliyorduk, İlkesiz birliktelikler yapmadık, politik oyunlar oynamadık, kimseyi karalamadık, gammazlamadık. Kazanımlarımızın oy hesabından ve yönetimleri almaktan çok daha anlamlı olduğunu biliyoruz. Çünkü biz devrimciyiz.

**İZMİR DEVİRİMCİ HAREKET
KAMU ÇALIŞANLARI**

**DEVİRİMCİ
SAĞLIKÇI/DEVİRİMCİ
ÖĞRETMEN**

DAHA BÜYÜK VE DAHA GÜÇLÜ BİR "KESK" İÇİN DEVRİMCİLER BİRLİKTE MÜCADELEYE

Ülkemizde iktidarın halka karşı yürüttüğü çok yönlü zulüm politikaları, 90'lı yıllardan bu yana hak alma mücadelesi veren Kamu çalışanları üzerine de yoğunlaşmış ve her geçen gün yeni araçlar kullanılmak sureti ile boyutlanarak sürmektedir. Kamu çalışanlarının yaprak oynamadığı bir sırada, militan bir tavırla sendika mücadelesini başlatan **Devrimci Kamu Çalışanları** gelinen noktada özellikle sendikalara çöreklenen reformizm ve oportünizmin karalama kampanyaları yüzünden belli ölçüde etkisiz kalmıştır. Bu mücadele içinde sayısız bedellerin yanında BEM-SEN Genel Başkanı Elmas YALÇIN, SAĞLIK-SEN Ankara Şube Başkanı Ayşenur ŞİMŞEK şehit verilmiştir. **Şehitler vererek, bedeller ödeyerek oluşturulan sendikalar, bugün dernek haline dönüştürülmüş görüntüsü ile tavra ve kağıt oyunu oynanan yerler haline getirilmiştir.** Sendikalardan devrimci memurlar dışlanmış ve uzaklaştırılmıştır. Bu durum uzlaşmacı ve reformist bir anlayışı doğurmuştur.

Ödünsüz bedeller pahasına savunulan fiili ve meşru mücadelenin gelişim seyrinde, daha önce uzaktan seyreden ya da mücadelede yer alsa bile geri planda kalmayı yeğleyen pek çok çevre, sendikacı kesilmiş, yaptıkları devrimcileri karalama kampanyaları, ayak oyunları ile geri bilinçteki kitleleri etkileyebilmiş ve sendikaların yönetim organlarına yerleşebilmişlerdir. KÇSKK döneminden başlayan uzlaşmacı çizgi, iyice yerleşerek yasalara endekli KESK'i doğurmuştur. KESK, kurulduğundan bu yana, hem izlediği politika, işleyişi, hem de organları açısından sürekli eleştirilere hedef olmuş, sürekli kan kaybeden konuma gelmiştir.

Bir yanda; her geçen gün bürokratlaşan, hantal bir yapıya dönen bir KESK. Sözde demokratik bir işleyiş olarak gösterilen GYK, hiçbir zaman tam sayı ile toplanamamış. Toplandığında alınabn kararlar her seferinde dokuz kişilik b MYK tarafından budanmış. Her geçen gün

fiili ve meşru mücadeleden uzaklaşan bir yönetim. Mücadelemizi yok etmeyi amaçlayan "Personel Rejimi Reform Yasa Tasarısı". **Diğer yanda,** örgüt içi eleştirilerin bürokratik kanalları aşamaması, sendikaların kötüye gidişi, kamu emekçilerinin her geçen gün mücadeleden kopuşu karşısında, **umutsuzluğun, uzlaşmacılığın ve teslimiyetin alternatifi olacak unsurlar devrimci öğretmenler ve kamu çalışanlarıdır.**

Devrimci Kamu Çalışanları, sendikaları kuranlardır. Mücadelesinde pay sahibi olmalıdır. **Hiç kimse kendisini sendikaların sahibi olarak göremez,** buna hakkı yoktur. Biz sendikalarımıza sahip çıkıyoruz. Sendikalara değil, uzlaşmacılığa ve teslimiyete karşı, devrimci sendikacılığı hayata geçirmek için alternatif olmak zorundayız. Yaptığımız çalışmalar ve politikalarımız demokratik

işleyişimize uygundur. Devrimciler, kendilerini sendikalarda ifade edeceklerdir. Çünkü sendikacı kimliğimizle devrimci kimliğimizi bir bütünsellik içinde ele alırız.

Bizlerin sendikal anlayışı, sınıf ve kitle sendikacılığı perspektifini uygulayan, demokratik bir sınıf örgütü olarak ele alındığında bu değerlere sahip çıkmak için elinden geleni yapan anlayıştır. Bu anlayışla hareket edecek bütün devrimci-demokrat dostlarımızla **BİRLİKTE MÜCADELEYE** hazırız. Bizi değerlerimizden uzaklaştırmaya çalışan anlayışlarla mücadele etmeliyiz.

Sendikalar bizimdir!

KESK bizimdir!

KESK direnen, bedel ödeyen tüm kamu emekçilerindedir!

Hep birlikte sahip çıkalım!

**Ordu Devrimci Hareket
Kamu Çalışanları**

İŞÇİ VE KAMU ÇALIŞANI AYNI KAYIPLAR İÇİN MÜCADELEDE

İzmir'de 16 şubatta SSK eylemi kararı, KESK'le birleşerek kitleleştirildi. SES'le birlikte EĞİTİMSEN Soma'dan maden işçileri, Aliğa'dan petrol işçileri yoğun katılım ve destek sundu. Bir tehdit oluşturan SSK'ların devredilmesi, aslında kapatılması kararından sonra belki de ilk kez işçi ve kamu çalışanı aynı kayıp için mücadele dinamiği oluşturuyordu.

Basmane'de toplanan 3500 kişilik kitle eylemin gerçekleşeceği SSK Tepecik hastanesine doğru yürüyüşe geçti. Atılan sloganlarda son söz "SSK hastanelerini sattırmayacağız" oldu. Yürüyüş kolu Tepecik hastanesinin girişine gelene kadar uzandı. Biz de Devrimci Hareket Dergisi olarak SSK bildirisini dağıttık. SSK hastanesinin kapısında polis çevik kuvvet olarak yerini almıştı. Önde yürüyen SES yönetim kurulu üyeleri ve diğer sendika yöneticileri içeriye girdikten sonra ani bir hareketlilik oldu. Polis kapıyı tutarak girişe izin vermedi. Bunun üzerine "faşizme karşı omuz omuza" sloganı atmaya başlayan kitle barikatı delip geçmek istedi. Bir anda da polisin saldırısıyla karşılaşıldı. Coplar inip kalkarken kitle polisle çatışarak onları püskürttü. SSK hastanesinin bahçesine girildi. Bahçede yapılan konuşmalar ve basın açıklamasından sonra destek için gelenlere teşekkür edilerek sağlık çalışanları yemekhaneye davet edildi. Diğer gruplar dağılırken eylem artık salon eylemi kimliğine bürünmüştü. 23'te eylem bitirilirken kamu çalışanlarının polisin copuna rağmen direnerek haklı mücadelesini sürdürmesi bir kazanım, eylemin sadece sağlık çalışanlarına indirgenmesi bir kayıptı.

İzmir Devrimci Hareket

KADIN MÜCADELEYE ÖZGÜRLEŞİR

Sevgi Bulut

Burjuvazi, egemen olduğu yerde insanlar arası ilişkileri çökertip, metalaşmasını hızlandırır. Birbirine yabancılaştırarak bireyci düşünmeye yöneltir; hep “ben” duygusunu doğurur. Bunun sonucu olarak toplumdan soyutlanan kişiler aile içinde de bireyci düşünmeye yöneltir, artık kendisi için yaşar. Ezen/ezilen kavramı onlar için artık değişmez bir olgudur. Haklarını aramaktansa, verilenle yetinmeyi tercih eder; aynı zamanda sistemin onlara aktardığı bütün kirlilikleri uygulamaya hazırdır. İnsana dair bakışları da robotlaşır. Kadının emeğini ortadan kaldırmak veya sınırlı bir çerçevede tutmayı istemek, kadını sürekli ekonomik bağımlılığa, toplumda köle olmaya ve aşağılanmaya itmektir. Bir başka boyutu ise evlilik içi ve dışı fuhuşa mahkum etmektir. Bunlar robotlaşmanın sonuçlarıdır. Kadının bu şekilde toplumsal olarak ikincil konumunun başlangıcı, fetihçi savaşçının kaçırdığı kadını özel mülkiyetine geçirdiği, kendisi için en iyi iş aracına ve üretim aletine dönüştürdüğü zamanlarda başlamıştır. Artık **“Dünya erkeğin evi, ev kadının dünyası olmalı.”** (Klara Zetkin) önyargısı hakim olmaya başlamıştır.

Kadın, erkeğin koruması ve sorumluluğu altında aciz bir yaratık konumuna getirilip aile içi faaliyet alanında çalışmaya zorlandı. İlkel işbölümünde üretim tarzı ve biçimi kadını eve zincirlemiştir. Bu üretim şekliyle kadının faaliyetlerini genişletme ve zincirini koparma şansı kalmamıştır.

Töreler ve dinler kadının zincirlerini daha da kopmaz konuma getirmiştir. Kadına, “Havva'nın suçu sonucu günahkar, erkeği kandırıp cennetten koparan şeytan” misyonu biçilmiştir. Bu bakışla kadına; değersiz, erkeğine itaatkar ve boyun eğen bir suçlu pozisyonu oluşturulmuştur. **Sistem, “kadın, doğduğu andan itibaren suçlu**

doğar” sözünü değişmez kural olarak dayatmıştır. Yüzyıllar boyu kadının zayıflığı, aklının kısıllığı toplumda bir doğma, değişmeyecek bir dünya görüşü olarak benimsenilerek, kadına bedenen ve ruhen her türlü baskı reva görülmüştür. Kadınlarımızın bu cendereden kurtulması zorlu ve çetin bir mücadele gerektirir.

Kapitalizmin oluşturduğu kişilikler; köle ruhluluk, kul psikolojisi, kadercilik insanların beyinlerine örümcek ağı gibi örülmüştür. Egemen ilişkilerin kurduğu örümcek ağları yaşamda sonuç veriyor. Bu çerçevede biçimlenen kişilikler, bağımlı bir yaşam sürmeye rıza gösterir; eğer söz konusu olan kadınsa, bağımlılık daha da boyutlanır. Kendi özgürlüğünü bir hak olarak bilmez; daha kötüsü de bunu kendine yakışık görmez. Böyle bir tutsaklık kuşaklar boyu sürdüğünde köleliğe koşullanarak, özgürlüğe ihtiyaç duymaz. Kadercilik ve her şeye sabırla karşılık veren bir duruma gelir. Onun için değişim bir ütopyadır. Hayatta çoğu şeyi eksik yaşar, bazen de güzelliklerin varlığından bile habersizdir.

Kişi, *“Aman başıma bir şey gelmesin”, “Kazalar ve belalar benden uzak olsun”* baskılanmasıyla hareket ediyor ve kabuğunu kırmaya çabalamıyorsa, verilenle yetinen, edilgen bir konumda kalır. Bu, aynı zamanda küçük mutluluklara rıza gösteren, günü kurtarmakla yetinen, dolayısıyla geleceği olmayan kanaatkar bir duruştur.

Kadınlarımızın dört duvar arasından kurtulmalarının yolu; amaçsızca, sokaklarda “özgürce” dolaşmalarından değil, yaşamda zorlu ve güzel bir tırmanışı tercih etmekten geçer. Beynimizi kapitalizmin layık gördüğü kölelikten kurtarmanın yolu, sisteme karşı örgütlü bir şekilde alternatifler üretmek ve uygulamaktan geçer.

Kadın olarak eğer sistemin varlığını her an büyümesidir. Kadın

karşısında güçlüyse; bu, sisteme karşı alternatif bir düşüncenin ve pratiğin gücüdür. Evinin tozunu süpüren kadınlarımız, örgütlü yaşam içinde sistemin insanlar üzerinde bıraktığı tortuyu da süpürmesini bilir. Burada asıl önemli olan haklarımızı kazanmak için verilen mücadelenin inanç ve kararlılığın her an büyümesidir. Kadın hakları karşısında verdiğimiz mücadele yaşamın her durağında karşılaşılan zorlukları yenecek ve galip gelecektir. Eğer hayatımıza kattığımız renkleri canlandırmak yerine yaşamla kendimiz arasına bir mesafe koyuyorsak, *“bana ne, ben bir eksik eteğim, ne bilirim ki”* veya *“bu işlerden yorulduğum, ne yapsam hep aynı sonuç”, “insanlar düzelmez”* gibi düşünceleri taşıyorsak) o an renklerimiz bir bir karartıyor; yaşam alevimizi harlamak yerine küllendirerek, alevi söndürüyoruz demektir.

Kadınlarımızın mücadele toprağı kurak değil, sulaktır. O toprağı kurutmak da, tohumlar ekip bol ve verimli ürünler elde etmek de ellerimizdedir. Toprağı ekerken sevgilimizi sever gibi narin, içten, verici olmak yine biz kadınların elindedir. Toprakta ürün almak istiyorsak yani toplumdaki kadınların gücünü ortaya çıkarmak, muhalefetini artırmak ve siyasal bir yön vermek istiyorsak, bunun yolu mücadelede sürekliliktir. Kadınlarımızın sorunlarını çözerken bütünsel yaklaşılmalı; aksi takdirde kopuk sonuçlar dağınık, örgütsüz bir durum yaratır, bizim yerimize sistem sonuç alır.

Kadın hakları, demokratik hakların alınması yönünde bir mücadeledir. Verilen demokratik mücadele bizlere siyasal kazanımlar sağlayacaktır. Siyasallaşan kadın daha çok mücadeleye sarılacak, özgürleşmenin önünde engelleri aşarken erkeğin de özgürleşmesini sağlayacaktır.

KADIN SORUNU ÜZERİNE

Mine Güvercin

*“İnsan toplumlar tarihinin bir ürünüdür”
“Gerçek tarihsel bir süreçtir, gerçeğin hareketi ancak kendi öz sonuçlarını durmadan eleştirmek ve aşmak koşuluyla ilerleyebilen bilimin kendi hareketidir.”
(Politzer, Felsefenin Temel İlkeleri)*

3 Mart 2004 tarihinde katledilen yoldaşımız Önder Babat, karşıtların savaşımını anlatırken hep fırtınalı bir denizi örnek verirdi, *“Fırtınalı bir havadan sonra çıkacak güneşi düşün, denizin tüm verimliliği fırtınadan sonra çıkar.”* Politzer'in yukarıdaki ikinci cümlesini okuyunca ilk aklıma gelen şey, Önder'in verdiği bu örnek oldu.

Konuya bu şekilde bir giriş yapmamın amacı, geçmişten bugüne kadar insanlığın nasıl sömürüldüğünü anlamak ve bütünlüklü olarak kavramak istiyorsak, olguları değerlendirip çözüm üretirken üzerinde yaşadığımız dünyanın gerçekte içinde sürekli olarak karşıt olan şeyleri barındırdığını, gelişimin ve değişimin kesintisiz olduğunu gözardı etmememiz gerektiğini ve varolan her şeyi bütünlü olan ilişkisi açısından değerlendirmenin çok önemli olduğunu vurgulamak istememdi. Böylece geçmişe ve günümüze dair değerlendirmelerimizde, güncel olaylara ve geleceğe dair üretebileceğimiz her türlü çözümde yanılma payımız çok az, insanlığa dair düşlerimize olan mesafemiz bir o kadar yakın olur.

Kapitalistlerin öncelikle çekindikleri, Marksist öğreti ve bu öğretiyi içselleştirip, kendi gerçekliğinin farkına varmış halktır. Bu yüzden her zaman Marksizm'in miadını doldurduğunu söylerler. Kapitalizmin bugüne kadar sürdürdüğü politikanın gerçekte iki yönü vardır; bunlardan biri kar, sömürü

elde etmek, diğeri ise kapitalizmin alternatifini oluşturacak olan Marksizm'in önüne geçmektir. Çünkü onlar da gayet iyi biliyorlar ki kendilerinden kaynaklı her türlü hastalığın ilacı Marksizm'de mevcuttur. Bu gerçekliğin, biz gibi onlar da farkında ve korkmakta çok haklılar.

Burjuvazi, kapitalizmin doğası gereği sömürüyü devam ettirmek için elbette ki insana ve doğaya dair gerçeklerin ve bilimsel düşüncenin önüne geçecek kendi sistemlerine uygun olarak post-modern kültür ve benzeri yutturmacalarla istediği bencil, üretme özüllü ve tüketim bağımlısı, sanat ve bilimden bihaber, kavramları altüst olmuş, adına “insan” denilen mekanik bir model yaratacaktır.

Bu yüzdendir ki onlar, insanları gerçeklerden uzak tutacak, Marksist düşüncenin önüne geçmek için her şeyi yapmaya çalışacaklardır. Aksi halde, ezilen halk bunun bir kader olmadığını anlayacak, içinde yaşadığı çirkeflilikler düzenine alternatifler üretmeye başlayacak ve sonunda kendi kurtuluşunun yalnızca kendi ellerinde olduğunu görerek, bu tarihsel zorunluluğun farkındalığıyla hareket edecektir.

Sistemin sürekli olarak halkın eline yanlış adres tutuşturmasının tek nedeni budur, oysa halkı yalnız bırakmayacak, gidecekleri YOL'da onlara rehberlik yapacak daima sevdalı yürekler vardır. Zaten merkezine insan ve toplumu oturtan, Marksizm'i ve Marksist kültürü

içselleştiren, düşünüyü kurduğu toplumun bu sistemdeki nüvesi olan ve örgütlülüğüyle bunu en iyi şekilde yaşayan ve yayan devrimcilerin hiçbir zaman tükenmemesinin ve tükenmeyecek olmasının nedeni budur.

Dünyanın en güzel devrim çiçeklerinden biri olan Rosa Lüksemburg şöyle diyor: *“Parlamentar demokrasiye hayran olanlar, sonunda parlamentar demokrasi tarafından ehlileştirilerek etkisiz hale getirilirler.”*

KADINLARIMIZ:

Yüzyıllardır kirpiklerinin ıslaklığı hiç kurumayan, birikse belki de Karadeniz olacak kadar gözyaşı dökmüş kadınlarımız... Yaşadıklarını kader kabul eden, “yazgı”sına boyun eğen, “kutsal” görevlerini yerine getirmek için didinen, kızına ev hanımlığını, oğluna “erkek sorumlulukları”nı öğreten, aile içindeki köleliğini “görev” sayıp aksatmayan anne, eş, ev hanımı, işyerinde ücretli köle kadın... Bütün suçu kadınlığında arayan, koynunda bitmek bilmeyen sabırla yaşayan kadınlarımız...

Oysa bu ne kader, ne görev, ne de varolma nedeni. *“Kadının toplumsal olarak ikincil konumunun kökeni; fetihçi savaşçının kaçırdığı, kadını özel mülkiyetine geçirdiği, kendisi için en mükemmel iş aracına, en önemli üretim aletine dönüştürdüğü, gebelik döneminde koruma ve emzirme bahanesiyle ortak yaşama ilişkin kaygıları ve çevre*

ile ilişkileri tek başına üstlendiği zamana rastlar. Erkek bununla, kadının iktisadi ve toplumsal bağımlılığının temelini attı.”(1)

Yani Engels'in deyişiyle, “Kadın cinsinin dünya üzerindeki tarihsel yenilgisi” bu şekilde başlar. Bu da gösteriyor ki “Kadının durumu belli bir dönemdeki üretim ilişkileri üzerinde yükselen toplumsal durumların sonucudur.” Clara Zetkin

Sanayinin gelişmeye başladığı yıllara kadar erkeğin özel mülkiyetindeki kadın, yukarıda bahsedilen nedenlerden dolayı yüzyıllarca ev içerisine hapsedildi; iyi bir eş, soyun devamını sağlayan doğurgan kadın, anne ve ev hizmetkârı olmak gibi ona verilen “yüce” görevlerle uğraştı; çocuk bakımı, ev işleri vb. süreklilik içeren işler onu hem toplumdaki uzaklaştırarak erkeğe bağımlı kıldı, hem de tüm üretim becerilerinin ev içerisinde kısıtlanmasına neden oldu.

Egemen sistem bunu her ne kadar görmezden gelse de, insanları bu gerçeklikten uzaklaştırmaya çalışsa da şu gerçektir ki; her insan yaşadığı gibi düşünür ve toplumsal ilişkileri, bireyin bilincini, davranışlarını, kültür, ahlak, gelenek gibi hayatımızı şekillendiren birçok şeyi, üretim ilişkileri ve ekonomik koşullar belirler. Üretim araçlarının gelişmesiyle yukarıda bahsettiğim olgular da onun ihtiyacına göre şekillenmeye başlar. Örneklendirmek gerekirse; önceleri evin her türlü ihtiyacını el emeğiyle yapan kadının, (sabunundan gıdasına, giysisine kadar ev içerisindeki tüm üretimi kendisi yapıyordu) zamanla makinanın kullanımı ve birtakım teknik buluşlar sayesinde ev içerisindeki yükleri kısmen de olsa azalmış ve bu da ev ekonomisine az da olsa katkı sağlamak için çalışmaya başlamasına neden olmuştu.

“Ortaya çıkan her iyileştirme, zayıf kadının çalıştırılmasını kolaylaştırdı. Öte yandan insan işgücünü gereksiz

kıldı, işsizlerden oluşan sanayi yedek ordusunu oluşturdu ve böylece ücretleri gittikçe daha fazla düşürdü, erkeğin ücreti ailenin geçimini sağlamaya artık yetmiyordu. Çoğu durumda bekar erkeğin gereksinimi bile karşılanmıyordu, çok geçmeden ailenin geçimi kadının kazancıyla tamamlanmasını talep etti, kadının faaliyeti tasarruf amacıyla olmaktan çıkıp, kazanç amacına dönüştü, ama kadın bununla erkeksiz de yaşama olanağı kazandı; bu kadına ilk kez tamamıyla bağımsız bir yaşam sürdürme yeteneği verdi.”(2)

Üretim ilişkileri üzerinde olan bu değişimler, kadını hem topluma katarak üretim faaliyetine girmesini sağlamış hem de erkeğe olan ekonomik bağımlılığı azaltmıştır. Kadının yaşam koşullarındaki bu değişim, çalışması yönündeki önyargıları büyük ölçüde yok etmiş, kısmen de olsa kendisiyle ilgili kararlar almaya hak kazandırmıştır. Böylece ev köleliğinden kurtulan kadın, değişimin, sistemin ihtiyacına göre şekillenmesiyle ücretli köle durumuna düşmüştür. Orta sınıftan olan kadınlarsa (küçük burjuvalar) yaşam koşullarını devam ettirebilmek endişesiyle, eğitimine önem vererek memurluk, hemşirelik, öğretmenlik gibi meslek dallarına girmişlerdir.

“İşgücü pazarına yeni giren, işgücü olarak bile kadın işgücü arz fazlası yarattığından ücretler düşürülmeliydi, ama kadın işgücü çoğu zaman ta baştan daha düşük fiyata satın alınır olduğundan kadınların ücretleri rekabet süreci içinde iki kat, üç kat düşürüldü... Sanayinin neresine kadın emeği girerse orada erkeğin ücretini düşürmekte hatta ilgili iş dalından erkeği kovmaktadır, kadın emeğinin kendisi de çocuk emeğinin rekabetini tatmakta ve tüm insan emeği de makinaya karşı korkunç mücadeleye dayanmak zorunda... Üretim koşulları duygusal, kişisel hesaplar tanımaz, yalnızca doğa kanunları gibi

kaçınılmaz olan ekonomik gerekleri tanır... Ücretlerin düşmesi ne kadın emeğinden ne de makinanın icadından doğmaktadır; bu sadece ve sadece, içinde bulunulan anda, özel mülkiyet ayakta tutularak süren üretim sisteminin bir sonucudur.”(3)

Kapitalist toplumdaki kadının emek sömürsünü anlatan yukarıdaki paragraf Clara Zetkin tarafından 1900'lü yılların başında yazılmış olsa da günümüzde hala geçerliliğini korumaktadır; çünkü kapitalist sistemin işleyişi bunu gerektirir. Özellikle kadınları tercih etmelerinin nedenlerinden biri de erkeğe oranla boyun eğen yapısıdır. Tüm bunlara maruz kalan kadın, bir de evinde ev işleri, çocuk, kocaya hizmet gibi 'görevlerini' yapmak durumunda kalınca hastalıklı bir ruh haline girer. Örneğin; ülkemizde daha çok gıda ve tekstil sektöründe faaliyet gösteren birçok tekel, özellikle kadınları asgari ücretle, vardiyalı olarak köle gibi çalıştırmaktadır; ayrıca bu tekellerin vergi ve sigorta ödememek için kurdukları taşeron işyerlerinde çocukları asgari ücreti aratacak kadar az ücretle ve ağır koşullarda çalıştırdıkları düşünülürse, içinde yaşadığımız sistemin gerçekte kime hizmet ettiği ve neye göre şekillendiği anlaşılacaktır.

Devletin, kapitalist şirketlerin ihtiyacına göre çıkarttığı iş yasalarıyla, mesailer ve tatil günleri gibi işçilerin daha birçok hakkı kapitalistin keyfine ve pazar koşullarına göre ayarlanmaktadır, işçilerin yıllardır mücadele ederek kazandığı haklar ellerinden alınmakta ve yaşam koşulları sefalet durumuna getirilmektedir.

Tüm bunlardan anlaşılıyor ki, toplumun yaşam standardını belirleyen, hangi mesleği seçeceğimize karar veren, ne kadar çalışıp ne kadar tatil yapacağımıza, hatta cebimizdeki parayı ve zamları belirledikleri için, yaptığımız alış-verişlerde ne alacağımıza, ne kadar alacağımıza ve her geçen gün soframızdan nelerin eksileceğine karar veren, insanları

bu sefilliğe itip sonra yardım diye bir ekmek ya da bir paket makarna dağıtıp insanları hayvanlar gibi birbirine saldırtan ve mutsuzluğa sürükleyen, buna rağmen yine şükretmemizi söyleyen medya gibi daha birçok aracı kullanarak, halkın ne düşüneceğine bile karar veren kapitalistten başkası değildir.

KADIN VE FEMİNİST ÖRGÜTLENMELER

80'li yıllar ve sonrası ülkemizde ve dünyada yaygın olan askeri darbeler ve baskıcı rejimler nedeniyle birçok değer yitirilerek yozlaştırılmıştır.

Feminist örgütlenmeler özellikle bu dönemden itibaren ortaya çıkmıştır; burjuvazinin kendine has düşünme tarzı olan metafizik düşünme tarzı (yani olguları kendi bütünlüğü içinde değerlendirmek yerine, birbirinden koparıp, sadece işine gelen kesitini değerlendirme) kadın sorununda da yer bulmuş, bu soruna sıkı sıkıya bağlanmıştır. Çünkü feminizm, kadın sorununun sınıflarüstü bir sorun olduğunu

söylemekte, kadın sorununu geç-mişten beri varolan cinsiyetlerin çatışması olarak algılamaktadır. Sorunu cinsiyet temelli, suçluyu da erkek olarak görmektedir. Bunun çözümünü de yine düzen içinde aramaktadır.

Feminist düşünce ve eylem gerçekte sistemi besler; çünkü kadın sorununu algılayış şekli sistemin istediği çerçevededir. Ezilen kadın, feminist örgütlenmeler ve burjuva tarzı derneklerde kurtuluş aramaktadır. Böylece ezilen kadının potansiyel öfkesi yumuşatılmış, tepki yanlış yerlere kanalize edilmiş ve sonuç olarak ezilen halkın

birliği de cinsiyet temelinde bölünmüştür. Örnek vermek gerekirse, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nde feministler, emekçi kadınlara destek vermek için gelen erkekleri alanlarda istememektedir.

8 Mart, bilindiği gibi, 1910 yılında, İkinci Enternasyonal'e bağlı kadınlar toplantısında, Clara Zetkin'in önerisiyle, ABD'de 1857'de, New York dokuma işçilerinin grevde direnirken, 129 kadın işçinin yaşamını yitirmesi, tüm dünya emekçi kadınlarına mücadelelerinde yol göstermesi açısından hediye edilen bir gündür. Daha sonra, 1977 yılında, Birleşmiş Milletler tarafından bu gün, tüm kadınlara verilerek, bugünün emekçi niteliği ortadan kaldırmak istenmiştir. Bu kararı olumlayan feminist ve hatta sosyalist feminist diyenlere sormak lazım;

- 8 Mart'ı 8 Mart yapan tüm kadınlar mı, yoksa direnen emekçi kadınlar mı?

- 8 Mart koşullarını yaratan, 129 kadın işçinin can vermesine neden

olan kapitalist düzen ve doymak bilmeyen burjuva sınıfı değil midir? Değilse nedir?

- Tekellerin patronlarından bazıları kadındır (Güler Sabancı vs.), 8 Mart onlarında mı günü olmalıdır?

- İliğine kadar sömürülen emekçi kadınlara, bu kadınların emeğinin üzerinden kocasının ya da bizzat kendisinin kazandığı artı-değeri yiyen ve yerken bu paranın ne şekilde ve kimlerin sırtından kazanıldığını aklının ucundan bile geçirmeyen burjuva kadınının sorunları aynı mıdır?

Sömürü; din, dil, ırk, cinsiyet ayrımı yapmaz. Bu yüzden ezilen ve emekçi kadının kurtuluşu ne düzen içi yönlendirmelerle ne de feminist örgütlenmelerle mümkündür. Kadının hem erkekle hem de toplumla olan ilişkilerinin insani bir boyut kazanabilmesi, gelir dağılımı arasındaki uçurumun giderilmesi, bunların neden olduğu psikolojik etkiler ve yaşam koşullarının şekillendirdiği boyun eğen kadercî zihniyetin ortadan kalkması için eğitim, sağlık, iş, barınma gibi problemlerin halledilmesi gerekir. Tüm bunlar, özel mülkiyete dayalı üretim ilişkilerinin ortadan kaldırılmasıyla mümkün olur. Kadın ancak, bu şekilde hayatın her alanına tam ve eşit koşullarda girerek özgürleşebilir, bu da toplum içindeki ezilen, sömürülen tüm kesimlerin muhalefetiyle olur.

Düzen, halkın nazarında kendi varlığını meşrulaştırmak için bilincimize de sahip olmayı, kendi ihtiyacına göre bilincimizi şekillendirmeyi istemektedir. Bunun için dinden, yozlaşmış geleneklerden, sanattan tutun da medyaya kadar her türlü aracı kullanır. Örneğin; medya, Irak'taki işgali değerlendirirken bu savaşın nedenleri sebep olduğunu ya da halklara ne gibi zararlar verdiğini konuşmak yerine Türkiye'nin çıkarları için Irak'tan ne gibi bir pay alabileceğini hesaplar. Ya da aslan payını almak isteyen ABD'nin payına düşene ağız sulandırırken akıllarının ucuna her

bomba sesinde yüreği kuş gibi olan ya da ölen çocuklar asla gelmez. Çünkü onlara göre yaşamın gerçeği budur, güçlü zayıfı ezer. Onların mantığına, yani orman kanunlarına göre olaya bakarsak, kendileri de aslanın avından kalan artıklara göz diken çakal olmuyorlar mı?

Kadın erkek eşitliğinden anladıklarına gelince, buna da bir örnek Nejat Uygur'un bir oyunundan; kadınla erkeğin eşitliğinden bahseden kadına "Yaaa! eşitiz demek, peki siz duvara işeyebiliyor musunuz?" diyor, seyirci gevrek gevrek gülüyor. İşte düzen yukarıda bahsettiğim bu ve buna benzer birçok konuda farklı araçları kullanarak kadına da doğası gereği erkekle eşit olamayacağını dayatmış oluyor.

"Kadın-erkek eşitliği dendiğinde anlaşılması gereken, kadınlarla erkeklerin her açıdan aynı olması değil, kelimenin en geniş anlamında tüm dünya nimetlerinden yararlanmada kendini özgürce geliştirmede eşit haklara sahip olması, hiçbir ayrımcılığa tabi tutulmamasıdır. Marksistlerin görevi, temelde fizyolojik farklılıklar olmak üzere birtakım farklılıklar barındırması gayet doğal olan erkek ve kadının, aynı mücadelenin, kapitalizmi yıkmaya mücadelesinin eşit haklar ve sorumluluklar yüklenen özgür savaşçıları haline getirmektir. Bu mücadeleyi zevkle ve gönüllü olarak sürdüren kadın ve erkek arasında, anlamsız çekişmeler, kıskançlıklar ve yarışlar da olmayacaktır." (Alan Woods)

Ezilen tüm sınıfların ideolojisi olan Marksizm'e karşı kapitalistler teorik ve pratik açıdan hiçbir mantıklı ve bilimsel eleştiri getiremedikleri için, Marksizm'in temel aldığı üretim araçlarının ortaklaşalığına kadını kattığını söyleyerek komik olduğu kadar saçma gerekçelerle halkı etkilemeye çalışmaktadır. Bunu yaparken geçmişten beri halkı etkilemenin en etkili yolu olan kemikleşmiş, yozlaşmış gelenekler

80'li yıllar ve sonrası ülkemizde ve dünyada yaygın olan askeri darbeler ve baskıcı rejimler nedeniyle birçok değer yitirilerek yozlaştırılmıştır.

Feminist örgütlenmeler özellikle bu dönemden itibaren ortaya çıkmıştır; burjuvazinin kendine has düşünme tarzı olan metafizik düşünme tarzı (yani olguları kendi bütünlüğü içinde değerlendirmek yerine, birbirinden koparıp, sadece işine gelen kesitini değerlendirme) kadın sorununda da yer bulmuş, bu soruna sıkı sıkıya bağlanmıştır.

din, aile gibi halkın hassas olduğu konular özellikle kullanılır.

İşte Marksizm'in cevabı;

Marks: "Kadın özgürlüğünün derecesi, tabii ki genel özgürlüğü tayin eder."

Engels: "Kadınların ortak kullanımı sadece burjuva toplumuna ait olan ve bugün fuhuşla gerçekleşen bir olgudur. Fakat, fuhuş özel mülkiyete dayanır ve onunla birlikte kaybolur. Böylece komünist rejim, kadınların ortak kullanılmasını getirmek şöyle dursun, aksine ortadan kaldırır."

Lenin: "Kadınlar için tam bir özgürlük elde edilmezse, proletarya tam bir kurtuluşa ulaşamayacaktır."

Kadın sorunu ve toplumdaki önyargılar, yani sistem kalıntıları elbette devrimin olmasıyla otomatik olarak bağlanmış gibi hemen çözülecek sorunlar değildir. Devrimciler kuracakları sınıfsız, sömürsüz, eşit ve özgür toplumun temelini kendi yaşayacağı örgütlülükle göstererek halka paylaşımcı, sosyalist insan modelinin örneğini en iyi şekilde sergileyecektir. Bu yüzden gelecekte çiçeklenerek bir orman haline getirecekleri değerlerinin tohumunu şimdiden hem kendi örgütlülükleri içinde yaşayarak atmış olur, hem de emekçi halklara örnek olarak tüm bu değerleri yayarlar. Devrimci kimlik hem bu değerlerin çiçeklendiği tohum, hem de yayılmasını sağlayan rüzgardır. Bu sayede o güzel gün geldiğinde kapitalist düzenin

artıklarının, lekelerinin yok olmasının önu açılacaktır.

Egemen kapitalist sistem, halkları iligine kadar sömürmek ve varlığını tehlikeye atmamak için Marksizm'e ve Marksistlere karşı tüm imkanlarını seferber ederek sonuna kadar kullanacaktır. Bundan daha doğal bir şey de yoktur. Önemli olan kapitalizmin ömrünü tamamlamasını beklemek yerine, onların yarattığı her boşluğu, her çelişkiyi yakalayıp değerlendirebilmek ve halkı bilinçlendirerek mücadeleye katmaktır.

"Bazıları başarmak için, başarı koşullarının gerçekleşmesinin yeterli olduğunu sanırlar, yanlıştır. Çünkü, bu koşulları gerçekleştirmeyi bilmek de gerekir. İşler karmaşıklaştıkça ne yapacağını bilmek daha büyük önem taşır." (Poltzer a.g.e)

"Düşlerin sonsuza koştuğu yerde, Sabrın çiçeklerinin açtığı yerde, Asla kapanmaz yaşanan defter, Çünkü tarihin en güzel yerinde Son sözü hep direnenler söyler..."

* (1) (2) (3) Clara Zetkin, Kadın Sorunu Üzerine Seçme Yazılar.

AYDINLAR VE PRAGMATİZM YA DA FELSEFENİN SEFALETİ ÜZERİNE

Deniz Kaynak

Politik iktidar mücadelesinin en keskinleştiği zamanlarda veya tam tersine mücadele ibresinin en düşük olduğu anlarda ayağı ülke topraklarına basmayan, icazetli politikaları benimseyen ya da kendi öz gücüne güvenmeyen yapıların ya da aydınların fikir karmaşıklıkları yaratmaya çalışmaları muhtemeldir. Bu bağlamda içinde bulunulan genel bunalımın ya da başka bir şekilde ifade edilebilirse **tıkanıklığın** neden kaynaklandığı daha rahat anlaşılacaktır. Yığınakta yapılan hatalar, genel durumun doğru bir tahlilinin yapılamaması, **devrimcilik yerine edilgenliğin ön plana geçmesi**, vs. bunun başlıca nedenlerindedir. Zaman zaman bu tür faaliyetlerin dilim her ne kadar varmasa da bilinçli ve yönlendirilerek yapıldığı açık bir şekilde bilinmektedir. Adına her ne denirse densin bilinçli ya da sadece pragmatik anlayışlardan da kaynaklansa veyahut Marksizm'in kavranamamasından da kaynaklansa özü itibari ile bu hareketler **revizyonizmin Marksizm kisvesine bürünmüş halidir** ve son tahlilde karşı devrimci bir nitelik taşımaktadır. Bu iniş ve çıkış dönemleri çelişki olarak algılanmamakla beraber hakettiği önem bakımından ayrı bir özellik taşımaktadır. Çünkü bu iki çizgi (ricat yada hamle) arasında da beyinlerin erozyona uğratılmaya çalışılması, amaçlı olduğu gibi asıl hedefi halk hareketlerinin önünün kesilmesi ya da toparlanmaya çalışan güçlerin ideolojik anlamda bertaraf edilmeye çalışılmasından başka bir şey değildir. Daha başka bir şekilde ifade edersek, düşmanın karşı cepheden yapmadığı saldırı politikasının saflarımızda uyguladığı tehlikeli bir taktiktir. Bu bağlamda geçmiş deneyimlerden de yola çıkarak belirtmeye çalışırsak, revizyonist fikirlerin her tür şart altında yayılmaya çalışıldığını rahatça anlayabilir ve bunların ne derece tehlikeli olduğunu gözlemleyebiliriz. Üstelik yayılan bu fikirlerin zaman zaman çeşitli aydınlar tarafından ortaya atılması, gerçek

devrimci normlar olarak Marksizm kisvesine bürünerek kitlelere sunulmaya çalışılması devrimci bakış açısının dönem dönem flulaşmasına da neden olabiliyor. Örnek vermek gerekirse Troçki'nin suya sabuna dokunmayan saf devrim anlayışını Marksizm adına sıkı bir şekilde savunması gösterilebilir. Tıpkı Rusya'da devrim öncesi ve sonrasındaki yaşanan diğer pratikler gibi.(Papaz Gapon olayı, Sosyalist devrimcilerin, Mihailovski'nin, Martov'un, Akselrod'un ve diğerlerinin Marksizm'e karşı savaşı vs.)

Geçtiğimiz bir çok dönemde de ülkemizde yaşananlar, bunun gibi örneklerle doludur ve ülkemiz topraklarında devrimci mücadeleye büyük zararlar vermiştir. Mücadelenin en keskinleştiği anlarda FKF (Dev-Genç) nin mücadelesini salt salon devrimciliğine indirgemeye çalışanlar, (TİP'in Aybar-Aren-Boran oportünizminin faaliyetleri) ya da geri çekilme dönemlerinde Küpeli'nin Aktolga'nın Demirel'in devrimciliğini keşfetmeleri ve yine 70'lerin sonunda Öncü Savaş'ı yeniden teorize etmeye çalışan, fokocu, halk hareketinden yoksun yapıların faaliyetleri, mücadeleyi salt Çin, Sovyet kutuplaşması olarak algılayanların, darbe koşullarında ise gerillayı dağdan indirenlerin, darbeye güzellmeler yapanların ya da revizyonistlerin açık tasfiyeci tavırları bunlardan sadece birkaçıdır.

Geçmişte olduğu gibi bugün de ülkemizde yaşanan tartışmaların bir çoğu yine aynı paralellikte devam etmektedir. İçinde bulunduğumuz dönemin gündemi farklı da olsa tartışma şekilleri ve **icazetli teori yaratma teknikleri** bir hayli benzerlikler göstermektedir.

Özellikle **AB tartışmaları** ile ilgili yaşananları buna rahatça örnek verebiliriz. Bir yanda AB'yi savunan işbirlikçi şüreka, bir yanda da sözde AB karşıtı özde ise ideolojik

yanılsamalarla beyinleri allak bullak olmuş sözde devrimci - milliyetçi unsurlar. Öyle ki bu anlamda sözde emperyalizme karşı tavırlar alınmaya çalışılmakta ama bunu yaparken de bataklığın diğer ucuna düşmekten kurtulamamaktadırlar. (Geçmişte çıkarmış oldukları Çin-Sovyet kutuplaşmasının yeni yansıması.)

Aydın kesimin karakteristik özelliğimidir pek bilinmez ama bugün de ülkede yaşanan tartışmaların bir çoğu bu sonucu yaratmaktadır.

Son günlerde yaşanan Sebatayizm tartışmaları, Misyonerlik tartışmaları ya da Erbakan vb gibi şahsiyetlerin sözde emperyalizme karşı aldığı tavırların desteklenmesi ve bu doğrultuda yapılmaya çalışılan suni ittifak çalışmaları, AB işbirlikçisi şüreka karşısında olumlanmaktadır.

Uzun süredir kitaplarında yaratmaya çalıştığı yeni teorileri kitlelere aktarmaya çalışan Türkiye aydınlarının en başında gelen, idealizm profesörü bence Göktanrı'nın yeni Ergenekon bekçisi - Yalçın KÜÇÜK'ün de yapmaya çalıştığı şeyler ve son dönemdeki faaliyetleri bu anlamda öğretici olacak türdendir.

Öncelikle Yalçın Küçük'ün Sebatayist senaryolarla ilgili olarak kaleme aldığı teorilerin neye hizmet ettiği konusunda kafa yormak gerekir. Bu teorilerin kısmen doğru oldukları devrimciler tarafından da kabul edilmekle birlikte; bunları salt milliyetçilik, mezhepçilik vs. temelinde ele almanın hiçbir mantıklı tarafı yoktur. Bu bağlamda Irak'taki işgali Haçlı seferi olarak niteleyip, karşısında Müslüman birlikleri hazırlamak isteyenler ya da Türkiye'deki bütün emperyalist faaliyetleri salt misyonerlik faaliyetlerine indirgeyenlerin nasıl bir handicap oluşturabilecekleri tartışılmalıdır. Bizler geçmişte İran'da yaşananları (TUDEH) hala hatırlarken bu gibi pratiklerin ne gibi sonuçlar doğurabileceğini de çok rahat tahlil

edebiliyoruz.

Daha düne kadar Kürt hareketine endeksli politikaları savunan ve bugün ise tam tersi bir açıyla aynı politikaları reddeden (eklektik felsefenin yansıması) anlayış ne kadar doğruysa; emperyalizme karşı mücadeleyi Haçlı seferi anlayışına indirgemek, ülkedeki sömürüyü Yahudi ailelerin faaliyetleriyle sınırlandırıp kapitalist sömürüyü ve sorunun asıl kaynağını es geçmek ya da Yahudi komplolarıyla bütünleştirmek de o kadar doğrudur!

Yıllar sonra ise Göklere inanmak gibi saçma,idealist bir felsefeyi savunan ve neden böyle bir şeye inanıyorsunuz sorusuna ise ***herkes bir şeye inanmak zorundadır** açıklamasını getiren bir "aydın"ın söyleyecekleri ne kadar ciddiye alınır, Yalçın Küçük'ün emperyalizme karşı olgunlaştırdığı bu teoriler de bizce o derecede ciddiye alınmalıdır. Ayrıca, Fideizm saplantısıyla hareket eden ya da **devrimci mücadeleyi kırmızı kaşkola, ulusal mücadeleyi de kalpak giymeye indirgeyenlerin şekilcilikleri** konusunda bir şey söylemeyi bile gerekli görmüyoruz. *(Y.Küçük'ün Ceviz Kabuğu Programı'nda Hulki Cevizoğlu'nun sorusuna yanıtı)

Öyle ki son dönemlerde Erbakan'ın anti-emperyalistliğini keşfedenler, Mehmet Ağar'ın ulusalcılığını keşfedenler, ya da ATO başkanı Sinan Aygün'ün vatanseverliğinin farkına varanlar bir hayli çoğalmış ve suni ittifaklar yapma çabasına girmişlerdir. Ancak ne Sinan Aygün'ün Kızılay'daki öğrenci hareketlerini engellemek amacıyla oradaki esnafla birlikte eylemlere müdahale edeceklerini açıklaması yani öğrenci dövecikleri ne Mehmet Ağar'ın CIA ve MOSSAD ile birlikte yaptıkları eylemler ne de Erbakan'ın İktidardayken IMF ile yaptığı ekonomik anlaşmalar kimsenin aklına gelmemektedir, sorgulanmamaktadır. Ya da düşünmek istenmemektedir.

Peki bu anlayışların nedeni nedir?

Bütün bu anlayışlar, kendi öz gücüne güvenmemekten ve Marksizm Leninizm'in yol göstericiliğini kavrayamamaktan kaynaklanmaktadır. Bu anlamda **sorunların özüne inemeyenler son tahlilde materyalist düşüncenin yerine idealizmi koymakta hiçbir sakınca görmemektedirler** ve buldukları

yerin şeklini almaktadırlar. Aslında bunların özünde de faydacılık anlayışının yattığı kesindir. "Eğer gücün yoksa birleşebileceğin en geniş kesimlerle birleş" ilkesini savunanlar, aslında bu ilkeyle ilkesizliğin de önünü açmaktadırlar.(İP'in İbrahim Şahin, Demirel vs. gibi isimlerle yaklaşması) Oysa ki **faydacılık, bir davranışın faydalılığını, o davranışın ahlaklılığının ölçütü olarak kabul eden burjuva etik bir teoridir.** Bu teorinin kurucusu olan Bentham ise teorinin temel ilkesini şöyle formüle etmiştir. Bireysel menfaatlerin karşılanmasıyla **"maksimum çoğunluğun maksimum mutluluğu"**

Bu teoriye göre, bir davranışın ahlaklılığı, bu davranışın verdiği zevk ya da acının orantısı olarak ,matematiksel tarzda hesaplanabilir. Ve yapılan her şey, sonucunda getireceği fayda hesaplanılarak teorize edilir.Fayda ilkesinin bilgi teorisine uygulanması ise pragmatizmin doğmasına yol açmaktadır. Pragmatizme sapananlar ise bu anlayışla birlikte verilmesi gereken devrimci mücadeleyi edilgenliğe dönüştürmekte ve bu anlayışla **ölçeksizlik cinnetine** kapılmaktadırlar.

Bu yanlış anlayışlar ulusal çizgide bulunma niyetiyle hareket edenler dışında aynı zamanda AB'nin olanaklarından yararlanan ve AB, ABD emperyalizmine ses çıkaramayan çeşitli kurumlar tarafından da farklı bir şekilde uygulanmaktadır.(KESK, DEHAP vb. gibi)

Oysa bilinmektedir ki faydacılık zafere değil teslimiyete götürür.

Zafere ulaşmanın yolu ise mücadelede ısrardan geçer.

Bunun dışında farklı değerler doğrultusunda hareket edenler de ya aydın karakterinin özelliklerini taşıdıklarından ya da fayda beklentisinden dolayı revizyonizme sürüklenirler ve bundan kurtulamazlar.

Lenin, siyasal ve yazınsal etkinliklerinin ilk zamanlarından başlayarak aydın kesimlerin sorunlarına, bu kesimin şeylerin toplumsal dizgesindeki yerine de ayrıca eğilmiştir. Aydın kesiminin **"Bağımsız ekonomik bir sınıf olmadığını ve bu nedenle bağımsız bir siyasal güç olmadığını"**, aydınların bağlantıları, ufukları vb. ile kısmen burjuvaziye yakın olması, kısmen de kapitalizmin aydını bağımsız

konumundan gitgide daha çok yoksun bırakması, kiralanmış bir işçiye dönüştürmesi ve yaşam standartlarını düşürme tehdidi taşıması bakımından ücretli çalışanlara bağlanarak, diğer sınıflar arasında özel bir konumda yer aldıklarını göstermiştir.

"İlk Rus devrimi(1905 1907) Lenin'in kitlelerle birleşmesi ve proletaryanın önderliğinde olması halinde aydın kesiminin çarlığa karşı savaşta büyük bir güç haline gelebileceğine ilişkin önermesini inandırıcı bir biçimde doğruladı. Demokrat yapılı aydınların bir çoğu 1905 1907 devrimine katılmış ve ikircimsizce olmasa bile, proletarya ile yan yana savaşmıştır. Ne var ki, devrim bastırılıp gericilik yerleştiği zaman, özellikle liberal inaniştan pek çok aydın tövbekar olarak devrimi kötülemeye ve sosyal demokrat harekete karaçalmaya başladı."

(Aydın Kesimi Üzerine / Lenin)

Yukarıdaki alıntıda da belirtildiği gibi, sorunları çözmeye halk için, halktan yana bir siyaset izlemeyenler, ne kadar ilerici olarak da görünseler gericiliğin yolunu açmaktan öteye gidemezler.

Oysa ki sorunların çözümü basit ve karmaşıklıktan uzaktır. Ülkemizde yaşanan sorunların çözümü de bu bakış açısıyla değerlendirilmelidir.

Son tahlilde ise AB tartışmalarını ele alacak olursak;

Anti-Emperyalist olmanın yolu Anti-kapitalist olmaktan geçer. Bilindiği gibi Emperyalizm Kapitalizmin en ileri en yüksek aşamasıdır. Özünde sermayenin hakimiyeti vardır. Bu aynı zamanda Tarihsel Materyalist bakış açısının özüdür. Ve bizler tipik aydın bakış açısının tersine, bir şeyi ele alırken, değerlendirirken, ya da yargılarken ilk önce onu oluşturan unsurlar olarak temel nedenleri araştırırız ve sorunların özünün ortadan kalkmasını sağlamak için mücadele veririz. Devrimci mücadelenin gerektirdiği en önemli unsurlardan birisi budur. Buna göre devrimciler her zaman sorunları, hedefleri, araçları Marksizm-Leninizm'in ülkenin somut koşullarına göre değerlendirerek belirler ve mücadele ederler.

AB, CENNET VAADETMİYOR YUNANİSTAN'DA AB'YE GİRİŞ; EMEKÇİLER İÇİN YOKSULLUK, İŞSİZLİK VE SÖMÜRÜ GETİRDİ

AB üyesi Yunanistan, sık sık Türkiye'ye örnek gösterilir ve AB'ye üye olduktan sonra Yunan halkının "refahının arttığı" öne sürülür. Oysa birçok analiz, durumun tam tersi olduğunu kanıtıyor. Stavros Mavroudeas tarafından yazılan "Yunanistan'ın Avrupa Birliği'ne Girişi" adlı inceleme, bunlardan biri. Mavroudeas'ın, AB'ye girişin ardından Yunanistan'da emekçiler ile sermaye cephelelerinde yaşanan gelişmelere dair değerlendirmelerini farklı bir gözlem (bir ipucu) olması bağlamında aşağıda özet olarak aktarıyoruz.

Sermayeye geniş olanaklar

AB'nin önceli olan Avrupa Ekonomik Topluluğu'na giriş, Yunan sermayesine daha geniş bir pazar olanağı sundu. Ama daha da önemlisi; **AET, Yunanistan işçi sınıfının sömürüsünün arttırılması için elverişli bir mekanizma ve güçlü bir ideolojik silah sunmaktaydı.** Bu koşullar altında AET'ye giriş, "cennete giriş" gibi sunuldu.

Girişten sonraki birkaç yıl içinde, Brüksel'den gelen mali yardımlardan, esas olarak patronlar faydalandı. Ama bu yıllarda küçük boy işletmeler ve köylüler de bazı avantajlar elde ettiler. Ancak "cicim ayları" kısa sürdü ve kemer sıkma programları birbiri ardına geldi.

Avrupa para birliğine giriş, "cennet" hayaline son darbeyi de vurdu. Para birliğine girer girmez, AB'nin gerçek yüzü ortaya çıktı. "İstikrar Paketi" denilen şey; kemer sıkma paketlerinin çok daha sert olmasına yol açmıştı. Temel tüketim maddelerinin fiyatları

büyük ölçüde arttı. Ayrıca; Euro nedeniyle, turizm gibi önemli sektörlerde Yunanistan'ın uluslar arası rekabet gücü büyük ölçüde zayıfladı.

AB ortak tarım politikasında yapılan değişikliklerle köylülerin gelirleri erozyona uğratıldı. Küçük köylülük ve aile çiftçiliği yok olmaya yüz tuttu. Nihayet Avrupa çapında şirketlerin birbirini yutması başladı. Bu süreç, Euro ile daha da hızlandı. Yunanistan sermayesinin önemli bir kesimi, yabancılar tarafından ucuza kapatılıverdi.

Hiç bitmeyen 'istikrar' programı

Yunanistan işçi ve emekçileri için AB ve Euro'ya giriş; **eski halk düşmanı politikaların şiddetlendirilmesi, yenilenmesi ve ardışık istikrar programlarının uygulanması** demek oldu. Dayatılan ekonomik politikaların ilk sonuçları işsizliğin artması olurken, işçi gelirlerindeki erozyon da artış gösterdi.

Eylül 1998'de yapılan bir Eurostat araştırmasına göre Yunanistan, ekonomik eşitsizlikte Portekiz'in ardından ikinciydi. Yunan nüfusunun en yoksul yüzde 10'luk kesimi, milli gelirin sadece yüzde 2.2'sini elde etmekte. En zengin yüzde 10'luk kesimin eline geçen ise, milli gelirin yüzde 26.3'ü ve durum giderek kötüye gidiyor.

Yunanistan'ın milli gelirinin AB'ye girişle "katlanarak arttığı" da bir çarpıtmadır. Yunanistan'ın 1982 yılındaki, yani AET'ye tam üye olduğundaki milli geliri, AET'deki ortalama milli gelirin yüzde 58'i kadardı. Bugün ise, AB ortalamasının yüzde 48-49'una düşmüş bulunuyor. Yani milli gelir

reel olarak AB'deki genel seyrinin gerisine düşmüştür.

AB'ye entegrasyon sürecinin başında fazla veren Yunanistan-AB ticaret dengesi, artık açık veriyor. Ticaret açığı bugün 30 trilyon drahmiye yaklaşıyor.

Sosyal güvenliğin tasfiyesi

AB üyeliği; ekonomik ve sosyal politikalar alanında, çalışanların durumunu kötüleştiren yasaların art arda çıkmasına yol açtı. Öncelikle; sömürüyü arttıran esnek işgücü ilişkileri teşvik edildi. İkinci olarak; emeklilik de dahil olmak üzere sosyal güvenlik sistemi değiştirilmeye başlandı. Artık halkın bu alandaki ihtiyaçları çok daha kötü karşılanıyor ama diğer yandan, pirim ödemeleri arttırılıyor. Bu süreç, özellikle sağlık alanında çok olumsuz sonuçlar doğurdu.

Yine AB politikaları kapsamında, vergi sistemini değiştirmek için yoğun çaba harcıyor. İstenen; emekçilerin gelirin daha fazla el koyacak, ama zenginlere daha dost olacak bir vergi sistemi.

Euro'nun bir önemli özelliği daha var: Ekonomik politikaya ilişkin neredeyse bütün araçlar, Brüksel'e devredildi. Dolayısıyla; Yunan ekonomisinin kendine özgü sorunlarını çözecek merci olması gereken hükümet çok etkisiz kaldı. Yunanistan ve örneğin Almanya gibi, çok farklı ekonomiler için ortak bir para politikası uygulanması, önemli sorunlar yaratmaya başladı. (Kaynak, Evrensel Gazetesi)

BİR FARK YARATIN!..

Okulun ilk gününde 5'nci sınıfın önünde dururken, öğretmen çocuklara bir yalan söyledi. Çoğu öğretmen gibi, öğrencilerine baktı ve hepsini aynı derecede sevdiğini söyledi. Ancak, bu imkansız idi, çünkü ön sırada, oturduğu yerde bir yana kaykılmış, ismi Teddy Stoddard olan küçük bir oğlan vardı..

Bayan Thompson bir yıl önce Teddy'yi izlemişti ve diğer çocuklarla iyi oynamadığını, elbiselerinin kirli olduğunu ve sürekli olarak kirli dolaştığını gözlemişti. İlave olarak, Teddy rahatsız olabiliyordu.

Bu öyle bir noktaya geldi ki, bayan Thompson onun kağıtlarını büyük kırmızı bir kalemle işaretlemekten, kalın çarpılar (X) yapmaktan ve kağıdının üstüne büyük "F" (en düşük derece) koymaktan zevk alır oldu. Bayan Thompson'un okulunda, her çocuğun geçmiş kayıtlarını incelemesi gerekiyordu ve Teddy'nin kayıtlarını en sona bıraktı. Ancak, onun hayatını gözden geçirdiğinde, bir sürpriz ile karşılaştı. Teddy'nin birinci sınıf öğretmeni şöyle yazmıştı, "*Teddy gülmeye hazır parlak bir çocuk. Ödevlerini derli toplu ve temiz yapıyor ve çok terbiyeli... Onun etrafta olması çok eğlenceli.*" İkinci sınıf öğretmeni şöyle yazmıştı, "*Teddy mükemmel bir öğrenci, sınıf arkadaşları tarafından çok seviliyor, ama annesinin ölümcül bir hastalığı olduğu için sıkıntı içinde ve evdeki yaşamı mücadele içinde geçiyor.*"

Üçüncü sınıf öğretmeni şöyle yazmıştı, "*Teddy'nin annesinin ölümü onun için çok zor oldu. Teddy elinden gelenin en iyisini yapmaya çalışıyor, ama babası ona ilgi göstermiyor ve eğer bazı adımlar atılmazsa evdeki yaşamı yakında onu etkileyecek.*" Teddy'nin dördüncü sınıf öğretmeni şöyle yazmıştı, "*Teddy içine kapanık ve okulda derslere çok fazla ilgi göstermiyor. Çok fazla arkadaş yok*

ve bazen sınıfta uyuyor." Şimdiye kadar, Bayan Thompson problemi kavradı ve kendinden utandı. Öğrencileri ona güzel kurdelelerle ve parlak kağıtlarla sarılmış Noel hediyeleri getirdiğinde bile çok kötü hissetti, Teddy'ninki hariç. Teddy'nin hediyesi bir marketten aldığı kalın, kahverengi ambalaj kağıdı ile beceriksizce sarılmıştı, Bayan Thompson onu diğer hediyelerin ortasında açmaktan acı duydu. Bayan Thompson paketten taşlarından bazıları düşmüş yapma elmas taşı bir bilezik ve çeyreği dolu olan bir parfüm şişesi çıkarınca çocuklardan bazıları gülmeye başladı...Ama o bileziğin ne kadar güzel olduğunu haykırdığında çocukların gülmelerini engelledi, bileziği taktı ve parfümü bileklerine sürdü. Teddy Stoddard o gün okuldan sonra öğretmenine şunu söylemek için kaldı, "*Bayan Thompson, bugün aynı annem gibi kokuyordunuz*". Çocuklar gittikten sonra, bayan Thompson en az bir saata ağıladı.

O günden sonra, okuma, yazma ve aritmetik öğretmeyi bıraktı. Bunun yerine, çocukları eğitmeye başladı. Bayan Thompson Teddy'e özel dikkat gösterdi. Onunla çalışırken, zihni canlanmaya başlıyor görünüyordu. Onu daha fazla teşvik ettikçe, daha hızlı karşılık veriyordu. Yılın sonuna kadar, Teddy sınıftaki en zeki çocuklardan biri oldu ve tüm çocukları aynı derecede sevdiği yalanına rağmen, Teddy onun gözdelelerinden biri idi. Bir sene sonra, Bayan Thompson kapısının altında Teddy'den bir not buldu, ona hala tüm yaşamında sahip olduğu en iyi öğretmen olduğunu söylüyordu

Altı yıl sonra Teddy'den bir not daha aldı. Liseyi bitirdiğini, sınıfında üçüncü olduğunu ve onun hala hayatındaki en iyi öğretmen olduğunu yazmıştı. Bundan dört yıl sonra, bazı zamanlar zor geçmesine rağmen okulda kaldığını, sebatla çalışmaya devam ettiğini ve yakında

kolejden en yüksek derece ile mezun olacağını yazan başka bir mektup aldı. Yine Bayan Thompson'un tüm yaşamındaki en iyi ve en favori öğretmen olduğunu yazmıştı.

Sonra dört yıl daha geçti ve başka bir mektup geldi. Bu kez fakülte diplomasını aldıktan sonra, biraz daha ilerlemeye karar verdiğini açıklıyordu. Mektup onun hala karşılaştığı en iyi ve en favori öğretmen olduğunu açıklıyordu. Ama şimdi ismi biraz daha uzundu... Mektup şöyle imzalanmıştı, Theodore F. Stoddard, MD. (tıp doktoru).

Öykü burada bitmiyor. Görüyorsunuz, ortaya çıkan başka bir mektup var. Teddy bir kızla tanıştığını ve onunla evleneceğini söylüyordu. Babasının birkaç hafta önce vefat ettiğini açıklıyordu ve evlenme töreninde Bayan Thompson'un damadın annesine ayrılan yere oturup oturamayacağını soruyordu. Şüphesiz Bayan Thompson bunu kabul etti. Ve tahmin edin ne oldu? Taşları düşmüş olan o bileziği taktı. Dahası, Teddy'nin annesinin sürüdüğü parfümden sürdü. Birbirlerini kucakladılar ve Dr. Stoddard, Bayan Thompson'un kulağına şöyle fısıldadı, "*Bana inandığınız için teşekkür ederim Bayan Thompson. Bana önemli olduğumu hissettirdiğiniz ve bir fark yaratabileceğimi gösterdiğiniz için çok teşekkür ederim*" Bayan Thompson, gözlerinde yaşlarla fısıldadı, şöyle dedi, "*Teddy, yanlış şeylere sahiptin. Bir fark yaratabileceğimi bana öğreten sensin. Seninle tanışmaya dek, nasıl öğreteceğimi bilmiyordum*". (Bilmeyenler için, Teddy Stoddard, Des Moines'teki Stoddard Kanser Binası olan Iowa Methodist'te doktordur.)

Bugün birinin yüreğini ısıtın... Bu öyküyü anlatın. Bugün birinin hayatında bir fark yaratmaya çalışın, sadece "onu yapın"...

SOSYALİSTLERLE ASALAKLAR ARASINDAKİ EN BÜYÜK FARK...?

Çalışma alanında, sosyalistlerle asalak rantiyecilerin başarısında taban tabana zıt en büyük fark, herhangi bir şeye verdikleri emekle ölçülür. Başarı buna bağlıdır. Birileri anlamasa da anlamamazlıktan gelse de bu gerçeği değiştirmez.

Patronlar-rantiyeci asalaklar çalışmadan, çabalamadan, hiçbir emek harcamadan bir şeyin üzerine, sırf kapital gücüyle otururlar. Başarılarındaki pay, kapitaldir. Marks'ın belirttiği işçi ve emekçinin artık değer sömürsünün esbabı mucibesi budur. Ama sosyalistler böyle bir şey istemezler. Onlar herhangi bir şeye emek verip öyle başarmak isterler. Başarının herhangi bir şeye verdikleri emeğe bağlı olduğunu bilirler.

Marks, özellikle bu noktaya dikkat çekmekte ve "artık değer sömürsünü" bunun üzerine oturtmaktadır. Bu sosyalistler için, olmazsa olmaz basit bir kuraldır. Emek vermeden, alnteri dökmeden

başarıyor gözükmek rantiyeci-asalaklara özgü bir davranış biçimidir. Emekten-halktan yana olanla, olmayanlar arasındaki fark burada kendini gösterir ve mihenk taşı gibi araç rolünü oynar.

Kim ne derse desin, söylenmek istenenlere, başka anlamlar yüklense de, bu gerçeği değiştiremezler. Patronların gözlüğüyle olaylara bakmak olayı çözmeyi bırak, daha karmaşık hale getirir. Sadece olayı çözdüğünü sanırsın hepsi o kadar!

İşkence tezgahında, çalışmadan, çabalamadan, acıya katlanmadan, bedel ödemeyi göze almadan başarmak mümkün mü? Bunlar yaşanmadan direnebilir mi insan? Aynı şeyler grev çadırlarında da geçerli. Polisle yüz yüze gelmeyi ya da işten atılmayı göze almadan greve gidilir mi? Gidersen de ne kadar başarılı olursun?

Nitekim bazı patronlar sırf, kapital gücüyle, medya kuruluşları aracılığıyla, işçi ve emekçilerin

aleyhine çeşitli spekülasyonlar yapmışlardır. İşçi ve emekçilerin alınterini sömürmüşlerdir. Bütün bunları hiçbir çaba sarfetmeden yapmışlardır. Uzan tek bir televizyon kanalıyla propaganda yaparak, Ecevit'e inat hoplayıp zıplayarak, duvarlardan atlayarak halkımızdan %7 oy almıştır. Halkın yarattığı değerleri yağmalamış ve hortumlamışlardır. Sosyalistler, hiçbir çaba göstermeden böyle bir şey isterler mi?

KAHROLSUN FIRSATÇILIK VE FESATÇILIK
KAHROLSUN BARBARLIK
YAŞASIN SOSYALİZM
İNSANLIK ONURU İŞKENCEYİ YENECEK
SOSYALİSTLER İNSANLIK İÇİN BİRLEŞİNİZ.

Hüseyin Özlütaş
Mühendis-Yazar
12 Eylül 1980
İşkence Mağduru

Hep bir yerlere gitme telaşındasınız , değil mi?

Hiç vaktiniz yok.

"Fast live", "fast food", "fast music", "fast love"...

Dikte ettirilen "yükselen değerler", "in"ler, "aut"lar...

Buna benzer bir odada,şanslıysanız gökyüzünü görebilen bir pencere ardında bitecek hepsi.

Dostluğu klavyelerinde , yaşamı monitörlerinde arayanlar;

Size sesleniyorum!

Hangi tuş daha etkilidir ki,sıcacık bir gülüşten,ya da hangi program verebilir bir ağaç gölgesinde uyumanın keyfini?

Copy-paste yapabilir misiniz dalgaların sahille buluşmasını?...

İçinizi ısıtan güneşimi gönderebilir misiniz maille arkadaşlarımıza?

Sevgiyi tuşlarla mı yazarsınız?

Öpüşmek için hangi tuşlara basmak gerekir?...

Ya da geri dönüşüm kutusunda saklanabilir mi kaybolan zaman?

Doğayı bilgisayarlarına döşeyenler,neden görmezsiniz bahçedeki akasyanın tomurcuklandığını?

Ve ıslak toprak kokusu var mıdır dosyalarınız arasında?...

Koklamak ,duymak,dokunmak,yok mu yaşam skalanızda?...

Bilgi toplumu oldunuz da ,duygu toplumu olmanıza megabaytlarınız mı yetmiyor?

Hayat ıskalamayla affetmez!!!

Keşkelerle ,tühlerle baş başa kalmadan önce.

(Ne acı ve ne çelişkidir ki,böyle bir yorumu yine bilgisayardan iletiyorum...)

Müşfik Kenter

DEVRİMCİ AYIKLANMA

Bahadır Deniz

İnsanlarda umutsuzluk, kadercilik, baş eğme ve baş edememe hali var. Bu, **kavgaya da sevdaya** da yansıyor. Kavgada büyük oynamak, hedefi büyük koymak, engellerin büyüklüğü karşısında yılgınlığa düşmemek, yani **ısrarcılık** nasıl gerekiyorsa; sevdada da kanaatkarlık değil; **yaşam kalitesini yukarıya çekme, hedefi büyütme** gayreti olmalıdır.

Özellikle televizyonun etkisiyle toplumun algılamasında, bir magazinleştirme/parodileştirme gözleniyor. Gerçek ile onun magazinleştirilmiş hali arasındaki açığı, aynı zamanda toplumsal yozlaşmanın, yabancılaşmanın şiddetini ele veriyor. Bu, bir anlamda etken değil edilgen, üreten değil tüketen, kendisi yapmayan veya verilenle yetinen bir toplum demektir. Ve sonuçta bu durum karşımıza, yaşamın her alanında bir kısır döngü olarak çıkar. Sinema filmleri, gerçeklikten koptuğu oranda ilgi görmeye başlar. Mizahın, “belden aşağı” ve kişiliği aşağılayan türü daha çok rağbet görür. Gerçekleri yansıtan değil, seçilmiş resimlere uydurulmuş altyazı geçen gazeteler daha fazla tiraj yapar. Ayaküstü tüketilen hızlı yiyecek gibi bilgi edinme ve düşünme süreçleri dahil, yaşamın her kesitinde bir “kısa devre” hali gözlenir. Aşklar, ayaküstü başlar ve “ayaklar yere ermeden” tükenir.

Toplum içerisinde, bu teslim alıcı, kısırlaştırıcı ve kişilik tüketici dalgaya karşı en korunaklı, dolayısıyla da en şanslı kesim devrimcilerdir. Onlar hala; kaderini eline alabilme, bilgiyi doğru yerden edinme, ticarileşmemiş bir aşk yaşama, bir romanın satır aralarında sörf yapabilme veya bir dava/amaç için mücadele etmenin o müthiş doyuruculuğunu yaşama avantajlarına sahiptir. Fakat, son yıllarda giderek artan biçimde; yemyeşil bir bahçeye giren “zararlı”nın o pürüzsüz yeşile leke düşürmeye başlaması gibi devrimci yaşam alanlarında da kısırlaşma boy göstermeye başladı.

Diyalektik ve tarihsel materyalizmi kendine yöntem edinen, dolayısıyla yaşamının her kesitinde bilimin eşliğinde yürüyen (yürümesi gereken) devrimciler, kimliğin gerekleri karşısında uyguladıkları perhiz, düşükleri hantallık sonrasında dışsal faktörlerin etkisine maruz kalmakta, **kendisi** olmaktan çıkmakta ve **kitaplardaki tanım ile fiili görüntü arasındaki açığı** giderek büyümektedir.

Öznellik, yöntemden çalmak, kurallardan kaytarmak, kavgaya da sevdaya da gölge düşürür. Hele ki bu, kavgasını sevdası gibi, sevdasını kavgası gibi yaşayanlar üzerinde çok daha fazla bozucu bir etki yaratır. Devrimciler, sistemin yaşama ve insana yönelik geliştirdiği kelepçeleri olduğu kadar, özgürlük olgusunun önemini ne denli büyütülebileceğini ve dolayısıyla bugün ne oranda kısır kaldığını bilebilecek, görebilecek bir yöntemle sahip olmaları sebebiyle, “*azıcık aşım ağrısız başım*” diyerek kenara çekilemez. Muhalif olmakla yetinemez. Olayların nedenlerine inebildiği için, sonuçları daha sakin ve olgunca karşılar. Sanata, estetiğe öncelik verir; ama, bunu hiçbir zaman şaşaa, gösteriş olarak algılamaz. Mücadele ettiği sistemin ideolojik-kültürel kodlarına mesafeli durur, ona öykünme ihtiyacı duymaz. Çünkü bu alanda kendisinin çok daha fazla verimli olma şansı vardır. Dostlarıyla, yoldaşlarıyla veya halkla kurulan ilişkilerde; rekabet, yarış, didişme durumuna düşmez; çünkü o alanda üretilen her artının aynı havuza aktığını, kendisini ve bastığı toprağı geliştirdiğini bilir.

Devrimciler, karşıtlarının iddialarının aksine, birey olabilmek, kendi ayakları üzerinde durabilmek, kendi yolunu kendi güç ve imkanlarıyla açabilmek için en elverişli kimliğin öznelidir. Bu bağlamda, bireye ayrıca vurgu yapma ihtiyacı duymaz. Toplumsal olanı öne çıkarır; bireyciliği ise yargılar.

Yüzyıllardır biriken, pratik

içinde süzülerek nitelik kazanan ve kuşaktan kuşağa taşınan devrimci normlar, bugün özel bir aşındırmaya, çözülmeye uğratılmadığı ilişkilerde gerçek karşılığını bulmakta, bocalama için herhangi bir neden bulunmamaktadır. Ne var ki, devrimciliğin en sıradan ölçeğinin eğilip-büküldüğü, keyfiyetin öne çıktığı, kuralların öznelliğe göre bypass edildiği ilişkilerde sonuç çok farklı olmakta; devrimciliğe dair pozitif tanımlar fiili karşılığını bulamamaktadır. **Bilinmek durumundadır ki, eğer bir kişi, çevre veya yapı; devrimci geleneğe, norm ve değerlere göre değil, kendi öznel hesap ve ihtiyaçlarına göre hareket ediyor; devrimin genel kazanımlarını değil, kendi daraltılmış kazanımlarını gözetiyor; bununla motive oluyor; bununla sevinip bununla üzülüyorsa, ortada devrimcilik olarak adlandırılmayacak bir durum var demektir.**

Kimi ölçüler; koşullara, yer ve zamana göre değişmez. Devrimcilerin sekte olma, kabalaşma, tembel davranma, daralma ve duyarsızlaşma, bencilleşme hakkı/lüksü yoktur. Bunlar, gerçekte niteliği ele veren göstergelerdir. Devrimcilere sıradanlaşmak da feodalleşmek de yakışmaz; çok daha ileri, rafine bir duruşun gerekleri mümkünken azla yetinmek, tırmanmayı reddetmek “devrimci” tanımı ile bağdaşmaz. Bu nedenle bugün, ortaya çıkan norm karmaşasını ve bulanıklığı aşmanın, yani netleşmenin yolunu, bir çeşit **devrimci ayıklanmada** aramak gerekiyor.

Arayış olarak, **yenilenme** olarak yansıyan ve genellikle devrimcilere mesafe koymakla sonuçlanan kimi çabalarda gözlenen eksiklik, “derinlik” iddiasına rağmen devrimci süreçleri en kabalaştırılmış biçimiyle algılamaktır. Örneğin Mahirlerin, THKP-C'nin salt silahlı propaganda ile anılması, bugün o değerleri yaşam içerisinde yeniden

üretmek devamını mümkün kılan devrimci yapılanmaların ise dar ve dogmatik bir kavrayış (bir tekrar) içindeymiş gibi görülmesi; gerçekte söz konusu yapıların değil, "gözlemci"nin darlığını ele vermektedir.

Devrimin uzun süreli bir halk savaşı (Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi) geçerek başarıya ulaşacağını savunan ve bu öngörü paralelinde örgütlenen yapılar, sanki savaşı keyfi olarak uzatma eğilimi taşıyormuş gibi yansıtılabilmekte; halk savaşının belirli bir aşamasında gerekli gördükleri silahlı propaganda ise; üç-beş kişinin sağa sola ateş ederek halkı örgütlenme gayreti olarak yorumlanabilmektedir. Gerçekte ise, devrimcileri çok genel çerçevede dahi tanıyan her insan bilmektedir ki, devrimciler bırakalım savaşı uzatmayı, tek bir yumruk dahi atmadan özgürlüğün yolunu açabilmeyi en çok isteyebilecek kesimdir. **Şiddet meraklısı olmak bir çeşit hastalıktır ve bunu devrimcilere yakışık görmek, ya cehaletin ya da kötü bir niyetin ürünü olabilir ancak.**

Sağa-sola ateş etme meselesine gelince; bunu, egemen güçlerin resmi ve sivil uzantıları, pek çok dönem çeşitli nedenlerle yaptılar. Aynı şekilde bunu bir serseri veya sarhoş da yapabilir. Ama, **eylemi, politikanın devamı olarak gören; politik çizgisini de sınıfsız, sömürsüz, şiddetsiz, özgür bir dünya hedefine göre oluşturan devrimciler, hiçbir zaman, hiçbir nedenle "sağa-sola ateş etmeyi eylem olarak seçmezler.** Bunda, kendileri terörün gerçek müsebbibi olan egemenlerin, devrimcilere yönelik kara propagandalarının etkisi var ise de, bir diğer etken solda durduğunu söylediği halde solu tanımayan ve bolca zarar veren; az düşünüp az üreten kesimlerdir.

Mahir, silahlı propagandayı hiçbir zaman askeri bir kavrayışla ele almaz. "Silahlı propaganda, askeri değil politik mücadeledir. Ferdi değil, kitlevi mücadeleye biçimidir" der. Buna rağmen, birileri silahlı propagandayı "bireysel terör" eylemi gibi yansıtmayı tercih eder. Aynı konuda Mahir, "Silahlı propaganda, belli bir devrimci stratejiden hareketle, emekçi kitlelere elle tutulur, gözle görülür maddi ve

somut eylemlerden hareketle soyuta gider." der. Ama tüm bu vurgular veya bu geleneğe, gerillanın bile askeri değil, politik bir kişilik olarak tanımlanmasındaki nitelik ve hassasiyet; çarpıtma maksatlı kafalara bir şey anlatmaz; onlar bildiğini okur.

Bugün silahlı propaganda verilmesi halinde, "devrimci bir stratejiden hareketle" süreç değerlendirilecek, amaç-araç ilişkileri doğru kurulacak ve bütünlüklü bir çabaya hizmet eden vuruşlar yapılacaktır. Yani 70'li yıllarda bir banka soygunu o günün koşullarında etkili olabiliyor ve silahlı propaganda olarak işlev görebiliyordu diye bugün bu elbette ki tekrar edilmeyecektir. Zaten devrimci eylemin kavranılışına böyle bir kabalık atfetmek hiçbir dönem gerçek devrimcilerin işi olmamıştır.

Silahlı propagandanın "suni denge" ile doğrudan ilintisi olduğu bilinir; hem buna anımsatma yapmak hem de hafızaları tazelemek açısından Devrimci Hareket'ten kısa bir aktarma yapmakta yarar var.

"Suni dengenin kırılması çok karmaşık bir süreçtir. Bu sürecin herkesi, her sınıfı ve katmanı aynı zamanda ve aynı oranda etkilemesi düşünülemez. Benzer şekilde hangi faktörlerin, eylemlerin suni dengenin kırılmasında çok etkili olduğu/olacağı da bugünden belirlenemez. Mesela bu doğrultuda, Susurluk olayı ölçü alınabilir; yaratıcı bir yaklaşımla yeni yöntemler geliştirilebilir. Örneğin, Susurluktaki kamyonun yerine duyulacak bir silah sesi, en büyük propaganda olurdu. Suni dengenin yarattığı etkilerin aşılması için halk savaşı süresince mücadele edilmesi zorunludur. (Tersi halde suni denge kırıldığında karşı devrim saflarında savaşacak kimse kalmazdı.)

Eğer mesele, "suni denge kırıldığında tüm sorunlar çözülecek, kırılmadığında ise halk mutlak bir hareketsizlik içinde bulunacak" biçimindeki kaba kavrayışlar içinde yapay zorlamalara sokulmazsa, anlaşılma gücünü çekilmeyecektir. Sonuçta bu, bir yeni sömürge ülke gerçekliğidir ve durağan bir olgu değildir. Bilindiği gibi CHE GUEVARA, Askeri Yazılar'ında

"Bugün Latin Amerika'da, oligarşik diktayla halkın baskısı arasında bir kararsız denge durumu gözlenmektedir" der.(s:163, abç.) Yani ne Mahir Çayan yoldaşımız ne de biz, bir şeyleri yoktan var etmedik. Varolan bir gerçekliğin adı konmaktadır. Devrimciler önlerini daha rahat görebilmek ve somuta uygun düşecek politikalar üretebilmek için; yaşadıkları coğrafyaya ait sosyal, siyasal ve iktisadi verilerin taşıdığı "kendine ait" nitelikleri tanımalı ve değerlendirmelerinde dikkate almalıdır. Aksi takdirde ezberin politikasını yapar duruma düşülecektir"

Bugün, hayatı belirleme ve dolayısıyla düşünce sistematiğini, algı ve duygu grafiklerini tayin etme şansını belirli oranlarda yakalayabilmiş olan emperyalizm (oligarşi); devrim, muhalefet, sevda tanımını yeniden yaptırma ve bunun insanını (örgütlülüğünü) yaratma şansını belirli oranlarda yakalamıştır. **Beyinler gibi kalpler, maddi yaşam gibi duygular da teslim alınmakta; "böyle düşün, böyle hisset ve geleceğe dair düşler bu sınırlılığa kalsın" diye yönlendirilebilen bir insan tipi ortaya çıkmaktadır.** Bu, devrimi hayatının her kesitinde yaşayabilen, kavgasını sevdasından ayırmadan yaşam kalitesini büyüten, yerinde saymayı kendine yakıştırmadığı için sürekli bir üst basamağı zorlayan bir insan tipi (bir kimlik) ile kendini tanımlayan yapıların karşısında; bir direnç noktası, bir gard olarak çıkar, ilerlenen yolda sürünmeyi arttırır (dolayısıyla hızı keser).

İçinden geçmekte olduğumuz dönemin özelliği; bir olguyu, bir değeri yaşayarak (göstererek) benimsetmek ve dolayısıyla yaşanıp tadına varılmasını sağlamak biçimindeki öğretme ve öğrenme yoluna yeterince başvurmayaya uygun olmamasıdır. Kimi yaşam biçimleri ve duygu ihtimalleri, bir vaat, uzak bir olasılık olarak kalmakta ve dolayısıyla, etkileycilik gücü zayıflamaktadır. Bu durum dava insanlarını, güzelliğin taşıyıcısı öznelerin sayısını daha az kılmakta; ama, tabii ki özel olma niteliklerini büyütmektedir.

SSK ve Köy Hizmetlerinin
Tasfiyesini Protesto - Ankara
(20 Kasım 2004)

SSK ve Köy Hizmetlerinin
Tasfiyesini Protesto - Ankara
(20 Kasım 2004)

SSK ve Köy Hizmetlerinin
Tasfiyesini Protesto - Ankara
(20 Kasım 2004)

Irak'ta Seçim Aldatmacasına
Hayır Mitingi - Kadıköy
(30 Ocak 2005)

SSK ve Köy Hizmetlerinin
Tasfiyesini Protesto - Ankara
(20 Kasım 2004)

O gün
bir kitap, yapraklarını
bir kuş, kanatlarını
bir anne, kendi kucağını
yitirdi

Acı,
kan tadında düğümledi boğazımızı
sanki,
Leonardo Da Vinci ellerini
Ruhi Su sesini
Eisenstein gözlerini kaybetti.

Artık ona dokunamıyoruz
Ama
Yüzümüzü döndüğümüz her yerde
Önder var.
Yüreğimizin tellerinde besteler
beynimizin kıvrımlarında
gelecek tasarımları çoğalıyor
Onu vuranlar ise günü de
geleceği de yitiriyor.

Önder Babat (1979 - ....)

